

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ
SUFFICIENCY ECONOMY IDEA IN NOVEL SERIES
“LOOKMAI KHONG POH”

LUO JIAO

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ
SUFFICIENCY ECONOMY IDEA IN NOVEL SERIES "LOOKMAI KHONG POH"

LUO JIAO

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตรวจสอบและอนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2558

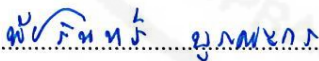
รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์
กรรมการ

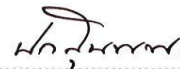
อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

รองศาสตราจารย์อัสยา จันทรวินิจฉัย
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรธัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

LUO JIAO 566109

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ธิดา โมสิกรัตน์, กศ.ม.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ โดยศึกษาวิเคราะห์เรื่องราวที่แสดงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จำนวน 5 เรื่อง และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยการวาง ลักษณะของตัวละคร เหตุผลที่เกิดขึ้นกับตัวละคร พฤติกรรม อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ที่ตัวละคร แสดงออกมาเมื่อพบปัญหาหรือเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเนื้อเรื่อง ประกอบด้วย (1) หลักการ สามห่วง ได้แก่ ความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ความมีเหตุผลในการพึ่งพาตัวเองเพื่อแก้ปัญหา ชีวิตและส่วนรวม การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองโดยเตรียมตัวให้พร้อมที่จะรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในชีวิตและการประกอบอาชีพ (2) หลักการสองเงื่อนไข ได้แก่ หลักการด้านความรู้ โดยพัฒนาตัวเองให้มีความรอบรู้ทั้งการประกอบอาชีพและการใช้เทคโนโลยี หลักการด้านคุณธรรม ได้แก่ การมีคุณธรรมความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ ความอดทน ความเพียร ความเฉลียวฉลาด ความรอบคอบและการแบ่งปัน (3) แนวคิดเกี่ยวกับความรักของมนุษย์โดยมีความรักในครอบครัว ความรักระหว่างหนุ่มสาวและความรักต่อสังคม

ในด้านคุณค่า นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีคุณค่าเป็น เครื่องมือสอนคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความเพียร การมีสติปัญญา และการมีน้ำใจ มีคุณค่าด้านให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตซึ่งรู้จักพอประมาณ การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลและมี ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวที่เน้นการหาวิธีแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมและรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อประโยชน์ ของส่วนรวม

คำสำคัญ: แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

SUFFICIENCY ECONOMY IDEA IN NOVEL SERIES “LOOKMAI KHONG POH”

LUO JIAO 566109

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS A SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: THIDA MOSIKARAT, ED.M.

ABSTRACT

This thesis aimed to analyze the values of sufficiency economy idea in novel series “Lookmai Khong Poh”. The study analyzed the moral values that appear in 5 stories of the series, and presented findings as a descriptive analysis.

The research finds that novel series “Lookmai Khong Poh” present “Sufficiency Economy” by creating characteristic of characters, reasons happening with characters, behavior, emotion, feeling, thought that the characters show when face the problem or incidents in the novels. This composes of following: (1) Three Rings theory: being modest in living, being realistic in self-reliance in order to solve one’s own problem and common problem and being well immune in oneself by being ready for any impact and change in life and work. (2) Two Conditions Theory: being knowledgeable by developing oneself having knowledge of the occupation and using technology; being moral in honesty, courage, patience, diligence, ingenuity, prudence and sharing. (3) the idea of love; love in family, love between young people and love toward society.

The moral, the novel series “Lookmai Khong Poh” convey the concept of sufficiency economy by teaching moral values . The moral values were: the integrity; the toleration; the perseverance; the intellect; the kindness. The value of this novel series is to live one’s life modest, reasonably and have well immune in oneself which also emphasizes the solution to environmental issues as well as the protection of the environment in order to get common benefit.

Keywords: Sufficiency economy, Novel series, Lookmai Khong Poh

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คือ อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และรองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา และคำแนะนำในการแก้ไขรายงานการวิจัย รวมทั้งให้กำลังใจ จนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์ และอาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร คณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพตามหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณแม่และญาติพี่น้องที่บ้าน ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนในการศึกษาในประเทศไทยทุกด้านมาโดยตลอด

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา

LUO JIAO

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 สมมุติฐานการวิจัย	5
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตการวิจัย	6
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย	7
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	8
2.1.1 ความเป็นมาของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	8
2.1.2 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	9
2.1.3 บทบาทและความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	13
2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยาย	15
2.2.1 ความหมายของนวนิยาย	15
2.2.2 องค์ประกอบของนวนิยาย	16
2.2.3 แนวคิดหรือแก่นเรื่องของนวนิยาย	17
2.3 ความรู้เกี่ยวกับนวนิยายชุด	18
2.4 คุณค่าของวรรณกรรม	19
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดในวรรณกรรม	21
2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายชุด	26
2.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ	
3.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงหลักการด้านสามห่วง	35
3.1.1 ห่วงที่ 1 หลักการด้านความพอประมาณ	36
3.1.2 ห่วงที่ 2 หลักการด้านความมีเหตุผล	40
3.1.3 ห่วงที่ 3 หลักการด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	45
3.2 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงหลักการด้านสองเงื่อนไข	49
3.2.1 เงื่อนไขที่ 1 หลักการด้านความรู้	49
3.2.2 เงื่อนไขที่ 2 หลักการด้านคุณธรรม	55
3.3 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับความรักของมนุษย์	79
3.3.1 ความรักในครอบครัว	79
3.3.2 ความรักระหว่างหนุ่มสาว	84
3.3.3 ความรักต่อสังคม	88
บทที่ 4 คุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ	
4.1 คุณค่าด้านเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรม	93
4.1.1 ความซื่อสัตย์สุจริต	94
4.1.2 ความอดทน	97
4.1.3 ความเพียร	100
4.1.4 การมีสติปัญญา	104
4.1.5 การมีน้ำใจ	108
4.2 คุณค่าด้านการให้แง่คิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต	110
4.2.1 การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ	111
4.2.2 การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล	114
4.2.3 การดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	118
4.3 คุณค่าด้านการให้ข้อคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม	121
4.3.1 แนวทางการแก้ปัญหาสภาพแวดล้อม	121
4.3.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	125

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 คุณค่าด้านความรู้	126
4.4.1 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสบู่สมุนไพรและน้ำมันไบโอดีเซล	126
4.4.2 ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน	127
4.4.3 ความรู้เกี่ยวกับฝนหลวง	128
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	129
5.2 อภิปรายผล	132
5.3 ข้อเสนอแนะ	134
บรรณานุกรม	135
ภาคผนวก	
เอกสารรับรองคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย	142
ประวัติผู้เขียน	143

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

วรรณกรรม หมายถึงหนังสือหรือเอกสารที่ได้ประกอบขึ้นโดยมีชั้นเชิงทางศิลปะ มักเรียบเรียงขึ้นด้วยความพยายามที่จะสื่อสารประการต่าง ๆ เป็นที่น่าสังเกตว่า รูปแบบลักษณะงานเขียนในปัจจุบันส่วนใหญ่ถือว่าเป็นวรรณกรรมทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสั้น นวนิยาย ร้อยกรอง บทกวี บทวิจารณ์ สารคดี (อิงอร สุพันธ์ุณี. 2547 : 1)

สำหรับวรรณกรรมประเภทนวนิยาย เป็นเรื่องสมมุติประเภทร้อยแก้วขนาดยาว ซึ่งเล่าเหตุการณ์เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคม แม้จะเป็นเพียงเรื่องสมมุติแต่ก็มีความสมจริงที่มาจากการวางลักษณะของตัวละคร เหตุผลที่เกิดขึ้นกับตัวละคร พฤติกรรม อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ที่ตัวละครแสดงออกมาเมื่อพบปัญหา หรือเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ จากเค้าความจริงที่พบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ความสมจริงของนวนิยายนี้จะปรากฏจากการรับรู้ และรับรสของผู้อ่าน คือ ผู้อ่านจะเกิดอารมณ์สะเทือนใจคล้ายตามตัวละครและเหตุการณ์ในเรื่องราวกับผู้อ่านประสบการณ์นั้นด้วยตนเอง (กาญจนา วิชญาปกรณ์. 2537 : 12)

นวนิยายที่มีคุณค่าควรนำเสนอความคิดด้านปรัชญา ดังที่กุหลาบ มัลลิกะมาส (2524 : 57) กล่าวว่า วรรณกรรมเรื่องใดแสดงความคิดลึกซึ้งและหยั่งเห็นลักษณะชีวิตของมนุษย์ได้อย่างถ่องแท้ เรื่องนั้นก็ยิ่งมีคุณค่ายิ่งขึ้น เรื่องใดตื้นและผิวเผิน ขาดความคิดด้านปรัชญาชีวิต ก็เท่ากับขาดการเสนอความหมายและคุณค่าอันแท้จริงของชีวิต จึงมีการศึกษาแนวคิดด้านปรัชญาชีวิตที่ปรากฏในนวนิยาย ดังเช่น พชรินทร์ บุรณะกร (2538) ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดมนุษยนิยมในวรรณกรรมของพิบูลศักดิ์ ละครพล ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมให้แนวคิดมนุษยนิยมซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มีคุณค่าเป็นผู้มีจิตใจและการกระทำที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สังคมที่สงบสุขงดงาม ทำให้มนุษย์ในสังคมปรับปรุงสภาพจิตใจและการกระทำของตนให้ดีขึ้นเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสังคม

นอกจากนี้ พชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์ (2541) ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองในวรรณกรรมไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475-2519 ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมที่เป็นบทร้อยกรอง เรื่องสั้น และนวนิยายให้แนวคิดทางการเมืองที่ต่อต้านการปกครองในระบบเผด็จการ ระบบศักดินาระบบทุนนิยมและลัทธิคอมมิวนิสต์ สนับสนุนการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปลุกจิตสำนึกของประชาชนให้กล้าต่อสู้ นิสิต-นักศึกษาและประชาชนสร้างสรรค์ ความเป็นธรรมและประพฤตินให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย จึงจะทำให้ชาติบ้านเมืองมีความสุขและเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมอารยประเทศ กาญจนา สืบเจ็ก, จารุพร สนวนปลิก, ชญานิษฐ์ คงศรีไพร, และ

คณะ (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมของโชคชัย บัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมที่เป็นเรื่องสั้นและบทกวีให้แนวคิดทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมไทย สภาพธรรมชาติและมลภาวะที่เกิดขึ้นในประเทศไทยยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งได้ชี้ให้ลักษณะนิสัยที่ไม่ดีของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน ตระหนักถึงปัญหาที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้หมดสิ้นเพื่อทำให้สภาพสังคมไทยเป็นสังคมที่น่าอยู่มากขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วรรณกรรมหลายประเภทได้นำเสนอความคิดในสาขาต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับพัชรินทร์ บุรณะกร (2538 : 2) ได้กล่าวว่า แนวคิดทางปรัชญา มีหลายสาขาทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวคิดของนักปราชญ์แต่ละคน และความสนใจในปรัชญาสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับสภาพของสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัยด้วย สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันนี้กำลังเจริญเติบโตทางวัตถุเป็นอย่างมาก การเจริญเติบโตทางด้านนี้ได้สร้างความเสื่อมทางจิตใจมาสู่มนุษย์ ดังนั้นการศึกษาแนวความคิดปรัชญาต่าง ๆ ในวรรณกรรม จะช่วยให้เข้าใจสังคมได้อีกด้วย

โกวิท พวงงาม (2536 : 68-69) กล่าวว่า การพัฒนาประเทศไทย รัฐมีแผนพัฒนาแห่งชาติหลายฉบับที่มีนโยบายสร้างความเจริญ โดยเน้นในเรื่องอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ผลของการพัฒนา กลายเป็นว่า สภาพของผู้คนในสังคมให้ความสำคัญกับวัตถุและเงินตราเป็นอย่างมากจนเกิดผลกระทบต่อคุณค่าของวิถีชีวิตและจิตใจอันดีงาม ทำให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมาอีก ดังเช่น ในปี พ.ศ. 2540 เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ในช่วงเวลาดังกล่าว เมื่อวิกฤติเศรษฐกิจของสังคมไทยที่สะสมต่อเนื่องหลายปี ความฟุ้งเฟ้อจากภาวะเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา ทำให้สังคมไทยขาดจิตสำนึกของความพอดีและพอเพียง มีการจับจ่ายใช้สอยอย่างฟุ่มเฟือยทั้งในภาครัฐ เอกชน และประชาชน การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ระมัดระวัง ขาดความประหยัด และขาดสติที่จะปฏิบัติงานและดำเนินชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2549 : 5ก) กล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระมหากรุณาต่อประชาชน และทรงมีพระราชกรณียกิจช่วยเหลือประชาชน นอกจากนี้ทรงมีพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ประชาชนเพื่อนำไปปฏิบัติเพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้น โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและไม่สร้างความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม และยังทรงพระราชนิพนธ์พระมหาชนกที่สอดแทรกปรัชญาชีวิตที่ดี ให้มีความรู้และการนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์โดยสะท้อนผ่านตัวละคร ตั้งแต่อุปราชนถึงคนรักษาช้าง คนรักษาม้า โดยเฉพาะเหล่าอมาตย์ที่ขาดความรู้ จึงเกิดผลเสียหายต่อประเทศชาติ นับได้ว่าเป็นแนวคิดปรัชญาที่สะท้อนผ่านบทพระราชนิพนธ์ได้อย่างชัดเจน

เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” แก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าถวายชัยมงคลเนื่องในวันโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เพื่อเป็นแนวทาง

การแก้ไขให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทรงเห็นความสำคัญของความพอกินพออยู่ซึ่งมีผลต่อราษฎรและประเทศชาติ ที่สำคัญคือเป็นแบบอย่างที่ดีให้คนไทยดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบสัมมาชีพ รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักประมาณตน และดำรงชีวิตอย่างรู้จักคิด อยู่ ใช้ กินอย่างพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2549 : 4ง)

พระราชดำรัสที่เป็นแนวคิดเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวคิดในการดำรงชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ จากแนวพระราชดำริดังกล่าว ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (มานิต กิตติจุงจิต. 2555 : 13)

อภิชัย พันธเสน และคณะ (2549 : 39) ได้กล่าวว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดและปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสแนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อให้สังคมไทยรอดพ้นจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อช่วยให้สังคมไทยสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคม จากพระราชดำริดังกล่าว มีผู้สนใจศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในวรรณกรรม เช่น นนทจักรีส วงศ์วิชัยวัฒน์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายไทย ผลการวิจัยพบว่านวนิยายไทยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและได้นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยผ่านโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก ชื่อเรื่อง การเล่าเรื่อง และโวหารแสดงทรรศนะ หรือคำคม นวนิยายไทยจึงมีคุณค่าทางจิตใจและทางปัญญา

สำนักพิมพ์พิมพ์คำเป็นสำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์หนังสือต่าง ๆ ออกเผยแพร่และเห็นคุณค่าของแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดำเนินการสนับสนุนการแตงนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เพื่อยกย่องพระอัจฉริยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นวนิยายชุดนี้มีเนื้อหากว่าถึงคุณธรรมที่ดีงามของคนสมัยใหม่ที่ปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังที่ ญัฐกานต์ น้ำทิพย์ (2554) ได้กล่าวว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เป็นวรรณกรรมยอพระเกียรติที่สะท้อนให้เห็นบทบาทนักพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งยังทำให้เห็นว่าพระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ที่เปี่ยมล้นไปด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และมีพระอัจฉริยภาพชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและแนวทางการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ลูกไม้ของพ่อ เป็นชุดนวนิยายรักประเภทโรแมนติก โดยแรงบันดาลใจของนวนิยายชุดนี้คือพระอัจฉริยภาพ การนำโครงการในพระราชดำริ แนวพระราชดำริ และบทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นวนิยายชุด "ลูกไม้ของพ่อ" นั้นเป็นโครงการที่สำนักพิมพ์พิมพ์คำให้ดำเนินการเพื่อให้ นักเขียนนำเสนอเกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยนวนิยายชุดนี้ได้้นำเผยแพร่ครั้งแรกที่งานมหกรรมหนังสือระดับชาติ ครั้งที่ 16 พ.ศ. 2554 (ลูกไม้ของพ่อ. 2557 : ออนไลน์)

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ แต่งโดยผู้เขียนทั้งหมด 5 คน ใช้กลวิธีการประพันธ์ในการนำเสนอตัวละครที่มีความคิดเห็นและการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติ ผู้อ่านจะได้รับความรู้และข้อคิดต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตที่ผู้เขียนสอดแทรกเอาไว้ในเรื่อง โดยผู้เขียนได้ใช้ตัวละครในแต่ละเรื่องเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งการสื่อผ่านความรู้สึกนึกคิดและสื่อผ่านบทสนทนาของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้รับทั้งความรู้ ความสนุกสนาน เพลิดเพลินและเกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องที่ทำให้นวนิยายชุดนี้มีความโดดเด่นและมีคุณค่า เพราะทำให้เห็นแนวคิดของผู้เขียนในการนำเสนอ มุมมองเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อีกทั้งยังได้รับความรู้และข้อคิดต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตที่สอดแทรกเอาไว้ในเรื่อง โดยตัวละครในแต่ละเรื่องเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งการสื่อผ่านความรู้สึกนึกคิดและสื่อผ่านบทสนทนาของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้รับทั้งความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง (ญัฐกานต์ น้ำทิพย์. 2554 : 55)

จากการศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายไทยดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างประเทศ ที่ศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ซึ่งจะทำให้เข้าใจถึงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน ซึ่งปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง รวมถึงการแฝงคุณธรรมจริยธรรมวัฒนธรรมไทย เศรษฐกิจและวิถีชีวิตของคนไทยในสมัยใหม่ เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ประสบ

ความสำเร็จในชีวิต ยังเป็นแนวคิดที่นำมาใช้แก้ไขปัญหา ช่วยเหลือกันและสามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้แล้ว นวนิยายนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นเครื่องมือที่สอนให้คนไทยปฏิบัติเพื่อให้ทุกคนพอกินพอใช้ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในภาวะที่มีปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ
2. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูก ไม้ของพ่อ โดยผ่านตัวละคร เนื้อเรื่อง การกระทำ ความนึกคิดและบทสนทนาของตัวละคร สะท้อนแนวคิดปรัชญาเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิตของคนไทย และนักเขียนได้นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ตามแนวพระราชดำริที่ประกอบหลักการสามห่วงกับสองเงื่อนไขสามห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว สองเงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้กับเงื่อนไข คุณธรรม แนวคิดที่สื่อความหมายและจุดประสงค์ให้ประชาชนนำแนวคิดนี้ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อตนเองพอกินพอใช้ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าในด้านการเป็นเครื่องมือ สอนคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียรและมีคุณค่าในด้านการให้ข้อคิด เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและอนุรักษ์วัฒนธรรม การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคม และ เศรษฐกิจของประเทศไทย

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย 3 แนวคิด คือ แนวคิดเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าของนวนิยาย และแนวคิดเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย มีดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์แนวคิดในวรรณกรรม

บุญยงค์ เกศเทศ (2536 : 30) ให้คำจำกัดความของแนวคิดว่า แนวคิด หมายถึง ความคิดเห็น สำคัญที่สุดของนักประพันธ์ที่ต้องการแสดงในหนังสือเล่มนั้น ๆ ความคิดนี้เปรียบเสมือนแนวในการดำเนินเรื่องของนักประพันธ์ด้วย นักประพันธ์จะแสดงแนวคิดของเขาโดยอาศัยตัวละคร

นอกจากนี้ยังอาศัยบทสนทนาระหว่างตัวละครในเรื่องและนักประพันธ์จะจัดเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในเรื่องเพื่อย้ำแนวคิดนั้น แนวคิดมักมองเห็นง่าย ถ้าปรากฏในเรื่องที่แต่งเป็นเชิงสอนหรือเรื่องที่แฝงด้วยข้อธรรมะ ผู้อ่านจะเห็นแนวคิดได้ไม่ยาก

2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณค่าของวรรณกรรม

วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคมและการเมืองจากมุมมอง ความคิด และจินตนาการของนักเขียน วรรณกรรมมีคุณค่าใน 4 ด้าน ได้แก่ คุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา คุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญา คุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ คุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาทางด้านสังคม (สมพร จารุณี. 2541 : 35-44)

3. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่เป็นทั้งปรัชญาของการดำเนินชีวิต และกรอบของการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานของระบบเศรษฐกิจแนวตลาดเสรี หัวใจของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ที่การมุ่งพัฒนาคนและพัฒนาประเทศอย่างสมดุล เช่น ด้านเทคนิคกับด้านจิตใจ ด้านการอุตสาหกรรมกับการเกษตร ด้านการผลิตกับบริโภค เป็นต้น การเน้นความสมดุลเป็นการความเสี่ยง พร้อมกับการเสริมฐานทางสังคมและเศรษฐกิจให้มั่นคงยิ่งขึ้น ฉะนั้นการพัฒนาประเทศในกรอบของเศรษฐกิจพอเพียงจะนำไปสู่ความยั่งยืน (ไสว บุญมา. 2548 : 114-115)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ที่สำนักพิมพ์พิมพ์คำได้สนับสนุนให้นักเขียนแตงนวนิยายขึ้นเพื่อยกย่องพระอัจฉริยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยใช้หนังสือฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2556 จำนวน 5 เล่ม ดังนี้

ชื่อหนังสือ	ผู้แต่ง
แสงดาวกลางใจ	พรทิวา ทอมชู
ลูกไม้ที่รัก	ภัสร์นวี ศรีสุวรรณ
ในม่านเมฆ	ฉัตรารัศมี แก้วมรกต
ใต้ร่มใบกักดิ์	ชัมย์กร แสงกระจ่าง
หัวใจใกล้รุ่ง	พรทิพย์ ศิริชูทรัพย์

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาคำนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1. แนวคิด หมายถึง ความหมายที่ผู้อ่านสรุปได้หลังจากอ่านงานเขียนเรื่องนั้น ๆ จบลง โดยสรุปจากข้อความที่ปรากฏอยู่ในเรื่องที่เป็นประโยคสำคัญ 2-3 ประโยค หรือจากเหตุการณ์ การกระทำของตัวละคร คำพูดของตัวละคร เป็นต้น

2. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตอย่างพอดี หรือพอประมาณ เป็นหลักการปฏิบัติทางสายกลางเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวที่สามารถพึ่งตนเองได้ โดยต้องสร้างพื้นฐานการใช้จ่ายของตนเองก่อน รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า จากนั้นจึงนำหลักการปฏิบัติไปสู่ครอบครัว และเชื่อมโยงสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม เพื่อการพัฒนาชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้แม้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

3. นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ หมายถึงชุดนวนิยายรักประเภทโรแมนติค โดยนักเขียนได้รับแรงบันดาลใจของนวนิยายชุดนี้คือพระอัจฉริยภาพ การนำโครงการในพระราชดำริ แนวพระราชดำริ และบทเพลงพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในวรรณกรรม
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
3. ศึกษานวนิยายที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
4. คัดเลือกนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จำนวน 5 เล่ม
5. วิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ
6. วิเคราะห์คุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ
7. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังนี้

1. ทำให้เข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ
2. ทำให้เข้าใจคุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ
3. ทำให้เข้าใจการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงใช้ในชีวิตประจำวัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.1 ความเป็นมาของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.2 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

(1) ความหมายของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

(2) หลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3 บทบาทและความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยาย

2.2.1 ความหมายของนวนิยาย

2.2.2 องค์ประกอบของนวนิยาย

2.2.3 แนวคิดหรือแก่นเรื่องของนวนิยาย

2.3 ลักษณะของนวนิยายชุด

2.4 คุณค่าของวรรณกรรม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในวรรณกรรม

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายชุด

2.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.1 ความเป็นมาของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เผยแพร่ในปัจจุบันและได้รับการเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ขึ้นตามยุคสมัย มีความเป็นมาของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงดังต่อไปนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2550 : 1-4) กล่าวว่า ความเป็นมาของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาจาก พระราชดำรัส พระบรมราชาโชวาท แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนับตั้งแต่ทรงมี พระปฐมบรมราชโองการในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พุทธศักราช 2493 ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” แล้วจะพบว่า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้ธรรมะในการปกครองอาณาประชาราษฎร์และพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าสุขสงบร่มเย็นภายใต้ธรรมพรมหาบารมีของพระองค์อย่างหนักแน่นมั่นคงตลอดมา พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท แนวพระราชดำริต่าง ๆ ของพระองค์ที่ได้พระราชทานให้แก่พสกนิกรทุกหมู่เหล่า ทรงเน้นในเรื่องของความพอเพียงตลอดมา ในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ทรงเน้นย้ำเด่นชัดยิ่งขึ้นโดยทรงมีพระราชดำรัสพระราชทานให้แก่พสกนิกรทุกหมู่เหล่า เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2513 ความตอนหนึ่งมีดังนี้

“...ขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกิน มีความสงบและทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ตั้งปณิธานในทางนี้ ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกินไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ว่ามีความพออยู่พอกินมีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้...”

ต่อมาเกิดวิกฤตการณ์ความล้มเหลวทางเศรษฐกิจครั้งประวัติศาสตร์ของประเทศ เมื่อ ปี พ.ศ. 2540 ทำให้ประเทศไทยต้องขอรับความช่วยเหลือจากกองทุน IMF เพื่อฟื้นฟูสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้สังคมไทยได้หันกลับมาทบทวนแนวทางในการพัฒนาประเทศครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ ซึ่งบทสรุปที่ได้ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า (พ.ศ. 2545-2549) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนพัฒนาประเทศ จึงได้น้อมนำปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวคิดนำทางในการจัดทำวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับและทุกภาคส่วนของสังคมมีความเข้าใจในหลักปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง ประเทศมีความมั่นคง

สรุปได้ว่า แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแก่พระชาชนเพื่อให้เป็นพื้นฐานและแนวทางการดำรงชีวิตที่ทำให้เกิดการพัฒนามีความสุขและสังคมประเทศมีความเข้มแข็งมั่นคง

2.1.2 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีขอบข่ายสาระสำคัญแบ่งเป็นความหมายของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังต่อไปนี้

(1) ความหมายของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เกศินี จุฑาวิจิตร (2550 : 6-8) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย เพราะเป็นสิ่งที่

นักพัฒนาจากองค์กรพัฒนาเอกชนได้กระทำ และพยายามผลักดันมานานแล้ว แต่สิ่งใหม่อย่างแท้จริง น่าจะเป็นเพราะพระมหากษัตริย์ทรงเห็นว่า เป็นเรื่องจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องพระราชทานแนวคิดเพื่อเตือนสติคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวบ้านและชนชั้นกลาง การปะทะกันระหว่างปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์กับท้องถิ่นนิยม จึงไม่ใช่การต่อสู้และช่วงชิงพื้นที่กันระหว่างความเป็นโลกาภิวัตน์ที่มีความหมายแคบ ๆ ในประเด็นเศรษฐกิจ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม กับกระบวนการท้องถิ่นนิยมที่อยู่บนพื้นฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเท่านั้น แต่เป็นการปะทะกันที่ครอบคลุมทั้งเรื่องการเมือง สังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะเศรษฐกิจย่อมสัมพันธ์กับบริบทอื่น ๆ ในสังคม และไม่ใช่เรื่องที่อยู่ไกลตัวบุคคล

ประเวศ วะสี (2550) ได้กล่าวถึงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในงานเขียน “เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม” สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง ความพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ ได้แก่ พอเพียงสำหรับทุกคน จิตใจพอเพียง สิ่งแวดล้อมพอเพียง มีความมั่นคงพอเพียง ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ปัญญาพอเพียง อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียงซึ่งวัฒนธรรมในที่นี้หมายถึงวิถีชีวิตของกลุ่มชน ที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้นเศรษฐกิจพอเพียงจึงไม่ใช่เศรษฐกิจที่ทอดทิ้งกัน เพราะต้องเชื่อมโยงกับความเป็นประชาสังคม เมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสมดุล เป็นปกติและยั่งยืน อาจกล่าวได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง ก็คือ เศรษฐกิจทางสายกลางนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2549 : 13ก) ได้กล่าวถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มี ความพอเพียงกับตัวเอง อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเอง ให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวัง แต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็ว แต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

ไสว บุญมา (2548 : 114-115) ได้กล่าวแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นแนวคิดที่เป็นทั้งปรัชญาของการดำเนินชีวิต และกรอบของการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานของระบบเศรษฐกิจแนวตลาดเสรี หัวใจของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ที่การมุ่งพัฒนาคน และพัฒนาประเทศอย่างสมดุล เช่น ด้านเทคนิคกับด้านจิตใจ ด้านการอุตสาหกรรมกับการเกษตร ด้านการผลิตกับบริโภค เป็นต้น การเน้นความสมดุลเป็นการลดความเสี่ยง พร้อม ๆ กับการเสริมฐานทางสังคมและเศรษฐกิจให้มั่นคงยิ่งขึ้น ฉะนั้นการพัฒนาประเทศในกรอบของเศรษฐกิจพอเพียงจะนำไปสู่ความยั่งยืน

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2544 : 3-17) ได้อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างที่ครอบคลุมมิติทางวัฒนธรรมด้วย ซึ่งได้แก่อุดมการณ์บางอย่างที่ตรงข้ามกับลัทธิปัจเจกชนนิยม กล่าวคือ มองเห็นความเชื่อมโยงในเชิงเกื้อกูลกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อม และกับมนุษย์ด้วยกันเอง เศรษฐกิจพอเพียงจึงต้องให้อากาศ

แก่ทุกคนพออยู่ได้ เพื่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของชุมชน ส่วนโลกทัศน์บางอย่างของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ต้องสอดคล้องกับอุดมการณ์ นั่นคือ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ไม่ให้ความสำคัญแก่เงินตราเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้แล้วยังมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับชุมชนดั้งเดิม รวมทั้งค่านิยมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการไว้ว่างใจกัน จึงกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจพอเพียง ก็คือวัฒนธรรม หรือระบบความคิดและความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง

สรุปได้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดเพื่อให้มีความหมายที่ชัดเจน ไม่ยากแก่การรับรู้และการนำไปปฏิบัติ แนวคิดนี้ยึดประชาชนมีพื้นฐานที่พอกินพอใช้เป็นหลัก เน้นความสามารถพึ่งพาตนเองได้ ช่วยให้สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ วัฒนธรรม มนุษย์กับสังคมมีความสมดุลกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

(2) หลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

หลักแนวคิดและเนื้อหาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะมีหลายหลักการซึ่งนักวิชาการต่าง ๆ ได้ศึกษาและให้ความเข้าใจกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังต่อไปนี้

มานิต กิตติจุงจิต (2555 : 26-38) ได้กล่าวถึงหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าจากพระราชดำรัส สามารถนำมาสรุปให้กระชับได้เป็น “สามห่วงสองเงื่อนไข” ประกอบด้วย สามห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองและสองเงื่อนไข ได้แก่ ความรู้ที่รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวังและคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความสุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความมีสติปัญญาและการแบ่งปัน

จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และมนัส โกมลทา (2552 : 17-18) ได้อธิบายหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเน้นพื้นฐานการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ โดยพยายามนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็ต้องไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม และถ้าหากเป็นไปได้ต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วย หรือเป็นการพัฒนาที่เพิ่มพูนทุนในทุกประเทศ ไม่ว่าจะทุนมนุษย์ซึ่งประกอบด้วย ความเพียร ความสามารถ สติปัญญา และการพัฒนาจิต ทุนทางสังคม คือ การช่วยเหลือ เผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ที่ก่อให้เกิดการร่วมมือกันทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม ทุนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติที่เอื้อต่อการผลิตและการดำรงชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายจะต้องได้รับการบำรุงรักษา ทุนทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นเงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยีต่าง ๆ ควรจะมีเพิ่มพูนมากขึ้นหรืออย่างน้อยก็ไม่ควรจะมีน้อยไปกว่าเดิม สถานการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้มนุษย์และคนจะต้องปราศจากซึ่งความโลภหรือความเห็นแก่ตัวมากจนเกินไป ซึ่งจะทำให้เราสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ซึ่งก็เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับการพัฒนาประเทศโดยรวมจะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้น เป็นตอน

จिरายุ อิศรางกูร (2551) อธิบายถึงการพัฒนามาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ว่าเป็น การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่ มากและไม่น้อยจนเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่ พอประมาณ ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัว ปัจจัยเหล่านี้จะเกิดขึ้น ได้นั้น จะต้องอาศัยความรู้ และคุณธรรม เป็นเงื่อนไขพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตและการประกอบการงาน ส่วน เงื่อนไขคุณธรรม คือ การยึดถือคุณธรรมต่าง ๆ อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปัน เป็นต้น ตลอดเวลาที่ประยุกต์ใช้ปรัชญา (เศรษฐกิจ พอเพียง. 2557 : ออนไลน์)

กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : 9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่า คนทุกระดับและทุกกลุ่มอาชีพ สามารถนำหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ โดยเน้นการปฏิบัติ บนทางสายกลางซึ่งความพอเพียงประกอบด้วยคุณลักษณะและเงื่อนไข ได้แก่ 1) ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว 2) เงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียง การตัดสินใจและดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขคุณธรรมที่เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มี ความซื่อสัตย์สุจริต รู้รักสามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ และรู้จักการแบ่งปันให้ผู้อื่น เงื่อนไขหลักวิชาอาศัย ความรอบรู้ รอบคอบและระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการ ทุกขั้นตอน เงื่อนไขชีวิตให้ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญา

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2549 : 15-27ข) ได้กล่าวว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นหลักการพึ่งพาตนเองประการด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยีและด้านเศรษฐกิจ ทางออกของ การแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและสังคมคือ จะต้องช่วยให้ประชาชนที่อยู่ในภาคเกษตรและที่ กลับคืนสู่ภาคเกษตรมีงานทำ มีรายได้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสร้างรากฐานของชนบทให้แข็งแรง เพียงพอที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาวโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการทฤษฎีใหม่ 3 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 ควรมีความพอเพียงเลี้ยงตัวเองได้บนพื้นฐานของประหยัด ขจัดการใช้จ่าย ชั้นที่ 2 ควร รวมพลังกันในรูปแบบกลุ่ม เพื่อทำการผลิต การตลาดการจัดการรวมทั้งด้านสวัสดิการ การศึกษา การพัฒนาสังคม ชั้นที่ 3 ให้สร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพและขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้หลากหลาย

โดยประสานความร่วมมือกับภาคราชการในด้านเงินทุนการตลาด การผลิต การจัดการ และข่าวสาร ข้อมูล การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงหลักการ 3 อย่าง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยมีความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรมเป็นเงื่อนไขสำคัญในทางปฏิบัติ ยึดความประหยัด ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในการการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง เช่น อดีตไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากโดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงเพราะยังมีบุคคลจำนวนมากมีใช้น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละเอียด

สรุปได้ว่าหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเน้นดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองเพื่อพึ่งพาตนเองได้ การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอาศัยคุณธรรมที่เป็นความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา มีความสามัคคี หากจะประสบความสำเร็จต้องอาศัยความรู้ รอบคอบและระมัดระวัง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงยังยึดถือรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย พัฒนาเศรษฐกิจ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสมกับทุกรูปแบบ ทุกระดับ ประชาชนรู้จักการแบ่งปันและช่วยเหลือกัน เพื่อความสุขของประชาชน

2.1.3 บทบาทและความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่เหมาะสมกับทุกระดับ จึงมีบทบาทในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม นักวิชาการต่าง ๆ อธิบายบทบาทและความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงดังต่อไปนี้

จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และมนัส โกมลทา (2552 : 52) ได้กล่าวบทบาทและความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงดังต่อไปนี้

1) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้เกิดการพึ่งตนเองเป็นหลัก เน้นการใช้ศักยภาพตนเองแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด เพื่อให้ชีวิตของตนเอง ครอบครัวและชุมชนอยู่รอด พร้อมกับบำรุงรักษาทรัพยากรเหล่านั้นให้คงอยู่สืบไป

2) ทำให้เกิดความเข้มแข็งในจิตใจ โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง เมื่อพึ่งตนเองได้แล้วก็จะเกิดความรู้สึกมั่นคงในชีวิต ทำให้จิตใจสงบ เข้มแข็ง ไม่วิตกกังวล

3) เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ สมัคสมานสามัคคีภายในชุมชนเดียวกัน

4) แก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าพอมีพอกินแล้วก็จะทำให้ลดปัญหาความยากจนได้

5) สำหรับผู้ที่อยู่นอกภาคการเกษตรนั้น เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตได้ เพราะเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติได้ ไม่ว่าจะอยู่ในกิจกรรมหรืออาชีพใด ก็ต้องยึดวิถีชีวิตของการอยู่พอดี ไม่ฟุ่มเฟือยอย่างไร้ประโยชน์ ไม่ยึดผลประโยชน์ทางวัตถุเป็นที่ตั้ง ยึดเส้นทางสายกลาง ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต เจริญเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่นิยมการลงทุนที่ตั้งอยู่บนความเสี่ยง หวังรวยอย่างรวดเร็ว ให้รู้จักแยกแยะสิ่งดีสิ่งที่เป็นประโยชน์ตามสภาพความเป็นจริงเป็นที่ตั้ง ให้มีความรักความเมตตาที่จะช่วยเหลือสังคมให้รอดพ้นจากภัยพิบัติและรวมพลังกันด้วยความสามัคคีทุกหมู่เหล่า ขจัดข้อขัดแย้งไปสู่ความประนีประนอม รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

อัจฉรา โยมสินธุ์ (2549 : 99-100) ได้กล่าววาทาบทและความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่า คนมีปัญหาที่รู้จักพอเพียง จะเริ่มจากการทำความรู้จักตนเอง ประเมินความสามารถและศักยภาพของตนเองอย่างรอบคอบ เพื่อกำหนดเส้นแห่งความพอดีให้แก่ตนเอง และใช้ชีวิตตามมาตรฐานความพอเพียงแห่งตนอย่างไม่ประมาท คนมีปัญหาที่รู้จักพอเพียงจะใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ประมาท รอบคอบ และมีเหตุผล โดยไม่จำเป็นต้องเสียเวลาไปกับการปรุงแต่ง แต้มสี และเติมรสที่ฉูดฉาด ความพอเพียงจะทำให้เกิดความพึงพาดตนเองได้ และเอื้อเพื่อความเผื่อแผ่ไปยังผู้อื่น การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากจะสร้างความมั่นคงให้แก่ปัจเจกบุคคลแล้ว ยังสร้างความแข็งแกร่งทางสังคมได้อย่างยั่งยืนด้วย

มานิต กิตติจุงจิต (2555 : 68) กล่าววาทาบทและความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่า หลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสามารถแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม ความสะอาดสุขอนามัย ยาเสพติด การส่งเสริมด้านกีฬา ดนตรี วัฒนธรรม ประเพณี การละเล่นพื้นบ้าน เป็นต้น เมื่อมีการปรึกษาหารือกัน ร่วมคิด ร่วมกันแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ หลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกระแสหลักด้านค่านิยมของสังคมไทย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2549 : 15ก) ได้กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงดังต่อไปนี้

- 1) ทำให้ประชาชนพออยู่พอกินสมควรแก่อัตภาพในระดับที่ประหยัด ไม่อดอยาก และเลี้ยงตนเองได้ตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ในน้ำแล้งที่มึนน้ำน้อย ก็สามารถเอาน้ำที่เก็บไว้ในสระมาปลูกพืชผักต่าง ๆ ที่ใช้น้ำน้อยได้ โดยไม่ต้องเบียดเบียนชลประทาน
- 3) ในปีที่ฝนตกตามฤดูกาลโดยมีน้ำดีตลอดปี หลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงก็สามารถสร้างรายได้ให้ร่ำรวยขึ้นได้
- 4) ในกรณีที่เกิดอุทกภัยก็สามารถที่จะฟื้นตัวและช่วยตัวเองได้ในระดับหนึ่ง โดยทางราชการไม่ต้องช่วยเหลือมากเกินไป อันเป็นการประหยัดงบประมาณด้วย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : คำนำ) ได้รวบรวมแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของบุคคลต่าง ๆ จึงสรุปความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่า การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของบุคคลต่าง ๆ เป็นรูปธรรมพร้อมทั้งเกิดความสุข เห็นคุณค่า และมีความเชื่อมั่นที่จะนำมาไปปรับใช้ตามความเหมาะสมกับอัตภาพของตนเองอย่างจริงจัง ทำให้ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี อันนำมาซึ่งความสุขและความก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่งคั่ง และยั่งยืน

สรุปได้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นแนวคิดที่สำคัญมากในการดำเนินชีวิตประกอบธุรกิจ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมชาติ เป็นต้น ทำให้ประชาชนพอกินพอใช้ พึ่งพาตนเองได้และมีความสุขในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ประสบความสำเร็จตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางที่ถูกต้องในการพัฒนาประเทศชาติและให้ประชาชนอยู่รอด

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวนิยาย

นวนิยายเป็นงานเขียนที่แสดงจินตนาการของผู้ประพันธ์ นักวิชาการต่าง ๆ จึงให้ความหมายและองค์ประกอบของนวนิยาย ประเภทของนวนิยาย ดังต่อไปนี้

2.2.1 ความหมายของนวนิยาย

การศึกษาความหมายของนวนิยาย นักวิชาการได้อธิบายดังต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556 : 608) ให้ความหมาย นวนิยายว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีร้อยแก้วรูปแบบหนึ่ง มีตัวละคร โครงเรื่อง เหตุการณ์ในเรื่อง และสถานที่ที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริง เช่น เรื่องหญิงคนชั่ว ของ ก. สุรางคนางค์

ตรีศิลป์ บุญขจร (2543 : 1) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นรูปแบบบันเทิงคดีซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากบันเทิงคดีเดิมที่ไทยรับมาจากตะวันตกและได้รับความนิยมแพร่หลายจึงกลายเป็น บันเทิงคดีสำคัญประเภทหนึ่งในปัจจุบัน

วิภา เสนานานู กงกะนันทน์ (2540 : 3-4) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีร้อยแก้วซึ่งผู้แต่งสมมุติสร้างเรื่องราวขึ้นมาให้สมเป็นเรื่องจริง หรือเขียนให้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด รูปแบบหนึ่ง ความยาวไม่ควรน้อยกว่า 50,000 คำ

เปลื้อง ณ นคร (2535 : 191) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นเรื่องราวที่สมมุติแต่งขึ้นโดยไม่กำหนดมีพฤติกรรมหลายอย่างเกี่ยวข้องกับตัวละคร ความยาวตั้งแต่ 40,000 คำขึ้นไป

สุพรรณิ วราทร (2519 : 1) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นคำศัพท์ใหม่ (ภาษาไทยเดิมเรียกว่าเรื่องอ่านเล่นหรือเรื่องประโลมโลกย์) ที่ใช้เรียกวรรณกรรมประเภทเรื่องสมมุติหรือบันเทิงคดีที่เป็นร้อยแก้วแบบพรรณนาโวหาร

สรุปได้ว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีร้อยแก้วประเภทหนึ่ง เป็นงานเขียนที่สมมุติขึ้นมา แต่ให้สมเป็นเรื่องจริงซึ่งประกอบด้วยตัวละคร โครงเรื่อง เหตุการณ์ และสถานที่ต่าง ๆ

2.2.2 องค์ประกอบของนวนิยาย

นักวิชาการต่าง ๆ นอกจากให้ความหมายนวนิยายแล้ว ยังอธิบายองค์ประกอบของนวนิยายดังต่อไปนี้

อิรวดี ไตลังคะ (2546 : 2-66) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของงานเขียนบันเทิงคดีประเภทนวนิยาย ประกอบไปด้วย โครงเรื่อง กลวิธีการเล่าเรื่อง ตัวละคร ฉากและแนวคิด โดยโครงเรื่องเป็นองค์ประกอบที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านมากที่สุด

ยุพร แสงทักษิณ (2543 : 23-37) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของนวนิยาย สรุปได้ว่า นวนิยายมีองค์ประกอบที่สำคัญ 9 ส่วน ได้แก่ แนวคิด โครงเรื่องและเนื้อเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก ทรศนะ ค่านิยมหรือทัศนคติ กลวิธีในการประพันธ์ น้ำเสียง บรรยากาศ ถ้าผู้อ่านเข้าใจถึงองค์ประกอบ ก็จะสามารถนำทฤษฎีมาพิจารณา และประเมินคุณค่าของนวนิยายที่อ่านได้อย่างมีหลักการ

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ม.ล. (2539 : 70-74) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของนวนิยายและวิธีการพิจารณานวนิยายไว้ว่า สิ่งที่ต้องทำในการอ่านนวนิยายก็คือ วิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีของวรรณกรรม แล้วแยกออกมาพิจารณาเป็นด้าน ๆ ไป ซึ่งเนื้อหาได้แก่ แนวคิด โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร ทรศนะ ปรัชญาชีวิต หรือความคิดเห็นของผู้แต่ง และฉาก ส่วนกลวิธีส่วนมากเกี่ยวกับเนื้อหา สามารถศึกษาไปพร้อมกันกับส่วนประกอบของเนื้อหาได้ กล่าวโดยรวม การศึกษาเนื้อหา และกลวิธีก็คือการศึกษาองค์ประกอบของนวนิยายนั่นเอง

ไพโรจน์ บุญประกอบ (2539 : 116-211) ได้รวบรวมองค์ประกอบของงานเขียนประเภทนวนิยาย จากตำราต่าง ๆ ไว้ใน “การเขียนสร้างสรรค์ : เรื่องสั้น-นวนิยาย” กล่าวโดยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของนวนิยายแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก อารมณ์และบรรยากาศ บทสนทนา การสร้างนวนิยายด้วยองค์ประกอบตามที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นเกณฑ์อย่างกว้าง ๆ ผู้ศึกษาจึงต้องทำความเข้าใจกับรายละเอียดขององค์ประกอบด้วย

สมบัติ จำปาเงินและสำเนียง มณีกาญจน์ (2539 : 129-130) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของนวนิยายไว้ใน “หลักนักเขียน” โดยสรุปได้ว่า นวนิยายมีองค์ประกอบของงานเขียนที่ครบถ้วน กล่าวคือ มีทั้งโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และฉาก โดยมีเทคนิคในการเขียนที่กว้างขวางในการอ่านนวนิยาย นอกจากถือหลักพิจารณาเนื้อหาสาระและคุณค่าสาระทางศีลธรรมจรรยาแล้ว ควรคำนึงถึงกลวิธีหรือเทคนิคอันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของนักประพันธ์ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถในการเล่าเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างฉาก บรรยากาศของเรื่อง การสร้างพฤติกรรม การให้บท

เจรจากับสำนวนโวหาร การผูกเรื่อง และการเสนอหรือประดิษฐ์แนวเขียน ตลอดจนความคิดแปลกใหม่

สรุปได้ว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีสำคัญประเภทหนึ่ง องค์ประกอบไปด้วย แนวคิด แก่นเรื่อง โครงเรื่อง และเนื้อเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก ทรรศนะ ค่านิยมหรือทัศนคติ กลวิธีในการประพันธ์ น้ำเสียง และบรรยากาศ

2.2.3 แนวคิดหรือแก่นเรื่องของนวนิยาย

แนวคิดหรือแก่นเรื่องเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของนวนิยาย การศึกษาแนวคิดหรือแก่นเรื่องของนวนิยาย นักวิชาการได้อธิบายของแนวคิดหรือแก่นเรื่องดังต่อไปนี้

แก่นเรื่อง (Theme) เป็นความคิดรวบยอดที่เหลือไว้หลังจากที่อ่านจนจบเรื่อง เป็นเสมือนคำตอบของคำถาม “คุณได้เรียนรู้อะไรจากเรื่องนี้ ” เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า ในเรื่องเดียวกันคนอ่านอาจจะรับรู้ได้ไม่เหมือนกัน เพราะการตีค่านอกจากจะมาจากการนำเสนอเรื่องของนักเขียนแล้ว ยังขึ้นกับระดับความรู้ การรับรู้และอารมณ์ความรู้สึกของคนอ่านด้วย ซึ่งมันอาจไม่ตรงกับที่นักเขียนต้องการจะนำเสนออีกได้ และเป็นเรื่องที่คนอ่านจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ ความสำคัญของแก่นเรื่อง จึงดูเหมือนจะมีความสำคัญสำหรับนักเขียนมากกว่าคนอ่านเสียอีก เพราะหากนักเขียนไม่มีหลักที่เป็นแกนกลางของความคิดของเรื่องที่จะให้เกิดขึ้นแล้ว เรื่องที่จะเล่าก็อาจจะสะเปะสะปะขาดทิศทาง หรือความเป็นหนึ่งเดียวของเรื่องจนทำให้เรื่องขาดพลังไปได้ (ฟิลิปดา. 2548 : ออนไลน์)

ถวัลย์ มาศจรัส (2545) กล่าวว่า แก่นเรื่องหรือแนวคิดก็คือ ความหมายที่ผู้อ่านสรุปได้หลังจากอ่านงานเขียนเรื่องนั้น ๆ จบลง โดยสรุปจากข้อความที่ปรากฏอยู่ในเรื่องที่เป็นประโยคสำคัญ 2-3 ประโยค หรือจากเหตุการณ์การกระทำของตัวละคร คำพูดของตัวละคร เป็นต้น

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543 : 178) กล่าวว่า นวนิยายจะมุ่งแสดงแนวคิดของเรื่องไว้หลายแนว เพราะผู้แต่งต้องการให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของชีวิต ของโลก และมีประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง แนวคิดในนวนิยายแบ่งเป็นสองประเภท คือ ความคิดหลักของเรื่องทั้งเรื่อง เรียกว่าแนวคิดเอก (Major theme) และความคิดที่ปรากฏในแต่ละตอนของเรื่อง เรียกว่าแนวคิดรอง (Minor theme)

วิภา เสนานานู กงกะนันทน์ (2540 : 11) กล่าวว่า แนวเรื่อง (Theme) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่เราต้องพิจารณา บทประพันธ์รูปแบบนวนิยายจะต้องมีแนวเรื่องหลายแนว แนวเรื่องที่แทบขาดไม่ได้ คือแนวเรื่องความรัก และการแต่งงาน นอกจากนั้นก็จะเป็นแนวเรื่องหลากหลายขึ้นอยู่กับเจตนาารมณ์ของผู้แต่ง เช่น แนวเรื่องความยุติธรรมในสังคม ความขัดแย้งในวัฒนธรรม การต่อสู้ทางการเมือง ชีวิตครอบครัว การดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด สงคราม วิศวกรรม ศาสนากับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติ บทบาทและสถานภาพของสตรี เป็นต้น

วรรณภา บัวเกิด (2530 : 638) กล่าวว่า แก่นของเรื่อง (Theme) หรือแนวคิดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง ซึ่งผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน แก่นของเรื่องจะต้องเชื่อมโยงเรื่องทั้งหมดเข้าด้วยกัน ซึ่งจะปรากฏตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบเรื่อง แก่นของเรื่องแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) แนวคิดแสดงทัศนะ คือ ทัศนคติ หรือความคิดเห็นของผู้แต่งที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ต่อค่านิยมในสังคม ต่อคุณธรรม ต่อเหตุการณ์บ้านเมือง

2) แนวคิดแสดงอารมณ์ คือ การแสดงอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครเพื่อให้ผู้อ่านได้ รับรู้ และมีส่วนร่วมในความรู้สึกนั้น คือ เกิดความรู้สึก และอารมณ์คล้อยตาม

3) แนวคิดแสดงพฤติกรรม คือ การที่ผู้แต่งมุ่งเสนอพฤติกรรมของตัวละคร ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้น จะเป็นส่วนสำคัญของเรื่อง เช่น ทัศนคติต่อค่านิยม หรือคุณธรรมบางประการ เช่น ความกตัญญู ความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ เช่น ความรู้สึกหวาดกลัว

4) แนวคิดแสดงสภาพหรือเหตุการณ์ คือ การที่ผู้แต่งมุ่งแสดงสภาพบางอย่างหรือเหตุการณ์บางตอนในชีวิตของตัวละคร เช่น สภาพการแก่งแย่งของชีวิตในเมืองหลวง

สรุปได้ว่า แก่นเรื่องหรือแนวคิดเป็นสาระสำคัญของนวนิยาย แก่นเรื่องเป็นเครื่องมือที่เชื่อมโยงเรื่องทั้งหมด แก่นเรื่องหรือแนวคิดจะแสดงอารมณ์ ความคิดเห็น ค่านิยม พฤติกรรม และสภาพหรือเหตุการณ์ผ่านเนื้อเรื่องและบทบาทของตัวละคร ทัศนะของผู้เขียนที่ต้องการให้ความรู้หรือความบันเทิง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ในเรื่องของโลกและมีประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

2.3 ความรู้เกี่ยวกับนวนิยายชุด

นวนิยายชุดเป็นชื่อเรื่องของนวนิยายที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากนวนิยายทั่วไป ดังที่นักวิชาการได้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

ตรีศิลป์ บุญขจร (2543 : 16) กล่าวว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมที่มีรูปแบบเฉพาะยุคสมัย นั่นคือในปัจจุบันมีการแต่งนวนิยายที่เน้นการแสดงทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อโลกและวิถีชีวิต ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดการแต่งนวนิยายชุดแต่งโดยนักเขียน 5 คน โดยเรียกรวมนวนิยายทั้ง 5 เรื่องนี้ว่า นวนิยายชุด “ลูกไม้ของพ่อ” พบว่า นวนิยายชุดนี้มีเนื้อหาที่สรรเสริญพระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้แต่งแต่ละคนสอดแทรกเอาไว้ในเรื่องซึ่งก็สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ นวนิยายชุดจะสะท้อนผ่านความคิดและบทสนทนาของตัวละครในเรื่อง ทำให้เห็นถึงความเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนาที่พระอัจฉริยภาพ มีพระปรีชาสามารถและมีสายพระเนตรกว้างไกล นวนิยายชุดใช้ตัวละครเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความคิด ข้อคิดคติสอนใจ สอดแทรกความรู้และการโน้มน้าวใจเรื่องต่าง ๆ โดยผ่านความคิดและบทสนทนาของตัวละคร (ณัฐกานต์ น้าทิพย์. 2554 : 87-89)

นอกจากนี้ มีการศึกษาวิเคราะห์พรรณนาของผู้เขียนที่ถ่ายทอดในนวนิยายโดยเรียกว่า นวนิยายชุด ดังงานวิจัยดังนี้ กุลภา สักการ์เวช (2554 : 3) กล่าวว่า นวนิยายชุดเป็นงานศิลปะที่สร้างสรรค์องค์ประกอบอย่างหมดจดงดงาม สื่อแนวคิดซึ่งเป็นที่เข้าใจได้สำหรับคนอ่านหลากหลาย ปมปัญหาที่ละน้อย ๆ ผ่านมุมมองของตัวละครเอก สอดแทรกความเข้าใจชีวิตที่ตัวละครได้เรียนรู้ไป ตามประสบการณ์ นวนิยายชุดมีความคิดสำคัญที่ถูกสื่อผ่านตัวละคร จากการวิเคราะห์พบว่า นวนิยายชุดจำนวนทั้งหมด 3 เรื่องโดยเรียกรวมนวนิยาย 3 เรื่องว่า “ความสุขของกะทิ” แต่งโดย นักเขียน งามพรรณ เวชชาชีวะ นวนิยายชุดนี้ใช้ตัวละครเด็กเป็นตัวละครเอกในการดำเนินเรื่องให้ ตัวละครเด็กในเรื่องมีความสมจริงและเป็นเรื่องราวของเด็กที่มีประสบการณ์ตั้งแต่เล็กจนโต ผู้เขียน นำเสนอแนวคิดของตัวละครเด็กในหลาย ๆ ด้าน นวนิยายชุดนี้แสดงให้เห็นความรักหลากหลาย รูปแบบ ทั้งแบบครอบครัว ความรักแบบสามีภรรยา ความรักต่อเพื่อนและความรักต่อสัตว์เลี้ยง ยังมี แนวคิดเกี่ยวกับภาพสังคม ความเชื่อ เรื่องเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับญาติพี่น้อง

อารยา ผังลักษณ์ (2546 : 142-145) ได้ศึกษานวนิยายชุดที่มีเนื้อหาการผจญภัย พบว่า แนวคิดการแตงนวนิยายชุดจำนวนทั้งหมด 14 เรื่องโดยเรียกรวมนวนิยาย 14 เรื่องนี้ว่า นวนิยายชุด ล่องไพร แต่งโดยนักเขียน น้อย อินทนนท์ ซึ่งเป็นนวนิยายที่มีตัวละครเอกและคณะเข้าป่าเผชิญสัตว์ ร้าย ตลอดจนคนป่าคนดง และอำนาจลึกลับมากมาย เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตัวละครผจญภัย ผู้เขียน สร้างเหตุการณ์และฉากมีความเหมาะสม แสดงข้อเห็นหรือข้อคิดเห็นผ่านบทสนทนาของตัวละคร การบรรยายและพรรณนาหรือประกอบคำพูดของตัวละครเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึก แผง พรรณนาการดำรงชีวิตของผู้เขียนอย่างแยบยล และแนวคิดด้านความเชื่ออย่างกลมกลืน

สรุปได้ว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมที่มีรูปแบบเฉพาะยุคสมัย นวนิยายชุดมีเนื้อเรื่องที่มีแนวคิด เดียวกันหรือเล่าเรื่องประสบการณ์ของตัวละครเอก ซึ่งเป็นนวนิยายชุดที่เน้นการแสดงพรรณนาของผู้เขียนที่มีต่อโลกและวิถีชีวิต นวนิยายชุดมีเรื่องราวหลาย ๆ เรื่อง แต่งโดยผู้เขียนคนเดียวหรือแต่ง โดยหลาย ๆ คน นวนิยายชุดใช้ตัวละครเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความคิดและข้อคิดคติสอนใจ สอดแทรกความรู้และการโน้มน้าวใจเรื่องต่าง ๆ โดยผ่านความคิดและบทสนทนาของตัวละคร

2.4 คุณค่าของวรรณกรรม

วรรณกรรมมีคุณค่าหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน เป็นเครื่องมือในการสอน คุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้อ่าน มีนักวิชาการอธิบายดังต่อไปนี้

दनया वृत्तं च न च (2542 : 19) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมปัจจุบันให้ความสำคัญกับคุณค่าทาง ปัญญามากกว่าทางอารมณ์ ดังนั้นคุณค่าของวรรณกรรมจึงไม่เพียงให้ “อารมณ์” เท่านั้น แต่เป็น “อาวุธแห่งความคิด” สามารถให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดต่าง ๆ ได้

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541 : 67-75) กล่าวถึงคุณค่าของวรรณกรรมว่า วรรณกรรมเป็นเครื่องมือแสดงออกถึงการตีความหมายของชีวิต เป็นสิ่งบันเทิงและเครื่องหลีกหนี เป็นเครื่องมือเผยแพร่แนวคิดทางการเมือง เป็นการสื่อสาร เป็นตัวแทนในการแลกเปลี่ยนภาษาและความคิดของวัฒนธรรม เป็นการแสดงออกทางจิตวิญญาณของยุคสมัย เป็นเครื่องสร้างท่วงทำนองของชีวิตและuebntalarnsnimxongfuan

สมพร จารุณี (2541 : 35-44) กล่าวว่า วรรณกรรมมีคุณค่าใน 4 ด้าน ได้แก่คุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา คุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญา คุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ คุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาด้านสังคม

พิทยา ว่องกุล (2540 : 1) อธิบายคุณค่าของวรรณกรรม คือ วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ชาติที่เจริญแล้วทุกชาติจะต้องมีวรรณกรรมเป็นของตัวเอง และวรรณกรรมจะมีมากหรือน้อยดีหรือเลว ก็แล้วแต่ความเจริญของงานแห่งจิตใจของชนในชาตินั้น ๆ วรรณกรรมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าชาติใดมีความเจริญทางวัฒนธรรมสูงแค่ไหน และยุคใดมีความเจริญสูงสุด ยุคใดมีความเจริญหรือเสื่อมลง เพราะฉะนั้น วรรณกรรมแต่ละชาติ จึงเป็นเครื่องชี้วัดได้ว่า ยุคใดจิตใจของประชาชนในชาติมีความเจริญหรือเสื่อมอย่างไร ด้วยเหตุนี้ วรรณกรรมจึงเป็นเครื่องมือสอนสื่อสารความรู้สึกนึกคิดถ่ายทอดจินตนาการและแสดงออกซึ่งศิลปะอันประณีตงดงาม การศึกษาหรืออ่านวรรณกรรมรวมถึงนวนิยายแต่ละเรื่องทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจของยุคสมัยที่ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนผ่านมุมมองของตนออกมา รวมทั้งทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่มีต่อสภาพการณ์เหล่านั้นด้วย ดังนั้นวรรณกรรมซึ่งรวมถึงนวนิยายจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์แทบทุกด้าน อาจกล่าวได้ว่า สังคมมนุษย์ที่เจริญมีอารยธรรม และเทคโนโลยีในปัจจุบันนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวรรณกรรมทั้งสิ้น

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2539 : 38) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมนอกจากประเทืองอารมณ์แล้ว ยังให้ความรู้ทั้งด้านภาษา ด้านการเมืองการปกครอง ด้านวัฒนธรรม ด้านค่านิยมและวิถีชีวิตของคนในแต่ละยุคสมัย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ รู้จักบุคคลและรู้จักชีวิตกว้างขวางขึ้น ยังมีคุณค่าด้านศีลธรรม ให้แนวประพฤติปฏิบัติของผู้อ่านเป็นอย่างมาก

รินฤทัย สัจจพันธ์ (2538 : 49) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมอ่านแพร่หลายมากกว่าหนังสือประเภทอื่น ๆ เกือบทุกคนที่อ่านหนังสือออกมักจะเคยอ่านนวนิยายไม่ประเภทใดประเภทหนึ่งทั้งนั้น ทั้งนี้เป็นเพราะนวนิยายมีคุณค่าแก่ผู้อ่าน โดยสนองจิตวิทยาของผู้อ่านได้หลายอย่าง เรื่องจินตนาการ ความฟุ้งฝันและความเป็นไปไม่ได้ในชีวิตจริง เช่น นางเอกสวย พระเอกหล่อรวย สมกันราวกับกิ่งทองใบหยก ความร่ำรวยขนาดเศรษฐีก็แก่งแย่งเสี้ยมชิงหวงในเรื่องชุดสามเกลอ หรือความบังเอิญอันทำให้สมหวังต่าง ๆ นอกจากนี้ นวนิยายก็เป็นเครื่องสนองอารมณ์ของผู้อ่าน หรือแม้การได้อ่านถึงชีวิตของคนที่ถูกขยี้มากกว่าตน ก็เป็นเครื่องปลอบประโลมใจ

สร้างพลังใจให้รู้สึกเข้มแข็งขึ้นเพราะรู้ว่ามีคนทีละบามากกว่า การอ่านถึงชีวิตที่ลุ่ม ๆ ดอน ๆ ความผันผวนของชีวิต ก็ทำให้เรียนรู้ความเป็นอนิจจัง ทำให้ปลงตก เรียนรู้และยอมรับชีวิตเป็นเช่นนี้เอง เกิดพลังใจในการเผชิญหน้ากับความเป็นจริง ไม่ท้อถอยเปล่าเปลี่ยวเพราะรู้ว่ามิเพื่อนร่วมชะตากรรมเดียวกัน เป็นต้น นวนิยายจึงสนองอารมณ์ของผู้อ่านด้วยประการต่าง ๆ ดังนี้ ทำให้นวนิยายเป็นหนังสือที่มีผู้นิยมอ่านมาก ยิ่งนวนิยายเรื่องใดให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์แก่ชีวิต ชี้นำให้เห็นความเป็นจริงในแง่มุมต่าง ๆ ก็ย่อมเป็นนวนิยายที่มีคุณค่าและคงทนต่อกาลเวลายิ่งขึ้น

สรุปคุณค่าของวรรณกรรมได้ว่า วรรณกรรมเป็นเครื่องมือสอนให้ผู้อ่านในด้านคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ มีคุณค่าที่สะท้อนในด้านวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สังคม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจคนอื่นและสังคมนี้มากขึ้น มีสติปัญญาในการดำรงชีวิต เป็นเครื่องสนองอารมณ์ของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความเจริญหรือความเสื่อมของทุกยุคสมัยจากนวนิยาย ยังให้ความบันเทิงกับผู้อ่านอีกด้วย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในวรรณกรรมดังนี้

เอกพงศ์ พัฒนากุล (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดมนุษยนิยมในงานวรรณกรรมของ ฉลอง-ปอลชาร์ตต์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องมนุษยนิยมในวรรณกรรมเบื้องต้น และศึกษามนุษยนิยมในวรรณกรรมของ ฉลอง-ปอล ชาร์ตต์ ผลการศึกษาพบว่า พื้นฐานแนวคิดมนุษยนิยมในเชิงปรัชญา ได้แบ่งออกเป็น 2 หลักหลัก คือ (1) สสารนิยม ซึ่งเป็นลัทธิที่เชื่อว่า มนุษย์ในระดับสสารและประสาทสัมผัสคือสิ่งที่เป็นจริง และมีเป้าหมายคือสุขนิยมในระดับผัสสะเท่านั้น (2) จิตนิยม ซึ่งเป็นลัทธิที่เชื่อว่า มนุษย์มีจิตกับกาย แต่จิตนั้นจริงมากกว่า ส่วนเป้าหมายคือสุขนิยม เช่น ทางปัญญา จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับงานวรรณกรรมเบื้องต้น และในแต่ละประเภทยังมีคุณสมบัติต่างกันไป ทั้งฉาก บทสนทนาและตัวละคร ทำให้งานวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมทั้งการเสนอความจริงและสะท้อนแนวความคิดของคนในสังคม สำหรับพื้นฐานแนวคิดมนุษยนิยมเป็นทฤษฎีที่เน้นมนุษย์เป็นสำคัญ กิจกรรมทุกอย่างเกิดขึ้นด้วยมนุษย์ และเป็นไปเพื่อมนุษย์เอง โดยดึงเอาลักษณะข้อดีจากลัทธิต่าง ๆ มาเป็นของตน อีกทั้งไม่ยึดหลักใด ๆ หากไม่สามารถใช้ได้กับมนุษย์เอง ส่วนแนวคิดเบื้องต้นของชาร์ตต์นั้น ได้รับอิทธิพลปรากฏการณ์นิยม ที่ว่าการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ถือเป็นสิ่งปรากฏนั้นถือเป็นจริง และความเป็นจริงก็คือเสรีภาพ ที่มนุษย์จะกระทำสิ่งใดได้อย่างเสรี ไม่มีสิ่งใดกำหนดให้ตัวมนุษย์เป็น นอกเสียจากมนุษย์จะเลือกด้วยตนเองจากสิ่งปรากฏ ส่วนแนวคิดมนุษยนิยมในงานวรรณกรรมของ ฉลอง - ปอล ชาร์ตต์แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติมนุษยนิยมดั้งเดิมที่เห็นมนุษย์ยิ่งใหญ่

นั้นไม่ใช่วิถีทางที่ถูกต้อง ไม่ต่างจากอะไรไปจากการที่ยอมรับคนอื่นว่าเหนือกว่า มนุษย์ต้องสร้างแก่นสารของตนตลอดเวลา มีความเป็นปัจเจกภาพที่จะหมั่นตนเองไปสู่อนาคต โดยไม่มีสิ่งทีเรียกว่าเหนือประสาทสัมผัสเข้ามาบังการ หรือสิ่งอื่นใดก็ตามที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ไม่มีเสรีภาพในการตัดสินใจและคลี่คลายสู่ความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง

วันชาติ ชาญวิจิตร (2554) การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางจริยศาสตร์ในงานวรรณกรรมของอัลแบร์ กามูส์ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพื้นฐานแนวคิดทางจริยศาสตร์ตะวันตก ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานวรรณกรรมของ อัลแบร์ กามูส์ และศึกษาแนวคิดทางจริยศาสตร์ในสังคมฝรั่งเศสระหว่าง ปี ค.ศ. 1913-1960 และแนวคิดทางจริยศาสตร์ในทัศนะของกามูส์ ผ่านงานวรรณกรรมประเภทนวนิยายของกามูส์ ประกอบด้วยนวนิยาย 5 เรื่อง คือ ความตายอันแสนสุข คนนอก กาฬวิบัติ มนุษย์สองหน้า และมนุษย์คนแรก ผู้วิจัยพบว่า พื้นฐานแนวคิดทางจริยศาสตร์ตะวันตก มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความประพฤติหรือสิ่งที่ควรกระทำของมนุษย์ แสวงหาคำตอบต่อคุณค่าทางจริยธรรม เป้าหมายของชีวิตมนุษย์ และเกณฑ์ตัดสินการกระทำของมนุษย์ซึ่งมีลักษณะที่เป็นนามธรรม สำหรับวิธีหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจแนวคิดที่ว่านี้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ การศึกษาผ่านงานวรรณกรรมของ อัลแบร์ กามูส์ จากการศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานวรรณกรรมของ อัลแบร์ กามูส์ เห็นชัดว่ากามูส์พยายามตั้งคำถามต่อแนวคิดทางจริยศาสตร์ใน 2 ประเด็น คือ เป้าหมายของชีวิตมนุษย์ และเกณฑ์ตัดสินการกระทำของมนุษย์ นอกจากนี้ชี้ให้เห็นแนวคิดที่ว่านี้ในทัศนะของเขา ยังสะท้อนให้เห็นแนวคิดดังกล่าว ตามที่ปรากฏในสังคมอย่างตรงไปตรงมา สำหรับแนวคิดทางจริยศาสตร์ในสังคมฝรั่งเศส ระหว่าง ปี ค.ศ. 1913-1960 ปรากฏให้เห็นตัวละครที่เป็นตัวแทนของสมาชิกในสังคมช่วงเวลาดังกล่าว มีพฤติกรรมในการแสวงหาเป้าหมายของชีวิตมนุษย์ ด้วยการแสดงท่าที คือ (1) ท่าทีแบบสุขนิยม ด้วยเชื่อว่าเป้าหมายของชีวิต คือความสุข ประกอบด้วยท่าทีสุขนิยมแบบอัตนิยมให้ความสำคัญกับสุขส่วนตัว และท่าทีสุขนิยมแบบสากล เน้นความสุขของส่วนรวม (2) ท่าทีแบบศาสนาคริสต์ เชื่อว่าเป้าหมายของชีวิต คือ อาณาจักรของพระเจ้า เพื่อแสวงหาชีวิตที่เป็นสุขนิรันดร์ และสะท้อนให้เห็นเกณฑ์ตัดสินการกระทำของมนุษย์ด้วยแสดงท่าที คือ (1) ยึดปัจเจกบุคคล ตัดสินด้วยตนเอง (2) ยึดบรรทัดฐานทางสังคมใช้บรรทัดฐานทางสังคมตัดสิน (3) ยึดศาสนาคริสต์ใช้บัญญัติ 10 ประการ เป็นแนวทางปฏิบัติ ส่วนแนวคิดทางจริยศาสตร์ในทัศนะของกามูส์ เกิดจากปฏิกิริยาที่ต่อต้านพื้นฐานแนวคิดทางจริยศาสตร์ดั้งเดิมของสังคม ดังสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของตัวละครในทัศนะของกามูส์ มุ่งแสวงหาเป้าหมายของชีวิตมนุษย์ คือ ความสุข ซึ่งมีบ่อเกิดมาจากร่างกายและจิตใจมีความสัมพันธ์กัน โดยเน้นคุณภาพของความสุขมากกว่าปริมาณ สำหรับความสุขที่แท้จริงจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อมนุษย์เข้าใจสถานะของโลกและชีวิต ซึ่งนำไปสู่เป้าหมายของชีวิตระดับปัจเจก อันเป็นความสุขที่มีความสัมพันธ์กับความไร้สาระ สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เสรีภาพ เวลา และความตาย พัฒนาไปสู่เป้าหมายของชีวิตระดับสังคม

เป็นความสุขที่มีสัมพันธ์กับความยุติธรรม และภราดรภาพระหว่างมนุษย์ ส่วนเกณฑ์ตัดสินการกระทำของมนุษย์ กามูสเชื่อว่าไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอนและตายตัว ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลเป็นผู้เลือก โดยใช้เสรีภาพและความรับผิดชอบของตนเองในการแสวงหาความสุขภายใต้ความสัมพันธ์ที่มีต่อตัวเอง

สุภาวดี ยาศิ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วรรณกรรมไทยแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและเนื้อหาของวรรณกรรมไทยแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการนำเสนอวรรณกรรมไทย แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สังคม โดยได้แบ่งวรรณกรรมไทยแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงออกเป็น 3 ประเภท จำนวน 24 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมไทยแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมไทยแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ประเภท มีรูปแบบการประพันธ์ 4 รูปแบบ คือ นวนิยาย นิทาน นวนิยายสำหรับเด็กและเยาวชน และการ์ตูน มีการใช้ภาษาเชิงวิชาการ พรรณนาโวหารและอุปมาโวหารพรรณนามาก ใช้บรรยายโวหารในการเล่าถึงแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้สาธกโวหารยกตัวอย่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและนิทาน ด้านโครงเรื่องพบว่ามี 3 ลักษณะคือ 1) โครงเรื่องแสดงพฤติกรรมการบริโภคนิยมและความโลภของตัวละคร 2) โครงเรื่องแสดงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 3) โครงเรื่องแสดงการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ด้านเนื้อหาพบว่า แก่นเรื่องคือผู้ประสบปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตสามารถนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก้ไขปัญหาได้ ด้านตัวละคร พบตัวละคร 2 ลักษณะ คือ 1) ตัวละครในชนบทประกอบไปด้วย นักปกครองท้องถิ่น และชาวบ้านที่มีฐานะยากจน 2) ตัวละครในเมือง ด้านฉาก พบฉาก 2 ลักษณะคือ ชนบทและในเมือง ด้านบทสนทนาพบว่า ตัวละครนักปกครองท้องถิ่นจะเป็นผู้เล่าถึงแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีผู้ฟังเป็นตัวละครชาวบ้าน ด้านความขัดแย้งพบ ความขัดแย้งระหว่างสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป กับความขัดแย้งระหว่างจิตใจของตัวละครเอง ด้านปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการนำเสนอพบว่า โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสนทนา และความขัดแย้ง มีลักษณะคล้ายคลึงกันจนขาดความน่าสนใจ รวมไปถึงข้อจำกัดในด้านการผลิตและการเผยแพร่พบว่า วรรณกรรมไทยแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผลิตขึ้นในช่วงวาระสำคัญเท่านั้น

นนท์จรัส วงศ์วิชัยวัฒน์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งนำมาใช้ในสังคมปัจจุบัน ผู้วิจัยเลือกศึกษานวนิยายไทยที่มีแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 6 เรื่อง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ นวนิยายไทยที่มีแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงก่อนได้รับอิทธิพลจากพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และนวนิยายไทยที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผลการวิจัยพบว่า ในนวนิยายไทยทั้ง 6 เรื่องที่เลือกศึกษา มี 3 เรื่องที่สัมพันธ์กับชุมชน โดยนำเสนอผ่านฉากในชนบทเป็นหลัก ส่วนอีก 3 เรื่อง มีหลักปฏิบัติเป็นปัจเจกและครอบครัว โดยนำเสนอผ่าน

ฉากในเมือง ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า สังคมชนบทมีโอกาที่จะใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะของเศรษฐกิจชุมชนได้ดีกว่าสังคมเมือง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายทั้ง 6 เรื่อง มีลักษณะร่วมกันคือ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาทางพระพุทธศาสนา การมีคุณธรรม ความสัมพันธ์กับวิถีเกษตรกรรม ชาติพันธุ์ และการมีสุขภาพดี จึงเป็นข้อตรงข้ามของระบบทุนนิยม แต่สามารถอยู่ร่วมกับระบบทุนนิยมได้ โดยใช้แนวคิดนี้กำกับทุนนิยมให้ไปในทิศทางที่เหมาะสม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายไทยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับวิถีธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีบางเรื่องที่ทำให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมชุมชน แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายไทยก่อนและหลังได้รับอิทธิพลจากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีการใช้ชุดความคิดที่เหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันที่ระบบการจัดการ และการขยายผลสู่ชุมชน ในส่วนของวิธีการนำเสนอ นั้น ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงผ่านโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก ชื่อเรื่อง การเล่าเรื่อง และโวหารแสดงทัศนะ หรือคำคม โดยสรุปแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายไทยทั้ง 6 เรื่อง มีคุณค่าทางจิตใจและทางปัญญา

กาญจนา สืบเจ็ก, จารุพร สวนปลิก, ชญาณิชฐ์ คงศรีไพร, และคณะ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมของโชคชัย บัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมของโชคชัย บัณฑิต ผู้วิจัยรวบรวมผลงานของโชคชัย บัณฑิต ซึ่งมีจำนวน 5 เล่มเรียงตามลำดับปี พ.ศ. ที่ผู้เขียนได้เขียนไว้คือ กังสดาลดอกไม้ ปี พ.ศ. 2534 ลมอ่อนตะวันอุ่น ปี พ.ศ. 2537 งานกโนรมไม้ปี พ.ศ. 2544 และรวมเรื่องสั้นเขียนกระดากวาดละคร ปี พ.ศ. 2545 จากนั้นจึงได้ศึกษาค้นคว้าหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์บทกวีนิพนธ์และ เรื่องสั้นที่มีเนื้อความสะท้อนสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ธรรมชาติและแนวคิด ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้อ่านเรื่องราวจากหนังสือทั้งห้าเล่มเข้าใจแล้วนำมาจัดให้เป็นหมวดหมู่ โดยวิธีการแยกให้เรื่องสั้น เป็นบทที่ 2 และบทกวีนิพนธ์ทั้ง 4 เรื่อง เป็นบทที่ 3 จากนั้นจึงนำเรื่องที่มีแนวคิดทางด้านใดให้จัดไว้เป็นประเภท เช่น แนวคิดเกี่ยวกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ธรรมชาติ เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า โชคชัย บัณฑิต มีแนวการเขียนเรื่องสั้นและบทกวีออกมาในแบบฉบับของตน คือใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายงานเขียนส่วนใหญ่ ผู้เขียนนำมาจากประสบการณ์ตรงที่ได้ประสบพบเห็นมาตั้งแต่วัยเด็ก กระทั่งถึงปัจจุบัน บทกวีเรื่องบ้านเก่าซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับรางวัลซีไรต์ ปี 2544 เป็นผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้ผู้เขียนเป็นอย่างมาก มีเนื้อหาที่มีแนวคิดหลากหลายประการ เช่น การสะท้อนภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคมไทย เรื่องราวเกี่ยวกับสภาพธรรมชาติและมลภาวะที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งได้ชี้ให้เห็นลักษณะนิสัยของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน ว่ามีความโลภ เห็นแก่ตัว เอาเปรียบผู้อื่น อยู่อย่างตัวใครตัวมัน ใช้ชีวิตอย่างประมาท มั่งง่าย เอาแต่ความสะดวกสบาย ฟุ่มเฟือย ชอบโกหก จิตใจโหดร้าย ทำลายหรือทำร้ายกันได้อย่างไม่เกรงกลัวกฎหมาย ชอบวางอำนาจ แบ่งชั้นวรรณะ เป็นต้น อีกทั้งชี้ให้เห็นว่าเมื่อมนุษย์นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการดำรงชีวิตอยู่กับการใช้

เทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ จนในที่สุดต้องตกเป็นทาสของวัตถุ สัมคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์ธรรมชาติ ธรรมชาติที่เคยสวยงามอุดมสมบูรณ์จึงกลับกลายเป็นป่าเขาลำเนาไพรที่แห้งแล้ง สัตว์ป่าไร้ที่อยู่อาศัย ผู้เขียนต้องการปลุกจิตสำนึกผู้คนให้ตื่นตัว ตระหนักถึงปัญหาที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้หมดสิ้น เพื่อให้สภาพสังคมไทยเป็นสังคมที่น่าอยู่มากขึ้น

พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองในวรรณกรรมไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475-2519 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในวรรณกรรมไทย ได้แก่ บทร้อยกรอง เรื่องสั้น และนวนิยายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475-2519 เป็นการศึกษาโดยวิธีการวิจัยจากเอกสารแล้วนำผลการวิจัยมารายงานในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลจากการวิเคราะห์ได้พบว่า ในวรรณกรรมเหล่านี้มีแนวคิดทางการเมืองหลายประการคือต่อต้านการปกครองในระบบเผด็จการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ สนับสนุนการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขต่อต้านระบบศักดินาที่มีการแบ่งชั้นวรรณะและระบบทุนนิยมที่เปิดโอกาสให้นายทุนเอา رأดเอาเปรียบหรือกดขี่ข่มเหงชนชั้นกรรมมาชีพหรือชาวนาชาวไร่ ในขณะเดียวกันก็ปลุกจิตสำนึกของประชาชนให้กล้าต่อสู้ เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม คัดค้านนโยบายของสหรัฐอเมริกาที่มักส่งทหารเข้าไปแทรกแซงกิจการบ้านเมืองของชนชาติอื่น ซึ่งให้เห็นว่า การที่ชาชนบทด้วยความรู้ทางการเมืองและด้วยการศึกษา รวมทั้งความไม่ซื่อสัตย์ของบรรดานักการเมือง ความหลงมัวเมาในอำนาจวาสนาของผู้นำฝ่ายทหารที่คิดว่า อำนาจเป็นธรรม มีส่วนทำให้การปกครองในระบบประชาธิปไตยในประเทศไทยได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร และการที่คนของทางการ อันได้แก่ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ ทำงานบกพร่อง ไม่ใส่ใจที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนที่มีฐานะยากจน ต้องผจญกับความทุกข์ยากลำเค็ญและเดือดร้อนยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นจุดอ่อนที่ทำให้ฝ่ายตรงข้ามสามารถใช้เป็นข้อตำหนิติเตียน การทำงานของรัฐบาลและพูดโน้มน้าวใจประชาชนให้เกลียดชังรัฐบาลได้ง่ายขึ้น เทียบกับการปลุกจิตสำนึกประชาชนให้กลายเป็นกำลังพลของฝ่ายศัตรูอย่างตกกระไดพลอยโจน ส่วนนิสิต-นักศึกษาและประชาชนที่ต้องการสร้างสรรค์ความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมก็ต้องประพุดิตนให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย ไม่ใช่สิทธิเสรีภาพจนเกินขอบเขต จะได้ไม่ตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของใคร จึงจะทำให้ชาติบ้านเมืองมีความสุขและเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมอารยประเทศ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะเห็นได้ว่า งานวิจัยที่ศึกษาแนวคิดในวรรณกรรมมักจะศึกษาแนวคิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรม เช่น แนวคิดมนุษยนิยม แนวคิดทางจริยศาสตร์ แนวคิดทางสภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของกลุ่มคน การเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น ทุกแนวคิดมีหลักแนวคิดของตนเอง แนวคิดต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับสังคม แนวคิดมนุษยนิยมจะเน้นการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ยึดถือสภาพจิตใจที่งดงาม แนวคิดทางจริยศาสตร์มีเป้าหมายที่มีความสุข ใช้เสรีภาพและความรับผิดชอบของตนเองในการแสวงหาความสุขภายใต้ความสัมพันธ์ที่มีต่อตัวเองและสังคม ส่วน

แนวคิดที่ปรากฏในยุค พ.ศ. 2534-2545 จะสะท้อนปัญหาต่าง ๆ นิสัยของคนในยุคนี้จะมีอุปนิสัยที่เห็นแก่ตัว ฟูมเฟื่อย ชอบโกหก จิตใจโหดร้ายทำลาย สัมคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ไม่นุรักษ์ธรรมชาติ แนวคิดการเมืองจะเน้นสังคมสงบสุขและเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมอารยประเทศ

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายชุด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายแบบชุดดังนี้

Jiang nannan (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายชุดความสุขของกะทิ โดย งามพรรณ เวชชาชีวะ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและวิเคราะห์แนวคิดในนวนิยายชุด ความสุขของกะทิ โดยมีขอบเขตการศึกษาคือ นวนิยาย 3 เรื่องของงามพรรณ เวชชาชีวะ ได้แก่ เรื่องความสุขของกะทิ เรื่องความสุขของกะทิ ตอน ตามหาพระจันทร์และเรื่อง ความสุขของกะทิ ตอน ในโลกใบเล็ก และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า งามพรรณ เวชชาชีวะได้แต่งเรื่องราวของเด็กหญิงกำพร้าคนหนึ่งที่มีชีวิตทั้งความสุขและความทุกข์ โดยใช้กลวิธีการแต่ง ได้แก่ การตั้งชื่อบทย่อยของแต่ละเล่ม ตั้งชื่อตามของใช้ทั่วไป สิ่งของธรรมชาติ ชื่ออาหาร ชื่อนิทาน และค่านามธรรม โดยมีเนื้อหาเชื่อมโยงกับชื่อบทย่อยซึ่งดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน การวางโครงเรื่องด้วยการอธิบายชื่อบท บรรยายฉาก และบรรยากาศ เปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนา ใช้นาฏการ และการเล่าเรื่อง เป็นกลวิธีที่นำไปสู่เนื้อเรื่องของแต่ละบทได้อย่างน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีการสร้างความขัดแย้งที่ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างสมเหตุสมผล ด้วยการสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับชะตากรรม และความขัดแย้งระหว่างภายในจิตใจของตัวเอง นอกจากนี้ยังใช้กลวิธีการลำดับเหตุการณ์ที่ทำให้เนื้อเรื่องดำเนินไปตามโครงเรื่องที่ผู้แต่งได้กำหนดไว้ โดยลำดับเหตุการณ์ตามลำดับปฏิทิน และการลำดับเหตุการณ์แบบย้อนต้น กลวิธีการปิดเรื่อง ผู้แต่งนิยมใช้กลวิธีปิดเรื่องแบบสุขนานุกรม นอกจากนี้ผู้แต่งยังใช้วิธีปิดเรื่องแบบทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบ และปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม ผู้แต่งสร้างตัวละครที่มีพฤติกรรมและนิสัยใจคอสมจริง ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนาน ฉากและบรรยากาศที่ผู้แต่งสร้างขึ้นมี 4 ฉากที่สำคัญ คือบ้านริมคลอง บ้านชายทะเล บ้านกลางเมือง และสถานที่ต่างประเทศ เป็นฉากที่สัมพันธ์กับชีวิตของตัวละครเอกที่เติบโตไปตามวัย กลวิธีการแต่งประการสุดท้ายคือบทสนทนา ผู้แต่งได้สร้างบทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง เป็นบทสนทนาที่บอกลักษณะและนิสัยของตัวละคร ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม รวมทั้งให้คติและข้อคิดแก่ผู้อ่านด้านแนวคิดในนวนิยาย พบว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดที่เป็นแง่บวกเกี่ยวกับชีวิตและสังคม ทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงความเป็นจริงของชีวิตในด้านความรักของครอบครัวที่เป็นความรักระหว่างสามีภรรยาเป็นความรักที่ยั่งยืนแบบตาและยาย และความรักที่ไม่มั่นคงเพราะมีบุคคลที่สามตามแบบพ่อและแม่ของกะทิ และแบบครุฑราตรีกับพื้อมร แนวคิดเกี่ยวกับความรักที่ผูกพันทางสายเลือดระหว่างพ่อแม่ลูกกับตายายกับหลาน ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ผู้แต่งได้นำเสนอภาพการดำเนินชีวิตแบบ

เรียบง่าย การดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมายและการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงโดยปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง และดีงาม ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ผู้แต่งได้เสนอวัฒนธรรมอาหารไทยที่รับประทานเป็นประจำและที่นำไปทำบุญ ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ปรากฏในนวนิยาย ผู้แต่งนำเสนอภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความแตกต่างกันระหว่างชีวิตในสังคมแบบดั้งเดิมและแบบสมัยใหม่ ทั้งอาคาร บ้านเรือน การเดินทางและอาหารการกิน ผู้อ่านจะได้แนวคิดใหม่เกี่ยวกับความสุขของชีวิตและสังคมไทย

ญัฐกานต์ น้ำทิพย์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์เกี่ยวกับกลวิธีการประพันธ์ที่ผู้แต่งใช้ในการนำเสนอและถ่ายทอดเรื่องราว และวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อซึ่งเป็นวรรณกรรมยอพระเกียรติสมัยปัจจุบันจำนวน 5 เรื่องจากผู้แต่ง 5 คน อันได้แก่ เรื่องในม่านเมฆ (ประพันธ์โดย ร่มแก้ว) เรื่องใต้ร่มใบกักดิ์ (ประพันธ์โดย ชมจันทร์) เรื่องลูกไม้ของพ่อ (ประพันธ์โดย ชาครียา) เรื่องแสงดาวกลางใจ (ประพันธ์โดย รินท์ลภส) และเรื่องหัวใจใกล้รุ่ง (ประพันธ์โดย อีสยาห์) จากการวิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์ ผู้วิจัยพบว่าผู้แต่งทั้ง 5 คนใช้กลวิธีการประพันธ์ 4 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการถ่ายทอดภาพลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ กลวิธีการโน้มน้าวใจ กลวิธีการสอดแทรกความรู้ และกลวิธีการสอดแทรกข้อคิดคติสอนใจ ซึ่งกลวิธีทั้ง 4 กลวิธีนี้จะใช้ตัวละครในแต่ละเรื่องเป็นสื่อกลางในการนำเสนอเรื่องราว โดยผู้แต่งจะถ่ายทอดสารที่ต้องการจะสื่อผ่านความคิดและบทสนทนาของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งยังได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และยังก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครในเรื่องอีกด้วย จากการวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ผู้วิจัยพบว่านวนิยายชุดนี้ นำเสนอและถ่ายทอดบทบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชในฐานะพระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อความยั่งยืนทั้งในด้านเกษตรกรรม ด้านพลังงานทดแทน และด้านการดำเนินชีวิต โดยผู้แต่งทั้ง 5 คน ได้หยิบยกโครงการและแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาถ่ายทอดเพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทนักพัฒนาของพระองค์อย่างเด่นชัด อันได้แก่ โครงการฝนหลวง โครงการสร้างฝายแม้วหรือฝายชะลอน้ำ โครงการหลวง โครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และคำสอนจากบทเพลงพระราชนิพนธ์ ซึ่งโครงการและแนวพระราชดำรินี้ก็ทำให้ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของตัวละครในเรื่องดีขึ้น การวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ทำให้เห็นว่านวนิยายชุดนี้เป็นวรรณกรรมยอพระเกียรติที่สะท้อนให้เห็นบทบาทนักพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งยังทำให้เห็นว่าพระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ที่เปี่ยมล้นไปด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และมีพระอัจฉริยภาพชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและแนวทางการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ฤทัย ชุมเปีย (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อนุภาคในตำนานกับการสร้างสรรค์นวนิยายชุด ป่าหิมพานต์ของ เกศณี สมปรีดา สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างอนุภาคในตำนานกับการสร้างสรรค์นวนิยายชุด ป่าหิมพานต์ ของ เกศณี สมปรีดา จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง ปักษานาคา เรื่องยมธิดา และเรื่องโกลีศรธา ตลอดจนศึกษากลวิธีการนำอนุภาคในตำนานมาใช้สร้างสรรค์นวนิยายชุดป่าหิมพานต์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบอนุภาคในตำนานที่ปรากฏในนวนิยายและอนุภาคในนวนิยายชุด ป่าหิมพานต์ โดยได้แบ่งกลุ่มอนุภาคออกเป็น 10 กลุ่ม คือ กลุ่ม ก อนุภาคเกี่ยวกับบอมมนุษย์ กลุ่ม ข อนุภาคเกี่ยวกับความวิเศษ กลุ่ม ค อนุภาคเกี่ยวกับความมหัศจรรย์ กลุ่ม ง อนุภาคเกี่ยวกับยักษ์ กลุ่ม จ อนุภาคเกี่ยวกับการทดสอบ กลุ่ม ฉ อนุภาคการสมพาสที่ผิดธรรมชาติ กลุ่ม ช อนุภาคเกี่ยวกับการเกิด กลุ่ม ซ อนุภาคเกี่ยวกับต้นไม้ที่มีลักษณะพิเศษ กลุ่ม ญ อนุภาคเกี่ยวกับข้อห้ามและข้อกำหนด กลุ่ม น อนุภาค เกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อ ซึ่งจากการเปรียบเทียบพบว่าอนุภาคที่คล้ายคลึงกัน แสดงให้เห็นว่าในนวนิยายได้มีการนำอนุภาคในตำนานไปใช้ในการสร้างสรรค์นวนิยาย โดยเฉพาะอนุภาคเกี่ยวกับบอมมนุษย์ อนุภาคเกี่ยวกับความวิเศษ และอนุภาคเกี่ยวกับความมหัศจรรย์จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมากที่สุด ในการวิเคราะห์กลวิธีการนำอนุภาคในตำนานมาสร้างสรรค์นวนิยายชุดป่าหิมพานต์ ผู้วิจัยพบว่าผู้เขียนมีกลวิธีในการนำอนุภาคในตำนานมาใช้ 3 กลวิธี คือ การนำอนุภาคในตำนานมาขยายความใหม่ด้วยจินตนาการของผู้แต่ง โดยอนุภาคในตำนานที่ผู้เขียนนำมาขยายความใหม่ ได้แก่ อนุภาคการสู้รบและความขัดแย้งระหว่างเทพ อนุภาคของวิเศษที่เป็นอาวุธ อนุภาคเกี่ยวกับการเกิด และอนุภาคสถานที่มหัศจรรย์ กลวิธีที่สอง คือ การนำอนุภาคตัวละครในตำนานมาสร้างสรรค์เป็น ตัวละครในนวนิยาย โดยผู้เขียนได้นำตัวละครที่ปรากฏในตำนานมาใช้เป็นตัวละครในนวนิยาย พบทั้งหมด 14 ตัวได้แก่ พระยม มเหสีของพระยมพระโพธิและพระทรรพ์ พระอิศวร พระอินทร์ พระกัศยป พระจันทร์ พระพฤษภัสดี พญาครุฑ พญาอนันตนาคราช กิณร-กินรี มักกะลิผล ยักษ์ และกลวิธีที่สาม คือ การนำอนุภาคในตำนานมาดัดแปลงเพื่อสร้างสรรค์เป็นเรื่องใหม่ โดยอนุภาคที่มีการนำมาดัดแปลง ได้แก่ อนุภาคสถานที่มหัศจรรย์ อนุภาคตัวละครในตำนาน และอนุภาคเหตุการณ์ในตำนาน ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนแสดงให้เห็นว่าการนำอนุภาคในตำนานมาใช้ในการสร้างสรรค์นวนิยายนั้นผู้เขียนมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับแนวเรื่องของนวนิยาย แต่ในการปรับเปลี่ยนนั้นยังคงลักษณะของอนุภาคในตำนานไว้ ทำให้ตำนานได้รับการสืบทอดต่อไปเพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับตำนานที่อยู่ในสังคมไทย และยังเป็น การนำตำนานซึ่งเป็นทุนทางวัฒนธรรมนั้นมาดัดแปลงและสร้างสรรค์ให้เกิดมูลค่าเพิ่มตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์อีกด้วย

อารยา ผังลักษณ์ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์นวนิยายชุดล่องไพรของน้อย อินทนนท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบนวนิยายในด้านโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา กลวิธีการเล่าเรื่อง และแก่นเรื่อง (2) ศึกษาท่วงทำนองแตงนวนิยาย (3) ศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยที่

ปรากฏในนวนิยาย จากนวนิยายชุดล่องไพรจำนวน 17 ตอน โดยวิธีการวิจัย และเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาของคัพระกอบนวนิยายชุด ล่องไพร ของ น้อย อินทนนท์ พบว่าโครงเรื่องของนวนิยายชุดนี้ ผู้เขียนนิยมเปิดเรื่องโดยการบอกสาเหตุของการเข้าป่าผจญภัยกับการสร้างความสนใจใคร่รู้ควบคู่กันไป แล้วจึงสร้างปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งและเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง รวมทั้งการสร้างความสนใจใคร่รู้ในการดำเนินเรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่จะดำเนินเรื่องตามลำดับเวลาจนเรื่องคลี่คลายในตอนจบ มักจบแบบสุขนานุกรมมากกว่าลักษณะอื่น ตัวละครมีพฤติกรรมต่าง ๆ แบบสมจริงและตัวละครมีพฤติกรรมแบบเหนือจริง ฉากมีทั้งฉากที่เป็นจริง และฉากในจินตนาการ การสร้างฉากมีลักษณะเด่นคือ ฉากมีความเหมาะสมกับฐานะของตัวละครและฉากมีความเหมาะสมกับเหตุการณ์และบรรยากาศในเรื่อง บทสนทนาบอกลักษณะนิสัยตัวละคร และช่วยดำเนินเรื่องอย่างต่อเนื่องแล้ว ยังสร้างความสนใจใคร่รู้ให้เรื่องน่าตื่นเต้นและสนุกสนานขึ้น กลวิธีการเล่าเรื่องส่วนใหญ่ผู้เขียนหรือตัวละครในเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องโดยเรียงไปตามลำดับเวลา แก่นเรื่องแสดงข้อคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ในด้านดี และด้านไม่ดี กบกับการแสดงกฎเกณฑ์ธรรมชาติหรือความเป็นธรรมดาของโลก ด้านท่วงทำนองแตงนวนิยาย พบว่ามีการเลือกใช้คำให้ง่ายต่อการอ่าน โดยใช้คำที่มีความหมายตรง และความหมายแฝง การใช้คำซ้อน คำซ้ำและคำอุทานเพื่อเน้นอารมณ์ความรู้สึกและความคิดของตัวละคร การใช้ภาษาโวหารต่าง ๆ เช่น อุปมาและอุปลักษณ์สอดคล้องกลมกลืนกับเนื้อเรื่อง ทำให้เกิดภาพจินตนาการ ทั้งนี้ยังทำให้นวนิยายของน้อย อินทนนท์มีความไพเราะและสละสลวยขึ้น ในด้านการใช้ประโยค ผู้เขียนใช้ทั้งประโยคสั้นซึ่งมีความกะทัดรัดและประโยคยาวในการบรรยายและพรรณนาฉาก และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง อีกทั้งยังใช้เป็นบทสนทนาของตัวละครทำให้เรื่องน่าอ่านมากขึ้น ภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายของน้อย อินทนนท์ พบว่านวนิยายชุดล่องไพรได้สะท้อนภาพสังคมไทยบางส่วนให้ผู้อ่านได้รับรู้นั้น ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ (1) ภาพสะท้อนด้านความเชื่อต่าง ๆ ได้แก่ ความเชื่อเรื่องการตายแล้วเกิดใหม่ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โสยศาสตร์ และคาถาอาคม รวมทั้งการนับถือผี และการดำรงชีวิตของชาวป่าชาวเขาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย (2) ภาพสะท้อนด้านการใช้ชีวิตของพรานป่า ได้แก่ ความเชื่อและการเดินทางของพรานขณะล่าสัตว์ การกินอยู่และการหาอาหาร และสิ่งสำคัญมากคือ การใช้สมุนไพรรักษาอาการเจ็บป่วยจากไข้ป่า หรือพิษของสัตว์

สาวิตรี อักษรจรุง (2527) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วัตุนิยมจากนวนิยายชุด แรบบิท ของจอห์น อัฟโดต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัตุนิยมจากนวนิยายชุด Rabbit ของจอห์น อัฟโดต์ ซึ่งเป็นนวนิยายที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงมาก อีกทั้งหนึ่งในสามของหนังสือชุดนี้ คือ Rabbit Is Rich ได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ประจำปี 1981 ด้วย ทั้งนี้โดยศึกษาวัตุนิยมจากตัวละคร และการบรรยายฉากของ ผู้แต่ง และเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาปรากฏว่าจอห์น อัฟโดต์ ได้เสนอแนวความคิดว่าสังคมอเมริกันในปัจจุบันนี้ได้เปลี่ยนแปลงจากสมัยก่อนสมัย

สงครามโลกครั้งที่สองมาก โดยสังเกตได้จากประเด็นต่าง ๆ คือ การแต่งงาน เพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ในครอบครัว สุขภาพอนามัย เชื้อชาติ และสีผิว การศึกษา การประกอบอาชีพสภาพ บ้านเมืองที่อยู่อาศัยและการพักผ่อนหย่อนใจ ในนวนิยายทั้งสามเล่มคือ Rabbit Run Rabbit Redun และ Rabbit Is Rich อัฟโดคซ์ชี้ให้เห็นว่า วิถีชีวิตของคนตลอดจนสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนแต่ต้องพึ่งพาอาศัยวัตถุมามากขึ้นทั้งสิ้น และพึ่งพามนุษย์น้อยลง ชีวิตคนในสังคมนี้ไขว่คว้าหาวัตถุเหล่านั้นมาครอบครอง และพยายามเปลี่ยนแนวการดำเนินชีวิตให้เป็นแบบวัตถุนิยม แต่ในที่สุดอัฟโดคซ์ก็ได้เสนอแนวคิดที่ว่า คนในสังคมยังไม่พบความสุขและความสงบอันแท้จริง จากการดำเนินชีวิตแบบวัตถุนิยม แต่กลับแสวงหาความสุข ความสงบดังกล่าวจากสิ่งเหนือธรรมชาติและศาสนาอัน เป็นปรัชญาชีวิตแบบจิตนิยมอย่างตลอดเวลา

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะเห็นได้ว่า งานวิจัยที่ศึกษานวนิยายแบบชุดมักจะมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) องค์ประกอบที่เป็นเนื้อเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา กลวิธี การเล่าเรื่อง และแก่นเรื่องหรือแนวคิดของนวนิยาย (2) ศึกษาท่วงทำนองแตงนวนิยาย (3) ศึกษา ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนวนิยาย (4) ศึกษาบทบาทของเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยโดย ศึกษาหนังสือต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า โครงเรื่องมีเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง ปิดเรื่องด้วยวิธี ต่าง ๆ แก่นเรื่องหรือแนวคิดมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องอย่างใกล้ชิด นวนิยายจะใช้กลวิธีการเล่าเรื่อง อย่างน้อย 3 กลวิธี ฉากของนวนิยายจะสะท้อนภาพสังคมอย่างชัดเจน ขณะเดียวกัน ทำให้เข้าใจ การดำเนินชีวิตของคนในสังคมมีความสุขหรือไม่ เนื้อเรื่องยังสะท้อนความเชื่อ ความคิดเห็นและ วัฒนธรรมของคนในยุคสมัย สะท้อนความเจริญหรือความเสื่อมของยุคสมัย

2.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

จตุพล ยะจอม (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปายจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการ ประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย และเพื่อศึกษาระดับการนำ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย ผู้วิจัยได้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ในประเด็นเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียง การมีส่วนร่วมกับชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการดำเนินการของชุมชน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ทั้ง 5 ชุมชนใน เขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 300 คน ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นหัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดได้แก่ ประเด็น

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลความมีภูมิคุ้มกันในตัว รองลงมา ได้แก่ ประเด็นการดำเนินชีวิตทางสายกลางถือเป็นเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ ยังได้แสดงความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสไว้เพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตให้แก่พสกนิกรชาวไทย (2) ระดับการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปายอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ในส่วนของการปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเองในครัวเรือน อีกประการหนึ่งที่น่าไปใช้ในการดำเนินชีวิตก็คือการประหยัดอดออม ใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ (3) ระดับการมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยการเข้าร่วมรวมกลุ่มเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้านกองทุนอื่น ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด (4) การดำเนินการของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง โดยการรวมกลุ่มต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อที่จะเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน เช่น การรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การรวมกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และประเด็นที่ชุมชนมีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่ทอดทิ้งกันก็เป็นประเด็นที่ชุมชนใช้ในการดำเนินการมากเช่นเดียวกัน

จกมลณี เสนหา (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิถีเศรษฐกิจพอเพียงว่าด้วยชุมชนหมู่บ้านราชธานีโอศก ตำบลบุงใหม่ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีการดำเนินชีวิตด้านสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงสภาพปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของชุมชนหมู่บ้านราชธานีโอศก เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นอื่น ๆ ในการใช้ดำเนินชีวิต ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่เป็นสมาชิกในชุมชนหมู่บ้านราชธานีโอศก ตำบลบุงใหม่ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 370 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่เป็นสมาชิกในชุมชนหมู่บ้านราชธานีโอศก ตำบลบุงใหม่ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 191 คน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน บทบาทในชุมชน ฐานงานที่รับผิดชอบ และหน้าที่ในฐานงานที่รับผิดชอบ โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้กำหนดตามเกณฑ์ของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert จำนวน 32 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .81 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ในการศึกษาวิถีการดำเนินชีวิตด้านสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนหมู่บ้านราชธานีโอศก พบว่า วิถีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย สมถะ สามารถทำให้คนในชุมชนหมู่บ้านราชธานีโอศกอยู่ในกระแสเศรษฐกิจและสังคมโลกทุนนิยมได้อย่างไม่เดือดร้อน และสามารถทำการเกษตรในรูปแบบไร้สารพิษไว้บริโภคเองภายในชุมชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีทรัพยากรทางธรรมชาติ ภายในชุมชน

อาทิ แหล่งน้ำ ดิน ป่าไม้ เอื้ออำนวยต่อการทำมาหากินในแบบฉบับของการทำเกษตรพอเพียง และ เชื่อว่าการมีฐานะทางการเงินที่ดีและร่ำรวยไม่สามารถทำให้ชีวิตมีความสุขในอนาคต (2) ในการศึกษา วิธีการดำเนินชีวิตด้านสภาพทางสังคมของชุมชนหมู่บ้านราชธานีโอศก พบว่า ด้านระบบ สาธารณูปโภคพื้นฐาน อาทิ น้ำประปา ไฟฟ้า ถนน มีความเพียงพอในการดำรงชีวิต คนในชุมชนได้รับการถ่ายทอดการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและการศึกษาจากผู้รู้ภายในชุมชนของตนเอง ทั้งด้านการแพทย์ การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต ซึ่งชุมชนมีกฎระเบียบของชุมชนไว้ให้คนในชุมชนปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยใช้หลักธรรมของการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นฐานราก มีการพบปะพูดคุยกันภายในชุมชนสม่ำเสมอ ทำให้ปัญหาด้านความขัดแย้งและทะเลาะวิวาทภายในชุมชนเกิดขึ้นน้อยมาก รวมทั้งเรื่องของการดูแลสุขภาพพยาบาล คนในชุมชนจะใช้สมุนไพรที่ปลูกในชุมชนรักษากันเองภายในชุมชน (3) ในการศึกษาวิธีการดำเนินชีวิตสภาพทางวัฒนธรรมของชุมชนหมู่บ้านราชธานีโอศก พบว่า คนในชุมชนได้รับการปลูกฝังและขัดเกลา ด้านจริยธรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จากชุมชนของตนเอง และได้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชนของตนไปสู่คนภายนอกชุมชนได้รับรู้ ทั้งด้านความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม ซึ่งคนในชุมชนมองว่าวัฒนธรรมค่านิยม ความพึงพอใจ การใช้จ่าย เพื่อแสวงหาความสุขส่วนตัว การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าหุหุหุ การรับประทานอาหารราคาแพง เป็นวิถีชีวิตที่ไม่เหมาะสม (4) ในการศึกษาด้านปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของวิถีการดำเนินชีวิตในอดีต จนถึงปัจจุบันของชุมชนหมู่บ้านราชธานีโอศก พบว่า ปัญหาหลักในอดีตของชุมชน คือ ด้านภูมิประเทศที่เกิดปัญหาน้ำท่วมแทบทุกปี ซึ่งทำให้ต้องมีการอพยพคนในชุมชนไปยังจังหวัดใกล้เคียงเพื่อรอน้ำลด แต่ปัญหาที่ตามมาคือค่าใช้จ่ายด้านการฟื้นฟูสภาพของหมู่บ้าน ทั้งด้านที่อยู่อาศัย แปลงเกษตรกรรม และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทำให้เกิดความท้อใจของคนในชุมชน ซึ่งวิธีแก้ไขปัญหา ในจุดนี้ ชุมชนได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการเตรียมเรือใหญ่ไว้สำหรับขนถ่ายสิ่งของและเคลื่อนย้ายคนในชุมชน พร้อมทั้งวางแผนโครงการระบายน้ำเพื่อมิให้น้ำไหลบ่าเข้าสู่ชุมชนในอนาคต ซึ่งทั้งนี้ ทั้งนั้น ยังคงยึดหลักธรรมของพระพุทธศาสนาในการปลอบประโลมจิตใจของคนในชุมชนให้เกิดกำลังใจ ในการสู้และรับมือกับปัญหาอย่างไตร่ตรองและรอบคอบ และปัญหาหลักที่สำคัญในปัจจุบันของชุมชนคือด้านพลังงานและเครื่องมือเครื่องใช้ ที่มีราคาสูงขึ้นตลอดเวลา ทำให้ชุมชนมีค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน อาทิ น้ำมัน ไฟฟ้า เพิ่มมากขึ้น ซึ่งคนในชุมชนได้แก้ปัญหาด้วยการจัดประชุมวางแผนการทำงานและใช้พลังงานของชุมชนอย่างเป็นระบบ เน้นความประหยัดและเป็นเหตุเป็นผลมากที่สุด ในการแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ไขปัญหทั้งอดีตและปัจจุบันต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจกันของคนในชุมชนจึงจะสำเร็จ

ศศิพร ปาณิกบุตร (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจระหว่างผู้ดำเนินชีวิตในรูปแบบ

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่กับผู้ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ว่าปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ต่างกันอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยประมาณ 51 ปี โดยมีสถานภาพสมรสและอยู่กับคู่สมรส สมาชิกในครัวเรือนประมาณ 5 คน ระดับการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงปีที่ 6 มีจำนวนที่ดินถือครองเฉลี่ยประมาณ 17 ไร่ รายได้รวมเฉลี่ย 23,224.55 บาทต่อปี และรายจ่ายรวมเฉลี่ย 21,214.63 บาทต่อปี หนี้สินเฉลี่ย 32,827.77 บาท โดยกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อโทรทัศน์ และเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่สูงกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจนั้น พบว่า เกษตรกรที่เลือกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เกือบทุกตัวแปร ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษา ขนาดของครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม รายได้ รายจ่าย การถือครองที่ดิน รวมถึงการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ ยกเว้นตัวแปรด้านหนี้สินเท่านั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่

อรสุดา เจริญรัต (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเกิดขึ้น การดำรงอยู่ และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่งว่า มีการเกิดขึ้น การดำรงอยู่ และการปรับตัวไปอย่างไร ท่ามกลางความเป็นพลวัตของบริบททางสังคมที่เปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีเข้าสู่สังคมทันสมัย ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขสำคัญที่สุดของการเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และการปรับตัวของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ก็คือ การที่ชุมชนหรือหมู่บ้าน ยังคงมีอำนาจในการควบคุมดูแลจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ของตนเอง นับเป็นฐานรากสำคัญที่นำไปสู่การสร้าง และพัฒนาระบบการจัดการ ที่มีประสิทธิภาพสำหรับการดำรงชีวิตด้านต่าง ๆ ในรูปแบบบรรทัดฐานที่ปรากฏอยู่ในจารีตประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ หรือพิธีกรรมของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นผลเชื่อมโยงจากอิทธิพลของโลกทัศน์ และระบบคุณค่าของชุมชน ปัจจัยดังกล่าว เป็นสาเหตุสำคัญ ที่ทำให้เศรษฐกิจพอเพียงสามารถปรับตัวไปตามบริบทสังคม ที่เปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีเข้าสู่สังคมสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าการกระบวนการปรับตัวเพื่อดำรงอยู่ของเศรษฐกิจพอเพียงจะมีปัญหาและอุปสรรคนานัปการที่ชาวบ้านจะต้องร่วมกันเรียนรู้ เพื่อเอาชนะปัญหา รัฐเองในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญ ควรกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง พร้อม ๆ กับการช่วยเหลือ และสนับสนุนให้ชุมชนสามารถ

พัฒนาความเข้มแข็งของตนเอง ด้วยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายร่วมกัน ตามแต่สภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่

ทรงชัย ตียนานท์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนะของเกษตรกรในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” โดยเก็บข้อมูลประชากรที่จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกร เพื่อศึกษาถึงความรู้และการปฏิบัติตามกิจกรรมของแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อศึกษาทัศนะของเกษตรกรต่อแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ ผลการศึกษาพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ที่อยู่ระหว่าง 40-50 ปี มีสภาพสมรสและมีอาชีพเกษตรกร มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพกสิกรรมเป็นหลัก และมีอาชีพเสริมคือ การเลี้ยงสัตว์ เกษตรส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และพบว่าเกษตรกรต้องซื้ออาหารมาบริโภค เนื่องจากสามารถผลิตเองได้น้อย ภาวะสุขภาพโดยส่วนใหญ่แข็งแรง ส่วนความรู้ของเกษตรกรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีความรู้มากกว่าครึ่ง โดยรับทราบจากแหล่งข้อมูลทางโทรทัศน์ แต่ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรม รวมทั้งไม่เคยได้ไปศึกษาดูงานเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าใจว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของการกินอยู่อย่างประหยัดเหมาะสมกับรายได้ ทำให้เกิดการงดใช้สารเคมี ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ยังพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในชีวิตเกษตรกร มีความรู้และความสามัคคี จะทำให้ชุมชนแข็งแรง พึ่งตนเองได้ แม้เกษตรกรจะมีทัศนะที่เห็นด้วยอย่างมากกับการประกอบอาชีพตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แต่การปฏิบัติกิจกรรมนั้นยังอยู่ในระดับน้อยหน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องจึงควรสนับสนุน ส่งเสริม และเพิ่มพูนความรู้แก่เกษตรกรในการประกอบอาชีพ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะเห็นได้ว่า งานวิจัยที่ศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) วิธีการดำเนินชีวิตด้านสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงสภาพปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหา (2) เปรียบเทียบลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจระหว่างผู้ดำเนินชีวิตกับผู้ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง (3) การเกิดขึ้น การดำรงอยู่ และการปรับตัวของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (4) ความรู้และการปฏิบัติตามกิจกรรมของแนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัยโดยศึกษาข้อมูลภาคสนาม ใช้เครื่องมือการวิจัยแบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การเข้าสังเกตการณ์โดยมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดในการวิจัยเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า คนในสังคมมีความเพียงพอในการดำรงชีวิต คนในชุมชนได้รับการถ่ายทอดการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาและการศึกษาจากผู้รู้ภายในชุมชนของตนเอง ทั้งด้านการแพทย์ การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต คนในสังคมสามารถแก้ไขปัญหาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้ คนในสังคมนำหลักแนวคิดหรือคุณธรรมที่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาดำรงชีวิต เช่น พึ่งพาตนเองได้ มีความสามัคคี ช่วยเหลือกัน มีความซื่อสัตย์ รักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

บทที่ 3

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

แนวคิดเป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยายซึ่งผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของชีวิต ของโลก และมีประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ในการวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เรื่องลูกหนึ่ที่รัก ของชาคริยา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดโดยแบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

3.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงหลักการด้านสามห่วง

3.1.1 ห่วงที่ 1 หลักการด้านความพอประมาณ

3.1.2 ห่วงที่ 2 หลักการด้านความมีเหตุผล

3.1.3 ห่วงที่ 3 หลักการด้านภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

3.2 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงหลักการด้านสองเงื่อนไข

3.2.1 เงื่อนไขที่ 1 หลักการด้านความรู้

3.2.2 เงื่อนไขที่ 2 หลักการด้านคุณธรรม

1) ความซื่อสัตย์สุจริต

2) ความอดทน

3) ความเพียร

4) การมีสติปัญญา

5) การแบ่งปัน

3.3 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับความรักของมนุษย์

3.3.1 ความรักในครอบครัว

3.3.2 ความรักระหว่างหนุ่มสาว

3.3.3 ความรักต่อสังคม

ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงหลักการด้านสามห่วง

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักการสามห่วง ประกอบด้วย ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มี 5 เรื่อง ที่สะท้อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักการสามห่วง ได้แก่ เรื่องแสงดาวกลางใจ ลูกหนึ่ที่รัก ในมานเมฆ ไร่ร่มใบภักดิ์ หัวใจไกลรุ่ง ดังผลการวิเคราะห์ดังนี้

3.1.1 หัวข้อที่ 1 หลักการด้านความพอประมาณ

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* ให้แนวความคิดการดำรงชีวิตของตัวละครชื่อการดี ที่เปลี่ยนแปลงชีวิตเป็นชาวนา เขาปลูกข้าวและปลูกผักไว้เลี้ยงชีวิตอย่างพอประมาณตามแบบของเกษตรกรที่มีชีวิตเรียบง่ายพึ่งพาตัวเอง เขาไม่ได้สะสมเงินไว้มากมาย ดังตัวอย่าง

นางนุชบอกว่าครั้งหนึ่งการดีเคยให้ค่ากับการทำงานและเก็บเงินมากจนกลายเป็นพวกที่มีความสุขกับการนั่งดูยอดเงินฝากในบัญชีที่เพิ่มขึ้นทุกเดือน แต่แล้วเมื่อได้ไปพบรุ่นพี่ที่ใช้ชีวิตแบบพอเพียงและพึ่งพาตนเองได้อย่างครบวงจร ทั้งการสร้างบ้านดินอยู่เอง การปลูกพืชผักและข้าวกินเอง สะสมเมล็ดพันธุ์และแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ให้ผู้อื่น เขาก็เปลี่ยนความคิดว่าแท้จริงแล้ว การสะสมเงินทองและให้ค่ากับตัวเงินมากเกินไป ก็เป็นการยึดติดกับวัตถุอย่างหนึ่งนั่นเอง

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 55)

จากตัวอย่างการนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านพอประมาณโดยผ่านตัวละครที่เปลี่ยนแปลงความคิดจากการทำงานหนักและเก็บเงินมาก ๆ จากความคิดว่ามีเงินมาก ๆ แล้วจะมีความสุข แต่เมื่อเขาเห็นการดำรงชีวิตของรุ่นพี่ที่ดำเนินชีวิตแบบพอประมาณ เขาเปลี่ยนความคิดมาดำเนินชีวิตแบบพอประมาณ สร้างที่อยู่อาศัยเอง ปลูกพืชผักและข้าวรับประทานเอง แจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ให้ผู้อื่นและช่วยเหลือคนอื่น

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* ยังนำเสนอหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความพอประมาณผ่านคำพูดของตัวละคร “ปานี” ที่สอนให้ออมสินรู้จักดำเนินชีวิตตาม วอร์เรน บัฟเฟตต์ ดังตัวอย่าง

“อ้อ...มหาเศรษฐีระดับโลกอีกคนที่ชื่อ คาร์ลอส สลิม ก็ใช้ชีวิตเหมือนวอร์เรน บัฟเฟตต์ นี่แหละ” ปานีเสริมข้อมูล “เขามีทรัพย์สินเกือบสองล้านล้านบาท รวยขนาดใช้เงินนาที่ละสามหมื่นห้าไปอีกร้อยปีก็ยังไม่หมด แต่เขายังอยู่ในบ้านหลังเดิมที่อยู่มาสี่สิบปีแล้ว ไม่มีเรือยอชต์หรือเครื่องบินส่วนตัว เพราะเขายึดหลัก ‘เพียงลดรายจ่าย รายรับก็จะเพิ่มขึ้น’”

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 209)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า การสื่อสารแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณโดยให้ตัวละครพูดถึงตัวอย่างบุคคลคือ คาร์ลอส สลิมเป็นเศรษฐีที่มีรายได้และมีเงินมากมายติดอันดับโลก แต่เขาดำเนินชีวิตแบบพอประมาณ โดยอยู่อาศัยในบ้านหลังเดิมและไม่ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย แม้จะมีเงินมากมาย ไม่ต้องมีบ้านหรูหราหรือเครื่องใช้ส่วนตัวที่ทันสมัย รู้จักประหยัดและรู้จักวิธีเพิ่มเงินโดยลดรายจ่าย

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดความพอประมาณโดยการรับประทานอาหารการกินของตัวละครชื่อตาซังที่เป็นผู้ใหญ่บ้านของบ้านไอดิน ตาซังมีบ้านหลังใหญ่ เป็นคนที่มีชื่อเสียงและได้รับความนับถือจากชาวบ้าน แต่ตาซังใช้ชีวิตพอประมาณแบบขวานาธรรมดา ไม่ได้รับประทานอาหารที่แพง ๆ ดังตัวอย่าง

มือเย็นวันนั้น เป็นอาหารมื้อที่อร่อยที่สุดนับตั้งแต่กลับมาที่บ้านไอดิน เพราะเป็นมื้อแรกที่หล่อนได้ขึ้นมากินข้าวกับตาซังบนเรือนหลังใหญ่ โดยมีนายเต่า ยายน้อย และป้าเป่าขึ้นมาร่วมวงด้วย เหมือนเป็นงานเลี้ยงต้อนรับเล็ก ๆ ในการกลับมาของหล่อนเป็นครั้งแรก..

แค่แกงส้มยอดมะพร้าว ไข่เจียวหมูสับ และปลาเค็ม รวงข้าวกลับเจริญอาหารจนต้องเติมจานที่สอง บางทีหล่อนอาจถึงขั้นเติมจานที่สามได้ด้วยซ้ำ หากจะไม่มีเรื่องค่างคาใจอยู่นิดหน่อย

(ในม่านเมฆ. 2556 : 225)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณโดยให้ตัวละครที่มีบ้านหลังใหญ่ แต่รับประทานอาหารที่ง่าย ๆ ราคาไม่แพง เพราะชีวิตที่แท้จริงคือมีอาหารรสอร่อย มีความสุขและรับประทานได้อิ่ม เป็นชีวิตที่พอกินพอใช้ ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ประหยัดอดออม เป็นการบริโภคอยู่ในระดับพอประมาณ

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* กล่าวถึงความนึกคิดของตัวละครชื่อนับดาวในการใช้ยานพาหนะอย่างประหยัด ถึงแม้ว่าบ้านนับดาวมีฐานะดี แต่นับดาวยังขับรถยนต์ที่เก่ามากและไม่ยอมเปลี่ยนรถคันใหม่ เว้นแต่รถคันเก่าจะใช้ไม่ได้จริง ๆ ดังบทสนทนาของพ่อกับนับดาว ดังตัวอย่าง

“ก็นับบ่อยากลีนเปลื้องนี้เจ้า อีก็อย่างนับเห็นว่ารถมันยังพอใช้ได้อยู่และมันก็เป็นรถคันแรกที่ป้อกับแม่ช่วยกันเก็บเงินซื้อมาแต่น้อยจนใหญ่เวลาป้อไปรับไปส่งนับที่โรงเรียน นับก็นั่งพีบีไปจนชินแล้ว ที่สำคัญถ้านับบ่เอาพีบีไปมาขับ ป้อจะให้นับปล่อยทิ้งไว้เฉย ๆ จนกลายเป็นเศษขยะจะอันไหนเจ้า”

“เอามันมาปลูกผัก ปลูกอะหยั่งงามๆ ก็ได้ปลูก”
 “แหม รถทั้งคันนะเจ้าป้อ บิไซ่แปลงปลูกผัก รอห้อมันใช้
 การบได้จริง ๆ ก่อนเตอะ นับถึงจะยอม”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 116)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณโดยสร้างตัวละครที่มีแนวความคิดความพอประมาณในการใช้รถยนต์ แม้รถจะเก่ามากเมื่อยังใช้งานได้ก็คงใช้ต่อไป ไม่ยอมทิ้งไว้เฉย ๆ หรือเอาไปปลูกผัก เมื่อรถคันนี้ยังทำงานปกติได้ เธอก็ยังคงใช้ต่อไป เพราะเธอมีความพอประมาณในการดำรงชีวิต

นวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง นำเสนอแนวคิดการดำรงชีวิตของตัวละครชื่อใกล้รุ่งที่เป็นครูสอนดนตรีในโรงเรียนและสอนพิเศษในร้านกาแฟ เธอเป็นผู้ที่มีฐานะดี แต่ไม่ได้แต่งกายที่มีราคาแพง ๆ ดังเช่นคนอื่น ดังตัวอย่าง

เสื้อเชิ้ต กางเกงยีน กัปรองเท้าผ้าใบ ล้วนซื้อมาจาก
 ตลาดนัด ราคารวมกันยังไม่เท่าขายเสื้อของเขาข้างเดียวด้วยซ้ำไป
 ทำไมหนอ วันนี้หล่อนถึงต้องเลือกชุดที่ดูโทรมสุดในตู้
 เสื้อผ้ามาสวมด้วยนะ

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 19)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณโดยสร้างตัวละครที่มีความพอประมาณในการแต่งกาย ไม่แต่งกายหรูหรา ไม่ซื้อเสื้อผ้าที่มีราคาแพงมาสวมใส่ ซึ่งดูจากการแต่งกายของเธอที่ไม่หรูหรา เสื้อทั้งชุดก็ซื้อมาจากตลาดนัดซึ่งเป็นที่เข้าใจได้ว่าเสื้อผ้าในตลาดนัดมีแต่ราคาถูก เป็นเรื่องราวของการมีชีวิตแบบพอประมาณ

นวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง นอกจากนำเสนอแนวคิดพอประมาณในด้านการแต่งกายของตัวละครแล้ว ยังให้แนวคิดพอประมาณของตัวละครชื่อสิงขร ที่มีครอบครัวที่ร่ำรวยและมีบ้านหลังใหญ่โตหลายหลัง แต่สิงขรยังคงอาศัยอยู่ในบ้านหลังเดิม ดังตัวอย่าง

มีหน้าซ้ำครอบครัวสิงขรก็มั่งคั่งเอา ๆ ครอบครัวเขามีบ้าน
 เพิ่มอีกหลายหลัง แต่ละหลังใหญ่โตและน่าอยู่ คงมีแต่หลังที่เขา
 อาศัยในปัจจุบันนี้แหละที่เล็กสุด เขาเคยเล่าว่าบิดาเคยชวนกันย้าย
 ไปอยู่บ้านอีกหลังที่สะดวกสบายกว่านี้ ทว่า สิงขรยืนกรานจะอยู่
 บ้านหลังเดิม และเมื่อหล่อนถามถึงเหตุผลว่าทำไมถึงไม่ย้ายไป เขา
 ก็ตอบว่าผูกพันกับบ้านหลังนี้และที่นี่

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 119)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ โดยสร้างตัวละครที่มีความพอประมาณในการพักอยู่อาศัยในบ้านหลังเดิม แม้ว่าพ่อซื้อบ้านหลังใหญ่ และอยู่ได้อย่างสะดวกสบายกว่าบ้านที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน แต่เพราะบ้านเดิมเป็นบ้านที่อาศัยตั้งแต่เล็ก เป็นบ้านที่มีความสำคัญสำหรับเขา เขาจึงเป็นคนที่รู้จักความพอประมาณและใช้ชีวิตแบบพอประมาณ

นวนิยายเรื่อง ไตร่ตรึงใจ ให้แนวคิดการใช้เงินของตัวละครชื่อลั่นนาที่เป็นลูกสาวของผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีอาชีพเป็นมัคคุเทศก์พิเศษ ลั่นนาจึงมีรายได้พอสมควร แต่ลั่นนามีวิธีเก็บเงินและการใช้เงินของตัวเอง ดังตัวอย่าง

“พรุ่งนี้หนูต้องพาแขกไปดำน้ำอีกวันหนึ่งนะจ๊ะ ถึงจะได้เงิน
กินขนม”

“ดีแล้วลูก ได้เงินมาก็เก็บไว้นะ อย่าเอาไปใช้ฟุ่มเฟือยล่ะ”
ผู้ใหญ่หม่อมพราหมณ์บุตรสาวเช่นนี้เป็นประจำตั้งแต่เล็กจนโต

“จ๊ะ พ่อจ๋า” ผู้เป็นลูกขานรับอย่างเชื่อฟัง แล้วจึงบอกถึง
ความตั้งใจของตนว่า

“หนูกะจะเก็บเงินเอาไว้ส่วนหนึ่ง แล้วส่วนที่เหลือหนูจะเอา
ไปสมทบทุนโครงการของเราจ๊ะ” ลั่นนาบอกบิดาด้วยความภาคภูมิใจ
เพราะเธอนั้นถูกปลูกฝังไว้เสมอว่าเกิดมาเป็นคนต้องพึงทำตนให้
เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและผู้อื่น

(ไตร่ตรึงใจ. 2556 : 47-48)

“แต่ที่ฉันต้องใช้ของรีไซเคิลแบบนี้ เพราะว่าหมู่บ้านของเรา
ไม่มีเงินลงทุนเหลือเพื่อขนาดนั้น พวกเราถึงต้องทำกันตามมีตาม
เกิด ไม่อย่างนั้นบ้านเราคงจะมีแต่หนี้เพราะทำอะไรไม่รู้จัก
ประมาณตน”

(ไตร่ตรึงใจ. 2556 : 151)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ โดยสร้างตัวละครที่มีความพอประมาณในการใช้จ่ายเงิน พ่อสั่งสอนลูกไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยตั้งแต่เล็ก ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ตลอด รู้จักเก็บเงินและลงทุนทำโครงการของตัวเอง รู้จักประหยัดและมีความพอประมาณ โดยคิดว่าจะเอาเงินที่ได้มาทำให้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ยังรู้จักใช้ของที่นำกลับมาใช้ใหม่ ขวดรีไซเคิลเป็นการหาง่ายและราคาถูก ดังนั้น การเอาขวดน้ำดื่มมาใช้ใส่

น้ำมันไบโอดีเซลเป็นวิธีที่ดีที่ช่วยลดต้นทุนให้ชาวบ้าน เพราะชาวบ้านรู้จักพอประมาณซึ่งไม่ได้เบียดเบียนตนเองและคนอื่น

สรุปได้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ คือ ความพอประมาณของตัวละครที่ดำรงชีวิตในสังคมทุนนิยมคือ ทั้งคนจนหรือมหาเศรษฐีก็จะดำรงชีวิตที่เน้นพอกินพอใช้ มีเงินเก็บไว้ บริโภคอยู่ในระดับพอเพียง มีที่อยู่อาศัยที่พอประมาณ อาหารการกินที่ไม่ต้องมีราคาแพงแต่เพื่อให้ท้องอิ่มมีความสุข ใช้ยานพาหนะที่มีอยู่อย่างพอประมาณไม่สิ้นเปลือง แสวงหาของใหม่ การแต่งกายไม่หรูหรา ใช้ของที่นำกลับมาใช้ใหม่ รู้จักการใช้จ่ายรายได้ ทำให้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและพึ่งพาตนเองได้

3.1.2 หัวข้อที่ 2 หลักการด้านความมีเหตุผล

มานิต กิตติจุงจิต (2555 : 28) ได้กล่าวว่า หัวข้อที่ 2 หลักการด้านความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ แนวคิดด้านความมีเหตุผลที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* นำเสนอแนวคิดผ่านคำพูดของตัวละครชื่อนงนุช เธอชื่นชมตัวละครชื่อการดีที่เป็นชาวนาแต่ได้รับความสำเร็จในการทำเกษตร นงนุชจึงให้คำอธิบาย คำแนะนำและให้กำลังใจกับตัวละครเอกตามหลักการหัวข้อที่ 2 ดังตัวอย่าง

เขาเป็นทั้งเกษตรกรตัวอย่าง เป็นเจ้าของศูนย์การเรียนรู้
เกษตรพอเพียง และเป็นวิทยากรด้านการใช้ชีวิตพอเพียงที่มี
ชื่อเสียง

“ใช่ อย่างอ่อม ถ้าใช้ชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริของ
ในหลวง ก็คงไม่ต้องหนีหนี้มาไกลถึงขนาดนี้” นงนุชพูดต่อ

หญิงสาวทำหน้าที่ห้อย เป็นความจริงที่สะท้อนใจจึงไม่
อยากรับฟัง

“เอาเถอะ” เอ้อมมือมาแตะหลังมือให้กำลังใจ “มองในเชิง
บวก คนส่วนใหญ่ใช้ชีวิตไม่พอเพียงเพราะไม่รู้ ทั้งไม่รู้ตัว และไม่รู้
รายรับรายจ่ายนั้นแหละ เครื่องมือที่จะทำให้เรารู้จักตัวเองที่ดีที่สุด
ก็คือบัญชีครัวเรือนเล่มนี้”

(*ลูกหนี้ที่รัก*. 2556 : 43)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลโดยสร้างตัวละครที่มีความมีเหตุผลในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงโดยแนะนำให้ตัวละครเอกรู้จักทำบัญชี

คร้วเรือน เพราะเหตุผลที่เธอหนีหนีไปที่ไกลคือ ไม่ได้ใช้ชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ไม่รู้จักประหยัดเงิน การทำบัญชีคร้วเรือนจะบันทึกรายรับจ่ายทุกวันเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดรายจ่าย

นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* ผู้เขียนได้อธิบายการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยการพึ่งพาตัวเองเป็นแนวคิดความมีเหตุผลในการปิ่นจักรยานไปทำงานผ่านบทสนทนาของ “นุดพงค์” กับ “ก้องภพ” ดังตัวอย่าง

“มันเกิดอะไรขึ้นกันแน่ฮิ ออม ” นุดพงค์เดินดุ่ม ๆ เข้ามาหาพร้อมถามเสียงขุ่น เขามองดูแฟนสาวสวมชุดทะมัดทะแมง ยืนจับแฮนด์จักรยานอย่างไม่เชื่อสายตาตัวเอง “ทำไมต้องทำถึงขนาดนี้”

“คือ...เรากำลังเข้าโครงการลดโลกร้อนกันอยู่นะครับ”

ก้องภพให้คำตอบ

“ลดโลกร้อนหรือลดหนี้กันแน่” ว่าพลางหยิบกระเป๋าสตางค์ขึ้นมา แล้วหยิบกระดาดาส่งให้ออมลิน

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 169-170)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลผ่านการกระทำของตัวละครที่มีเหตุผลในการปิ่นจักรยาน เพราะการปิ่นจักรยานมีประโยชน์ทั้งด้านลดค่าใช้จ่ายและลดโอกาสเสียที่เป็นต้นเหตุทำให้โลกร้อน นอกจากช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายแล้ว ยังทำให้ได้ออกกำลังกายอีกด้วย ดังนั้น การตัดสินใจปิ่นจักรยานเป็นความคิดที่ดีและมีเหตุผลที่ทำให้ดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดตัวละครชื่อรวงข้าว เธอปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญก่อนทำฝายชะลอน้ำ ดังตัวอย่าง

“ถ้างั้น ในป่าต้นน้ำที่แห้งแล้งอย่างบ้านไอนิดก็เป็นไปได้ใช่ไหมคะ”

“แน่นอนครับ...เพราะหลักการของฝายชะลอน้ำก็คือ จะสร้างในพื้นที่ต้นน้ำซึ่งแห้งแล้งและเสื่อมโทรม อย่างที่บอกว่าควรเลือกสร้างตรงร่องที่น้ำจะไหลผ่านเมื่อฝนตก ฝายจะช่วยทำให้ไม่ไหลผ่านเร็วจนเกินไป เมื่อน้ำถูกชะลอไว้ ก็จะซึมเข้าไปในดิน ทำให้ความชุ่มชื้นแผ่ขยายออกไปทั้งสองข้าง”

“...ต่อไปก็จะสามารถปลูกพันธุ์ไม้ป้องกันไฟ พันธุ์ไม้โตเร็ว และพันธุ์ไม้ไม้ทิ้งใบ เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำให้มีสภาพเขียวชุ่มชื้น

พอดินน้ำชุ่มชื้น ก็สามารอำนวนน้ำลงมาปลายน้ำได้...นี่ยังไม่รวมระบบนิเวศอื่น ๆ ที่จะฟื้นคืนกลับมาตามลำดับด้วย”

(ในม่านเมฆ. 2556 : 155)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาชุมชนอย่างมีเหตุผลโดยสร้างตัวละครที่มีความเข้าใจประโยชน์ของการสร้างฝายชะลอน้ำจะทำให้พื้นที่ที่แห้งแล้งเสื่อมโทรม กลายเป็นพื้นที่ที่มีความชุ่มชื้นได้ ปกุกพันธุ์ไม้จะช่วยสะสมน้ำไว้ในดิน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างฝายชะลอน้ำและดิน ต้นไม้กับน้ำมีความสัมพันธ์กัน เป็นความคิดวิเคราะห์การทำฝายชะลอน้ำที่รอบคอบและมีเหตุผลที่ชัดเจน

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ ให้แนวคิดผ่านการกระทำของตัวละครชื่อนับดาวที่เปลี่ยนแปลงความคิดจากการปลูกฝิ่นเป็นการปลูกผลไม้ เพราะบ้านนับดาวปลูกสตรอว์เบอร์รี่จนมีรายได้ดี นับดาวอธิบายให้ชาวบ้านปลูกผลไม้ ดังตัวอย่าง

“ถึงแม้ว่าฝิ่นจะเป็นพืชที่ขึ้นได้ดีในพื้นที่สูง แถมยังสามารถเก็บไว้ได้นานโดยไม่เน่าเสีย เหมาะที่จะเป็นผลิตผลทางการเกษตร แต่ฝิ่นก็ได้ทำให้พวกเรา ร่ำรวยหรือจนนะคะ เพราะพ่อค้าคนกลางมักกดราคา แต่นำไปขายในตลาดโลกด้วยราคาที่สูงมาก ความร่ำรวยจึงตกอยู่ที่พ่อค้าคนกลาง ส่วนพวกเราก็กลำบากเหมือนเดิม แต่ถ้าเราหันมาปลูกพืชผักผลไม้เมืองหนาวแทนการปลูกฝิ่น นอกจากจะทำให้พวกเรามีอาชีพที่มั่นคงแล้ว พวกเรายังไม่ต้องทำลายป่าตามยอดเขาเพื่อปลูกฝิ่น ไม่ต้องทำไร่เลื่อนลอย และโยกย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยไปเรื่อย ๆ หลังจากที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งนอกจากจะเป็นการละเมิดกฎหมายแล้ว ยังเป็นการทำลายป่าต้นน้ำลำธารอันเป็นบ่อเกิดของแม่น้ำสายสำคัญอีกด้วย”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 68)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลโดยให้ตัวละครเป็นเกษตรกรที่มีเหตุผลในการปลูกผลไม้ และชักชวนให้คนอื่นเลิกปลูกฝิ่นซึ่งมีผลเสียคือ ต้องตัดไม้ป่าทุกปีเมื่อปลูกใหม่ เป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง มีรายได้น้อย ดังนั้นหากชาวนาปลูกผลไม้แทน ก็จะสามารช่วยป้องกันที่ดินได้และมีอาชีพที่มั่นคง ชีวิตก็ย่อมมีความสุข

นวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง ให้แนวคิดผ่านตัวละครชื่อใกล้รุ่งที่เป็นครูสอนดนตรีที่มีเหตุผลในการรับประทานอาหารหรรษาเฉพาะในวันเทศกาลพิเศษ ไม่ใช่รับประทานอาหารหรรษาเป็นประจำโดยมีเหตุผล ดังตัวอย่าง

ไม่ใช่ว่าใกล้รุ่งจะไม่เคยมากินอาหารในร้านหุหุราบแบบนี้
บางครั้งหล่อนก็เคยไปเลี้ยงฉลองกับเพื่อน ๆ ในเทศกาลพิเศษ
เพราะถ้าหาเหตุมารับประทานอาหารแพง ๆ แบบนี้บ่อย ๆ มีหวัง
หล่อนคงได้กินแกลบตอนปลายเดือน

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 87)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลในการดำรงชีวิตที่ดีโดยสร้างตัวละครที่มีเหตุผลในการรับประทานอาหารหุหุราบในบางครั้ง เพราะเธอเป็นคนที่มีเหตุผลและรู้จักประหยัด การรับประทานอาหารแพง ๆ เสมอ จะไม่มีเงินเก็บแน่นอน จึงมารับประทานอาหารแพง ๆ ในวันเทศกาลพิเศษเท่านั้น

นวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง ได้นำเสนอแนวคิดความมีเหตุผลเพิ่มเติมโดยนำเสนอแม่ของตัวละครเอกเป็นคนที่มีความสามารถของตัวเองจนเรียนจบจากมหาวิทยาลัยและทำงานในหน่วยราชการ เพราะแม่เคยถูกเลี้ยงแบบคนรับใช้ แม่จึงเข้าใจว่า ควรมีชีวิตพอเพียงอย่างไร ดังตัวอย่าง

ญาติฝั่งบิดาเลยจำใจรับท่านมาเลี้ยง แต่เลี้ยงดูแบบคนรับใช้ โขกลับใช้งานสารพัด ตูถูกดูแลน ให้เรียนหนังสือถึงม.ศ. 3 ก็ให้ลาออกมาช่วยงานที่บ้าน แต่มารดาเป็นคนแกร่ง ท่านต่อสู้ดิ้นรนจนมีโอกาสได้เรียนศึกษาผู้ใหญ่ ได้เรียนต่อมหาวิทยาลัย ด้วยน้ำแรงตัวเองล้วน ๆ และได้ทำงานในหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง
นี่เองที่ทำให้หล่อนเข้าใจว่า เหตุใดมารดาถึงได้เป็นคนแข็ง ๆ จนเกือบกระด้างและเกลียดการถูกดูแลน ประสบการณ์สาล์สากรรตที่ผ่านมาของท่านหล่อหลอมให้ต้องเป็นผู้หญิงแกร่งมิเช่นนั้น คงไม่อาจอยู่รอดในโลกอันโหดร้ายของท่านในขณะนั้นได้

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 156-157)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลโดยสร้างตัวละครเป็นคนที่มีความสามารถ การมีอุปนิสัยที่เข้มแข็งของแม่เพราะเคยผ่านชีวิตที่ยากลำบากมาก่อน แต่แม่ประสบความสำเร็จในการต่อสู้โดยพึ่งพาตัวเอง เป็นเหตุผลที่อธิบายว่าทำไมแม่จึงไม่ชอบคนที่ถูกลูกตัวเองและเป็นคนที่เข้มแข็งจนมีชีวิตรอดอยู่รอดได้

นวนิยายเรื่อง ใต้ร่มใบภักดิ์ ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดที่ต้องรู้ความสำคัญของการสอบถามความรู้สึกของลูกค้ำหลังจากใช้สบู่สมุนไพรแล้ว ตัวละครชื่อจิมเมธซึ่งเป็นลูกชายของคนที่ร่ำรวย เรียนจบจากต่างประเทศ เขาได้อธิบายเหตุผลที่ต้องสอบถามความคิดเห็นของลูกค้ำ ดังตัวอย่าง

“ยายหัวขี้เลื่อย เธอไม่รู้หรือไม่ว่าการหาข้อมูลหลังการขาย
เนี่ยมันสำคัญขนาดไหน” จิรเมธดุเสียงเข้ม ก่อนจะอธิบายให้เธอ
เข้าใจ “เธอรู้ไหมว่าการที่เราเข้าไปถามคนอื่น มันก็เหมือนการ
สำรวจตลาดดี ๆ นี่เอง เพราะเราจะรู้ถึงข้อดีและข้อเสียแล้วนำ
สิ่งเหล่านั้นกลับไปปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อจะหาจุดแข็งให้
สินค้าของเราไงล่ะ”

(ไต้ร่มใบภักดี. 255 : 204)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลเป็น
การสร้างตัวละครเป็นคนที่มีความคิดในการประกอบอาชีพ การสอบถามความนึกคิดของผู้บริโภคเป็นวิธี
ที่เข้าใจรสนิยมของผู้บริโภค เมื่อได้รับข้อมูลแล้ว ผู้ผลิตสามารถปรับปรุงผลิตภัณฑ์ตามรสนิยมของคน
ส่วนใหญ่ ผลิตภัณฑ์จะได้ขายดี ผู้ผลิตจะได้มีรายได้มากขึ้น ดังนั้น การสอบถามผู้บริโภคมีประโยชน์
ต่อทั้งผู้ผลิตกับผู้บริโภค

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* นอกจากผู้เขียนนำเสนอความมีเหตุผลในการสอบถามผู้บริโภค
แล้ว ยังนำเสนอแนวคิดที่ตัวละครมีเหตุผลในการเลือกพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางของเมือง สัจจระสะดวก
ใกล้ตลาดและร้านค้าต่าง ๆ ดังตัวอย่าง

จิรเมธวิเคราะห์ทำเลถาวรนี้อยู่นานพอสมควร เห็นว่าเหมาะ
จะเปิดกิจการค้าขายสินค้าภูมิปัญญาของคนในหมู่บ้านตามที่เขา
คิดไว้ ด้วยตึกเช่าตรงนี้ตั้งอยู่ในชัยภูมิกลางเมือง เลยมีภาษีดีกว่า
พื้นที่อื่น เพราะมีผู้คนพลุกพล่านอยู่ตลอดเวลา แถมยังใกล้ตลาด
และร้านค้าอีกมากมาย ที่สำคัญการสัญจรก็สะดวกสบาย ไม่ได้
ลำบากเลยสักนิด

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 292)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลโดยสร้าง
ตัวละครเป็นคนที่มีความคิดในการเลือกพื้นที่ขายของ พื้นที่ที่เป็นศูนย์กลาง ใกล้ตลาดและร้านค้าของ
เมือง ผู้บริโภคจะเห็นง่าย ยังมีคมนาคมที่สะดวกสบาย ผู้บริโภคไม่ต้องเดินทางลำบาก เขาจึงมีเหตุผล
ในการตัดสินใจเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมกับการค้าขาย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุด
ลูกไม้ของพ่อ คือ การมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตที่ดีโดยมีความรู้จากประสบการณ์ชีวิต เช่น การทำ
บัญชีครัวเรือนเพื่อลดรายจ่าย การปั่นจักรยานไปทำงานเพื่อลดโลกร้อน การสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อ
แก้ไขปัญหาแห้งแล้ง การปลูกผลไม้แทนการปลูกฝิ่นเพื่อรายได้ที่มั่นคงและรักษาป่า การไม่

รับประทานอาหารแพง ๆ บ่อย ๆ เพื่อมีเงินเก็บ มีอุปนิสัยที่มีเหตุผล นอกจากนี้ ความมีเหตุผลของบุคคลที่มีชีวิตที่ดีได้จะต้องมีความรู้และนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน ดังเช่น การสอบถามข้อมูลผู้บริโภคเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการเลือกพื้นที่ขายของด้วยความรอบคอบ

3.1.3 หัวข้อที่ 3 หลักการด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

มานิต กิตติจุงจิต (2555 : 29) ได้กล่าวว่า หัวข้อที่ 3 หลักการด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนึ่ที่รัก* ผู้เขียนให้แนวคิดผ่านคำพูดของตัวละครชื่อมุกิตา ซึ่งเป็นฝ่ายบัญชีของบริษัท มุกิตาสอนให้เพื่อนรู้จักคำนึงถึงสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลตามหลักการหัวข้อที่ 3 ดังตัวอย่าง

“แกบ้าหรือโง่กันแน่วะ ยายออม นั้นเท่ากับแกเอาเงินอนาคตมาใช้เชียวนะ ไอ้พวกบัตรเงินสดนี้เวลาโฆษณามันพูดเหมือนการ์ตูน บอกร้อยละหนึ่งจุดสองห้าเอง แต่นั่นมันต่อเดือนนะ คิดเป็นปีแล้วฟันไปร้อยละสิบแปด ไม่รวมค่าธรรมเนียมการตามหนี้ ดีไม่ดี อาจถึงร้อยละยี่สิบห้าต่อปี ลองคิดดูสิว่าถ้าแกเอาเงินออกมาทำหมั้นแกต้องเสียดอกเบี้ยปีละเก้าพัน สนุกนักรึไง”

(ลูกหนึ่ที่รัก. 2556 : 27)

จากตัวอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยให้ตัวละครแสดงความคิดเห็นแนะนำหรือสอนให้คนอื่นเตรียมตัวให้มีชีวิตที่ดีหรือมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเมื่อตัดสินใจลงมือดำเนินกิจการต่าง ๆ ใช้เงินลงทุนอย่างเหมาะสมไม่ควรใช้เงินสดจากบัตรเครดิตซึ่งเป็นการเอาเงินในอนาคตมาใช้จะทำให้เป็นหนี้สินและมีผลกระทบต่อชีวิตและการทำงาน ตัวละครได้อธิบายการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดในการประกอบอาชีพของตัวละครชื่อทิวเมฆที่เป็นนักบินพลหลวงผจญเสี่ยงอันตรายเสมอ แต่ก็ทำงานอย่างราบรื่น เพราะมีแนวคิดแบบมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวและนำมาใช้ในการทำงานที่เสี่ยงภัย ดังตัวอย่าง

ภารกิจพลหลวงเป็นงานที่เสี่ยงอันตราย ในขณะที่เครื่องบินอื่นบินออกห่างจากก้อนเมฆ นักบินพลหลวงกลับต้องทำงานอยู่กับเมฆ ต้องบินเข้าหาเมฆ หลายครั้งหล่อนเห็นกับตาว่าเครื่องบิน

ลำเล็กบินเข้าไปใกล้หมู่เมฆดำทะมึนเหล่านั้น บางครั้งต้องบินอยู่ท่ามกลางพายุฝนฟ้าคะนอง ก็พาให้หล่อนเกิดจินตนาการอันน่ากลัวไปต่าง ๆ นานา

(ในม่านเมฆ. 2556 : 202)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยสร้างตัวละครที่มีอาชีพที่เสี่ยงอันตราย แต่นักบินเหล่านี้จะระมัดระวังตัวในขณะดำเนินงานเสมอ เป็นการกระทำที่เป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการป้องกันความเสี่ยง ที่ทำงานบนท้องฟ้า อยู่กับพายุฝนฟ้าซึ่งเป็นงานอันตรายมาก แต่งานดำเนินได้ดีเพราะนักบินมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* ให้แนวคิดผ่านตัวละครชื่อนับดาวพูดเตือนพระเอกชื่อกินให้ระวังตัวให้มาก ๆ หลังจากอกินถูกคนทำร้าย โดยการคิดดีไม่สงสัยคนโดยยังไม่มีหลักฐานที่เพียงพอไม่ควรไปโทษคนอื่น ดังตัวอย่าง

“แต่ถ้าคุณไม่มีหลักฐานก็อย่าเพิ่งโทษใครลุ่มลุ่มห่าเลยนะ” นับดาวแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นกลาง ก่อนจะหันกลับไปเตือนชายหนุ่มที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ด้วยความหวังดี

“ส่วนคุณก็ต้องระวังตัวไว้ให้มาก ๆ คราวหน้าคราวหลังถ้าต้องไปตรวจปางไม้ของพ่อเลี้ยงทรงพลก็ระวังคำลักหน่อย ฉันทัวใจนะว่าคุณเป็นพวกเห็นผิดเป็นผิด เห็นถูกเป็นถูก แต่เรื่องบางเรื่องไม่ต้องพูดอะไรที่มันตรงมากนักก็ได้ เก็บไว้ในใจก็ปลอดภัยสำหรับตัวเอง”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 122)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยสร้างตัวละครสั่งสอนเพื่อนรักตามแนวคิดการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวให้ระมัดระวังการพูดจาและการกล่าวโทษผู้ที่ทำผิดกฎหมาย ถึงแม้ว่าเป็นผู้ที่ทำผิดกฎหมายก็ควรได้รับการโทษ หากไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนก็ไม่ควรพูดออกมา บางทีเก็บไว้ในใจดีกว่าพูดตรง ๆ

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* ให้แนวคิดว่าตัวละครชื่อสร้อยแสงแซเป็นคนหุนหันเวลาไม่นานที่ผ่านมา สร้อยแสงแซไม่สามารถหวนกลับเวลาได้ จึงต้องสู้ต่อไป เธอจึงอยากจะเรียนเปียโนและภาษามือให้เก่ง ๆ ดังตัวอย่าง

เมื่อวันเวลาไม่อาจหวนกลับ ก็สู้เดินต่อไปข้างหน้าคงจะดีกว่า หญิงสาวเริ่มมีความคิดอยากจะช่วยเหลือคนหูหนวกคนอื่น ๆ บ้าง อยากจะตั้งใจฝึกเรียนเปียโนให้ชำนาญพร้อม ๆ กับ

เรียนภาษามือ เพื่อวันว่าวันหนึ่งอาจนำสิ่งนี้ไปทำประโยชน์ให้แก่
สังคม ด้วยการเป็นอาสาสมัครเป็นครูสอนเปียโนบำบัดให้แก่
คนพิการทางการได้ยิน

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 216)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดย
สร้างตัวละครที่มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ดังที่ตัดสินใจเรียนดนตรีกับภาษามือสำหรับคนที่เป็นหูหนวกอย่าง
เธอ เธอจะได้มีโอกาสสอนคนหูหนวกต่อ และทำสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตัวเองและสังคมในอนาคต
ตัวละครต่อสู้กับโชคชะตา เธอจะได้มีความสุขในการดำรงชีวิต เพราะเธอเป็นคนที่มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
นวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง นอกจากนำเสนอตัวละครที่เป็นคนพิการทางการได้ยินมีชีวิตแบบมี
ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวโดยการเรียนเปียโนและภาษามือ ยังนำเสนอแนวคิดให้ตัวละครชื่อใกล้รุ่งมี
ความพร้อมที่จะยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิตเมื่อไปแข่งขันวงดนตรีแจ๊สเพื่อให้บรรลุ
ความฝันของตัวเอง แม้ว่าจะชนะหรือแพ้กก็ตาม ใกล้รุ่งก็จะพร้อมรับผลการตัดสิน ดังตัวอย่าง

แล้วแม้ว่าจะคาดหวังกับการได้เป็นหนึ่งในสมาชิกวงดนตรี
แจ๊สที่จะได้ตระเวนทัวร์ไปทั่วโลกก็ตาม ก็ได้เตรียมใจรับความ
ผิดหวังไว้ด้วยเช่นกันและไม่ว่าผลการตัดสินในวันนี้จะเป็นอย่างไร
ก็พร้อมยอมรับและจะไม่วันเสียใจ เพราะได้ทำหน้าที่ตัวเองได้ดี
ที่สุดแล้ว ที่สำคัญอย่างที่บิดาเคยพร่ำสอนเสมอว่า ชีวิตคือความสุข
และความหวัง ไม่ใช่ความท้อแท้ พ่ายแพ้และสิ้นหวัง

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 388)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
โดยสร้างตัวละครมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวในการเล่นดนตรีแจ๊สโดยเตรียมตัวที่จะรับผลของการแข่งขัน
เมื่อเธอมีความฝันและความหวังที่เป็นสมาชิกวงดนตรีแจ๊ส แล้วเธอเข้าใจว่าเธอพยายามสู้ให้เต็มที่แล้ว
ไม่ว่าผลการตัดสินจะเป็นอย่างไร ถ้าแพ้เธอก็จะไม่เสียใจ เพราะเธอมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวที่ไม่ทำให้
ตัวเองเสียใจมากแม้จะตั้งความหวังได้แล้ว เพราะเธอจำคำสอนของบิดาได้เสมอว่าความสุขที่แท้จริง
ของชีวิตคือ ไม่ท้อแท้

นวนิยายเรื่อง ใต้ร่มใบกักดิ์ ให้แนวคิดผ่านบทสนทนาของตัวละครชื่อ “จिरเมธ” กับ “ลัลนา”
จिरเมธแนะนำควรปลูกปาล์มและสับดูดำให้มากขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในเวลาที่ต้องการ เพราะต้นไม้
เติบโตต้องใช้เวลานาน ดังตัวอย่าง

“แต่ทุกวันนี้เราก็มีที่ไว้ปลูกปาล์ม ปลูกสับดูดำเหลือเพื่ออยู่
แล้วนี่” เธอยังคงถามต่อด้วยไม่เข้าใจนัก

“ก็ใช่ แต่อีกหน่วยพอหมู่บ้านของเราเจริญขึ้น มีคนเริ่มรู้จัก และเริ่มใช้ไบโอดีเซลมากขึ้นแล้ว คนในเขากะหมอกก็ต้องขยาย พื้นที่การปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตมากขึ้นตามไปด้วย เพราะฉะนั้นเรา ถึงจะต้องเตรียมปลูกมันเอาไว้รองรับแต่เนิ่น ๆ ไม่อย่างนั้นเวลาที่ เราต้องการจริง ๆ ละก็ เราจะไปหามาจากที่ไหนล่ะ เพราะต้นไม้ พวกนี้ไม่ได้โตแค่ชั่วข้ามคืนสักหน่อย”

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 372)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยสร้างตัวละครที่มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเมื่อตัดสินใจขยายกิจการ หากหมู่บ้านเจริญขึ้น ความต้องการทางวัตถุดิบจะเพิ่มมากขึ้นตามความเจริญ ต้นไม้ที่เติบโตต้องใช้เวลานาน การปลูกต้นไม้ไว้เพื่อสนอง ความต้องการในเวลาที่เราเร่งรีบ ดังนั้น เขาก็มีความภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวมีความคิดที่รอบคอบเพื่อแก้ไขปัญหาในอนาคต ดังที่คำนึงถึงอนาคตที่ต้องการพืชผลมากขึ้น

นวนิยายเรื่อง ไต้ร่มใบภักดี นอกจากผู้เขียนนำเสนอตัวละครที่แนะนำการปลูกต้นไม้เพื่อสนอง ความต้องการในอนาคต ยังนำเสนอแนวคิดที่ตัวละครยินยอมทำโครงการไบโอดีเซล เพราะ น้ำมันไบโอดีเซลใช้แล้วช่วยรักษาสภาพแวดล้อมและลดฝุ่นได้ ดังตัวอย่าง

“ก็ไบโอดีเซลนะมันไปช่วยหล่อลื่นแทนกำมะถันในน้ำมัน ดีเซล เลยช่วยลดฝุ่นละอองหรือพวกควันดำได้ เพราะทำให้ เครื่องยนต์เผาไหม้สมบูรณ์จนไม่เกิดการอุดตัน”

“อืม...ฟังแล้วน่าใช้จริง ๆ ด้วยแฮะ” หนุ่มนักพัฒนาติดตาม แล้วก็เห็นจริงตามที่หญิงสาวบอก

“ใช่ไหมล่ะ...นอกจากนี้มันยังช่วยในด้านเศรษฐกิจได้อีก นะ” คนพูดบอกอย่างภูมิใจ ทำให้คนฟังนึกไปถึงข่าวคราวของ น้ำมันในตลาดที่ตนเคยได้ยินมาบ้าง

“ในอนาคต...แนวโน้มของการใช้เชื้อเพลิงจะเพิ่มปริมาณ สูงขึ้น เพราะภาคอุตสาหกรรมที่เจริญเติบโตจนนักวิชาการหลายคนคาดการณ์ว่า อีกสี่สิบปีข้างหน้าน้ำมันปิโตรเลียมอาจจะหมดไป จากโลก”

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 165)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยสร้างตัวละครทำโครงการอย่างมั่นใจ และมีเหตุผลว่าน้ำมันไบโอดีเซลสามารถลดมลพิษทาง

อากาศและยังมีประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับอุตสาหกรรม เพราะอีกสี่สิบปีน้ำมันปิโตรเลียมอาจจะหมดไปจากโลก ไบโอดีเซลจะนำมาใช้แทนน้ำมันปิโตรเลียม เธอจึงทำโครงการนี้อย่างจริงจังไม่ท้อแท้ เป็นการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองจากการมีความคิดอย่างรอบคอบและการคาดถึงสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

จากตัวอย่างนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อดังกล่าวสรุปได้ว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการคำนึงถึงสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ดังที่จะไม่ใช้เงินจากบัตรเครดิต มีความระมัดระวังในการประกอบอาชีพที่มีการเสี่ยง ระมัดระวังการพูดในเวลาที่ไม่มีหลักฐานที่เพียงพอ เรียนวิชาชีพเพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคต เตรียมตัวรับการเปลี่ยนแปลง การปลูกต้นไม้ไว้เพื่อสนองความต้องการในอนาคต รวมทั้งการทำโครงการไบโอดีเซลเพื่อใช้แทนน้ำมันที่อาจจะหมดในอนาคต การกระทำของตัวละครแสดงถึงการมีความคิดอย่างรอบคอบในการตัดสินใจ ให้คำแนะนำและลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

3.2 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสองเงื่อนไข

หลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสองเงื่อนไขเป็นหลักแนวคิดส่วนหนึ่งของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สองเงื่อนไขของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขคุณธรรมประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมีสติปัญญา การแบ่งปัน นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้สะท้อนหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสองเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

3.2.1 เงื่อนไขที่ 1 หลักการด้านความรู้

มานิต กิตติจุงจิต (2555 : 31) ได้กล่าวว่า เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาสังคมไทยต้องเป็นผู้ที่รู้ปัญหาจริงและรู้ปัญหาในทุกส่วนของระบบทั้งสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน สิ่งแวดล้อม เป็นต้น เงื่อนไขความรู้ที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดตามเงื่อนไขความรู้ผ่านคำพูดของตัวละครชื่อ การดีที่ประสบความสำเร็จด้วยตนเองในการใช้สมาร์ตโฟนมาช่วยทำบัญชีครัวเรือน ดังตัวอย่าง

*“ผมเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีครัวเรือนที่ได้รับเชิญไปสอน
ให้บริษัทใหญ่ ๆ เชี่ยวนะออม ขึ้นพูดเรื่องสมุดบัญชีเลย ๆ กับคน
แบบพวกคุณก็ไม่มีใครฟังหรอก เดี่ยวนี้สมาร์ตโฟนทุกค่ายเขามี*

แอปพลิเคชันให้ลงรายรับรายจ่ายแยกละเอียดยิบ แค่กด ๆ ๆ มันก็
ขึ้นเงินคงเหลือหรือตัวแดงออกมาให้เห็นแล้ว”

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 81)

จากตัวอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้ โดยสร้างตัวละครเป็นผู้มีความรู้และผู้เชี่ยวชาญในการทำบัญชีครัวเรือน การทำบัญชีรายรับรายจ่าย จึงเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายเมื่อใช้เทคโนโลยีมาช่วยบันทึกรายรับรายจ่าย ใช้เวลาไม่ก่นาที่ใช้สมาร์ตโฟนมาช่วยทำบัญชีครัวเรือนเพื่อความสะดวกสบาย ความรวดเร็ว ความถูกต้องและความละเอียดยิบขึ้นของ ผู้คนในการทำบัญชีครัวเรือน

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* นอกจากผู้เขียนนำเสนอใช้เทคนิคช่วยบันทึกรายรับรายจ่ายแล้ว ผู้เขียนยังนำเสนอความรู้เรื่องการปลูกผักบนดาดฟ้าต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านบทสนทนาของ นายหญิงกับก้องภพ ดังตัวอย่าง

“ความคิดผมเองครับ อย่าเพิ่งขำนะครับ ตอนนี่กระแส
ปลูกผักกินเองกำลังได้รับความนิยมไปทั่วโลก ในกรุงเทพฯ เรา
การปลูกผักบนดาดฟ้าก็กำลังได้รับความนิยมเหมือนกัน ผมมองว่า
นอกจากจะได้ผักกินเองหรือเอาไปบริจาคให้เด็กหรือคนแก่แล้ว
เรายังได้ฝึกฝนทักษะการปลูกผัก แต่ที่สำคัญกว่าคือการทำงาน
ร่วมกัน เป็นการละลายพฤติกรรมในองค์กรที่ทุกฝ่ายทุกระดับ
สามารถเข้าร่วมได้”

“แล้วจะเริ่มยังไงคะ” นายหญิงถาม ท่าที่ยังไม่ตัดสินใจ

“โพรเจกต์นี้ผมกับออมจะเป็นคนรับผิดชอบ ผมจะ
ประสานงานกับเจ้าของตึกขอให้ใช้พื้นที่ดาดฟ้าที่ยังว่างอยู่ หรือไม่
ก็เริ่มต้นจากกระเบื้องออฟฟิศเรานี้แหละ ผมจะเชิญผู้เชี่ยวชาญ
อาจจะเป็นเจ้าของผักมาเป็นวิทยากร”

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 196)

จากตัวอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยสร้างตัวละครที่
เข้าใจปลูกผักบนดาดฟ้าต้องประสานงานกับเจ้าของตึก เชิญผู้เชี่ยวชาญมาอบรม คนที่ปลูกผักได้
ฝึกฝนทักษะและได้เข้าร่วมทำงานด้วยกัน ผักที่ปลูกเองสามารถกินเองและบริจาคให้คนที่ต้องการ
ช่วยเหลือ ตัวละครใช้ความรู้รอบคอบในการตัดสินใจดำเนินกิจการ

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดวิธีทำฝนหลวงของโครงการในหลวง นักบินฝนหลวงทำ
หน้าที่ควบคุมเครื่องบินและปฏิบัติขั้นตอนอย่างเข้มงวด ดังตัวอย่าง

ตามคำพูดของเขา เครื่องบินลำแรกจะโปรยสารเคมีเพื่อกระตุ้นมวลอากาศให้ลอยตัวสูงขึ้นสู่เบื้องบนให้เกิดกระบวนการชักนำความชื้นเข้าสู่ระบบการเกิดเมฆ จากนั้นเมื่อเมฆเริ่มมีการก่อตัว และเจริญเติบโตทางตั้งจะใช้สารเคมีที่ให้ปฏิกิริยาคายความร้อนโปรยเข้าสู่ก้อนเมฆเพื่อกระตุ้นให้เกิดกลุ่มแกนร่วมในบริเวณปฏิบัติการ สำหรับใช้เป็นศูนย์กลางที่จะสร้างกลุ่มฝนเมฆ

จากนั้นเมื่อเมฆกำลังเจริญเติบโต เครื่องบินลำต่อมาจะโปรยสารเคมีเพื่อเพิ่มพลังงาน หรือที่เรียกว่า ‘เลี้ยงให้อ้วน’ แล้วทิ้งเวลาเอาไว้ รอให้กลุ่มเมฆฝนมีความหนาแน่นมากพอที่จะสามารถตกเป็นฝนได้ ก็จะถึงขั้นตอนของการโปรยสารเคมีอีกชนิดเพื่อ ‘โจมตี’ ให้เมฆเหล่านั้นตกลงมาเป็นฝน

(ในม่านเมฆ. 2556 : 127-128)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้คือ ตัวละครได้ประกอบอาชีพที่ต้องพึ่งพาความรู้ความเข้าใจด้านวิชาชีพ ทำฝนหลวงในพื้นที่ที่แห้งแล้ง โปรยสารเคมีเพื่อทำให้เมฆก่อตัวหนาแน่นจนตกเป็นฝน เงื่อนไขหลักวิชาทำฝนหลวงอาศัย ความรอบรู้ รอบคอบและระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการ ทุกขั้นตอน

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* นอกจากให้แนวคิดหลักวิชาและการอาศัยความรู้แล้ว ผู้เขียนยังให้แนวคิดที่เห็นค่ามีประโยชน์ต่อต้นไม้กับชาวบ้าน ชาวบ้านขายเห็ดเพิ่มรายได้และบริโภคเห็ดได้ดังตัวอย่าง

“ใช่แล้วครับ ง่าย ๆ อย่างนี้แหละ ไร่วัสดุที่อยู่ในธรรมชาติ บริเวณที่เราจะสร้างฝายนั้นละดีที่สุดใน ต้นไม้ที่ตายแล้ว คลุมด้วยตาข่ายกันบริเวณที่เป็นร่องน้ำ หรือทางที่น้ำผ่านเป็นระยะ ๆ ยืนยันครับว่า ‘ร่องน้ำ’ ไม่ใช่ลำธารที่มีน้ำสมบูรณ์อยู่แล้ว คนส่วนใหญ่เข้าใจหลักการของฝายชะลอน้ำผิด คิดว่าต้องสร้างในลำธาร คงจะเป็นเพราะเวลาเราเห็นโฆษณา ก็จะเห็นฝายชะลอน้ำอยู่ด้วยกัน ไม่ได้เล่าเรื่องราวก่อนที่จะมีฝาย และก่อนจะมีน้ำ”
เขาเว้นวรรค สายหน้า

(ในม่านเมฆ. 2556 : 155)

เขาบอกว่าเห็นป่าชนิดต่าง ๆ ที่เรียกว่ามัยคอร์ไรซานั้นมีการพึ่งพิงและพึ่งพาอาศัยกับต้นไม้ นำความชุ่มชื้นมาให้แก่รากไม้ ทำให้สามารถทนร้อนทนแล้ง ทนฝน ทนต่อสภาวะแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตต้นไม้ที่มีมัยคอร์ไรซาอาศัยจะมีอายุยาวนาน แข็งแรง และเป็นแหล่งอาหาร เพราะเมื่อผ่านแล้งเข้าสู่ฤดูฝน ชาวบ้านก็จะสามารถหาเก็บเห็ดป่าเหล่านี้มาบริโภคและขายเพื่อหารายได้เป็นอาชีพเสริมได้

ขณะที่ฝายชะลอน้ำถูกเดินหน้าสร้างเพิ่มจำนวนขึ้นด้วยความร่วมมือของชาวบ้าน รวมถึงคันดินกั้นน้ำ ตามแนวพระราชดำรินอกจากช่วยเพิ่มการเก็บรักษาความชุ่มชื้นแล้วยังจะช่วยเป็นแนวป้องกันไฟป่าได้

(ในม่านเมฆ. 2556 : 340)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้โดยสร้างตัวละครมีความรู้ด้านฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วย การปลูกเห็ดรักษาความชุ่มชื้นแก่รากไม้ การร่วมมือทำฝายชะลอน้ำกับคันดินกั้นน้ำช่วยรักษาความชุ่มชื้นและป้องกันไฟ เป็นการช่วยเหลือที่ก่อให้เกิดการร่วมมือกันทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม เป็นความรู้ที่ช่วยแก้ไขภัยตามสภาพแวดล้อม

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ ให้แนวคิดที่ตัวละครชื่อแสงแรก เธอทำงานพิเศษที่ร้านอาหารด้วยเล่นดนตรีอาทิย์ละสี่วัน บิดาปลูกฝังความรู้ด้านทฤษฎีและปฏิบัติให้แสงแรก ดังตัวอย่าง

หลังจากเลิกเรียนในช่วงหัวค่ำ แสงแรกก็ตรงไปยังร้านอาหาร ที่ตั้งอยู่ไม่ห่างจากสถานศึกษาของตัวเอง เด็กหนุ่มหาลำไฟพิเศษด้วยการเล่นดนตรีอยู่ในร้านอาหารแห่งนี้สี่ปด้าสี่วัน

คงต้องขอบคุณบิดาที่ปลูกฝังให้เขารักในเสียงดนตรี สอนความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้เขาหลายอย่าง จนวันนี้เขาพอมือไม้ลายมือด้านการเล่นดนตรี จนพอนำมาหารายได้พิเศษให้ตัวเองได้

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 325)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้โดยสร้างตัวละครมีความรู้ด้านประกอบอาชีพ เล่นดนตรีมีความรู้ด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เขาใช้ฝีมือนี้เล่นดนตรีหารายได้พิเศษโดยใช้มีความรู้พื้นฐานที่ได้เรียนรู้มาก่อน

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* ผู้เขียนนอกจากนำเสนอแนวคิดความรู้ด้านดนตรีแล้ว ยังนำเสนอตัวละครชื่อสิงขรที่เป็นนักบินต้องผ่านการฝึกฝนและมีความเชี่ยวชาญเพื่อป้องกันและเผชิญในเวลาเกิดอุบัติเหตุ ดังตัวอย่าง

“ได้สิ ถ้านักบินผ่านการฝึกฝนและมีความชำนาญ การขับเฮลิคอปเตอร์เกิดอุบัติเหตุบ่อย ๆ แล้วก็ไม่สามารถจอดข้างทางเหมือนรถยนต์ได้ นักบินก็ต้องได้รับมือกับสถานการณ์เฉพาะหน้า และการลงจอดฉุกเฉิน ก็เหมือนกรณีที่พักต้นนำเครื่องบินแอร์บัส ถาลงจอดที่แม่น้ำฮัดสันในฝั่งตะวันตกของเกาะแมนฮัตตัน นิวยอร์กนั่นแหละ”

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 11)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้โดยสร้างตัวละครมีความรู้ด้านประกอบอาชีพ นักบินขับเครื่องบินจะผ่านการอบรมทั้งความรู้กับปฏิบัติ นักบินสามารถจอดฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุ นักบินกับเครื่องบินจะได้มีความเสียหายเกิดขึ้นน้อยและแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง เพราะนักบินทุกคนมีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบิน

นวนิยายเรื่อง *ใต้ร่มใบภักดิ์* ให้แนวคิดที่ตัวละครชื่อลลนาเอาสารอุ่นน้ำมันในอุณหภูมิความร้อนที่เหมาะสม และล้างน้ำจากน้ำมันดีเซลเพื่อบริสุทธิ์ ลลนาปฏิบัติทุกขั้นตอนอย่างระมัดระวังดังตัวอย่าง

หลังจากลลนาเทสารตั้งต้นที่ผสมกันเอาไว้ลงไปในถังใบแรกของเหลวภายในนั้นก็ไหลไปตามท่อต่อลงสู่ถังปฏิกรณ์ใบที่สอง ซึ่งจะทำหน้าที่อุ่นน้ำมันไว้ในอุณหภูมิความร้อนที่พอเหมาะ เพื่อให้ส่วนผสมทั้งหมดทำปฏิกิริยากัน ก่อนที่มันจะแยกชั้นออกมาเป็นน้ำมันไบโอดีเซลหรือเมทิลเอสเทอร์ทางด้านบน ส่วนด้านล่างก็จะเป็นชั้นของกลีเซอริน

จากนั้นก็เอาน้ำมันไบโอดีเซลที่ได้ไปผ่านกระบวนการล้างน้ำในถังชะล้างใบที่สาม ด้วยอัตราส่วนของน้ำเป็นหนึ่งในหนึ่งกับน้ำมันไบโอดีเซล ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้น้ำมันไบโอดีเซลบริสุทธิ์ โดย

ปราศจากสารตั้งต้นซึ่งนำไปใช้เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาในตอนแรก
ขั้นตอนทั้งหมดที่ว่านี้กินระยะเวลากว่าสี่ชั่วโมง

(ได้ร่ำไปภักดี.2556 : 127)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้โดยสร้างตัวละครที่มีความรู้ด้านทำน้ำมันไบโอดีเซล เธอรู้จักวัตถุดิบและวิธีการทำไบโอดีเซล รู้จักการใช้ อุณหภูมิที่เหมาะสม การแยกน้ำจากไบโอดีเซลตามอัตราของน้ำซึ่งขั้นตอนทุกขั้นตอนมีข้อกำหนด อย่างเข้มงวด เธอจึงสามารถทำไบโอดีเซลที่มีคุณภาพ เพราะเธอมีความรู้ด้านทำไบโอดีเซล

นวนิยายเรื่อง ได้ร่ำไปภักดี นอกจากผู้เขียนนำเสนอแนวคิดด้านความรู้เกี่ยวกับทำไบโอดีเซล ยังนำเสนอแนวคิดที่ตัวละครชื่อลัลนามีความรู้ด้านทำสบู่สมุนไพร วิธีทำสบู่ต้องเทน้ำต่างที่ละน้อยและ ค่อย ๆ เท ผ่านบทสนทนาของ “ลัลนา” กับ “จिरเมธ” ดังตัวอย่าง

“เอาละ นายเดินมาเทน้ำต่างลงในหม้อกลีเซอรินพวกนี้นะ”

คนหน้าบูดจึงเดินเข้าไปหมายจะเทน้ำต่างลงไปหม้อที่
หล่อนชี่นิ้วสั่ง แต่กลับถูกเบรกไว้เสียก่อน

“นี่...เดี๋ยวละ ค่อย ๆ เทลงไป ไม่ใช่เทพรวดละ” ลัลนา
อธิบายวิธีการทำโดยละเอียดขึ้น

“อืม” ชายหนุ่มพยักหน้ารับอย่างแกน ๆ แล้วจึงค่อย ๆ
เทส่วนผสมลงไปทีละนิดตามคำแนะนำ พลังมองดูไม้พายที่หญิง

สาวคนไปคนมาด้วยความเพลิดเพลินอย่างไม่รู้ตัว พอเห็นส่วนผสม
ขึ้นได้ที่ดีแล้ว หญิงสาวก็บอกให้เขาหยุด

(ได้ร่ำไปภักดี. 2556 : 144)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้โดย สร้างตัวละครมีความรู้ด้านทำสบู่สมุนไพร เธอสอนว่าควรปฏิบัติขั้นตอนทำสบู่อย่างระมัดระวังและ เข้มงวด เมื่อผสมขึ้นแล้วสามารถหยุดเทได้ เธอมีความรู้และมีความเชี่ยวชาญกว่าคนที่เพิ่งทำ

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้ที่ปรากฏ ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ คือ ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสมาร์ตโฟนมาช่วยทำบัญชีครัวเรือน การมีความรู้และความรอบคอบในการปลูกผักบนดาดฟ้า ประกอบอาชีพอาศัยความรู้ ฟันฟูป่าไม้ ฟังพาเห็ดและฝายชะลอน้ำ คั้นดินก้นน้ำกับการร่วมมือของชาวบ้าน ความรู้ด้านเล่นดนตรีทั้งทฤษฎี และปฏิบัติ ความรู้ด้านการบินและการควบคุมเครื่องบิน ความรู้ด้านการทำไบโอดีเซลกับความรู้ด้าน ทำสบู่สมุนไพร ทุกคนปฏิบัติทุกขั้นตอนโดยใช้ความรู้และใช้อย่างระมัดระวัง

3.2.2 เงื่อนไขที่ 2 หลักการด้านคุณธรรม

มานิต กิตติจุงจิต (2555 : 34) ได้กล่าวว่า เงื่อนไขคุณธรรมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์และความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ และรู้จักการแบ่งปัน ดังนี้

(1) ความซื่อสัตย์สุจริต

มานิต กิตติจุงจิต (2555 : 35) ได้กล่าวว่า เงื่อนไขคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมข้อแรกที่สำคัญ เพราะเป็นการขี้ผิดหรือถูก เป็นการขี้ดำหรือขาว คุณธรรมข้อนี้สำคัญมาก ความซื่อสัตย์สุจริตตามเงื่อนไขคุณธรรมของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดผ่านบทสนทนาของตัวละคร “ออมสิน” กับ แพนออมสิน “นุตพงศ์” ตามความซื่อสัตย์ของอมสิน เมื่อคู่รักของเธอแนะนำงานใหม่และงานที่ดีกว่างานเก่า แต่เธอปฏิเสธ ดังตัวอย่าง

“ออมทำให้ผมคิดว่าออมต้องการอยู่ที่นี่เพราะเรื่องอื่น
ไม่ใช่ต้องการปลดหนี้”

“ก็ทั้งสองอย่างแหละค่ะ ทั้งเรื่องหนี้และเรื่องงาน”

“แล้วงานที่ไต่ตกลับที่นี้ต่างกันตรงไหน”

อมสินนิ่งเงียบเพื่อครุ่นคิด แต่ฝ่ายตรงข้ามกลับตีความว่า
เป็นการจนมุมและยอมจำนนกับสมมุติฐานของเขา

(*ลูกหนี้ที่รัก*, 2556 : 218-219)

จากตัวอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยสร้างตัวละครมีความรับผิดชอบต่องานปัจจุบัน มีความซื่อสัตย์ต่อบริษัท ถึงแม้ว่างานใหม่จะสบายกว่าหรือทำงานเท่ากัน เธอก็ไม่ทำตามข้อเสนอแนะของผู้อื่น ไม่ออกจากงานง่าย ๆ ไม่สนใจข้อสงสัยของผู้อื่น เมื่อเธอกำลังทำสิ่งที่ตนเองอยากทำ ทั้งหมดนี้ก็มาจากความซื่อสัตย์เท่านั้น

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดว่าพนักงานซื้อรวงข้าวเป็นลูกเลี้ยงของกรรมการผู้จัดการของบริษัทแกรนด์มอเตอร์ เธอทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริตไม่ยกยอทรัพย์สินของบริษัท ดังตัวอย่างบทสนทนาจาก “รวงข้าว” กับ “ลุงหมา” ดังตัวอย่าง

“เศษเงินจากการคอร์รัปชัน หนูไม่อยากจะทรอกค่ะ”

นี่แหละนะ ลุงหมาไม่รู้ว่หล่อนเป็นถึงลูกเลี้ยงสุดที่รักของ
เจ้าของบริษัท ไม่ใช่แค่พนักงานต๊อทยธรรมดา จะได้ตาโตกับ

เงินจำนวนนี้

“...แล้วงานนี้ ทาง อบต.ก็ไม่ต้องมายุ่งด้วย เพราะทางแกล
รนต์มอเตอร์เราจะจัดการเอง ‘ทุกอย่างไม่ร่วมกับใครทั้งนั้น’”

“อ้าว งั้นก็เท่ากับเอ็งมาใช้พื้นที่ข้าทำโครงการสร้างภาพ
ฟรี ๆ นะสิ จะมาข้ามหน้าข้ามตากันได้ยังไงวะ”

หล่อนยิ้มเยาะ ทั้ง ๆ ที่ใจเดือดปุด ๆ

“ไม่รู้ใครหน้ามืดเลือกถูกลมมาเป็นนายกฯ นะคะ หรือว่าโง่
เลือกตั้งมาก็ไม่รู้ แต่หนูว่างานนี้ลุงอยู่เฉย ๆ ดีกว่า หนูไม่ทำเรื่อง
ร้องเรียนก็ดีเท่าไรแล้ว”

(ในมานเมฆ. 2556 : 340)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความซื่อสัตย์ โดยสร้างตัวละครที่ปฏิเสธที่จะสุจริตเงินของบริษัทที่มีข้าราชการที่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ เพราะเธอเป็นคนซื่อสัตย์ ไม่ทำสิ่งที่คอร์รัปชันเด็ดขาด กล่าวต่อสู้กับผู้ที่มีอำนาจในเรื่องคอร์รัปชัน เธอยอมรับผิดชอบงานทั้งหมดโดยไม่ยอมให้ผู้ที่คอร์รัปชันมายุ่งเกี่ยวกับ

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ ให้แนวคิดที่ตัวละครซื่ออกินที่เป็นหัวหน้าหน่วยพิทักษ์ ป่าพบเห็นหมอคำบาปเป็นคนที่ดีแต่ไม่มีหลักฐานที่จะเอาความผิด หมอคำบาปยังเป็นคนที่มีอำนาจกดดันหัวหน้าคนเก่า ๆ แต่อกินไม่กลัวอำนาจของคนที่ทำผิดกฎหมาย แนวคิดได้เสนอผ่าน บทสนทนาของ “อกิน” กับ “อินทร” ดังตัวอย่าง

“หัวหน้าคนก่อน ๆ ถ้าไม่รับเงินจากพวกผู้มีอิทธิพลก็มักถูก
กดดันจนต้องลาออก อินอยู่ที่นี้มาหลายปี ยังไม่เคยเห็นใครจับพวก
ผู้มีอิทธิพลจริง ๆ ได้เลยสักที มีก็แต่พวกรายเล็ก ๆ หรือไม่ก็แพะ
รับบาป อินเป็นห่วงหัวหน้านะครับ”

“ประเทศชาติต่างหากที่น่าเป็นห่วง” อกินยังคงยึดมั่นใน
อุดมการณ์ของตนที่จะทำงานด้วยความซื่อสัตย์ และปฏิบัติหน้าที่
โดยไม่หวั่นเกรงต่ออำนาจมืด

“ถ้าหากทุกคนมัวแต่กลัว อีกหน่อยประเทศของเราคงไม่
เหลือแม้แต่ผืนแผ่นดินไว้ให้ลูกหลานได้อยู่อาศัย ตอนนี้เราอาจไม่มี
หลักฐานมายืนยันว่าหมอคำบาปคือพวกขบวนการลักลอบตัดไม้
แต่ฉันก็แน่ใจว่าเราตามถูกคนแล้ว”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 82)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความซื่อสัตย์ โดยสร้างตัวละครที่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเอง ไม่กลัวอำนาจอิทธิพล ไม่ทำตามอย่างหัวหน้าคนเก่าที่รับเงินจากผู้ที่มีอำนาจ เพราะความซื่อสัตย์ของเขาทำให้เขาทำตามหน้าที่อย่างเข้มงวด เขาจะพยายามหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาเปิดเผยการกระทำที่ผิดกฎหมายของผู้ที่มีอำนาจได้ในที่สุด

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* นอกจากผู้เขียนนำเสนอตัวละครที่เป็นหัวหน้าหน่วยพิทักษ์ป่าที่มีความซื่อสัตย์ ไม่กลัวอำนาจของคนทำความชั่วแล้ว ยังนำเสนอแนวคิดที่ตัวละครซื้อสิ่งได้ทำงานกับบิดาของนับดาวมานานหลายสิบปีโดยมีความซื่อสัตย์ ดังตัวอย่าง

ลิ่งเป็นคนงานเก่าแก่ของไร่แสงดาว ทำงานอยู่กับบิดาของ
หล่อนมาตั้งแต่ต้น บิดาจึงรักและไวใจลิ่งเสมือนพี่น้อง ส่วนนับดาว
เองก็เคารพลิ่งเหมือนญาติสนิทคนหนึ่ง

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 206)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความซื่อสัตย์ โดยสร้างตัวละครที่มีความซื่อสัตย์ต่อนายจ้างจนได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากนายจ้างเหมือนเป็นญาติสนิท สะท้อนให้เห็นว่าลูกจ้างได้ทำงานมานานด้วยความซื่อสัตย์และจงรักภักดี

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกลึ้รุ่ง* ให้แนวคิดที่ตัวละครทำงานเป็นนักบินร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ซึ่งต่อมาถูกผู้ร้ายยิงเสียชีวิตในขณะที่ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่อีกหลายคนถูกยิงบาดเจ็บสาหัส ดังตัวอย่าง

อาการของนักบินและเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ท่านนั้นสาหัส
สาครจรจมากทีเดียว มีบาดแผลถูกยิงตามตัวหลายนัด จวนเจียนจะ
หมดสติรอมร่อ ช่างอากาศยานที่ได้รับบาดเจ็บไม่มากนักแล้วว่า
กลุ่มผู้กระทำผิดใช้ปืนเอ็มสิบหกกรวดเข้าใส่อย่างไม่ให้ตั้งตัว
และนักบินก็หมดสติจะนำเครื่องขึ้นทัน

ลิ่งชมองเพื่อนสนิทนักบินด้วยสีหน้าเคร่งเครียดอย่างกังวล
เพื่อนของเขาโดนยิงไม่ต่ำกว่าสามลำนัด แผลอุกฉกรรจ์ทั้งสิ้น
เลือดนองทั่วกายจวนเจียนจะหมดสติรอมร่อ

(หัวใจใกลึ้รุ่ง. 2556 : 335)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความซื่อสัตย์ โดยสร้างตัวละครมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตนเองโดยไม่กลัวว่าเป็นงานเสี่ยงหรืองานอันตรายต่าง ๆ ถึงแม้จะรู้ว่าเป็นงานที่มีความเสี่ยง ก็ไม่ท้อแท้หมดหวังและพยายามทำงานเต็มความสามารถของตัวเองจนต้องเสียชีวิตจากการทำร้ายโดยโจร

นวนิยายเรื่อง ไตรัมไบภักดี ให้แนวคิดที่ตัวละครชื่อปานเป็นเลขานุการของกรรมการผู้จัดการใหญ่ของบริษัท เมื่อเธอถูกลูกชายของเจ้านายใช้คำคุกคามโดยสอบถามข้อมูลของพ่อ ด้วยความซื่อสัตย์ ปานก็แกล้งทำเป็นคนที่ไม่รู้เรื่องของเจ้านาย ดังตัวอย่าง

คำพูดคุกคามตำแหน่งที่คนฟังถือครองอยู่นั้น ทำเอาคนซึ่ง
นั่งไม่เป็นสุขแทบจะล้าลิกน้ำลาย จนต้องรีบแก้ตัวเป็นพลันด้วย
ความขลาดกลัว เพราะหวังว่าอีกฝ่ายจะจับเท็จเธอได้

“ดิฉันไม่ได้โกหกนะคะ แต่ดิฉันไม่รู้เรื่องจริง ๆ” แม้ฉันจะ
รู้สึกประหวั่นพรึ่นพริ้งสักเพียงใด ทว่าเลขา ๆ สวาก็จำต้องใจแข็ง
บอกปิดอีกฝ่ายไปทั้งที่รู้คำตอบดี ด้วยจิตวิญญานแห่งความเป็นมือ
อาชีพ เธอต้องรักษาความลับของผู้เป็นนายเอาไว้จนถึงวาระ
สุดท้าย

อาการนั่งหงอนจนหัวหดโดยไม่ยอมสบตาเขาเลยแม้แต่นิด
ทำให้จिरเมธพอจะคาดเดาได้ว่าหล่อนคงจะถูกบิดากำชับเอาไว้
แน่ ๆ ดังนั้นจึงไม่มีประโยชน์อันใดที่จะคาดคั้นขู่เชิญหล่อนอีก
ต่อไป เพราะเชื่อเถอะว่าต่อให้เขาเอาปืนจ่อหัว ลูกจ้างสาวผู้แสน
ซื่อสัตย์ก็คงไม่ยอมปริปากเอื้อนเอ่ยคำใดที่จะทำให้ผู้เป็นนาย
เสียหายอย่างเด็ดขาด

(ไตรัมไบภักดี. 2556 : 21)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความซื่อสัตย์ โดยสร้างตัวละครที่มีความซื่อสัตย์ต่อเจ้านาย เก็บความลับที่เป็นข้อมูลของบริษัทอย่างเต็มที่ ไม่กล่าวคำคุกคามหรือการกดดันใด ๆ เพราะเธอเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ เชื่อฟังคำสั่งของเจ้านาย จึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบริษัทอย่างง่าย ๆ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความซื่อสัตย์ที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ คือ ความซื่อสัตย์ต่อบริษัทที่ตนทำงาน มีความรับผิดชอบต่อบริษัทและตัวเอง ไม่ยกยอกทรัพย์สินของบริษัท มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่กล่าวอันตรายและอำนาจมืด ลูกจ้างมีความซื่อสัตย์ต่อนายจ้างจึงได้รับการยอมรับและความไว้วางใจกันจากนายจ้าง อีกทั้งยังต้องซื่อสัตย์รักษาข้อมูลของบริษัทอย่างเคร่งครัด

(2) ความอดทน

มานิต กิตติจุงจิต (2555 : 35) ได้กล่าวว่า เงื่อนไขคุณธรรมด้านความอดทนในประกอบอาชีพที่จะต้องพบกับอุปสรรคมากมาย ทั้งอุปสรรคภายในตัวเอง และอุปสรรคภายนอก การที่จะประสบความสำเร็จได้ ต้องทำให้อุปสรรคภายในไม่มีก่อน ก็จะแก้ปัญหาอุปสรรคภายนอกได้ อุปสรรคภายในที่สำคัญก็คือ การขาดความอดทน เมื่อขาดความอดทนแล้วจะไม่สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นความอดทนจะต้องมีในทุกคนไม่ว่าจะเป็นใคร อาชีพใดและในสถานะใด แนวคิดความอดทนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดผ่านพฤติกรรมของตัวละครเอก ฝ่ายหญิงชื่อออมสินต้องหางานพิเศษทำเพื่อหารายได้ไปปลดหนี้ โดยแต่งตัวเป็นแม่ครัว ดังนั้น ออมสินต้องทำตามเงื่อนไขคุณธรรมความอดทน ดังตัวอย่าง

เมื่องานเริ่ม สิ่งแม่ครัวต้องเผชิญก็คือกลุ่มเด็ก ๆ ที่คอยตาม
ดิ้นหูหางและชกท้องราวกับเป็นกระสอบทราย จนเธออยากใช้ขา
หลังแม่ครัวเหวี่ยงเด็ก ๆ ที่เกาะแข้งเกาะขาให้กระเจิงไปคนละทาง
แต่จนปัญญาเพราะความน่ารักของแม่ครัวทำให้เธอกลายเป็นขวัญใจ
และเป่าสายตาของทั้งเด็กและผู้ใหญ่ในงานไปเสียแล้ว เธอต้องเดิน
และเต้นไปตามจังหวะเพลงแม่ครัวที่รักที่เปิดวนไม่รู้จบ เวลาผ่านไป
แค่เพียงชั่วโมงเดียว เธอเริ่มร้อน ทิวน้ำ และหมดแรง มองหาที่เก็บ
เพื่อขออนุญาตถอดชุดสักกระยะหนึ่ง

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 158)

จากตัวอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า การสื่อสารแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความอดทนโดยสร้างตัวละครมีความอดทนในการทำงาน ถึงแม้ว่าเป็นงานพิเศษ แต่ด้วยความรับผิดชอบและต้องการเงิน เธอก็อดทนทำตามหน้าที่ของตัวเอง ความอดทนนี้เป็นความอดทนด้านร่างกาย เพราะเธอเข้าใจแล้วว่าไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้มาง่าย ๆ ไม่ว่าจะอาชีพใดอาชีพหนึ่ง ต่างก็ต้องใช้ความพยายามและความอดทนในการทำงาน

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* นอกจากผู้เขียนนำเสนอตัวละครมีความอดทนในการทำงานแล้ว ยังสะท้อนถึงมีความอดทนในการดำรงชีวิต ผ่านความขัดแย้งในใจของอมสินซึ่งตั้งเป้าหมายว่าจะหยุดซื้อเสื้อผ้าหนึ่งปี เมื่ออมสินพบสิ่งของที่ชอบ ก็ต้องอดทนหักห้ามใจ ออมสินจึงทำตามเงื่อนไขคุณธรรมความอดทน ดังตัวอย่าง

ระหว่างแผนการชั่วร้ายแบ่งบานในใจนั้นเอง ที่คำพูด
สุดท้ายของมุกิตาแว่วขึ้นในโสตประสาท ... จะเสียเงินพันสองหรือ

หนึ่งแสน...ตามมาด้วยรอยยิ้มสะใจของเจ้านายสองแม่ลูก
จินตนาการสุดท้ายทำให้เธอตัดสินใจเดินจากมา แต่ยังไม่วาย
เงยหน้าดูชื่อร้านและตำแหน่งที่ตั้ง...เพื่อเปลี่ยนใจ

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 206)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความอดทนโดย
สร้างตัวละครมีความอดทนในการหยุดซื้อสิ่งของที่ชอบ ถึงแม้ว่าเกิดความขัดแย้งระหว่างจิตใจตัวเอง
ในขณะที่เธอเป็นคนที่ชอบซื้อของจนลืมตัวและบังคับตัวเองไม่ได้ นางเอกจึงพยายามต่อสู้กับจิตใจของ
ตัวเอง รอยยิ้มของเจ้านายเตือนให้เธอต้องอดทนห้ามใจไม่ให้ซื้อ เธอจึงตัดสินใจหยุดการซื้อ เป็น
ความขัดแย้งทางจิตใจที่ต้องต่อสู้ระหว่างความอยากได้กับการหยุดความอยากได้สิ่งของที่ชอบ

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดที่สะท้อนสภาพครอบครัวของเด็กชนบทชื่อเต่าต้อง
ใช้ชีวิตอยู่กับย่า เพราะพ่อไปทำงานที่กรุงเทพฯ แม่ไปทำงานที่นิคมฯ เมื่อย่าป่วย นายเต่าต้องไปอยู่
กับตาข้าง มีเพื่อนอีกหลายคนก็ใช้ชีวิตเหมือนนายเต่าคือไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ เป็นความอดทนใน
การดำรงชีวิตผ่านบทสนทนาระหว่าง “รวงข้าว” กับ “นายเต่า” ดังตัวอย่าง

“นี่นายเต่า พ่อแม่มาไปไหนเสียละ”

“แม่ไปทำงานนิคมฯ พ่อไปจับแท็กซี่ในกรุงเทพฯ”

“แล้วทิ้งให้นายอยู่ที่นี้คนเดียวนะเธอ”

“ผมอยู่กับย่า แต่ตอนนี้ย่าป่วย เข้าโรง'บาล ก็เลยมาอยู่
กับตาข้าง”

“แล้วไม่คิดถึงพ่อแม่เธอ” หล่อนซักรู้สึกเห็นใจนายเต่า
ขึ้นมาหงิด ๆ

“ไม่ฮะ” เด็กชายตอบเสียงดังฟังชัด แต่ไม่รู้ทำไมหล่อนจึง
รู้สึกเหมือนจับสำเนียงเหงาหงอยลึก ๆ ในน้ำเสียงนั้นได้ “...แม่
บอกว่าเดี๋ยวนี้ใคร ๆ ก็ต้องไปทำงานนิคม ฯ กันทั้งนั้น แต่ถ้าให้เจ้ง
ต้องไปกรุงเทพฯ พ่อบอกว่าไปแล้วจะมีเงินส่งมาให้ติด
จานดาวเทียม”

รวงข้าวขมวดคิ้ว

“...ตาข้างบอกว่า ถ้าคิดถึงให้ดูหลานตาจุ่น หลานยายนิต
หรือเพื่อน ๆ ที่โรงเรียน... ใคร ๆ ก็ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่เลยสักคน ผม
เป็นผู้ชายต้องอดทน”

(ในม่านเมฆ. 2556 : 67-68)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความอดทน โดยสร้างตัวละครที่มีความอดทนด้านจิตใจและความเป็นอยู่ พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลเด็ก ๆ ในชนบทอย่างใกล้ชิด เพราะพ่อแม่ต้องไปทำงานที่นอกเมืองเพื่อให้มีรายได้ที่ดีกว่าอยู่ในชนบท เด็กเหล่านี้ไม่พูดคำว่าคิดถึงพ่อแม่ เพราะเป็นเด็กที่มีความอดทน เด็ก ๆ เข้าใจว่าพ่อแม่ต้องไปทำงานเพื่อความความสุขให้กับลูก

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* นอกจากให้แนวคิดในด้านความอดทนด้านจิตใจแล้ว ผู้เขียนยังนำเสนอแนวคิดด้านความอดทนในการเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ เมื่อฝายชะลอน้ำที่รวงข้าวกับชาวบ้านสร้างไว้มาถูกไฟไหม้ รวงข้าวจึงรู้สึกท้อแท้และผิดหวังที่ความพยายามไม่ได้ผลตามที่ตั้งไว้ รวงข้าวจึงตัดสินใจกลับกรุงเทพฯ แต่การให้กำลังใจของชาวบ้านทำให้รวงข้าวสู้ต่อไป ดังตัวอย่าง

รุ่งขึ้น รวงข้าวไม่ได้กลับกรุงเทพฯ อย่างที่ตั้งใจไว้... หล่อนพยายามบอกตัวเองว่าไม่ใช่เพราะคำพูดของใครบางคน ที่ว่าหล่อนเข้มแข็งอดทนเหมือนต้นข้าวอะไรนั่น แต่เป็นเพราะคนที่มายืนรออยู่หน้าบ้านในตอนเช้าต่างหาก...

เด็ก ๆ ที่เคยทำฝายด้วยกัน พร้อมอุปกรณ์ที่ทิ้งแบกและใส่ไว้ในตะกร้าจักรยานมารออยู่นอกรั้วบ้าน และไม่ใช่แค่เพียงเด็ก ๆ ... ยังมีผู้ใหญ่ที่คงจะเป็นพ่อแม่ หรือลุงป้าน้าอาของพวกเขา ยืนอยู่ด้วย

(ในม่านเมฆ. 2556 : 220)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความอดทนโดยสร้างตัวละครมีความอดทนเมื่อพบอุปสรรคในการทำฝายชะลอน้ำให้สำเร็จ ถึงแม้ว่าความอดทนนี้เกิดจากการให้กำลังใจของชาวบ้านและเด็ก ๆ ทำให้เธอมีพลังและกำลังใจที่จะอดทนต่อสู้กับอุปสรรคขวากหนามต่าง ๆ ด้วยความหวังต่อไป

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* ให้แนวคิดที่ตัวละครชื่ออकिनถูกยิงจนบาดเจ็บ แต่ก็ยังอดทนต่อสู้กับพ่อเลี้ยงจอม แม้ว่อกินจะไม่แข็งแรงพอ แต่ก็พยายามต่อสู้กับคนทำผิดกฎหมายอย่างพ่อเลี้ยง ดังตัวอย่าง

อकिनรีบตามไปดึงคอเสื้อชายวัยกลางคนเอาไว้ ชกเข้าที่กรามซ้ายจนอีกฝ่ายหายใจหลังล้มตึง แต่ในระหว่างที่กำลังหันกลับไปหยิบปืน พ่อเลี้ยงจอมก็ตวัดดาบไล่ข้อพับขาของเขา ทำให้อकिनเสียหลักล้มลงบนพื้นบ้าง

ความที่อคินมีอาการบาดเจ็บอยู่แล้วเป็นทุน เขาจึง
เคลื่อนไหวได้ไม่คล่องนัก เมื่อพ่อเลี้ยงจอมขยับลุกขึ้นมาได้ก่อน
จึงกระแทกหมัดหนัก ๆ เข้าที่ท้องน้อยของคู่ต่อสู้

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 273)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความอดทน
โดยสร้างตัวละครที่มีความอดทนต่อการเจ็บปวดที่ต้องต่อสู้กับผู้ที่ทำผิดกฎหมาย เจ้าหน้าที่ต้องม
ความอดทนทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ว่าจะได้รับบาดเจ็บแค่ไหนก็ต้องสู้เพื่อจับคนผิดต่อไป จิตใจไม่ท้อแท้
เป็นความอดทนอย่างมากในการทำงานตามหน้าที่

นวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง ให้แนวคิดที่มารดาของตัวละครเอกขยันทำงานหนักเพื่อผ่อน
ค่าซื้อบ้านหลังจากบิดาเสียชีวิต ต้องรับจ้างทำขนมจนไม่มีเวลาพักผ่อนต้องนอนตีสองหรือตีสาม
เสาร์อาทิตย์ก็ต้องทำงาน สะท้อนถึงความอดทนเพื่อครอบครัว ดังตัวอย่าง

ตอนนั้นภาระผ่อนบ้านยังไม่หมด เหลืออีกไม่มากก็จริง แต่
มารดาต้องรับภาระตามลำพัง ก็หนักหนาสาหัสพอตัว ทว่าท่านก็
ผ่านพ้นมาได้ในที่ที่สุด มารดาไม่ได้มีแค่นี้เสียแข็ง ๆ แต่ท่านเข้มแข็ง
ไม่แพ้ผู้ชายออกสามศอกอีกด้วย ตั้งแต่จำความได้ ไม่เคยเห็นท่าน
ร้องไห้เห็นสักครั้ง แม้แต่ตอนบิดาจากไปก็ไม่มีใครได้เห็นน้ำตาท่าน
ท่านกัดฟันผ่อนบ้านหลังนี้ต่อไปจนหมดด้วยน้ำพักน้ำแรง
ของท่านเอง อาศัยว่ามีฝีมือทางการทำขนมไทยสารพัด เลย
รับจ้างทำขนมให้ลูกค้าทั่วราชอาณาจักร จำได้ว่าหลังกลับจาก
ทำงาน ท่านยังต้องเข้าครัวเพื่อทำขนม นอนตีสอง ตีสาม อยู่เป็นปี
เสาร์อาทิตย์ก็ไม่เคยได้พัก

(หัวใจไกล่รุ่ง. 2556 : 31)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความอดทน
โดยสร้างตัวละครที่มีความอดทนในการหารายได้เลี้ยงครอบครัว ขยันทำงาน มีความอดทนเพื่อ
ความสุขของครอบครัว ไม่ท้อแท้และมีความเข้มแข็ง ไม่ยอมพ่ายแพ้และต่อสู้กับชีวิตที่ยากลำบาก
ทั้งหมดนี้ต้องพึ่งพาคุณธรรมความอดทนอย่างมั่นคง

นวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง นอกจากผู้เขียนนำเสนอแนวคิดความอดทนของตัวละครที่
ทำงานหนักและขยันไม่ท้อแท้แล้ว ยังนำเสนอแนวคิดความอดทนของตัวละครชื่ออาร์ตีมีความอดทน
ในการสอนลูกศิษย์ชื่อสร้อยแสงแห่ที่มีปัญหาทางการได้ยิน สร้อยแสงแห่พูดไม่สุภาพใช้คำหยาบ

เพราะสร้อยแสงแฉะมีความเครียดที่เรียนเปียโนไม่ได้ ดั่งบทสนทนาของ “อารติ” กับ “สร้อยแสงแฉะ” ดังตัวอย่าง

“ไม่จำเป็น เพลงไหนก็คงเหมือนกัน” เขาไม่เบื่อหรือ
อย่างไร ก็หล่อนเปลี่ยนมา 20 เพลงแล้วกระมัง และก็ไม่เห็นว่าจะ
มีเพลงไหนเข้าทำสักเพลง แม้ว่าทั้งหมดจะเป็นเพลง ป๊อปวัยรุ่น
ที่เคยโปรดปรานเสียทั้งสิ้น

“ถ้าอย่างนั้นคราวหน้าเราค่อยมาฝึกกันใหม่ คุณน่าจะทำได้ดีขึ้น” น้ำเสียงเขายังสุภาพ

“คราวหน้าฉันคงไม่มาแล้ว”

“ทำไมละ”

“ถ้าคุณไม่ปัญญาอ่อนจนเกินไปนัก ก็คงเห็นว่าฉันทำไม่ได้”
หล่อนก็ไม่อยากใช้คำแรง ๆ แบบนี้กับเขาหรอก แต่ชายหนุ่มช่าง
เข้าซี่เกินไป

“คุณทำได้ แต่คุณไม่พยายามต่างหาก” อารติจ้องเข้าไปใน
ดวงตาก็ฝ่ายอย่างแน่วแน่

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 116)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความอดทน โดยสร้างตัวละครมีความอดทนในการสอนดนตรี ยังสอนคนพิการทางการได้ยินก็ยิ่งมีความอดทนอย่างมาก ครูต้องใจเย็นมีความอดทนและต้องพูดให้กำลังใจแก่ลูกศิษย์เสมอ ถึงแม้ว่าลูกศิษย์จะรู้สึกหงุดหงิดไม่พอใจในการเรียน ครูก็อดทนไม่โกรธและเข้าใจลูกศิษย์

นวนิยายเรื่อง *ใต้ร่มใบภักดี* ให้แนวคิดที่ตัวละครชื่อจिरเมธแนะนำการใช้ น้ำมันไบโอดีเซลให้กับลูกค้าแต่ถูกลูกค้าปฏิเสธ เพราะลูกค้าส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนความคิดดั้งเดิมและไม่กล้าทดลองสินค้าใหม่ ๆ จิรเมธต้องอดทนและหาวิธีต่าง ๆ เพื่อชักชวนให้มาใช้น้ำมันไบโอดีเซลดังตัวอย่าง

แต่ก็มีหลายครั้งที่เขาต้องเผชิญปัญหาภายในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ใคร ๆ ก็มักจะกลัวการเปลี่ยนแปลงเสมอ ทำให้ไม่กล้าทดลองใช้ของใหม่ ๆ จิรเมธจึงต้องนำสินค้าของตนมาทดลองใช้กับเครื่องยนต์เอง โดยมาสาวได้เป็นผู้แนะนำ จนถึงที่สุดท้ายซึ่งล้นาขออนุญาตหัวหน้าคณงานสวน

ยางพาราของบริษัทแห่งหนึ่งที่อยู่จกกับบิดาของเธอเข้ามาสาธิต
สินค้าในวันนี้

(ได้ร่มใบภักดี. 2556 : 422)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความอดทนโดยสร้างตัวละครมีความอดทนในการเผชิญกับคนที่ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงและไม่ยอมรับสินค้าใหม่ เขาจึงต้องทดลองใช้สินค้าเองและไม่ท้อแท้ ยังได้รับความช่วยเหลือของเพื่อนร่วมงานเพื่อนำสินค้าใหม่ในการทำงานเขามีความอดทนในการรับความคิดเห็นของคนอื่นอย่างใจเย็นและไม่มีความโกรธ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ คือ ผู้มีความอดทนในการทำงาน มีความอดทนในการหยุดซื้อสิ่งของ มีความอดทนด้านจิตใจที่ต้องแยกกันอยู่กับพ่อแม่ มีความอดทนในการพบอุปสรรคมากมายเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมาย มีความอดทนในการต่อสู้กับผู้ที่ทำผิดกฎหมายในขณะที่ได้รับบาดเจ็บ มีความอดทนในการหารายได้เลี้ยงครอบครัว มีความอดทนเป็นครูสอนดนตรีให้กับคนพิการ มีความอดทนในการแนะนำสินค้าใหม่ ๆ ทั้งหมดเป็นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ถ่ายทอดในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

(3) ความเพียร

มานิต กิตติจุงจิต (2555 : 37) ได้กล่าวว่า เงื่อนไขคุณธรรมด้านความเพียรคือความมานะบากบั่น ขยัน คือการมุ่งไปข้างหน้าให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ความเพียรเป็นคุณธรรมที่สำคัญมาก เป็นคุณธรรมที่เอาชนะอุปสรรคใด ๆ เป็นความไม่ย่อท้อ สู้ไม่ถอย ไม่ยอมจำนน ผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตทุกคน มีความเพียรเป็นหัวใจสำคัญ แนวคิดความเพียรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ลูกหนี่ที่รัก ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดผ่านความคิดเห็นของออมสิน เมื่อออมสินมีความคิดเห็นของตัวเองที่ชัดเจนแล้ว ออมสินตัดสินใจจะเปลี่ยนแปลงตัวเอง สัญญาจะปลดหนี้ด้วยความเพียร ดังตัวอย่าง

เชื่อมั่นในความเพียร...เส้นทางแห่งความสุขแท้ข้อนี้ถูก
ปลุกฝังในตัวเธอแล้ว หากเธอยอมรับความช่วยเหลือจากนุดพงศ์
ง่าย ๆ ก็เท่ากับเธอละทิ้งความเพียรที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองนั่นเอง
คงเป็นอย่างไรที่การตีว่า ถ้าเธอใจไม่แข็งพอ เธอก็จะยังคง
เป็นผู้หลงมัวเมาในกิเลสที่ไม่มีวันกลับตัวได้ไปตลอดชีวิต

เธอเชื่อว่าวิธีการปลดหนี้และสร้างวินัยให้ตัวเองด้วยการ
ทำบัญชีรายรับรายจ่ายประจำวันของการดีเป็นวิธีที่ดีและได้ผล...
ถ้าทำได้

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 110)

จากข้อความที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้าน
ความเพียรโดยสร้างตัวละครเข้าใจและรู้คุณค่าของความเพียรเป็นสิ่งที่สำคัญมาก การใช้ความเพียร
มาช่วยเหลือตัวเอง การใช้ความเพียรทำบัญชีรายรับรายจ่ายทุกวัน เธอเชื่อว่าถ้าเธอทำบัญชีรายรับ
รายจ่ายทุกวัน เธอจะปลดหนี้ด้วยตัวเองได้โดยใช้ชีวิตอย่างประหยัด เธอจะเป็นคนที่แข็งแกร่งและมี
ความเชื่อมั่นในตัวเอง

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* นอกจากผู้เขียนสร้างตัวละครรู้จักความเพียรเป็นคุณธรรมที่
สำคัญแล้ว ยังนำเสนอแนวคิดผ่านเรื่องราวของแอนนี่ซึ่งเป็นนักเขียนที่ใช้เวลาสิบปีเดินทางไปถึง
ทั่วโลกเพื่อค้นหาคำตอบเป็นเงื่อนไขคุณธรรมความเพียร ดังตัวอย่าง

แอนนี่ใช้เวลาสิบปีเดินทางไปทั่วโลกเพื่อค้นหาคำตอบว่ามี
อะไรอยู่ในขั้นตอนการผลิตสิ่งของจนถึงมือผู้บริโภค และพบว่า
กระบวนการที่เขียนไว้ในตำราที่ว่า สิ่งของเริ่มมาจากการหา
วัตถุดิบ การผลิต การกระจายสินค้า การบริโภค และสิ้นสุดที่จำกัด
นั้นเป็นคำอธิบายแบบสมการเส้นตรงลงตาและหลอกลง เพราะ
ซุกซ่อนความจริงที่สำคัญไว้มากมาย

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 176)

จากข้อความที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า การสื่อสารแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้าน
ความเพียรโดยสร้างตัวละครมีความเพียรในการประพันธ์สารคดี แอนนี่ใช้เวลานานมากจนได้รับ
ความรู้แท้จริงของกระบวนการผลิตและการบริโภค ทั้งหมดนี้เพราะเธอมีคุณธรรมด้านความเพียร

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดการพบอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำฝายชะลอน้ำที่ไม่
ท้อแท้ของตัวละครชื่อตาซ่าง ไม่ว่าฝายชะลอน้ำที่สร้างขึ้นสองครั้งก็ถูกไฟไหม้ ตาซ่างยังมีความเพียร
ระดมชาวบ้านทำฝายชะลอน้ำ ปลูกเห็ดกับคันดินกั้นน้ำด้วยกันโดยผ่านพฤติกรรมของตาซ่าง
ดังตัวอย่าง

ขณะที่เขากำลังอธิบายเรื่องฝายชะลอน้ำกับกลุ่มชาวบ้าน
ที่มาล้อมวงตีหมกกันอยู่ที่บ้านของคุณลุงคนหนึ่งซึ่งตั้งเป็นชมรม
เกษตรกรบ้านไเอ่ดิน จู่ๆ คุณลุงประธานชมรมก็หันไปดูนาฬิกาแล้ว
ก็ลุกพรวดไปเปิดทีวีที่ติดจางดาวเทียม เลื่อนช่องไปยังการ

ถ่ายทอดสดศึกมวยโลกระหว่างพนมรุ้งเล็ก ไก่ย่างห้าดาวยิมกับ
โคกิ อีโตะ ป็อกกันแชมป์ดับบลิว บีซี อินเตอร์ฟลายเวต ก่อนหันมา
บอกว่า

“จบบกแรกก่อนค่อยคุยต่อนะไอ้หนุ่ม”

(ในม่านเมฆ. 2556 : 171)

“ทำไมล่ะคะ ไฟดับแล้วไม่ใช่เหรอ”

“ใช่ครับ แต่ยังอันตรายอยู่จะเข้าไปทำไม”

“พวกเราจะเข้าไปดูฝ่ายชะลอน้ำที่สร้างไว้แค่นั้นเองค่ะ ว่า
ยังอยู่ดีหรือเปล่า”

“อ๊อ...”เจ้าหน้าที่ร้องเสียงสูง “...ไฟไหม้สามวันสามคืน
บ้านนี้ไหม้หมดไม่มีเหลือแล้วละครับ”

(ในม่านเมฆ. 2556 : 203)

การทำฝ่ายชะลอน้ำที่ตำบลโอดินดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ
อย่างไม่หยุดยั้งด้วยความช่วยเหลือของชาวบ้าน นักเรียน และ
ทุกฝ่าย ทำให้สร้างได้ทั้งหมดร่วมร้อยฝ่ายในเวลาไม่กี่วัน

(ในม่านเมฆ. 2556 : 233)

อย่างน้อย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ก็ทำให้ชาวบ้านหันมาเห็นมา
เห็นความสำคัญของป่าขึ้นอีกมาก

รวงข้าวกำลังยืนฟังตาข้างกำลังพูดชักชวนชาวบ้านมา
ช่วยกันปลูกเห็ดป่าและสร้างคันดินกั้นน้ำและประโยชน์ของสิ่ง
ที่ทุกคนกำลังจะร่วมมือกันทำ

(ในม่านเมฆ. 2556 : 340)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความเพียรโดย
สร้าง ตัวละครที่มีความเพียรในการระดมชาวบ้านมาร่วมกันทำฝ่ายชะลอน้ำ ไม่เคยท้อแท้ ผู้ใหญ่บ้าน
มีกระตือรือร้นในการทำสิ่งที่มีประโยชน์แก่ชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของป่าไม้ และ
ร่วมมือกันทำสิ่งที่ถูกต้อง ทั้งหมดนี้มาจากความเพียรของผู้ใหญ่บ้าน

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ ให้แนวคิดที่ตัวละครชื่อออคิน ค้นหาหลักฐานของ
คนลักลอบ ตัดไม้ตลอดเวลา ถึงเมื่อออคินเพิ่งออกจากโรงพยาบาล ออคินก็จะรีบไปจับคนร้าย โดยไม่
สนใจว่าตัวเองจะยังบาดเจ็บอยู่ ดังตัวอย่าง

กระทั่งพบเห็นกลุ่มชาวเขาลิบกว่าคนกำลังช่วยกันตัดและ
ลำเลียงไม้ไปวางซ้อนรวมกันไว้ โดยมีพวกมือปืนสองสามคนเดินดู
ลาดเลาอยู่รอบบริเวณ อคินค่อย ๆ เดินไปหลบที่หลังต้นไม้ใหญ่ที่
ใกล้ที่สุด แล้วยกกล้องขึ้นถ่ายภาพอย่างใจเย็น ก่อนจะเห็นชายร่าง
ใหญ่โตคนหนึ่งกำลังคุมงานพวกชาวเขาประเมินจากสายตาแล้ว
คาดว่าจะเป็นหัวหน้าทีม

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 213)

นับดาวยังคงไม่ยอมเชื่อว่าบิดาของหล่อนเป็นพวก
ขบวนการลักลอบตัดไม้ แต่หากเป็นอย่างนั้นจริงหล่อนคงไม่
สามารถนิ่งนอนใจได้ หล่อนเป็นห่วงความปลอดภัยของบิดา เวลา
เดียวกันนั้นก็ห่วงสภาพร่างกายของอคินเช่นกัน เขาเพิ่งออกจาก
โรงพยาบาลวันนี้ เขาไม่สมควรไปจับคนร้าย

แต่ในระหว่างที่หล่อนกำลังสับสนว่าควรทำอะไรต่อไป
อคินก็เหลือบไปเห็นอินทรวงกำลังวิ่งกลับมาหาเธอ

“คุณน้ากลับบ้านไปก่อนนะครับ แล้วถ้ายังไงผมจะให้คน
ไปส่งข่าว”

อคินสาวเท้าลงบันไดมายังหน้าบ้าน โดยไม่เสียเวลาพูด
อะไรมากไปกว่านั้น

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 256)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความเพียร โดย
สร้างตัวละครที่มีความเพียรในการจับผู้ทำความผิด ไม่ว่าจะตัวเองมีอาการบาดเจ็บเล็กน้อยเท่าไรก็ไม่
เป็นอุปสรรคในการทำหน้าที่ แสดงถึงความเพียรในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบและไม่ยอมทิ้ง
หลักฐานหรือข่าวเกี่ยวกับผู้ทำความผิด

นวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง ให้แนวคิดตัวละครชื่อสร้อยแสงแขที่เป็นคนพิการทางการได้
ยืนตั้งใจเรียนเปียโนจากครูอาร์ติ สร้อยแสงแขยังอาสาสมัครสอนเปียโนให้เด็กหูหนวก เด็กหูหนวกก็ได้
เล่นเปียโนเป็น ดังตัวอย่าง

ตอนนี้อาร์ติกำลังฝึกให้สร้อยแสงแขเป็นครูสอนเปียโน
ผู้พิการทางการได้ยินเหมือนกับเธอ และสร้อยแสงแขก็ตั้งอกตั้งใจ
ซำยังทำสิ่งนี้ได้ดี ด้วยการเป็นอาสาสมัครสอนเปียโนให้เด็กหูหนวก
คนหนึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี วันก่อนอาร์ติมาเล่าให้ฟังว่า

เด็กคนนั้นเล่นเพลงพระราชนิพนธ์ ชะตาชีวิต ได้แล้ว โดยที่เพิ่ง
เรียนเปียโนกับสร้อยแสงแซไปไม่กี่ครั้ง

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 351)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความเพียร โดยสร้างตัวละครที่มีปัญหาทางการได้ยินมีความเพียรในการเรียนเปียโนจนสำเร็จ เพราะเธอมีทั้งความมุ่งมั่นและตั้งใจเรียนเปียโนด้วยความเพียร ไม่ท้อแท้ เธอยังสามารถสอนเด็ก ๆ ทูหนวกและเด็ก ๆ ก็เรียนได้สำเร็จโดยผ่านการฝึกฝนไม่นาน เธอเป็นครูที่ดี รู้จักมีความเพียรและไม่สิ้นหวังกับชีวิตตลอดไป

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* นอกจากนำเสนอคอนพิการทางการได้ยินมีความเพียรในการเรียนดนตรีแล้ว ยังนำเสนอตัวละครชื่ออารตีที่ถูกพี่ชายของสร้อยแสงแซชื่อสิงขรดูแล แต่อารตีมีความอดทนเพื่อปกป้องศักดิ์ศรีของสร้อยแสงแซและมีความเพียรในการพิสูจน์ความจริงใจ จนสิงขรเปลี่ยนความคิดใหม่ ดังตัวอย่าง

“ไม่มีอะไรหรอก พี่แค่ขอบคุณเขานะ” สิงขรตอบให้
น้องสาวสบายใจดูออกกว่าสร้อยแสงแซทั้งรักและห่วงอารตีมาก
เพียงไหน และแม้จะยังหมั่นไล่ครูหนุ่ม แต่ก็ต้องยอมรับว่า
ประทับใจและชื่นชมกับความเป็นลูกผู้ชายตัวจริงที่เขาคาดไม่ถึง
เพราะแม้แต่ตัวเขาเอง ก็คงไม่สามารถทนรับหมัดจากใครได้
ฝ่ายเดียววนานนับสิบนาทีแบบนี้

และสิ่งนี้ทำให้เขาต้องทบทวนความคิดเกี่ยวกับผู้ชายคนนี้
ใหม่ เพราะคงหาไม่ได้ง่าย ๆ ที่ผู้ชายสักคนจะยอมเจ็บตัวถึงเพียงนี้
เพื่อปกป้องศักดิ์ศรีของผู้หญิงคนหนึ่ง

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 275)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าการนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความเพียร โดยสร้างตัวละครมีความเพียรในการพิสูจน์ความจริงใจของตัวเอง เขารักผู้หญิงคนพิการอย่างจริงจังและปกป้องศักดิ์ศรีของผู้หญิงคนโดยถูกชกทำร้ายร่างกายหลายนาที่จนได้รับความยอมรับและชื่นชมจากฝ่ายที่เคยดูแคลนเขา เพราะเขามีความเพียรและจริงใจ

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* ให้แนวคิดที่ตัวละครชื่อลลนา นอกจากทำโครงการไปโอทีเซลแล้ว ยังหาเวลาว่างช่วยดูแลและนักท่องเที่ยวชมหาดหรือปะการัง ลลนาคำรงชีวิตแบบมีขยันหมั่นเพียร ดังตัวอย่าง

ปู่เข็ญก็เห็นใจในความเหน็ดเหนื่อยของเพื่อนสาวอยู่ไม่น้อย เพราะเธอเองก็รู้ว่าลัษณาขยันขันแข็งมากขนาดไหน เพราะนอกจากจะต้องช่วยงานบุพการีทั้งสองทำโครงการไปโอดีเซลของหมู่บ้านแล้ว หญิงสาวยังอาศัยเวลาว่างที่เหลืออยู่มารับจ๊อบเป็นมัคคุเทศก์นำชมหาด รวมทั้งช่วยดูแลและพานักท่องเที่ยวดำน้ำดูปะการังในบางครั้ง เพื่อหาเงินสมทบทุนให้แก่โครงการของบิดาอีกด้วย

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 46)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความเพียร โดยสร้างตัวละครที่มีความเพียรในการหารายได้มาลงทุนโครงการ นอกจากทำงานพิเศษแล้ว ยังช่วยดูแลโครงการ โดยไม่คำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อย การทำงานที่เป็นมัคคุเทศก์ต้องดูแลนักท่องเที่ยว แต่เธอก็ทำได้ดีเพราะเธอมีความขยันหมั่นเพียร

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* นอกจากนำเสนอตัวละครที่มีความเพียรด้านการเพิ่มรายได้แล้ว ยังนำเสนอตัวละครชื่อจิมเมธแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทำงานว่า ควรมีความเพียรทำให้งานสำเร็จ ไม่ควรทิ้งงานไว้ในเมื่อเพิ่งเริ่มทำงานไม่นาน ดังตัวอย่าง

“คุณแม่ก็เห็นอยู่ว่าผมกำลังบุกเบิกที่นี่ให้เจริญขึ้น แล้วจะให้ผมทิ้งไปได้อย่างไรกันครับ” เขามีสีหน้ายุ่งยากใจอย่างมาก “ทำแบบนี้มันก็เหมือนผมสร้างแล้วก็ทำลายมันเอง ถ้าอย่างนั้นผมจะลงทุนแรงไปให้เหนื่อยเปล่าตั้งแต่ต้นทำไมกันล่ะครับ”

“แกก็เลยเลือกที่จะทิ้งพ่อกับแม่และบริษัท เพื่อมาอยู่ที่นี่แทนนี่สิ” เธอสวนกลับทันควันอย่างสุดจะทนกับความตื้อด้านของบุตรชาย “จะบอกให้ชะตาจิม แม่มีลูกเป็นผู้สืบทอดกิจการเพียงคนเดียว แล้วแกจะให้แม่ทนเห็นลูกชายตัวเองทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างที่พ่อกับแม่ร่วมกันสร้างขึ้นมาได้อย่างไรล่ะ”

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 432)

“อนุญาตให้ผมได้ทำตามใจสักสองปีเถอะนะครับ คุณแม่” จิมเมธบิบบมือท่านเบา ๆ “คุณแม่ก็เห็นนี่ครับว่าโครงการที่ผมดูแลอยู่กำลังจะไปได้สวย คนที่นี่เริ่มหันมาสนใจน้ำมันไปโอดีเซลกันมากขึ้น อีกหน่อยพอผมสร้างหมู่บ้านเขากะหมอกจนเป็นเมืองศูนย์กลางการผลิตไปโอดีเซลแล้ว ผมก็จะวางมือปล่อยให้พวก

ชาวบ้านเขาพัฒนาต่อยอดไปจังหวัดอื่น ๆ เอง ส่วนผมจะกลับไป
ดูแลบริษัทเคซาร์ของเราตามเดิมครับ”

(ได้ร่วมใบกักตัก. 2556 : 445)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความเพียรโดยสร้างตัวละครที่มีความเพียรในการทำงาน ถึงแม้ว่ามารดาจะกดดันและไม่เห็นด้วยก็ตาม แต่เขาก็มีความคิดว่าไม่ว่าจะทำอะไรควรมีความเพียร ควรทำทุกสิ่งให้ดีและเต็มที่ตั้งแต่แรกจนถึงสุดท้าย ไม่ใช่ทิ้งกิจการไปกลางคัน หากเป็นอย่างนั้นก็สมควรเริ่มลงมือทำ แต่ในที่สุดเขาก็โน้มน้าวใจมารดาได้สำเร็จ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงหลักการเงื่อนไขคุณธรรมด้านความเพียรที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ คือ การมีความเพียรในการทำบัญชีรายรับรายจ่าย การประพันธ์หนังสือ การทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มีประโยชน์แก่ชาวบ้านกับตนเองแม้จะมีอุปสรรคต่าง ๆ การใช้ความเพียรก็ทำให้จับผู้ทำความผิดได้ และคนพิการทางการได้ยินก็ประสบความสำเร็จในการเรียนดนตรี การใช้ความเพียรในการพิสูจน์ความจริงใจของตัวเอง การทำประโยชน์ต่อส่วนรวม รวมทั้งสามารถโน้มน้าวใจคนอื่น ๆ ได้เช่นกัน เป็นความเพียรที่เน้นการไม่ยอมทิ้งการงานง่าย ๆ

(4) การมีสติปัญญา

มานิต กิตติจุงจิต (2555 : 38) ได้กล่าวว่า เงื่อนไขคุณธรรมด้านสติปัญญา เป็นการใช้สติปัญญาและความรอบคอบในการดำเนินชีวิต สติปัญญาเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางให้เราประสบความสำเร็จในชีวิต หากทำงานโดยไม่มีสติปัญญา งานอาจล้มเหลวหรือไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ส่วนความรอบคอบเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการมีสติและปัญญา การนำสติปัญญามาใช้กับการดำเนินชีวิตภายใต้หลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในความเป็นจริง สติและปัญญาเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ทุกคนที่จะขาดไม่ได้ แนวคิดเงื่อนไขคุณธรรมด้านสติปัญญาและความรอบคอบที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดผ่านบทสนทนาระหว่าง “การดี” กับ “ออมสิน” ตามเงื่อนไขคุณธรรมดังกล่าว เมื่ออมสินถามการดีว่าจะให้ยืมเงินคู่รักหรือไม่ การดีตอบว่าจะไม่ยืมเงินใครง่าย ๆ ดังตัวอย่าง

“แล้วถ้าการดีมีแฟน แล้วแฟนการดีมีหนี้ การดีจะให้ยืม
เงินมั๊ย”

“ขึ้นอยู่กับว่าเป็นหนี้อะไร ถ้าเป็นผม ผมจะคุยกับแฟน
ตั้งแต่ก่อนแต่งงานว่าอย่าปิดบังเรื่องหนี้สิน หรือถ้าจะก่อหนี้ก็ต้อง

คุยกันก่อน แต่ถ้าผมเป็นหนี้ผมจะไม่ยืมเงินใคร เพราะเขาจะมองเราเปลี่ยนไป จากเพื่อนหรือแฟนกลายเป็นเจ้าหนี้กับลูกหนี้ และที่สำคัญจะทำให้คนคนนั้นไม่ได้เรียนรู้จากความผิดพลาดของตัวเองเลย”

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 56)

จากข้อความที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยสร้างตัวละครที่มีสติปัญญาและความรอบคอบในการตัดสินใจให้ยืมเงินหรือไม่ การใช้สติปัญญาอย่างรอบคอบมาตัดสินใจว่า เป็นหนี้สินที่สมควรหรือไม่ หรือผิดพลาด ถ้าเป็นหนี้สินที่สมควรจะให้ยืมเงิน ถ้าเป็นหนี้สินที่ผิดพลาด ก็ไม่ให้ยืมเงิน

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* นอกจากผู้เขียนนำเสนอตัวละครมีสติปัญญาและความรอบคอบในการให้ยืมเงินหรือการยืมเงินคนอื่น ยังนำเสนอแนวคิดผ่านพฤติกรรมของตัวละครชื่อมุทิตา ตามเงื่อนไขคุณธรรม ดังตัวอย่าง

ออมสินเดินเข็นรถตามหลังนายหญิงและบ้านิ โดยมีมุทิตาขี่
ขวนให้คู่ลिनค้าอย่างตื่นเต้นอยู่ข้าง ๆ มุทิตาก็เป็นเช่นนี้เอง ตื่นตา
ตื่นใจกับสิ่งของเครื่องใช้แทบทุกชิ้น แต่ไม่เคยเสียเงินซื้อของไม่
จำเป็นเลยสักชิ้น

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 205)

จากข้อความที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า การสื่อสารแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้สติปัญญาโดยสร้างตัวละครที่มีสติปัญญาในการตัดสินใจซื้อของและการดำรงชีวิตประจำวัน สิ่งของเครื่องใช้เป็นสิ่งของที่ขาดไม่ได้ในชีวิตประจำวัน ถึงแม้ว่าสิ่งของเหล่านี้จะมีความสวยงามแค่ไหนก็ตาม ก็ไม่ซื้อของที่ไม่จำเป็น เพราะเธอเป็นคนที่มีสติปัญญาอย่างรอบคอบและรู้จักประหยัด

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดการหาวิธีที่ห้ามนักธุรกิจเปิดเหมืองหินอ่อนในป่าไม้ของบ้านไอดิน ตาข้างจึงเชิญฝ่ายต่าง ๆ มาร่วมงานบวชป่าต้นไม้โดยผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังตัวอย่าง

มณฑล เหล่าดารา และนักข่าวเป็นเพียงส่วนหนึ่งของผู้มา
เยือนบ้านไอดินในวันนี้ เพราะยังมีผู้คนที่ตาข้างเชิญมา ทั้ง
นักการเมืองท้องถิ่น ผู้บริหารผู้อำนวยการโรงเรียน โรงพยาบาล
เจ้าของกิจการต่างๆ ในจังหวัดซึ่งตนเองรู้จักมาตั้งแต่หนุ่มจนแก่

ทำให้งาน ‘สืบชะตา บวชป่าต้นไม้’ ครั้งนี้เป็นงานยิ่งใหญ่
เอิกเกริกขนาดสื่อท้องถิ่นซึ่งมณฑลเชิญไปไม่ถึงก็ยังพากันตามมา
เก็บความเคลื่อนไหวกันเอง

(ในม่านเมฆ. 2556 : 287)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้
สติปัญญาโดยสร้างตัวละครที่มีสติปัญญาและความรอบคอบในการดำเนินงานรักษาป่าไม่โดยการเชิญ
ชนนักรเมือง ผู้จัดการโรงเรียน โรงพยาบาล เจ้าของกิจการมาร่วมงานบวชต้นไม้ หลายคนจึง
เข้าใจความสำคัญของป่า ร่วมมือรักษาป่า ผู้ที่ทำลายป่าจะมีปัญหาที่แก้ไขยากกว่าการใช้สติปัญญา
อย่างรอบคอบเพื่อป้องกันสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* ให้แนวคิดตัวละครชื่อน่านนทีเป็นเพื่อนสนิทของ
ตัวละครเอกและแอบชอบตัวละครเอก เมื่อตัวละครเอกมีคู่รักแล้ว ตัวละครชื่อน่านนทีที่ชอบคู่รัก
ของนางเอกจึงมาชักชวนน่านนทีไปแย่งนางเอกกลับมา แต่น่านนทีหันมาสั่งสอนน่านนทีว่าไม่ควร
สร้างความลำบากหรือทำร้ายคนที่เขาชอบ ความสัมพันธ์ที่ดีของเพื่อนระหว่างนางเอกกับน่านนทียัง
เหมือนเดิม ดังตัวอย่าง

“ไม่ว่าฉันจะรักใครชอบใครก็เป็นสิทธิ์ของเขา ผมไม่มีทาง
ทำอะไรที่สร้างความลำบากใจให้เขา หรือทำร้ายเขา เพราะฉะนั้น
คุณหยุดเจ้าก็จัดการเรื่องระหว่างผมกับน่านนที” ชายหนุ่มยึดตัว
ขึ้นสู่ม่านนทีจึงหุดคอก หน้าจ๋อยทันที

“แล้วถ้าคุณอยากจะได้คุณน่านนทีก็ไปหาทางเอาชนะใจ
เขาด้วยวิธีอื่น ไม่ใช่มาชักจูงผมไปเป็นเครื่องมือทำลายความรักของ
ใครต่อใคร รู้ไหมว่าสิ่งที่คุณพยายามจะทำอยู่นี้มันเป็นเรื่องสกปรก”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 145)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้สติปัญญา
และความรอบคอบโดยสร้างตัวละครที่มีสติปัญญาและความรอบคอบในการให้คู่รักมีสิทธิ์เลือกชีวิตคู่
ของเขาเองโดยไม่สร้างความลำบากให้คนอื่นและไม่ยอมเป็นเครื่องมือทำลายความรักของผู้อื่น เพราะ
การใช้สติปัญญาในการเผชิญปัญหากับผู้หญิงที่เขารักแต่ไม่รักเขา และรู้จักความรักเป็นสิ่งที่บังคับ
ไม่ได้

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* ให้แนวคิดความสุขที่แท้จริงของตัวละครที่เป็นบิดาของสิงขร
คือไม่ดูแลคนอื่น เมื่อก่อนบิดาของสิงขรไม่ยอมให้ผู้หญิงที่มาจากครอบครัวยากจนมาแต่งงานกับ

ลูกชาย เพราะบ้านสิงขรมีฐานะการเงินร่ำรวย แต่บิดาเปลี่ยนความคิดใหม่เมื่อลูกสาวหูหนวกของตัวเองถูกดูแลจน ดั่งตัวอย่าง

“สิง...ชอบหนูรุ่มงใหม่” ชายสูงวัยถามอย่างตรงไปตรงมา
สิงขรไม่ได้ตอบทันที แล้วก็ถามกลับว่า “พ่อรังเกียจ...รุ่ม
หรือเปล่าครับ”

ชายสูงวัยโบกมือปฏิเสธ “พ่อเลิกคิดแบบนั้นนานแล้ว
เมื่อก่อนพ่อยอมรับว่ามีความคิดโง่ ๆ ไปหน่อย แต่ตอนนี้พ่อเปลี่ยน
ความคิดแล้ว ทุกวันนี้พ่อแค่อยากให้คุณสองคนมีความสุขก็
พอแล้ว”

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 350)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้สติปัญญา โดยสร้างตัวละครบิดาที่มีสติปัญญาในการปล่อยวางให้ลูกมีอิสระเลือกความสุขของตัวเองโดยไม่กีดขวางความรักของลูก รู้จักที่จะมีความคิดว่าการดูแลคนอื่นเป็นความคิดที่โง่และไม่มีสติปัญญา ตอนนี้บิดาเข้าใจความสุขของลูกที่แท้จริง บิดาจึงเปลี่ยนความคิดใหม่ด้วยการไตร่ตรอง

นวนิยายเรื่อง *ใต้ร่มใบกัที้* ให้แนวคิดตัวละครชื่อจิรเมธรู้จักแยกแยะเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงาน จิรเมธรู้สึกขุ่นเคืองถึงเรื่องที่ไม่เข้าใจกับลัลนาอยู่มาก แต่จิรเมธสามารถควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ ดังตัวอย่าง

แม้จะยังรู้สึกขุ่นเคืองถึงเรื่องที่ไม่เข้าใจกับลัลนาอยู่มาก
แต่จิรเมธก็สามารถแยกแยะเรื่องงานกับเรื่องส่วนตัวออกจากกันได้
ดังนั้นเมื่อรถแวนเคลื่อนเข้าจอดเยื้องประตูทางเข้าสำนักงานริสอร์ท
ตบรวภาค ชายหนุ่มจึงก้าวลงมาจากรถและมีสีหน้าสดชื่นแจ่มใสราว
กับไม่มีอะไรเกิดขึ้น ก่อนจะเดินตรงเข้าไปในอาคารด้วยความฉับไว

(ใต้ร่มใบกัที้. 2556 : 303)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้สติปัญญาและความรอบคอบโดยสร้างตัวละครที่มีสติปัญญาและความรอบคอบในการคิดและควบคุมอารมณ์ของตัวเอง มีความสามารถแยกเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงานอย่างชัดเจน ความขัดแย้งระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ไม่มีผลกระทบต่อการทำงาน มีความคิดที่รอบคอบต่อการทำงาน

สรุปได้ว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเงื่อนไขคุณธรรมด้านการใช้สติปัญญาและความรอบคอบที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ คือ การใช้สติปัญญาในการคิดพิจารณาการให้ยืมเงินคนอื่น การตัดสินใจซื้อของ การสื่อสารความสำคัญของป่าไม้เพื่อป้องกันป่าถูกทำลาย มีสิทธิ์

เลือกชีวิตคู่ของเขาเองโดยไม่สร้างความลำบากให้คนอื่นและไม่ยอมเป็นเครื่องมือทำลายความรักของผู้อื่น การปล่อยวางให้ลูกเลือกความสุขของตัวเอง และการควบคุมอารมณ์ของตัวเองเพื่อแยกแยะเรื่องงานกับเรื่องส่วนตัว

(5) การแบ่งปัน

มานิต กิตติจุงจิต (2555 : 40) ได้กล่าวว่า เงื่อนไขคุณธรรมด้านการแบ่งปัน เป็นการเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์ของตนให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน หรือต้องการความช่วยเหลือ การแบ่งปันเป็นคุณธรรมที่ช่วยให้ผู้คนขจัดความเห็นแก่ตัวออกจากตนเอง ทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข แนวคิดเงื่อนไขคุณธรรมด้านการแบ่งปันที่ปรากฏในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดผ่านคำพูดของหัวหน้าโครงการที่ทำโครงการในหมู่บ้านแห่งหนึ่งเพื่อสอนเด็กให้เข้าใจชีวิตมากขึ้นตามเงื่อนไขของคุณธรรม หัวหน้าจึงสรุปเป้าหมายของกิจกรรม ดังตัวอย่าง

“พวกผมออกแบบกิจกรรมเหล่านี้ขึ้นมาเพื่อให้เด็ก ๆ เข้าใจทัศนคติอันเป็นที่มาแห่งความสุข ซึ่งมีแค่ 4 ข้อคือ การคิดถึงผู้อื่นมากกว่าตัวเอง ไม่พึ่งพาความสุขทางวัตถุอย่างเดี๋ยว เชื่อมมั่นในความเพียร ไม่หวังลาภลอยคอยโชค รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นประโยชน์แก่กุล กิจกรรมทั้งหมดที่พวกคุณทำก็ขึ้นอยู่กับทัศนคติทั้ง 4 ข้อนี้แหละ ถ้าทำได้ก็ถือว่ามีความสุขแท้ด้วยปัญญา”

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 97)

จากข้อความที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการแบ่งปัน โดยสร้างตัวละครที่มีการแบ่งปันในการทำกิจกรรมให้เด็ก ๆ ในหมู่บ้าน จุดมุ่งหมายของโครงการคือ ทำให้เด็ก ๆ รู้จักการแบ่งปัน การดำเนินชีวิตอย่างประหยัด มีเหตุผล มีความเพียรพึ่งพาตัวเองได้ ซึ่งเป็นความสุขที่แท้จริงของมนุษย์ ไม่ยึดวัตถุมากเกินไป รู้จักคิดถึงคนอื่น ไม่เป็นคนที่เห็นแก่ตัว

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* นอกจากผู้เขียนนำเสนอแนวคิดการแบ่งปันโดยทำกิจกรรมให้เด็กแล้ว ยังนำเสนอแนวคิดผ่านพฤติกรรมของออมสินที่ช่วยเหลือคนชราตามเงื่อนไขคุณธรรม ดังตัวอย่าง

เขานำออมสินแต่งตัวด้วยกางเกงยีนกับเสื้อทรงยาวปกคั่นแบบอินเดียนแดงสดดูสดใส เดินยิ้มสดชื่นเข้ามาในสำนักงาน เธอเพิ่งนำเงินที่ขายเครื่องประดับไปบริจาคที่บ้านพักคนชรา ความอึดอ้อมใจจากการทำบุญยังกรุ่นอยู่ในใจ และทำให้เธอเชื่อว่าแผนการ

ทุกอย่างจะดำเนินไปได้ด้วยดี ตอนนี้เสียงตอบรับจากบล็อกปลด
 หนี้ของเธอเป็นไปตามความคาดหมาย แม้จะผ่านไปเพียงแค่เดือน
 เศษ แต่เริ่มมีเสียงเรียกร้องให้จัดพิมพ์หนังสือประสบการณ์ปลดหนี้
 ออกมาแล้ว ซึ่งเธอไม่รู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของแผนโปรโมตของอิทธิ
 หรือจากแฟนคลับตัวจริง แต่เมื่ออิทธิแสดงความมั่นใจ ขณะที่
 สำนักพิมพ์ก็รอคอยต้นฉบับอย่างใจจดใจจ่อ เธอก็ไม่ควรกังวลมิใช่
 หรือ

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 251-252)

จากข้อความที่ยกมาแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้าน
 การแบ่งปัน โดยสร้างตัวละครที่มีการแบ่งปันโดยมีพฤติกรรมบริจาคเงินให้คนชรา นำเงินจากขาย
 เครื่องประดับไปบริจาคให้คนชรา ทำให้มีอารมณ์ที่ดีและเชื่อมั่นว่าแผนการจะดำเนินการอย่างราบรื่น
 เธอจะปลดหนี้ให้สำเร็จ เพราะจิตใจของเธอกว้างขวางมากขึ้นหลังจากทำบุญเสร็จ

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดการช่วยเหลือของตัวละครชื่อรวงข้าวซึ่งเป็น
 คนร่ำรวยที่ตั้งใจจะแก้ปัญหาของบ้านไอดิน สิ่งแรกที่รวงข้าวทำก็คือแจกชุดนักเรียนให้ชาวบ้านเพื่อลด
 ค่าใช้จ่ายของชาวบ้าน ดังตัวอย่าง

วันนั้น การแจกชุดนักเรียนดำเนินต่อไปท่ามกลางสายฝน ที่
 ไม่มีชาวบ้านคนใดอุทธรณ์ว่าตนเองจะต้องเปียก แต่จิตใจของรวง
 ข้าวไม่อยู่กับเนื้ออยู่กับตัวอีกต่อไป ราวกับว่ามีใครบางคนมา ‘บอก
 ไป’ ถึงหล่อนที่ควรจะทำ

(ในม่านเมฆ. 2556 : 137)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการแบ่งปันโดย
 สร้างตัวละครที่มีน้ำใจในการแจกชุดนักเรียนให้ชาวบ้าน ถึงแม้ว่าวันที่แจกชุดนักเรียนฝนตกหนัก ก็
 ไม่ทำให้เธอยกเลิกการกระทำนี้ได้ และไม่สนใจความคิดเห็นกับความไม่เข้าใจของคนบางคน เพราะ
 เธอเป็นคนที่รู้จักการแบ่งปัน

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* นอกจากผู้เขียนสื่อสารการแบ่งปันที่แจกสิ่งของให้ชาวบ้าน
 แล้ว ยังนำเสนอความเมตตาของตัวละครชื่อยายน้อยซึ่งเป็นน้องสาวของตาข้างที่เลี้ยงดูแลเด็กที่มี
 ปัญหาหรือพ่อแม่ไม่มีปัญญาเลี้ยง ดังตัวอย่าง

“เอาละ ฉันจะช่วยให้ได้เข้าโรงเรียนที่นี่ แต่จะให้เดินทาง
 ข้ามอำเภอมาเรียนมันก็ไกล เขาเป็นว่าให้นายทิวมาอยู่เสียกับฉันก็
 แล้วกัน ฉันจะได้ช่วยดูแลให้”

“ต้องรบกวนครูน้อยแท้ ๆ ค่ะ”

“ไม่เป็นไรหรอก ฉันมีห้องว่างอยู่ ปกติก็เอาไว้เป็นห้องพักของเด็กที่ฉันรับเอามาดูแลอย่างนี้แหละ นายทิวไม่ใช่รายแรกหรอกที่พ่อแม่นำมาฝากฉัน หรือไม่ฉันก็ไปขอมาก่อนที่จะเสียคนไป”

แม่ของเด็กหนุ่มมองยายน้อยอย่างซาบซึ้ง ยกมือไหว้ขอบคุณท่วมหัวซ้ำแล้วซ้ำอีก

(ในม่านเมฆ. 2556 : 118)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการแบ่งปันโดยสร้างตัวละครที่มีน้ำใจกับเมตตาในการดูแลเด็กที่มีปัญหา ยายน้อยสงสารเด็กที่ไปเรียนไกล จึงช่วยให้เด็กเข้าโรงเรียนที่ใกล้บ้านยายน้อยเพื่อดูแลเด็กอย่างสะดวกสบาย ยังให้เด็กพักฟรีที่บ้านของยายน้อย การกระทำของยายน้อยเป็นพฤติกรรมที่แสดงการแบ่งปันอย่างชัดเจน

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* ให้แนวคิดตัวละครชื่อหมอคำบาบรักษาชาวบ้านหลายสิบปีโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายและลงทุนทำไร้สตอร์วเบอร์รี่ ดึงบทสนทนาระหว่าง “อคิน” กับ “อินทร” ดังตัวอย่าง

“แล้วทำไมไม่ไปโรงพยาบาลล่ะ”

“ไปลำบากมากครับหัวหน้า ชาวบ้านแถวนี้ค่อนข้างยากจนรถประจำทางที่วิ่งไปกลับบนดอยกับในเมืองก็มีแค่วันละเที่ยว ยิ่งถ้าหน้าฝนยิ่งเดินทางลำบาก ก็ได้หมอคำบาบนี้แหละครับช่วยเหลือมาตั้งแต่เมื่อหลายสิบปีก่อน ค่ารักษาก็แทบไม่ได้คิดเพราะเก็บสมุนไพรในป่ามาใช้ทำยา ผมถึงไม่นึกถึงใจล่ะครับว่าหมอคำบาบจะเป็นพวกลักลอบตัดไม้ทำลายป่าไปได้ ยิ่งหลายปีมานี้ หมอคำบาบหันมาลงทุนทำไร้สตอร์วเบอร์รี่ใหญ่โต เขาไม่น่าคิดสั้นด้วยการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 21)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการแบ่งปันโดยสร้างตัวละครมีการแบ่งปันในการรักษาผู้ป่วยไม่คิดค่ารักษาและช่วยเหลือชาวบ้านหลาย ๆ ปี หมอยังเก็บสมุนไพรในป่ามาใช้ทำยา หมอเป็นคนเสียสละทรัพย์ให้ชาวบ้านโดยไม่คิดค่าตอบแทน เพราะหมอเป็นคนที่รู้จักการแบ่งปัน ยังอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขและเจริญก้าวหน้าขึ้น

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* นอกจากผู้เขียนนำเสนอหมอรักษาชาวบ้านไม่คิดค่าใช้จ่ายแล้ว ยังนำเสนอตัวละครชื่อพ่อเลี้ยงเบียดเบียนรังแกใคร ทั้งยังเคยร่วมทำบุญสร้างห้องน้ำ สร้างห้องสมุดให้โรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ดังตัวอย่าง

พ่อเลี้ยงจอมเป็นที่นับหน้าถือตาของชาวบ้าน ไม่เคยคิดใช้อิทธิพลเบียดเบียนรังแกใคร ทั้งยังเคยร่วมทำบุญสร้างห้องน้ำ สร้างห้องสมุดให้โรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบ่อยๆ เรื่องนี้น่าหนักใจเป็น คนบอกหล่อน ดั่งนั้นถ้าลูกชายของพ่อเลี้ยงจอมทำผิด พ่อเลี้ยงจอมก็คงไม่เข้าข้างคนผิด

(แสงดาวกลางใจ. 2556 :154)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการแบ่งปันโดยสร้างตัวละครที่มีการแบ่งปันในการสร้างสถานที่สาธารณะให้ชาวบ้านกับโรงเรียน รวมถึงไม่เคยดูแคลนคนอื่น เขาได้รับการนับถือจากชาวบ้านและเป็นคนที่มีน้ำใจ เมตตา รู้จักการแบ่งปัน เขาเสียสละทรัพย์สร้างห้องน้ำกับห้องสมุดให้ชาวบ้าน

นวนิยายเรื่อง *หัวใจไกล่รุ่ง* ให้แนวคิดตัวละครชื่อไกล่รุ่ง อารตี สร้อยแสงแขและนักร้องคนอื่นจัดคอนเสิร์ตการกุศลบทเพลงพระราชนิพนธ์กลางแจ้ง เพื่อหาทุนให้ชมรมคนหูหนวก ดังตัวอย่าง

หล่อน อารตี สร้อยแสงแข และนักร้องดูโอที่มีชื่อเสียงคู่หนึ่ง ที่เคยออกอัลบั้มเพลง ป๊อปมาก่อนหน้านี้ ได้ร่วมตัวกันจัดคอนเสิร์ตการกุศลบทเพลงพระราชนิพนธ์กลางแจ้ง เพื่อหาทุนให้ชมรมคนหูหนวกของจังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นโครงการของคลื่นวิทยุชื่อดังแห่งหนึ่ง

(หัวใจไกล่รุ่ง. 2556 : 376)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการแบ่งปันโดยสร้างตัวละครซึ่งเป็นนักร้องมีการแบ่งปันในการจัดคอนเสิร์ตเพื่อหาทุนให้กับคนหูหนวก มีการหานักร้องที่มีชื่อเสียงให้ร่วมมือกัน เป็นโครงการของคลื่นวิทยุชื่อดังแห่งหนึ่งเพื่อหาทุนที่เยอะกว่า เพราะคนพิการทางการได้ยินเป็นกลุ่มที่น่าสงสาร ดังนั้น คนที่รู้จักการแบ่งปันอย่างพวกเขาจะยอมเสียสละหาทุนให้คนพิการจนไม่สนใจความเหน็ดเหนื่อยของตัวเอง

นวนิยายเรื่อง *ใต้ร่มใบภักดี* ให้แนวคิดตัวละครชื่อเกริกเกียรติเอาเงินช่วยชาวบ้าน เขากะหมอกเดือนละหนึ่งหมื่นบาทโดยไม่คิดค่าตอบแทน เพราะเกริกเกียรติเป็นเพื่อนรักของผู้ใหญ่บ้านและเกิดที่ในหมู่บ้านนี้ ดังตัวอย่าง

จวบจนสถานการณ์เข้าขั้นวิกฤติ หลายครอบครัวไม่สามารถแบกรับภาระหนี้สินได้อีกต่อไป รวมทั้งลูกเด็กเล็กแดงอีกนับสิบชีวิตก็ยังคงกินเพื่อการเจริญเติบโต เขาจึงยื่นข้อเสนออีกครั้ง คราวนี้เพื่อนรักยอมตอบรับแต่โดยดี แต่ยังไม่วายจะมีข้อแม้เพื่อป้องกันไม่ให้เขารับภาระจนมากเกินไป จึงบอกว่าต้องการเงินร่วมทุนเพียงเดือนละหนึ่งหมื่นบาทเท่านั้น เพราะมันพอเพียงแล้วสำหรับการทำประโยชน์ให้ทุกคนในหมู่บ้านได้อยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นโดยมิต้องหวั่นเกรงต่ออิทธิพลของนายทุนบางกลุ่มที่กลั่นแกล้งปิดกั้นทางการทำกิน

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 89)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการแบ่งปันโดยสร้างตัวละครที่มีการแบ่งปันในการนำเงินช่วยเหลือชาวบ้านฟรี ๆ เงินเหล่านี้ทำให้ชาวบ้านอยู่รอดได้แต่ไม่หวังเงินที่ได้จากบริจาคมามากกว่านี้ เพราะชาวบ้านรู้จักพอเพียงและต้องพึ่งพาตัวเองจนถึงทำให้หมู่บ้านเจริญรุ่งเรือง เขารู้จักการแบ่งปันที่พอเพียงโดยไม่ให้มากเกินไปหรือน้อยไป เป็นการแบ่งปันที่เหมาะสมและมีผล

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* นอกจากผู้เขียนนำเสนอแนวคิดการแบ่งปันที่เป็นนายทุนเสียสละเงินช่วยเหลือชาวบ้าน ยังนำเสนอตัวละครชื่อจิริเมธยอมเสียสละทำสิ่งที่ดีงามและได้รับความชื่นชมของบิดา ดังตัวอย่าง

ส่วนบิดาเองก็เห็นถึงความแปรเปลี่ยนนั้นของเขาเช่นกัน...

เพราะจากคนที่ไม่เคยเห็นใจใคร กลับกลายเป็นคนที่ทำอะไรเพื่อผู้อื่นมากที่สุด

“นั่นสินะ คนเราไม่จำเป็นต้องเลิกทำอะไร ถ้าหากมันเป็นความสุขที่เกิดจากสิ่งดีงามและความถูกต้อง”

สายตาเกริกเกียรติที่มองดูบุตรชายตอนนี้ไม่หลงเหลือข้อกังขาอันใดอีกแล้ว ในเมื่อจิริเมธได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า ได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาไม่ใช่แค่ร่างกาย แต่ยังหมายรวมถึงสมองและจิตใจด้วย รู้จักคิด รู้จักอ่าน มีความมุ่งมั่นตั้งใจ และพร้อมจะเสียสละในสิ่งทีสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นเป็นที่ตั้ง

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 324)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการแบ่งปันโดยสร้างตัวละครที่มีการแบ่งปันในการเสียสละทำสิ่งที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่น เรื่องราวที่ผ่านมาทำให้ลูกชายเปลี่ยนความคิดจากช่วยเหลือคนอื่นอย่างมีเงื่อนไขเป็นช่วยเหลือคนอื่นโดยไม่มีเงื่อนไข เพราะเขารู้จักช่วยเหลือคนอื่น เป็นสิ่งที่ดีงามและมีความสุข

สรุปได้ว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเงื่อนไขคุณธรรมด้านการแบ่งปันที่ปรากฏในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ คือ การแบ่งปันความรู้และสอนให้ผู้อื่นเรียนรู้ความสุขที่แท้จริงของการดำรงชีวิต นำเงินไปบริจาคให้คนชรา การแจกชุดนักเรียนให้ชาวบ้าน การให้เด็กเข้าพักฟรีในบ้าน และช่วยดูแลเด็กที่มีปัญหา การรักษาผู้ป่วยไม่คิดค่ารักษาและช่วยเหลือชาวบ้าน การสร้างสถานที่สาธารณะให้ชาวบ้านกับโรงเรียน การจัดคอนเสิร์ตเพื่อหาทุนให้กับคนหูหนวก การนำเงินช่วยเหลือชาวบ้านโดยไม่คิดมูลค่า และการแบ่งปันในการเสียสละทำสิ่งที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่น

3.3 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับความรักของมนุษย์

มนุษย์ใช้เวลาทั้งหมดโดยไม่ใช้อารมณ์ไม่ได้ แต่ก็เลือกใช้อารมณ์ที่สร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ อารมณ์ที่เป็นคุณ เช่น ความรัก ความใฝ่ฝัน แรงบันดาลใจ ความมุ่งมั่นหรือความต้องการว่าจะต้องทำให้ได้ หากทำไม่ได้ก็ไม่ยอมหยุดนิ่ง สิ่งเหล่านี้คืออารมณ์ที่เป็นคุณและมีค่าทำให้โลกพัฒนาและมนุษย์มีความสุข พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (25569 : 83-984) ให้ความหมายของคำว่า รัก ไว้ว่า เป็นคำกริยา หมายถึง มีใจผูกพันด้วยความหวังใจ มีใจผูกพันด้วยความเสน่หา มีใจผูกพันฉันคู่สาว อย่างไรก็ตาม คำว่า “รัก” สามารถมีความหมายที่เกี่ยวข้องกันแต่แตกต่างกันชัดเจนจำนวนมากขึ้นอยู่กับบริบท บ่อยครั้งที่ในแต่ละภาษาจะใช้คำหลายคำเพื่อแสดงออกซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับความรักที่ต่างกันไป สำหรับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เกี่ยวกับความรักของมนุษย์ ได้แก่ ความรักในครอบครัว ความรักระหว่างหนุ่มสาว ความรักในสังคม แนวคิดดังกล่าวที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ดังนี้

3.3.1 ความรักในครอบครัว

ความรักของครอบครัวนั้นมีค่ามากไม่ว่าสำหรับใครก็ตาม พ่อ แม่ ลูก ๆ ต่างก็ต้องการความรักในรอบหนึ่งปีเราจะเห็นคนไทยแสดงความรักต่อพ่อแม่ และให้ความสำคัญกับพ่อ แม่เป็นพิเศษที่เรียกว่าวันพ่อแห่งชาติกับวันแม่แห่งชาติ ความรักที่แท้จริงควรแสดงออกทุกวัน สำหรับความรักในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* ให้แนวคิดตัวละครชื้อก้องภพที่นำเงินของแม่นายหญิงไปถ่างรูปและเที่ยวทั่วโลกโดยไม่ทำงาน แม่นายหญิงจึงวางแผนเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของลูกชาย เมื่อลูกชายถ่างเหตุผล แม่นจึงตอบลูกชาย ดังตัวอย่าง

“ใช่ แยกเองก็อยู่ในกลุ่มพวกที่ต้องเปลี่ยนพฤติกรรมแบบ
เร่งด่วนเหมือนกัน” นายหญิงส่ายหัว “ไม่อย่างนั้นแกเอาเงินทองที่
ฉันสะสมมาตลอดชีวิตไปเที่ยวรอบโลกครั้งแล้วครั้งเล่าจนหมดตัว
แน่”

“แม่”

“ฉันรู้ว่าแกกลัวได้คนอย่างแม่เป็นเมีย ฉันเลยขอให้ยายมน
มาช่วยกดดัน ถ้าแกไม่ยอมได้ยายมนเป็นเมีย แกก็ต้องรีบและ
ตั้งใจเรียนรู้อุตสาหกรรมเพื่อที่จะได้บริหารบริษัทนี้ให้ได้ด้วยตัวเอง”

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 273)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักในครอบครัว
โดยสร้างตัวละครแม่ที่มีความรักต่อลูกชาย แม่สั่งสอนลูกชายว่าควรเรียนรู้อุตสาหกรรมเพื่อสืบทอดกิจการ
ของแม่และเลี้ยงตัวเองด้วยความสามารถของตัวเอง ความรักนี้เป็นความรักที่รู้จักพอเพียง เพราะแม่
ไม่ได้ให้เงินลูกชายมากมาย แต่ตรงกันข้าม แม่ได้วางแผนให้ลูกชายเปลี่ยนแปลงตัวเอง ลูกได้มีความ
ภาคภูมิใจในตัวเอง

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดตัวละครชื่อรวงข้าวได้แจกชุดนักเรียนจนสำเร็จเพราะตา
ได้เข้าโต๊ะจีนกับเต็นท์ให้หลานสาวทำงานได้สะดวกโดยไม่ให้หลานรู้ ทั้ง ๆ ที่รวงข้าวยังมีความขัดแย้ง
กับตา แต่ตัวละครเด็กชื่อนายเต่าได้เล่าเรื่องราวของตาข้างที่แอบช่วยเหลือให้รวงข้าวฟัง ดังตัวอย่าง

“งั้นก็บอกมาสิ นายกำความลับอะไรไว้อีก”

“เรื่องเดี๋ยวนะ”

หล่อนพยักหน้า

“ตาข้างเป็นคนจ้างร้านโต๊ะจีนไปตั้งเต็นท์ให้พี่ข้าวแจกชุด
นักเรียนตอนนั้น”

เป็นความลับที่คาดไม่ถึงเลยจริง ๆ ...ทำเอานิ่งงัน และ
หัวใจพองโตเสียยิ่งกว่าเดิม ที่แท้ตาข้างก็เป็นห่วงหล่อนเหมือนกัน
...คนแก่นี่ปากแข็งจริง ๆ

(ในม่านเมฆ. 2556 : 191)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักใน
ครอบครัวโดยสร้างตัวละครที่เป็นสมาชิกในครอบครัวได้ช่วยเหลือกัน ตารักและเป็นห่วงหลาน จึง
หาทางช่วยเหลือหลานสาวอยู่เบื้องหลังเป็นการให้กำลังใจกับหลาน ตาจึงมักจะทำสิ่งที่สนับสนุนการ
ทำงานของหลานสาวโดยหลานสาวไม่รู้เรื่อง นี่เป็นความรักระหว่างตากับหลานสาว

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* ให้แนวคิดตัวละครชื่อนับดาวที่เชื่อฟังพ่อ จำคำสอนของพ่อได้ตลอดว่า คนเราเป็นหนี้ป่าเสมอ เพราะป่าจะรักษาอากาศให้ดี หากชาวบ้านปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมา คนก็จะอยู่อาศัยไม่ได้ ดังตัวอย่าง

“ตั้งแต่ที่นับยังละอ่อน คำสอนของพ่อที่นับจำได้ขึ้นใจก็คือ トラบใดที่หมู่บ้านเฮายังหายใจเอาออกซิเจนเข้าไปและปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมา トラบนั้นหมู่บ้านเฮยังเป็นหนี้ป่าอยู่เสมอ ดังนั้นพ่อจะตัดลมหายใจของพ่อทิ้งได้จะไดกันเจ้า”

คำบาปมีมกมือขึ้นลูบศีรษะบุตรสาวเพียงคนเดียวของตอนอย่างแสนรัก

“พ่อดีใจที่นับเชื่อฟังพ่อ เป็นลูกที่ดีของพ่อ และเป็นคนดีของสังคม ลักวันหนึ่งถ้าเกิดพ่อเป็นอะหยังไป จงเก็บรักษาความดีนี้ หื้อติดตัวลูกเอาไว้ตลอดไปนะลูก”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 81)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักในครอบครัวโดยสร้างตัวละครที่เชื่อฟังพ่อแม่ที่ได้สอนมาตั้งแต่เล็กจนถึงโตที่ปลูกฝังให้เป็นคนดีรักป่าและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ลูกเป็นเด็กที่ดีของพ่อ พ่อภูมิใจและดีใจ มีลูกสาวที่เชื่อฟังพ่อและรักษาป่าได้ดี รักษาความดีทำประโยชน์ให้สังคม นี่เป็นความรักของพ่อที่สั่งสอนลูกเป็นคนดี

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* ผู้เขียนนอกจากนำเสนอแนวคิดความรักสำหรับลูกเชื่อฟังพ่อ ยังให้แนวคิดตัวละครชื่อนับดาว เข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างที่พ่อทำ ถึงแม้ว่าพ่อของนับดาวเป็นคนที่ถูกคำสั่งให้ลักลอบตัดไม้ตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ เพื่อปกป้องลูกสาว คนอื่นมองพ่อเป็นคนไม่ดี ดังตัวอย่าง

“นับ...” คำบาปเรียกชื่อบุตรสาวพลางหันมามองหล่อน ด้วยแววตาที่ฟ้องว่าละอายแก่ใจ “พ่อ...พ่อขอโทษเน้อลูก พ่อทำหื้อลูกผิดหวัง”

“พ่อต้องอู่อะหยังแล้วเน้อเจ้า” นับดาวพยายามไม่ร้องไห้ แม้ริมฝีปากก่อนกลืนก้อนละอิ่นลงคอ “นับเข้าใจ...เข้าใจทุก ๆ

อย่างที่พ่อทำ ต่อให้ใฝ่ในโลกใบนี้จะมองว่าพ่อเป็นคนไม่ดี แต่ในสายตาของนับ พ่อเป็นคนดีที่หนึ่งนับฮักพ่อ ฮักที่สุดในโลกเลยเจ้า”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 278-279)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักในครอบครัว โดยสร้างตัวละครที่เป็นลูกสาวรักพ่ออย่างลึกซึ้ง พ่อรักลูกจึงยอมทำสิ่งที่ผิดกฎหมายเพื่อปกป้องลูก ลูกยังคงรักพ่ออยู่เสมอและรู้สึกที่พ่อเป็นคนที่ดีที่สุดในโลกสำหรับลูก ไม่ว่าจะเคยทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย เพราะลูกเข้าใจพ่อ นี่เป็นความรักที่ลึกซึ้งสำหรับพ่อกับลูกในครอบครัวหนึ่ง ๆ

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* ให้แนวคิดตัวละครชื่อแสงแรกเป็นลูกชายที่มีความคิดเห็นของตัวเอง แสงแรกมีความฝันจะเป็นตำรวจเหมือนพ่อ แต่แม่ขัดขวางเพราะสามีเสียชีวิตในขณะที่ปฏิบัติงาน แม่จึงไม่อยากเสียลูกชายไป ลูกชายจึงรักและเข้าใจความรู้สึกของแม่ ดังตัวอย่าง

*ใกล้รุ่งและแสงแรก คือ แสงเรืองรองอันแสงงดงามตรงสุด
ขอบปลายฟ้าของนาง ในวันที่สามีผู้เป็นที่รักยังได้จากไปอย่างไม่มี
วันกลับมา*

*หยาดน้ำใสคลอในดวงตาของเด็กหนุ่ม แสงแรกทอดมอง
มารดาด้วยแววตาเต็มเปี่ยมความรักและเทิดทูนบูชา ร่ำสูงเพรียว
สืบทอดตรงเข้าไปหามารดาช้า ๆ ก่อนจะก้มลงกราบที่ตักมารดา*

(*หัวใจใกล้รุ่ง*. 2556 : 331)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักในครอบครัว โดยสร้างตัวละครที่มีความรักระหว่างแม่กับลูก ลูกเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตของแม่และเป็นแสงสว่างของแม่ ลูกเป็นกำลังใจให้แม่เมื่อพ่อเสียชีวิตไป แม่ก็ไม่อยากสูญเสียลูกไปอีก เป็นความรักระหว่างแม่กับลูกที่มีความผูกพันโดยที่ลูกเข้าใจสิ่งที่แม่ทำ มีความรักความเคารพแม่เสมอ

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* นอกจากนำเสนอแนวคิดความรักระหว่างแม่กับลูกแล้ว ยังนำเสนอแนวคิดความรักระหว่างพ่อแม่ลูกกับพี่น้อง ตัวละครชื่ออาร์ตมีน้องสองคนและทำงานส่งเงินให้น้องไปเรียน เมื่อพ่อปวดเข้าเลิกขายไก่ทอด อาร์ตกับน้อง ๆ จึงทำงานหนักเพื่อหาบ้านใหม่ให้พ่อแม่และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในบ้าน ดังตัวอย่าง

*เขาจำเป็นต้องกลายเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญของทาง
บ้าน เพื่อช่วยพ่อแม่หาเงินส่งเสียน้อง ๆ อีกสองคนให้ได้เรียน
หนังสือจนจบ*

*แล้วเขากับครอบครัวก็ทำสิ่งนี้สำเร็จ ทุกวันนี้ น้อง ๆ ทั้ง
สองจบการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้ว ทั้งสองทำงานบริษัทมี
เงินเดือนให้พ่อแม่ เช่นเดียวกับเขา*

และตอนนี้ พ่อของเขาก็มีอาการปวดข้อเข่าบ่อย ๆ
เนื่องจากการยืนขายไก่ทอดกับแม่มานานหลายปี จนเมื่อสองปี
ก่อน เขากับน้อง ๆ ตัดสินใจให้พ่อแม่เลิกขายไก่ทอด

เขากับน้อง ๆ ช่วยกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในบ้าน
ทุกอย่าง และกำลังช่วยกันผ่อนบ้านหลังหนึ่งเพราะบ้านที่อยู่
ทุกวันนี้ ช้าเร็ว ก็คงต้องย้ายออกไป

ด้วยเหตุนี้อาร์ตกับน้อง ๆ จึงโหมทำงานหนักเป็นบ้าเป็น
หลัง เพื่อช่วยกันผ่อนบ้านให้สำเร็จ แม่หนทางจะยังอีกยาวไกล
ก็ตาม

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 59)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักในครอบครัว
โดยสร้างตัวละครรักพ่อแม่กับพี่น้อง พี่น้องรักกันทำงานช่วยผ่อนบ้านด้วยกันและรับผิดชอบค่าใช้จ่าย
ทั้งหมด เมื่อพ่อแม่สุขภาพไม่ดี ลูกจึงให้พ่อแม่เลิกทำงาน เพราะเป็นห่วงสุขภาพของพ่อแม่ เป็น
ความรักและความห่วงใยพ่อแม่ที่แก่ชราและสุขภาพไม่ดี ความช่วยเหลือกันของพี่น้องในครอบครัว
เป็นความรักของสมาชิกครอบครัวที่น่าชื่นชม

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* ให้แนวคิดตัวละครชื่อจिरเมธได้รับเงินทุนจากพ่อเพื่อระบายสินค้า
ของหมู่บ้านเขากะหมอก นอกจากช่วยเหลือให้จिरเมธเปลี่ยนความคิด พ่อยังให้ความคิดดี ๆ ทำให้
จिरเมธรักและซาบซึ้งในสิ่งที่พ่อทำ ดังตัวอย่าง

มันล้นฤทธิ์ผลได้นั้นเพราะแรงหนุนจากบุคคลสำคัญ ซึ่ง
ช่วยจุดประกายความคิดดี ๆ ที่เต็มไปด้วยแก่นสารของชีวิตให้เขา
ทำให้เขาสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งยังช่วย
ผลักดัน รวมถึงบันดาลทุกสิ่งให้แก่สองมือที่ว่างเปล่าคู่นี้อีกด้วย

จिरเมธอยากจะมีลมกราบแทบเท้าของบิดา ให้สมกับ
ความรักที่ท่านให้เขาเหลือเกิน

“ผมกราบขอบพระคุณคุณพ่อมากเลยนะครับ ที่ช่วยผมถึง
ขนาดนี้ ถ้าครั้งนี้ผมไม่ได้ความช่วยเหลือจากคุณพ่อละก็ ผมเองยัง
ไม่รู้เลยว่า จะหาทางช่วยให้คนในเขากะหมอกระบายสินค้าที่มีอยู่
ออกไปได้ยังไงครับ” จिरเมธประนมมือไหว้บิดาด้วยความซาบซึ้ง
ทำเอาเกริกเกียรติตื่นตันใจอย่างบอกไม่ถูก

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 325)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักในครอบครัว โดยสร้างตัวละครที่มีความรักระหว่างพ่อกับลูกชาย สิ่งที่พ่อทำแก่ลูกให้ลูกเป็นคนดีและรู้จักทำประโยชน์เพื่อสังคม รวมทั้งให้เงินทุน ความคิดเห็น แรงบันดาลใจด้วยความรักแก่ลูก ทำหน้าที่ของการเป็นพ่ออย่างเต็มที่ เป็นความรักที่ทำให้ลูกเติบโตและพัฒนาตัวเอง ลูกก็รู้จักรักพ่อ รู้จักสิ่งที่พ่อทำคือความรัก ความเอ็นดู

จากวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ คือ ความรักระหว่างแม่กับลูกซึ่งแม่วางแผนให้ลูกชายเปลี่ยนแปลงตัวเอง ลูกได้รับการสั่งสอนจากพ่อแม่ตั้งแต่เล็กจนถึงโต เข้าใจสิ่งที่พ่อทำ ลูกเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตของแม่และเป็นแสงสว่างที่ทำให้กำลังใจแม่ ความรักระหว่างพ่อแม่ลูกกับพี่น้องซึ่งทุกคนร่วมกันทำงานหนักช่วยผ่อนบ้านและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด และความรักของพ่อที่ให้เงินทุน ความคิดเห็น แรงบันดาลใจเพื่อให้ลูกประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน

3.3.2 ความรักระหว่างหนุ่มสาว

ความรักเป็นสิ่งที่เกิดจากใจไม่อาจบังคับกันได้ ความรักที่แท้จริงคือความปรารถนาดีต่อคนที่ตนรักความยินดีที่คนที่ตนรักมีความสุข การให้อภัยเมื่อคนที่ตนรักทำผิด และการเสียสละความสุขของตนเพื่อความสุขของคนที่คุณรัก ความรักเป็นสิ่งที่ดีงาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักของหนุ่มสาวที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ดังผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี่ที่รัก* ให้แนวคิดตัวละครชื่อออมสินกับก้องภพที่เป็นคู่รักกัน ก้องภพหนุ่มช่วยเหลือให้ออมสินไม่มีหนี้สิน ดังตัวอย่าง

“ใช่ครับ ที่สำคัญคือต้องขอบคุณที่เป็นหนี่ ... ทำให้ได้แฟน
แสนดีมาหนึ่งคน”

ออมสินทำหน้าที่แบ้ แต่เมื่อเขากระชับมือและสบตากัน เธอก็
ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเขาไม่ได้พูดเกินจริง

หญิงสาวเริ่มมองมุมใหม่ ยิ่งได้รู้เห็นว่ามีคนหนุ่มช่วยเหลือ
ให้เธอก้าวพ้นจากบ่วงหนี้มากเท่าไร ยิ่งเป็นภูมิคุ้มกันให้เธอพาตัว
ให้ห่างไกลจากหนี้สินมากขึ้นเท่าไร

(ลูกหนี่ที่รัก. 2556 : 280)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักระหว่างหนุ่มสาวโดยสร้างตัวละครที่มีความรักที่ดีงาม ความรักนี้ นำผู้หญิงผ่านพ้นจากภาระหนี้สิน รู้จักความสำคัญและคุณค่าของเงินมากขึ้น รู้จักประหยัด มีความเพียรในการใช้จ่ายเงิน

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดตัวละครชื่อรวงข้าวกับทิวเมฆผ่านเรื่องราวต่าง ๆ แล้วสองหนุ่มสาวจะเดินทางไปด้วยกันด้วยความรักและการสนับสนุนช่วยเหลือ ได้พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังตัวอย่าง

ประตู่...ยังมีใครอีกคนยื่นมองภาพนั้นอยู่ห่าง ๆ
รวงข้าวสบตาไปกับเขา...เขายกนิ้วโป้งให้หล่อน ขยิบตาให้
ด้วย รอยยิ้มแบบนั้นทำให้รวงข้าวอ่อนช้ำไปทั้งหัวใจ เมื่อรู้ว่า
นอกจากที่กอดอยู่แล้ว หล่อนยังมีเขาอีกคนที่จะร่วมเดินทางไป
ด้วยกัน นับจากวันนี้เป็นต้นไป

(ในม่านเมฆ. 2556 : 353)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักระหว่างหนุ่มสาวโดยสร้างตัวละครที่รู้จักให้ความรักกับให้กำลังใจในการดำรงชีวิต ความรักนี้เป็นความรักที่ทำให้มีความสุขมีชีวิตมั่นคง เป็นการสร้างครอบครัวโดยการให้ความรักและการช่วยเหลือกัน

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* ให้แนวคิดตัวละครชื่อน่านนทีกับมานแก้วเกิดความรักกันในเมื่อมานแก้วเคยคิดจะให้มานนทีกำจัดนับดาว แต่สุดท้ายมานนทีกับมานแก้วก็มารักกันและมองเห็นข้อดีของอีกฝ่าย ดังตัวอย่าง

หญิงสาวไม่เคยคาดคิดมาก่อนเลยว่าคนที่หล่อนเคยคิดใช้
เขาเป็นเพียงเครื่องมือในการกำจัดนับดาวจะใจกว้างมากถึงเพียงนี้
ไม่ใช่แค่เพียงนับดาวที่ตาบอด หล่อนเองก็ตาบอดเหมือนกันถึงได้
เพิ่งมองเห็นน่านนทีเป็นคนน่ารักขนาดไหน ทั้งยังน่ารักมากเสียจน
หัวใจอันเหี่ยวเฉาของหล่อนเริ่มมีชีวิตชีวาขึ้นมาอีกครั้ง

“แก้วจะเก็บดาวของผู้กองเอาไว้ และจะดูแลรักษาดาว
ดวงนี้ให้ดีที่สุด เพราะว่าผู้กองก็มีความหมายสำหรับแก้วเหมือนกัน
ค่ะ”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 199-200)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักระหว่างหนุ่มสาวโดยสร้างตัวละครที่มองเห็นคุณค่าและความดีของคู่รัก ต่างคนมีความหมายและมีความสำคัญสำหรับอีกฝ่ายหนึ่ง ความรักนี้ทำให้หัวใจของหนุ่มสาวมีชีวิตชีวามากขึ้นและตกลงใจจะรักและดูแลซึ่งกันและกัน ไม่ทิ้งกัน

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* นอกจากนำเสนอความรักของตัวละครที่มองเห็นแง่ดีของ คู่รักแล้ว ยังนำเสนอความรักของตัวละครชื่อนับดาวกับบอคนที่มีความรักต่อกันและไม่กลัว ความทุกข์เมื่อมีอีกฝ่ายอยู่ด้วยกัน ดังตัวอย่าง

“คุณเคยบอกฉันว่าความสุขมักผ่านไปเร็ว ดังนั้นความทุกข์ ก็อยู่กับเราไม่นานเหมือนกัน สิบสี่ปีมานี้ฉันมีความสุขมาก ๆ เลย นะ และมันก็เหมือนเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อวาน ฉันไม่รู้ว่...ความทุกข์จะ มาหาเราอีกตอนไหนบ้าง แต่สิ่งหนึ่งที่ฉันรู้อยู่เสมอคือถ้าฉันมีคุณ อยู่ด้วย ฉันก็จะไม่มีค่าคืนที่มีมิติอีก เพราะคุณเป็นดวงอาทิตย์ ของฉัน”

(*แสงดาวกลางใจ*. 2556 : 293)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักระหว่างหนุ่มสาวโดยสร้างตัวละครที่มีความสัมพันธ์แบบรักที่หวานชื่น ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันโดยสามารถต่อต้านภัย คุกคามและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อคู่รักได้อยู่ใกล้ชิดกัน คู่รักจะเป็นเหมือน แสงสว่างกำจัด ความมืดมิดสำหรับเธอ ความใกล้ชิดนี้เป็นรูปแบบที่บุคคลสองคนมีความเชื่อใจกัน

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* ให้แนวคิดตัวละครชื่อสร้อยแสงเข้ากับอาร์ตีมีความรักที่ทำให้สร้อย แสงมีความสุข อาร์ตีไม่รังเกียจสร้อยแสงเขาที่เป็นคนพิการทางการได้ยิน อาร์ตีเป็นผู้ชายที่อบอุ่น สุขภาพ และมีความรักเอาใจใส่สร้อยแสงเขาอย่างเสมอ ดังตัวอย่าง

ตอนนี้จึงรู้สึกดีอย่างที่สุด ที่มีใครคนหนึ่งแสนอบอุ่น สุขภาพ และมีที่ท่าพร้อมจะมีเวลาให้กันเสมออย่างไม่รู้สิกราคาญ
อาร์ตีไม่เคยลืมสักครั้งที่จะพูดซ้ำ ๆ เพื่อให้หล่อนอ่านปาก เขาได้ และไม่เคยแสดงความเบื่อหน่ายกับการต้องเขียนประโยค ยาว ๆ บนหน้ากระดาษ ที่สำคัญลายมือของเขาสวยและเป็น ระเบียบมาก ประหนึ่งทุกถ้อยคำล้วนกลั่นออกมาจากความตั้งใจ ของเขา

(*หัวใจใกล้รุ่ง*. 2556 : 218)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักระหว่างหนุ่มสาวโดยสร้างตัวละครที่มีความรักที่ยอมเสียสละเพื่อความสุขของอีกฝ่าย บุคคลสองคนรักกันโดยไม่มี เงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคทางด้านความพิการของร่างกาย ความรักนี้เป็นความเข้าใจความปรารถนาดีกับ ความเอาใจใส่กับคนพิการทางการได้ยิน ไม่รู้สึกเหน้อยและเบื่อหน่ายที่ต้องการสื่อสารผ่านการเขียน ในกระดาษ

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* นอกจากผู้เขียนนำเสนอตัวละครมีความรักแบบเสียสละเพื่อความ สุขของอีกฝ่าย แล้วยังนำเสนอตัวละครชื่อใกล้รุ่งกับสิงขรมีความรักที่เปรียบเสมือนแสงจันทร์ใน ยามค่ำคืนและแสงตะวันในยามรุ่งสาง ดังตัวอย่าง

ใช่ ผู้ชายตัวโตที่นั่งข้าง ๆ กันและคอยส่งยิ้มให้กำลังใจมา ให้เป็นระยะในตอนนี้ คือ คนที่ทำให้เส้นทางการเดินทางอันแสน ยาวนานที่ผ่านมาไม่ได้หมองหม่นอีกต่อไป เขาเปรียบเสมือนแสง จันทรในยามค่ำคืน เป็นดังแสงตะวันในยามรุ่งสาง และเปรียบได้ กับท่วงทำนองบทเพลงอันแสนหวานที่ซบกล่อมหัวใจดวงหนึ่งให้ เต็มอย่างมีความหมาย

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 387-388)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักระหว่างหนุ่ม สาวโดยสร้างตัวละครที่มีความรักที่ชี้นำไปในทางที่ดีเหมือนแสงสว่าง ที่ทำให้มีความมั่นใจในการเผชิญ กับอุปสรรค มีจิตใจเบิกบานร่าเริงแจ่มใส ความรักนี้เป็นการอุทิศตนให้เหมือนแสงจันทร์ในยามค่ำคืน กับแสงตะวันในยามรุ่งสางที่ได้แสงสว่างที่ทำให้เธอดำเนินชีวิตได้ดียิ่งขึ้น

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* ให้แนวคิดตัวละครชื่อลัลลากับจिरเมธมีความรักกัน จिरเมธไม่รู้สึ กเหน็ดเหนื่อยเมื่อมีลัลลนาอยู่ด้วยกัน ลัลลนาเป็นกำลังใจและเป็นพลังให้จिरเมธสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ดังตัวอย่าง

กำลังใจอันน้อยนิดจากแม่สาวห้าว แค่นี้ก็เพียงพอแล้วที่จะ เป็นพลังให้เขาสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เพื่อเธอและคนในหมู่บ้านต่อไป โดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย สายตาหวานชื่นที่มองสาวข้างกายจึงเปี่ยม ไปด้วยแววพึงพอใจ จนลัลลนาต้องรีบขอตัวอย่างกระดากอาย

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 299)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักระหว่างหนุ่ม สาวโดยสร้างตัวละครที่มีความอดทนและมีการให้กำลังใจจากคนรัก แม้จะทำงานเหน็ดเหนื่อยเมื่อมี ความรักที่เป็นทั้งกำลังใจกับพลังให้เขา เขายอมทำงานต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคได้ดีขึ้นเพื่อคนที่เขารัก

สรุปได้ว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เกี่ยวข้องกับความรักของหนุ่มสาวที่ปรากฏ ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ คือ ความรักที่ดีงามนำผู้หญิงให้ผ่านพ้นจากภาระหนี้สิน ความรักเป็น กำลังใจในการดำรงชีวิตต่อไป มองเห็นคุณค่าและส่วนที่ดีของคู่รัก ความสัมพันธ์แบบรักที่อ่อนหวาน ความรักที่ยอมเสียสละเพื่อความ สุขของอีกฝ่าย ความรักที่ชี้นำไปทางแสงสว่างในการฝ่าฝืนอุปสรรค เมื่อมีความรักที่หนักแน่น

3.3.3 ความรักต่อสังคม

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับความรักของมนุษย์ด้านความรักในสังคม หมายถึง บุคคลสามารถรักวัตถุสิ่งของ หลักการ แนวคิด หรือเป้าหมายร่วมกัน หากบุคคลนั้นให้ความสำคัญต่อสิ่งดังกล่าวอย่างสูง และผูกมัดตัวเองอย่างลึกซึ้ง มนุษย์ในสังคมช่วยเหลือกันและรักษาสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักในสังคมที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ดังผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดผ่านความรู้สึกนึกคิดของตัวละครชื่อออมสิน เมื่อได้รับความช่วยเหลือและความรักจากเพื่อนทุกคนที่ให้กับ ออมสินจึงรู้สึกซาบซึ้ง ดังตัวอย่าง

สายตาของปรานีของนายหญิงทำให้เธอรู้สึกเหมือนมีก้อน
แข็ง ๆ มาจุกอยู่ที่คอ ทั้งอยากกล่าวขอบคุณและร้องไห้ แต่ไม่
สามารถทำสิ่งใดได้ ได้แต่ยกมือไหว้นายหญิงและป้านิ และหันมา
ส่งสายตาขอบคุณให้อิทธิและมุกิตา โดยไม่ลืมเผื่อแม่ไปที่เจ้านาย
หนุ่มด้วย ด้วยหวนนึกถึงคำพูดของการดีเมื่อพบกันครั้งล่าสุดแล้ว
เพิ่งเข้าใจเดี๋ยวนี้เอง...เขาบอกว่าเธอมีภักตมมิตร ทั้งเพื่อนและ
เจ้านาย

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 275)

จากข้อความที่ยกมาแสดงให้เห็นว่าการนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักต่อสังคมโดยสร้างตัวละครที่มีความรักกับคนในชุมชนในฐานะเป็นเพื่อนกับเพื่อนและเจ้านายกับลูกจ้าง ความหวังดี ความห่วงใยของผู้ที่อยู่แวดล้อม ทั้งหมดนี้เป็นกรกระทำที่แสดงถึงความรู้สึกรักคนในสังคมและเป็นคุณให้กำลังใจกับนางเอกเพื่อต่อสู้กับชีวิตและพัฒนาตนเอง

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* ให้แนวคิดเด็ก ๆ กับผู้ใหญ่ในชุมชนร่วมมือสร้างฝายชะลอน้ำ รวมถึงช่วยดูแลรักษาและซ่อมแซมฝายที่ชำรุด สะท้อนผ่านข้อความในจดหมายที่เขียนถึงยายน้อย ดังตัวอย่าง

ถ้าคนที่นี่ไม่ยืนยัน ผมแทบไม่อยากจะเชื่อ ว่าครั้งหนึ่งพื้นที่อัน
อุดมสมบูรณ์เขียวขจีของหมู่บ้านนี้เคยแห้งแล้งมากครับ ยามร้อนก็
ร้อนจับจิต ยามหนาวก็หนาวจับใจ บางครั้งก็เกิดไฟป่าเพราะคน
เชื่อว่าถ้าเผาป่าแล้วมีเห็ดหรือผักหวานขึ้น ถึงฤดูฝนก็เกิดน้ำป่า
รุนแรง และคนแก้ปัญหาเหล่านี้คือใคร รู้ไหมครับ...คือเด็ก ๆ ที่
รวมกันสร้างฝายต้นน้ำขึ้นบนภูเขา ด้วยพลังของเด็ก ๆ แท้ ๆ ใน

ที่สุดผู้ใหญ่ก็อยู่เฉยไม่ได้ ต้องเข้ามาร่วม จนกลายเป็นการร่วมมือกันทั้งชุมชน แบ่งหน้าที่กันดูแลรักษา ซ่อมแซมฝายที่ชำรุด

(ในม่านเมฆ. 2556 : 173)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักต่อสังคมโดยให้ตัวละครที่มีการส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อทำฝายชะลอน้ำด้วยกันในหมู่บ้านที่แห้งแล้งมาก ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในชุมชนทำให้หมู่บ้านกลายเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เขียวขจี ชุมชนร่วมมือช่วยเหลือเป็นตัวอย่างที่ดีและประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมได้ด้วยกัน ผู้ที่รู้จักรักสังคมจะช่วยเหลือรักษาป่าและดูแลป่า

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* นอกจากผู้เขียนนำเสนอตามชาวบ้านร่วมมือทำฝายชะลอน้ำที่หมู่บ้านแห้งแล้งแล้ว ยังนำเสนอเรื่องราวที่ตาข้างระดมชาวบ้านส่วนใหญ่มาร่วมกันทำฝายชะลอน้ำเพื่อให้บ้านไอดินเป็นบ้านที่มีความชุ่มชื้นได้ ดังตัวอย่าง

เมื่อตาข้างออกโรงเอง...เรื่องราวก็ดูเหมือนจะเปลี่ยนแปลงไปแบบพลิกหน้ามือเป็นหลังมือ ตาข้างสามารถระดมชาวบ้านตำบลไอดินจากหลายหมู่บ้านมาร่วมกันทำฝายชะลอน้ำ ร่วมกับครูนักเรียน อนามัย และหน่วยงานต่าง ๆ ในตำบล

(ในม่านเมฆ. 2556 : 230)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักต่อสังคมโดยสร้างตัวละครที่ได้รับชมชาวบ้านร่วมมือทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ทั้งสิ่งแวดล้อมธรรมชาติกับตนเอง เมื่อมีความสำเร็จที่เป็นตัวอย่างแล้ว ชาวบ้านในชุมชนก็จะยอมช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อความสุขของผู้คนทั้งหลายในชุมชนนั้น

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* ให้แนวคิดตัวละครเชื่อนับดาวที่เห็นว่าป่าเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร หากชาวบ้านทำเกษตรบนที่สูง ชาวบ้านสามารถช่วยลดปัญหาการตัดไม้กับลดการปลูกฝิ่นดังตัวอย่าง

“ป่าเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ควรจะอยู่คู่กับวิถีของชาวบ้าน บ่แม่นวิถีของนายทุน ถ้าหากชาวเขาหันมาทำเกษตรบนที่สูง นอกจากจะลดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าได้แล้ว ยังลดปัญหาเรื่องการปลูกฝิ่นได้อีกด้วย หมู่เฮาโชคดีจริง ๆ ที่ได้เกิดเป็นลูกของป้อหลวง พระองค์ทรงเปี่ยมด้วยเมตตาธรรม ห่วงใยในทุกข์สุขของ

ราษฎร ถ้าหากหลายปีก่อนบ่มีคนของโครงการหลวงเข้ามา
ช่วยเหลือ ทือคำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาในเรื่องการทำมาหากิน ปีนี้ก็
อาจบ่มีไร่แสงดาว”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 45)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักต่อสังคมโดย
สร้างตัวละครที่รักษาป่าโดยอธิบายความสำคัญของป่า ระดมชาวบ้านทำเกษตรด้วยกันเพื่อรักษาป่า
และเพิ่มรายได้ของชาวบ้าน สิ่งนี้ต้องร่วมแรงร่วมใจกับชาวบ้าน หากเธอไม่รักสังคม เธอย่อมจะ
ช่วยเหลือตัวเองเท่านั้น แต่เธอไม่ยอมทิ้งชาวบ้านและไม่อยากให้ชาวบ้านปลูกฝิ่นต่อ นอกจากฝิ่นเป็น
สิ่งเสพติดที่อันตรายต่อคนเสพ ชาวบ้านยังยากจนเหมือนเดิมเพราะปลูกฝิ่น เธอจึงแนะนำชาวบ้าน
ปลูกพืชอื่น เพราะเธอรักชาวบ้าน เธอมีความรักต่อสังคม

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ ให้แนวคิดตัวละครชื่อฟ้าลั่นพัฒนาตัวเอง เลิกทำตัวเป็นนักเลง
และหาเรื่องรังแกชาวบ้าน แต่กลายเป็นคนที่ตั้งใจเรียนรู้การทำปางไม้ขยายกิจการครอบครัว
ดังตัวอย่าง

คนที่ถูกเรียกว่าพ่อเลี้ยงยิ้มแก้มหัวเราะ ตลอดหลายปีมานี้
ฟ้าลั่นพัฒนาตัวเองขึ้นมา นอกจากจะเลิกทำตัวเป็นพวกนักเลง
ก๊กก๊าก หาเรื่องกวนประสาทคนนั้นคนนี่ไปวัน ๆ แล้ว ยังหันมาตั้ง
หน้าตั้งตาเรียนรู้การทำปางไม้จนขยายกิจการของครอบครัว
ได้ใหญ่โต กลายเป็นพ่อเลี้ยงฟ้าลั่นที่ใครต่อใครต่างนับหน้าถือตา

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 295)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักต่อสังคมโดย
สร้างตัวละครที่เปลี่ยนมาเป็นคนดี ได้รับการนับถือจากชาวบ้าน เพราะเขามีความรักต่อสังคม รู้จักผิด
และถูก ไม่รังแกใครคนทีที่เคยทำผิดและให้อภัยกับคนที่เคยทำผิด นี่เป็นความรักในสังคมที่ช่วยเหลือกัน

นวนิยายเรื่อง หัวใจไกลรุ่ง ให้แนวคิดตัวละครชื่อสิงขรเป็นนักบินของสำนักงานการบินอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ สิงขรภูมิใจได้ทำหน้าที่ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตัวละครชื่อ
ไกลรุ่งก็มีความคิดรักษาป่าเช่นกัน ดังตัวอย่าง

“มัวแต่แห่กันไปมา จนรุ่งลืมถามเรื่องงานของสิงเลย
ช่วงนี้งานหนักมัย”

“ก็ธรรมดา ช่วงหน้าหนาว การตัดไม้ทำลายป่ากับไฟป่าจะ
มีอัตราเพิ่มขึ้น”

“สิงเหนียวมัย” หล่อนถามอย่างอ่อนโยน

“ไม่เหนียวหรือครับ ผมภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่ปกป้อง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าไม่มีป่า แล้วเราจะมีชีวิตอยู่
ได้อย่างไร”

“ในหลวงมีพระราชดำรัสว่าเราควรปลูกป่าในใจคน”
หล่อนเอ่ยเบา ๆ

“ใช่ นั่นเป็นโครงการที่หน่วยงานของผมกำลังดำเนินการอยู่
วิธีดีสุดในการปกป้องผืนป่า คือ การดึงให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
ปลูกจิตสำนึกให้สมาชิกในชุมชน”

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 399)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักต่อสังคมโดย
สร้างตัวละครที่รู้จักภูมิใจการทำงานในอาชีพของตนเอง ที่ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ให้คงอยู่ต่อไป เพราะการรักสังคมและป่าเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีชีวิตต่อไปโดยไม่สนใจว่างานนี้จะต้อง
ทุ้มเทและรู้สึกเหน็ดเหนื่อยแค่ไหนก็ตาม เขายังอยากจะระดมชาวบ้านรักษาป่าและปลูกจิตสำนึกให้
ชาวบ้านรักสังคม

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* ให้แนวคิดชาวบ้านของหมู่บ้านเขากะหมอกร่วมมือแต่งร้านค้าเพื่อ
ขายไปโอดีเซล เมื่อการตกแต่งร้านค้าใกล้แล้วเสร็จ ชาวบ้านดูแลร้านค้าแทนตัวละครชื่อจिरเมธ
ดังตัวอย่าง

วันเวลาแห่งความร่วมมือร่วมใจของเหล่าชาวบ้านกับหนุ่ม
นักพัฒนาผ่านไปอย่างรวดเร็ว จากชั่วโมงเป็นหนึ่งวัน จากหลายวัน
เป็นหนึ่งอาทิตย์จนกระทั่งการตกแต่งร้าน ‘เขากะหมอก’ ใกล้จะ
เสร็จสิ้นเต็มที เหลือเพียงแค่เก็บรายละเอียดปลีกย่อยเล็ก ๆ
น้อย ๆ เท่านั้น จิรเมธจึงปล่อยให้พวกชาวบ้านรับช่วงดูแลต่อแทน

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 421)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักต่อสังคมโดย
สร้างตัวละครที่เป็นชาวบ้านได้ร่วมมือทำงานด้วยกัน เพื่อให้โครงการของหมู่บ้านบรรลุผลสำเร็จ
ชาวบ้านมีความรักซึ่งกันและกันซึ่งเป็นความรักในสังคม เพราะชาวบ้านไม่ได้ทำตัวแบบตัวใครตัวมัน
แต่ร่วมมือช่วยเหลือกัน ทำให้งานแล้วเสร็จในเวลาเร็วและบรรลุผลตามเป้าหมาย

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* นอกจากนำเสนอแนวคิดให้ชาวบ้านร่วมมือกันตกแต่งดูแลร้านค้า
ยังนำเสนอให้ตัวละครกับชาวบ้านช่วยกันขายไปโอดีเซลด้วยกัน รวมทั้งการสาธิตวิธีการใช้
การประชาสัมพันธ์คุณประโยชน์ด้วยวิธีต่าง ๆ ดังตัวอย่าง

ทั้งผู้ใหญ่อวม มาลินี และอำไพพรรณ ตลอดจนทุกคนในเข
กะหมอกต่างก็มาช่วยงานกันอย่างพร้อมเพรียง โดยสลับสับเปลี่ยน
หน้าที่กันไปตามความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขายสินค้า
การสาธิตวิธีการใช้ การประชาสัมพันธ์ถึงคุณประโยชน์ การแจก
ใบปลิวและนามบัตร รวมไปถึงการขายสินค้าให้แก่ลูกค้าที่มาซื้อหา
จับจ่ายกันอย่างมากมาย

(ได้ร่วมใบภักดี. 2556 : 437)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรักต่อสังคมโดย
สร้างตัวละครที่เป็นชาวบ้านร่วมมือกันขายของ ขนของ แจกปลิวและนามบัตรด้วยกัน เพราะทุกคนมี
ความรักในสังคม รู้จักช่วยเหลือกัน ชาวบ้านก็ยอมเจริญรุ่งเรืองไปด้วยกัน มนุษย์ในสังคมให้กำลังใจซึ่ง
กันและกัน ชาวบ้านมีความรักต่อกันจึงยอมทำสิ่งที่ดีงามและมีประโยชน์ต่อกัน

สรุปได้ว่า ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เกี่ยวกับความรักต่อสังคมที่ปรากฏใน
นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ คือ พนักงานบริษัทกับเจ้านายช่วยเหลือกัน ชาวบ้านในชุมชนร่วมมือทำ
กิจกรรมเพื่อส่วนรวมด้วยกัน ชาวบ้านช่วยกันรักษาป่า การช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อความสุขของผู้คน
และภูมิใจในอาชีพของตัวเองที่ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

บทที่ 4

คุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

การศึกษาและการวิเคราะห์คุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อนอกจากจะสะท้อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ยังมีคุณค่าอีกมากมาย ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้แก่ ด้านเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรม ด้านการให้แง่คิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ด้านการให้ข้อคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และด้านความรู้ ดังหัวข้อต่อไปนี้

4.1 คุณค่าด้านเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรม

4.1.1 ความซื่อสัตย์สุจริต

4.1.2 ความอดทน

4.1.3 ความเพียร

4.1.4 การมีสติปัญญา

4.1.5 การมีน้ำใจ

4.2 คุณค่าด้านการให้แง่คิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

4.2.1 การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ

4.2.2 การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล

4.2.3 การดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

4.3 คุณค่าด้านการให้ข้อคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

4.3.1 แนวทางการแก้ปัญหาสภาพแวดล้อม

4.3.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4.4 คุณค่าด้านความรู้

4.4.1 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสบู่สมุนไพรและน้ำมันไบโอดีเซล

4.4.2 ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน

4.4.3 ความรู้เกี่ยวกับฝนหลวง

ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 คุณค่าด้านเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรม

คุณธรรม คือ ความดีงามที่ปลูกฝังในจิตใจและให้เกิดจิตสำนึกที่ดี รู้สึกรับผิดชอบชั่วดี เกรงกลัวต่อการทำความชั่ว ประกอบด้วย กตัญญู ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี มีวินัย มีน้ำใจ เป็นต้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าที่เป็นเครื่องมือสอนให้ผู้อ่าน

ควรประพฤติปฏิบัติตามคุณธรรมต่าง ๆ เป็นการปลูกฝังคุณธรรมที่นำสู่ความสำเร็จ ทำให้ผู้อ่านมีพื้นฐานด้านคุณธรรมที่สามารถจะดำรงคุณงามความดีไว้สืบไป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ด้านเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความเพียร การมีสติปัญญา การมีน้ำใจ ดังต่อไปนี้

4.1.1 ความซื่อสัตย์สุจริต

ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญ เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นในการเริ่มต้นมีความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน เพื่อน และพี่น้อง หากไม่มีความซื่อสัตย์ต่อกัน หลอกหลวงกัน ก็คงจะเป็นเพื่อนพี่น้องกันไม่ได้ นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ได้สอนคุณธรรมให้มีความซื่อสัตย์ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรม ความซื่อสัตย์ของพนักงานบริษัท ดังเช่น บริษัทไ่ว่วางใจพนักงานซื้อออมสินและมอบงานให้ออมสินทำ นอกจากออมสินเป็นพนักงานที่เก่งแล้ว เจ้านายยังสำรองตำแหน่งไว้ให้ ดังตัวอย่าง

ออมสินเคยเป็นนักศึกษาฝึกงานที่นี่ ความเป็นคนฉลาด คล่องแคล่วและมองโลกในแง่ดี ทำให้มารดาเขาชอบใจนักหนา ถึงขนาดสำรองตำแหน่งไว้ให้และเรียกให้มาทำงานทันทีที่เรียนจบ เมื่อเขาเข้ามาทำงาน ก็สั่งให้ออมสินประกบเขาอย่างใกล้ชิด แบบที่เรียกได้ว่า ‘บัดดี’ เขาเคยร้องขอให้มารดาเปลี่ยนบัดดี โดยบอกว่า ออมสินเป็นเออีน้องใหม่ ไม่สามารถสอนงานบริหารเขาได้ แต่มารดากลับบอกว่า หากจัดคนเก่งกว่าให้ เขาจะถูกกดและพนักงานในบริษัทก็จะขาดความเคารพในตัวเขาไปด้วย ความเอ็นดูที่มารดาเขามีให้ออมสินอย่างออกนอกหน้า ผสมกับบุคลิกมั่นใจในตัวเอง จนเกินวัย ทำให้เขาตั้งฉายาให้เธออย่างหมั่นไส้ว่า ‘ออมซ่า’ ซึ่งดูเหมือนเป็นฉายาที่เธอจะชอบมากกว่าชื่อออมสินเสียอีก... ‘ฟังดูอินเตอร์ดี’ เธอว่าอย่างนั้น

(*ลูกหนี้ที่รัก*. 2556 : 16)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยสร้างให้ตัวละครซึ่งเป็นพนักงานได้รับความไว้วางใจจากเจ้านาย นอกจากเป็นลูกจ้างที่เก่ง ฉลาด ทำงานคล่องแคล่วแล้ว ลูกจ้างก็เป็นคนซื่อสัตย์ เจ้านายจึงต้องการให้เขาทำงานและสำรองตำแหน่ง ดังนั้น ความซื่อสัตย์ของลูกจ้างทำให้มีความเอื้อประโยชน์ต่อกัน นายจ้างได้ลูกจ้างที่เก่ง ลูกจ้างได้ทำงานที่ดีมีความซื่อสัตย์ สังคมจะได้พัฒนาก้าวหน้า

นวนิยายเรื่อง ในม่านเมฆ มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของข้าราชการที่ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อรัฐ ดังเช่น สิงโตเป็นปลัดอำเภอปลอมแปลงจดหมายรับรองจาก อบต. โดยปลอมลายเซ็นของลูกหมาเพื่อขออนุญาตดำเนินโครงการทำเหมืองหินอ่อนและเผาป่าถึงสองครั้ง สิงโตถูกตำรวจจับดำเนินคดี ดังตัวอย่าง

เรื่องสำคัญคือการที่ สิงโต ปลัดอำเภอหนุ่มถูกพักราชการ
หลังจากถูกตำรวจจับดำเนินคดี เพราะหล่อนเอาเรื่องเขาเต็มที
ตั้งใจแล้วว่าจะไม่ปล่อยให้คนร้ายที่ทำลายบ้านเกิดที่หล่อนรัก
ลอยนวลไปได้

แต่สิ่งที่ทำให้หล่อนแปลกใจด้วยคาดคิดไปไม่น้อยก็คือ ลูก
หมาไม่เคยรู้เรื่องที่สิงโต ลูกชายคนเดียวทำเลย ทั้งเรื่องที่ว่าเดินเอื้อ
ประโยชน์ให้แกรนด์มอเตอร์ด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมถึงการปลอม
แปลงจดหมายรับรองจากอบต. โดยปลอมลายเซ็นของลูกหมา
นำไปขออนุญาตดำเนินโครงการทำเหมืองหินอ่อน โดยเฉพาะการ
วางเพลิงเผาป่าสองครั้ง...

(ในม่านเมฆ. 2556 : 338)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างตัวละครซึ่งเป็นข้าราชการทำผิดกฎหมายหาประโยชน์ของตนเอง แต่ต้องถูกจับดำเนินคดีโดยผ่านการกระทำของตัวละคร ดังนั้น ต้องมีความซื่อสัตย์ในการประกอบอาชีพ เพราะข้าราชการต้องรับใช้แผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่กับรัฐ สังคมจะได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

นวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของข้าราชการให้มีความภาคภูมิใจต่อหน้าที่ ตัวละครชื่อสิงขรเป็นนักบินของสำนักงานการบินอู่รักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อเพื่อนร่วมงานเสียชีวิตไปในการปฏิบัติงาน สิงขรมีความคิดว่าตัวเองจะภูมิใจหากเสียชีวิตไปในการปฏิบัติงาน ดังตัวอย่าง

สิงขรจดสายตาจนถึงบรรทัดสุดท้ายของหน้ากระดาษนั้น ด้วย
ความรู้สึกที่อธิบายไม่ถูก และคิดว่าถ้าตัวเองต้องจากโลกนี้
ไปเช่นนี้บ้าง ก็คงภาคภูมิใจที่ได้เสียชีวิตอย่างสมเกียรติ อย่างน้อย
ก็ทิ้งชื่อและคุณงามความดีให้คนรุ่นหลังได้จดจำ

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556:337)

ตัวอย่างดังกล่าว แสดงเรื่องราวของตัวละครนักบินที่สอนคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ตัวละครซึ่งเป็นนักบินของชาติมีความซื่อสัตย์ยอมเสียชีวิตใน

การปฏิบัติงาน ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ก็จะไม่กลัวอันตรายใด ๆ หากเสียชีวิตไป คนรุ่นหลังก็จะจดจำชื่อและคุณงามความดี เป็นคนกล้าหาญและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ มีคุณค่าด้านการสอนให้บุคคลในสังคมต้องมีความซื่อสัตย์ต่อสังคม มิฉะนั้นต้องได้รับผลจากการทำความชั่ว ดังเช่น พ่อเลี้ยงลักลอบตัดไม้ในป่า ทำสิ่งที่ผิดกฎหมายต้องถูกจับไปลงโทษ ดังตัวอย่าง

หลังจากพ่อเลี้ยงจอมได้ชดใช้กรรมไปแล้วเมื่อวาน ตำรวจก็
ค้นเจอบัญชีรายรับรายจ่ายเกี่ยวกับการซื้อขายไม้ผิดกฎหมายใน
ห้องทำงานของเขา มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนถูกควบคุมตัวไปสอบสวน
ส่วนบิดาของหล่อนถูกส่งตัวเข้ามารักษาที่โรงพยาบาล

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 277)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยดำเนินเรื่องให้บุคคลสำคัญในสังคมได้รับชดใช้กรรมเมื่อทำผิดกฎหมาย เมื่อบุคคลสำคัญถูกจับ ตำรวจค้นเจอรายรับรายจ่ายที่ผิดกฎหมายในบ้านบุคคลสำคัญคนนี้ ดังนั้น หากบุคคลสำคัญทำผิดกฎหมายจะส่งผลกระทบไปยังตามอีกหลาย ๆ คนที่ทำผิดด้วย บุคคลที่ทำร้ายสังคม สังคมมีปัญหาไม่ปลอดภัย คนทำผิดจึงต้องถูกลงโทษ ดังนั้น บุคคลในสังคมควรมีความซื่อสัตย์ความรับผิดชอบต่อสังคม

นวนิยายเรื่อง ใต้ร่มใบภักดี มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของนักธุรกิจที่มีความซื่อสัตย์ดังเช่น ตัวละครชื่อจิมเมธเอาใจใส่และเป็นห่วงใยนักลงทุนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่มีเป็นการชักจูงใจนักลงทุนให้มาลงทุน เพราะมีความซื่อสัตย์ต่อกัน ดังตัวอย่าง

อีกทั้งการที่จิมเมธหยิบยกเอาความระลึกห่วงหาขึ้นมา
กล่าวถึงนั้นก็ช่างให้ความรู้สึกว่าการเดินทางมาเยือนเมืองไทยใน
ครั้งนี้ไม่ได้มาเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจเพียงอย่างเดียว แต่เขามา
เพื่อกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนฝูงให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นอีก
ด้วย เหมือนการใช้ใจซื่อใจ...หรือใช้มิตรภาพแลกกับความซื่อสัตย์
ในการลงทุนร่วมกันนั่นเอง

(ใต้ร่มใบภักดี. 2556 : 68)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้นักธุรกิจมีความซื่อสัตย์ต่อนักลงทุนร่วมกันผ่านพฤติกรรมและคำพูดของนักธุรกิจ ความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมที่สำคัญของนักธุรกิจ การทำธุรกิจโดยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ และเชื่อใจลูกค้า นักธุรกิจจะได้รับความไว้วางใจจากคนอื่นและสามารถทำกิจการร่วมกันได้

สรุปได้ว่า นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ได้สอดแทรกแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมความซื่อสัตย์ เป็นคุณธรรมที่สำคัญมากในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ชี้ให้เห็นผลดีของการมีความซื่อสัตย์ และสอนให้รู้ว่าในการประกอบอาชีพต้องมีความซื่อสัตย์ ดังเช่นนักธุรกิจต้องซื่อสัตย์ มีความจริงใจต่อกัน ข้าราชการมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตน และยอมสละชีวิตในการปฏิบัติงาน นายจ้างไว้วางใจลูกจ้าง ข้าราชการและบุคคลที่ทำผิดกฎหมายถูกลงโทษโดยผ่านการกระทำ เรื่องราว บทสนทนา ความคิดเห็นของตัวละคร ดังนั้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และแสดงให้เห็นว่า ความซื่อสัตย์จะทำให้สังคมเจริญสงบสุข

4.1.2 ความอดทน

ความอดทน มาจากคำว่า ขันติ หมายถึง การรักษาปกติภาวะของตนไว้ได้ ไม่ว่าจะถูกกระทบกระทั่งด้วยสิ่งอันเป็นที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนาก็ตาม มีความมั่นคงหนักแน่นไม่หวั่นไหว ไม่ว่าจะเหนื่อยแค่ไหน ก็จะทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความอดทน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของพนักงาน ดังเช่น ตัวละครชื่อ ออมสินไปดูแลพี่สาวของนายหญิงที่เป็นคนอัมพาตท่อนล่าง เขามีปัญหาทางจิตใจ บางทีจะไม่มีสติ แต่ออมสินพยายามเอาใจใส่ดูแลคนป่วยคนนี้โดยอ่านนิทานสนุกสนานให้ฟัง แต่เธอพยายามตีความเนื้อหาสาระและใช้น้ำเสียงที่เหมาะสม นอกจากนี้แล้ว ยังต้องสังเกตปฏิกริยาของผู้ฟังที่เป็นผู้ป่วย แสดงให้เห็นว่าเธอมีความอดทน ดังตัวอย่าง

เป็นการอ่านนิทานที่เครียดที่สุดในชีวิต นอกจากต้องพยายามตีความเนื้อหาเพื่อใช้น้ำเสียงให้ตรงกับเนื้อเรื่องแล้ว ยังต้องคอยเหลือบมองปฏิกริยาของผู้ฟังเป็นระยะ ๆ กว่าจะจบหนึ่งเรื่องขนาดสองหน้ากระดาษก็ทำเอาเหนื่อยแทบขาดใจ นับเป็นการอ่านหนังสือที่แม้จะให้ความรู้สึกตื่นตัวทุกวินาที แต่กินเวลายาวนานที่สุดในชีวิตเลยทีเดียว

(*ลูกหนี้ที่รัก*. 2556 : 188)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความอดทนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครซึ่งเป็นพนักงานที่มีความอดทนในการปฏิบัติหน้าที่คือ ดูแลผู้ป่วย เธอต้องใช้ความอดทนมาต่อสู้กับความเครียดความเหนื่อยในการอ่านตีความ ต้องใช้ความอดทนในการใช้น้ำเสียงเพื่อให้สนุกสนาน เพื่อสร้างความพอใจและความสุขของผู้ป่วย การใช้ความอดทนในการดำรงชีวิต เพราะงานทุกชิ้นในโลกไม่ว่าจะเป็นงานเล็กงานใหญ่ ที่

สำเร็จขึ้นมาได้ นอกจากจะอาศัยปัญญาเป็นตัวนำแล้ว ล้วนต้องอาศัยคุณธรรมด้านความอดทนเป็นพื้นฐาน จึงสำเร็จได้

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของผู้ใหญ่บ้านที่มีความอดทนอย่างมาก ผู้ใหญ่บ้านมีอายุมากแล้ว ยังอธิบายผลประโยชน์ของฝายชะลอน้ำและทำคันดินกั้นน้ำให้ชาวบ้านฟัง พร้อมอธิบายให้สร้างคันดินขวางพื้นที่ลาดเอียงเพื่อสร้างความชุ่มชื้น ดังตัวอย่าง

ดังนั้น เมื่อผู้ใหญ่ข้างลุกขึ้นมาเดินหน้าเรื่องฝายชะลอน้ำชาวบ้านจึงให้ความสนใจไม่น้อย... ไม่ใช่แค่ฝาย ตาข้างขยายแนวคิดออกไปถึงการทำคันดินกั้นน้ำตามพระราชดำริ ซึ่งเป็นการสร้างคันดินขวางพื้นที่ลาดเอียงในบริเวณพื้นที่ราบเชิงเขา โดยขุดบางส่วนให้เป็นแอ่งขยายให้กว้าง คล้ายอ่างน้ำขนาดเล็กใช้เก็บกักน้ำไว้ในพื้นที่ สร้างความชุ่มชื้น น้ำบางส่วนสามารถซึมลงสู่ใต้ดินช่วยรักษาระดับน้ำใต้ดินแล้วทำการปลูกป่าเสริมรอบๆ เพื่อสร้างป่าขึ้นมาใหม่ คันดินกั้นน้ำนี้ยังใช้เป็นแนวป้องกันไฟป่าอีกด้วย

(ในม่านเมฆ. 2556 : 230)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความอดทนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ตัวละครที่มีความอดทนในการพัฒนาและแก้ไขความแห้งแล้งของหมู่บ้านผ่านการกระทำของตัวละคร ถึงแม้ว่าผู้ใหญ่บ้านมีอายุมากแล้ว แต่ยังพยายามใช้ความสามารถของตนอธิบายประโยชน์ต่าง ๆ ของฝายชะลอน้ำกับคันดินกั้นน้ำให้ชาวบ้านฟัง ดังนั้น ความอดทนเป็นคุณธรรมที่พึงงาม ทำให้ผู้คนยอมเสียสละเพื่อประโยชน์ของสังคม ปัญหาสังคมจะได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของแม่ที่มีความอดทนในการทำงานหนัก ค่าเล่าเรียนของหล่อนกับน้องชายมาจากเงินชดเชยของพ่อที่เสียชีวิต แต่มารดาทำงานหนักเพื่อผ่อนบ้านเพียงลำพัง เพื่อลูก ๆ มีที่อยู่อาศัย ดังตัวอย่าง

และแน่นอนว่าเงินค่าเล่าเรียนของหล่อนกับน้องชายมาจากเงินชดเชยจากการเสียชีวิตขณะปฏิบัติหน้าที่ของบิดา แต่ก็ไม่เคยลืมว่า มารดาต้องทนลำบากเพียงไหน เพื่อปลดหนี้บ้านหลังนี้เพียงลำพัง และท่านทนลำบากราวหญิงเหล็ก ก็ไม่ใช่เพื่อใคร ก็เพื่อลูก ๆ ทั้งสองจะได้มีบ้านไว้ซุกหัวนอน

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 31)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความอดทนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยสร้างตัวละครซึ่งเป็นแม่ที่มีความอดทนในการทำงานหา

รายได้ผ่อนบ้านเพียงลำพังเพื่อความสุขและความเจริญของครอบครัวโดยผ่านเนื้อเรื่องและการกระทำของตัวละคร เพราะสามีเสียชีวิตไป ลูก ๆ เข้าใจแม่และรักแม่ยิ่งขึ้น ทำให้ลูกประทับใจและรู้ว่าต้องมีความอดทนในการดำเนินชีวิตจึงจะมีความสุข

นวนิยายเรื่อง *แสงดาวกลางใจ* มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ที่มีความอดทน ดังเช่น ตัวละครชื่ออकिनเป็นหัวหน้าหน่วยพิทักษ์ป่าที่ขับรถติดตามผู้ร้ายพ่อเลี้ยงในขณะที่อकिनยังบาดเจ็บอยู่ เมื่อผ่านการต่อสู้ระหว่างอकिनกับพ่อเลี้ยงแล้ว ตำรวจก็มีเวลาจับพ่อเลี้ยงได้ ดังตัวอย่าง

“ไอ้อकिन” พ่อเลี้ยงจอมกั๊กฟันกรอด เปิดหน้าต่างรถ โผล่
ออกไปยิงใส่รถของอकिन แต่ความที่รถของตนวิ่งอยู่บนถนนดิน
ลูกรังซึ่งค่อนข้างขรุขระพ่อเลี้ยงจอมจึงไม่สามารถเล็งได้อย่าง
แม่นยำนัก กอปรกับอकिनเองก็ขับรถหลบไปทางซ้ายที่ขวาที่
นับดาวจึงอดหวังไม่ได้ว่ารถของอकिनอาจสิ้นไกลไปชนต้นไม้ข้าง
ทาง อีกทั้งการขับรถบนถนนลูกรังสายนี้ คงทำให้แผลบริเวณหน้า
ท้องของอकिनได้รับการกระทบกระเทือน

ราวกับเสียงร้องของมัจจุราช ท่ามกลางความตกตะลึงของ
ทุกคน ร่างของพ่อเลี้ยงจอมค่อย ๆ เซล้ลง เลือดไหลทะลัก
ออกมาจากศีรษะ เผยให้เห็นน่านนที่ที่ยืนถือปืนอยู่ด้านหลัง เขาพา
ตำรวจอีกจำนวนหนึ่งขับรถวนมาดักทางด้านหน้า

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 270-273)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความอดทนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ตัวละครที่มีความอดทนในการจับผู้ทำผิดกฎหมายในขณะที่ได้รับความบาดเจ็บและจนจับผู้ร้ายได้ หากไม่มีความอดทนในการทำงาน ผู้ร้ายจะหนีตำรวจได้ ทำให้ตำรวจทำงานยากลำบากขึ้น แต่เมื่อตัวเองยังมีแรงและทำงานได้ ก็สามารถปฏิบัติงานให้ดี สังคมจะได้มีปัญหาน้อยลง ชาวบ้านมีความสุขมากขึ้น

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบกั๊กดี* มีตัวละครชื่อจिरเมธช่วยทำสบู่ซึ่งต้องยกหม้อน้ำเป็นเวลานานและค่อย ๆ เทน้ำลงไปใหม่ ๆ ทำให้จिरเมธเหน็ดเหนื่อย มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมด้านความอดทน ดังตัวอย่าง

เท่านั้นแหละ...คุณชายแห่งบ้านเดชาธรจึงรีบวางหม้อน้ำที่
หนักอึ้งลงบนโต๊ะทันที พร้อมกับร้องโอดโอย

“อ้อย เมื่อยชะมัด” จิรเมธยกมือยึดเส้นยึดสายไล่อาการ
ปวดล้า ไม่เข้าใจเลยลึกลับคิดว่า กว่าจะได้สบู่มาหนึ่งก้อน...ทำไม
ชั้นตอนมันถึงได้ยุ่งยากและเหนื่อยขนาดนี้

(ได้รู้มโหรีภักดี. 2556 : 144-145)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความอดทนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างตัวละครที่มีความอดทนในการทำงานที่มีขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อนกว่าจะได้สบู่ ดังนั้น ผู้ที่ทำงานหนักต้องมีความอดทนในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า นอกจากผู้เขียนนำเสนอนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว เนื้อหานวนิยายยังได้สอดแทรกแนวคิดคุณธรรมเรื่องความอดทนจากบทบาทของตัวละครที่ต้องดูแลคนป่วยทำให้ผู้ป่วยมีความสุข ความอดทนของแม่ที่ต้องทำงานยากลำบากเพียงลำพังเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ลูก ๆ ได้มีที่พักอาศัย การมีความอดทนในการทำงานและการปฏิบัติงาน จะทำให้งานสำเร็จและมีคุณภาพ ผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุมากก็พยายามใช้ความสามารถของตัวเองทำงานเพื่อให้ชาวบ้านได้รับผลประโยชน์ โดยคุณธรรมดังกล่าวผู้แต่งได้สอดแทรกผ่านการกระทำของตัวละคร นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จึงมีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความอดทน ไม่ท้อแท้และกล้าหาญในการต่อสู้กับชีวิตและการทำงาน

4.1.3 ความเพียร

ความเพียร หมายถึง ความก้าวไปข้างหน้า ความดำเนินไป ความบากบั่น ความพยายาม ความอดุสาหะ ความไม่ย่อหย่อน ความไม่ทอดทิ้งธุระ ที่เป็นไปทางจิต เป็นสภาวะที่แก้แค้นแก้ มี ความประคับประคองจิตเป็นลักษณะมีการอุปถัมภ์จิตเป็นกิจ มีความไม่ท้อแท้แห่งจิตเป็นเครื่องปรากฏ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อมีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความเพียร ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของพนักงานที่มีความเพียร เมื่อบริษัทเปิดโครงการซีเอสอาร์ซึ่งเป็นโครงการที่หยุดซื้อเสื้อผ้า 1 ปี ตัวละครซื้อการดีจึงให้ข้อเสนอแนะว่าไม่ว่าจะเกิดขึ้นอะไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญคือมีความเพียรในการปลดหนี้และการเปลี่ยนแปลงตัวเอง จะไม่สร้างหนี้อีกครั้ง ดังตัวอย่าง

“นั่นแหละครับ คือสิ่งที่ได้ระหว่างการเดินทางสู่เป้าหมายที่
ผมพูดถึง คนบางคนเคยบอกผมว่าขอบคุณที่เป็นหนี้ เพราะการ
ปลดหนี้ทำให้เขาเปลี่ยนเป็นคนใหม่ อย่าให้เสียโอกาสในการเป็น
หนี้ครั้งนี้เด็ดขาด เราต้องเรียนรู้และมีบทเรียนจากมัน อย่าปล่อย
ให้เรื่องไม่เป็นเรื่องบั่นทอนความตั้งใจจริงที่จะปลดหนี้ ต่อให้ต้อง

หาเงินแสนมาใช้ นายหญิงก็ต้องทำ แต่ไม่ควรกลับไปสร้างหนี้
เหมือนเดิมอีก อย่าลืมว่าเป้าหมายของคุณคือปลดหนี้และ
เปลี่ยนแปลงตัวเอง ไม่ใช่ข้าวของรางวัลระหว่างทาง มีความเพียร
และพึ่งพาตัวเอง”

(ลูกหนี้ที่รัก.2556 : 265)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรม
ด้านความเพียรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยสร้างตัวละครที่มีปัญหาในการปลดหนี้ เพื่อน
แนะนำตัวละครว่าหากจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีความเพียรในการทำเพื่อไปสู่เป้าหมายของตน
โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ปัญหามากมายขนาดไหนก็ตาม ถ้ามี ความเพียร
เราจะเรียนรู้และแก้ปัญหาได้ ตัวละครมีความเพียรในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข โดยผ่าน
คำแนะนำของตัวละคร ซึ่งเป็นคำแนะนำที่ดีให้กับตัวละคร และยังทำให้มนุษย์นำข้อคิดเรื่อง
ความเพียรไปใช้ในการสร้างความเจริญก้าวหน้าในอนาคต

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของบุคคลที่มีความเพียร ดังเช่น
ตัวละครเอกกับชาวบ้านหมู่บ้านไอน้ำรวมมือสร้างฝายชะลอน้ำ เป็นเรื่องราวที่ฝายชะลอน้ำถูกเผา
สองครั้ง แต่ตัวละครกับชาวบ้านไม่ท้อแท้และพยายามสร้างฝายชะลอน้ำขึ้นมาอีกเพื่อให้ความชุ่มชื้น
และความอุดมสมบูรณ์ของผืนดิน ดังตัวอย่าง

อีกไม่นาน สายฝนก็จะโปรยปรายลงมา หล่อเลี้ยง
สรรพชีวิตที่รอคอยสายน้ำแห่งชาติ...ต้นไม้ ใบหญ้า ทุ่งนา ไร่นา
ของเกษตรกรจะงอกงามปริมาณของน้ำในเขื่อนกับอ่างเก็บน้ำจะ
เพิ่มขึ้น ขณะที่ฝายชะลอน้ำที่ถูกสร้างขึ้นจะช่วยเก็บความชุ่มชื้น
จากน้ำฝนไว้เพื่อสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้ผืนดินและป่าต้นน้ำ
ต่อไป

(ในม่านเมฆ. 2556 : 358)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ สร้างตัวละครซึ่งเป็นชาวบ้านที่ไม่ท้อแท้ใน
การสร้างฝายชะลอน้ำตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้าน
ความเพียรเพื่อแก้ไขปัญหาก็ที่แห้งแล้งให้กลับเป็นพื้นที่ที่มีความชุ่มชื้น ชี้ให้เห็นว่าการมีความเพียรจะ
ทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทำให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์จากผืนดิน และแสดงถึงความสามัคคีของ
ส่วนรวมได้ชัดเจน

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของตัวละครมีความเพียร ดังเช่น
ตัวละครชื่อ กุ้งเต็นเป็นคนหุนหัน กุ้งเต็นพยายามเรียนเปียโนจนประสบความสำเร็จ และยังเป็นครู

สอนดนตรีบำบัดของกรมสุขภาพจิต กุ้งเต้นยังได้เห็นคุณค่าของตัวเองและสร้างประโยชน์ให้สังคม ด้วยความเพียรของตนเอง ดังตัวอย่าง

“คู่นี้ก็แฮปปี้เอนดิงไม่แพ้ใคร กุ้งเต้นตอนนี้เป็นหนึ่งในทีม ครูสอนดนตรีบำบัดของกรมสุขภาพจิตไปแล้ว กุ้งเต้นภาคภูมิใจมาก ถ้ารุ่งเจอกุ้งเต้นก็อย่าแปลกใจ ถ้ากุ้งเต้นจะคุยถึงเรื่องนี้ทุก ๆ ลิบนาที ส่วนครูช่างก็ยังเป็นครูสอนเปียโนที่ลูกศิษย์ถามหากัน ให้ควัก แต่ตอนนี้ครูช่างคงไม่มีเวลาสอนลูกศิษย์มากเหมือนเมื่อก่อนแล้ว”

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 401)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความเพียรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างตัวละครซึ่งเป็นคนหูพิการประสบความสำเร็จและต่อสู้กับโชคชะตาเพื่อเอาชีวิตรอดและดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมีชีวิตที่มีคุณค่า ตัวละครมีความเข้มแข็งในจิตใจ โดยยึดหลักการพึ่งตนเองด้วยความเพียร เมื่อพึ่งตนเองได้แล้วก็จะเกิดความรู้สึกลับมั่นใจในชีวิต ทำให้จิตใจเข้มแข็ง ไม่วิตกกังวล เป็นปัจจัยให้ประสบความสำเร็จในชีวิต

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของข้าราชการมีความเพียร ดังเช่น ตัวละครมีความเพียรจับผู้ที่ทำผิดความกฎหมายโดยไม่กลัวอันตราย สุดท้ายผู้ร้ายถูกจับดำเนินคดีและได้ข้อมูลเกี่ยวกับพวกค้าไม้เถื่อนรายใหญ่ได้อีกมากมาย ดังตัวอย่าง

“อัยการบ่ได้ส่งฟ้อง แต่จะขอกันตัวไว้เป็นพยาน วันนี้ สารวัตรก็เพิ่งไปเก็บหลักฐานที่บ้านของพ่อเลี้ยงจอมเจ้อข้อมูลเกี่ยวกับพวกค้าไม้เถื่อนรายใหญ่ แล้วก็พวกแผนของที่กลุ่มคนพวกนี้มีโครงการจะลักลอบเข้าไปตัดไม้ คิดว่าอีกไม่นานคงจับได้อีกหลายราย”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 277)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ สร้างตัวละครซึ่งเป็นตำรวจมีความเพียรในการปฏิบัติงาน มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความเพียรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ความเพียรนี้ทำให้ตำรวจจับผู้ทำผิดกฎหมายได้ สังคมจะได้มีความสงบเรียบร้อย ความเพียรก็ทำให้สิ่งแวดล้อมธรรมชาติจะได้รับการอนุรักษ์ อันนำมาซึ่งความสุขและความก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืนในสังคม

นวนิยายเรื่อง ใต้ร่มใบรักดี มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของนักลงทุนมีความเพียร ดังเช่น ตัวละครชื่อจิมเมธเป็นนักลงทุนที่มีความเพียรในการทำงาน จิมเมธทุ่มเทร่างกายแรงใจพัฒนาโครงการนี้ให้ก้าวไกลและไม่กลัวความกดดันของมารดา ดังตัวอย่าง

หลังจากนั้นเขาจะทุ่มเทร่างกายแรงใจพัฒนาโครงการนี้ให้ก้าวหน้าไกลเป็นที่รู้จัก มีรากฐานมั่นคงแข็งแกร่งสืบต่อไปอีกนานเท่านาน จนรุ่นหลังจะได้เรียนรู้และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระราชดำริค้นคว้าวิธีการสร้างพลังงานทดแทน เพื่อให้เราชาวไทยยังมีพลังงานเชื้อเพลิงเอาไว้ใช้ ไม่ต้องเดือดร้อน แม้ในยามที่เข้าสู่ยุคน้ำมันขาดแคลน ถึงแม้พวกเขาจะต้องฟันฝ่าอุปสรรคอีกมากมายสักแค่ไหน เขาก็จะท้อถอยไม่ได้

และเมื่อถึงวันนั้นเขาเชื่อมั่นว่าสิ่งที่เขากับคนในหมู่บ้านช่วยกันทำในวันนี้ จะมีคนอีกนับหลายสิบล้านชีวิตในวันข้างหน้าขอบคุณอย่างแน่นอน...ไม่ใช่การขอบคุณเขาหรือคนในเขากะหมอก แต่เป็นการสำนึกในบุญคุณของพ่อ ที่รักเป็นห่วง และเสียสละเพื่อลูก ๆ โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน

(ได้ร่วมไปกัคดี. 2556 : 464)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความเพียรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนักลงทุนมีความเพียรในการทำงานผ่านความคิดเห็นกับการกระทำของตัวละคร เพื่อชาวไทยมีเชื้อเพลิงใช้ รู้จักบุญคุณของในหลวง รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม รู้จักไม่ท้อถอยในการเผชิญอุปสรรคใด ๆ ดังนั้น ความเพียรทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า ถ้าต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตต้องใช้ความเพียร

สรุปได้ว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยสอดแทรกแนวคิดคุณธรรมเรื่องความเพียรของตัวละครที่มีความเพียรในการร่วมมือสร้างฝายชะลอน้ำ จนทำให้ธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ตัวละครรู้จักคุณค่าของความเพียรและร่วมมือกันทำประโยชน์ของส่วนรวม นอกจากนี้ ตัวละครซึ่งเป็นคนหูพิการมีความเพียรสามารถเรียนดนตรีได้สำเร็จและประกอบอาชีพเป็นครูสอนดนตรีให้คนพิการ และตัวละครซึ่งเป็นตำรวจที่มีความเพียรจับผู้ทำผิดกฎหมายสามารถจับคนร้ายได้ ความเพียรนี้ทำให้ชีวิตมีความสุขและสร้างสังคมที่สงบสุข ทำให้เห็นคุณค่าของตนและดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จได้ นักลงทุนไม่ท้อแท้ในการทำธุรกิจทำให้ธุรกิจเจริญรุ่งเรืองและยังสร้างผลประโยชน์ให้กับลูกหลานต่อ ๆ ไป นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อจึงมีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านความเพียร

4.1.4 การมีสติปัญญา

การมีสติปัญญาเป็นความสามารถในตัวบุคคล ที่จะทราบได้จากพฤติกรรมที่บุคคล แสดงออก ระดับของสติปัญญาสังเกตได้จากการแสดงออกที่มีความคล่องแคล่ว รวดเร็ว ความถูกต้อง ความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาและการปรับตัว แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงยึดถือใช้สติปัญญา และความรอบคอบในการดำรงชีวิต แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อมีคุณค่า เป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านสติปัญญา ดังนี้

นวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของเพื่อนพนักงานซื้ออิทธิของ ออมสินช่วยหาความจริงในเมื่อออมสินถูกคู่แข่งใส่ความ อิทธิใช้เวลาไม่กี่นาทีก็ได้รับความจริงโดยใช้ วิธีถามตรง ๆ และบอกว่ามีกล้องวงจรปิดอยู่ในห้องออมสิน ทำให้ผู้ใส่ความวรุณพรกลัวจนร้องไห้และ บอกความจริงออกมา แต่จริง ๆ แล้ว ห้องออมสินไม่เคยติดกล้องวงจร อิทธิเป็นคนที่มีความสติปัญญาในการ แก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว คล่องแคล่ว ยังปลอมใจวรุณพร ดังตัวอย่าง

“ฉันให้อีกครั้ง แต่ขอบอกไว้ก่อนนะ งานเมื่อคืนวานนะมีกล้องวงจรปิดติดอยู่ในตำแหน่งร้านของยายออมพอดี ส่วนคอนโดฯ ของยายออมก็มีกล้องวงจรปิดเหมือนกัน ฉันลี้ภัยไปติดไว้ตั้งแต่ไอ้แก๊งทวงหนี้บุกไปที่คอนโดฯ ตอนนี่ยังไม่ได้เอาออก”

วรุณพรหน้าซีดเผือดมือไม้เริ่มสั่น ซึ่งไม่อาจเสียดลอดสายตาของอิทธิไปได้

“ทำยังไง ทำก็คน ใครร่วมด้วย”

วรุณพรร้องไห้โฮออกมา แต่อิทธิกลับยื่นกอดอกหนึ่งเงี้ยวบรอจนอาการสงบลง จึงส่งสายตาสำทับ

“ทำคนเดียวค่ะ ฟิงก์ทำเป็นมาเอาสร้อยเส้นหนึ่งไปไว้ที่นั่น แต่พอมาที่งาน มีคนซื้อสร้อยสีแดงไปหมด เลยแอบเอาอีกเส้นไปวางไว้”

“ดีมาก ขอบใจนะ ฉันจะบอกนายหญิงให้เมตตาเธอ” ว่า พลางเอื้อมมือไปตบไหล่ แล้วเดินตรงดิ่งกลับไปห้องของนายหญิงอีกครั้ง

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 257)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า การมีสติปัญญาใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันยังมีน้ำใจเมตตาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการใช้สติปัญญาหาความจริง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงยึดถือสติปัญญาเป็นหลัก ดังนั้น

นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อมีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านการมีสติปัญญาผ่านบทสนทนาของตัวละคร ทำให้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้มีความสำเร็จอย่างราบรื่น

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของตัวละครชื่อรวงข้าวถูกสิงโตจับตัวไป รวงข้าวจึงใช้โปรแกรม Find My iPhone ส่งข่าวให้ภลินธ์มาช่วย รวงข้าวคิดว่าหากโทรศัพท์หากภลินธ์ สิงโตจะเห็นจากบันทึกในโทรศัพท์ รวงข้าวจะไม่รอดแน่นอน ดังนั้นรวงข้าวใช้โปรแกรม Find My iPhone ทำให้ภลินธ์ช่วยรวงข้าวได้สำเร็จ ดังตัวอย่าง

ตอนที่อยู่ในเซฟเฮาส์ของสิงโต และฝ่ายนั้นออกไปโทรศัพท์ หากลศโดยเปลือทังไอโฟนของหล่อนเอาไว้บนเก้าอี้ ด้วยความที่โดนมัดมือมัดเท้า หล่อนทำได้แค่ทำให้โทรศัพท์นั้นตกลงมาบนพื้น แล้วใช้เท้ากด ทีแรกหล่อนคิดจะโทร.ขอความช่วยเหลือ แต่คิดว่าหล่อนเองก็ยังไม่รู้ว่าตัวเองอยู่ที่ไหน จะบอกให้ใครมาช่วยได้ถูกมิหนำซ้ำ ถ้าสิงโตกลับมาแล้วเห็นจากบันทึกในโทรศัพท์ว่าหล่อนโทร. ไปหาใคร หล่อนคงโดนเล่นงานไปเสียก่อนที่ใครจะตามมาช่วยทัน

หล่อนจึงพิมพ์ข้อความว่า ส่งเป็นอีเมลไปหากภลินธ์เพื่อบอกไป...

Find My iPhone เป็นโปรแกรมที่มีไว้ใช้ค้นหาตำแหน่งของเครื่องโทรศัพท์ที่ทำหาย ด้วยการเข้าระบบผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ และใช้รหัสผ่านซึ่งหล่อนส่งให้เขาไปด้วยกันในอีเมลนั้น ด้วยโปรแกรมนี้นี้ ตำแหน่งของเครื่องโทรศัพท์จะถูกแสดงผ่านกูเกิลแมปอย่างชัดเจน

(ในม่านเมฆ. 2556 : 321)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านการมีสติปัญญาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครมีความเฉลียวฉลาดช่วยตัวเองให้พ้นจากอันตรายโดยการใช้โปรแกรม Find My iPhone ส่งข้อความให้เพื่อนเพื่อหาทางมาช่วยเหลือ เป็นวิธีที่ดีที่สุดทำให้ผู้ร้ายสังเกตไม่ได้ แสดงให้เห็นว่า ทำให้ตัวละครรู้จักใช้สติปัญญาที่เฉลียวฉลาดเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาให้รอดพ้นจากอันตราย แสดงถึงการมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดในการหาวิธีแก้ไขปัญหาที่ควบคู่กับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของตัวละครชื่อใกล้รุ่งมีสติปัญญา มาตัดสินว่าอาร์ตีไม่ใช่คนที่ไม่ดี แต่อาร์ตีมีเหตุผลที่ไม่พุดจากกับสร้อยแสงแข อาร์ตีไม่ใช่คนที่หลอกลวงเงินของคนอื่น ดังตัวอย่าง

ทว่าหล่อนยังมั่นใจว่าไม่ได้ดูคนผิด หลายปีที่รู้จักอาร์ตี เขาเป็นคนนิสัยดีและสุภาพอย่างไม่ใช่การเสแสร้งแน่นอน โอเค ถ้าเกิดอาร์ตีมีการตามติดพันสร้อยแสงแท้จริง ก็เชื่อว่ามันเป็นเพราะอาร์ตี มีใจให้สาวน้อยคนนั้นอย่างแท้จริง ไม่ใช่หวังเล่นสนุกหมาหยอกโก่หรือหวังหลอกเงินทองอย่างที่คนมองโลกในแง่ร้ายกล่าวหา

...

“ช่วยบอกเธอหน่อยว่า ถึงวันหนึ่ง เธอจะพูดไม่ได้ ก็ไม่เป็นไร เราจะฝึกภาษามือด้วยกัน เพื่ออีกหน่อยเราจะสื่อสารกันได้ อย่างไม่มีปัญหา แล้วตอนนี้ ผมก็เริ่มฝึกไปบ้างหลายคำแล้วนะ”

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 237-281)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านการมีสติปัญญาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครสามารถตัดสินใจตัดสินใจของเพื่อนเป็นคนดี คนจริงใจและเป็นคนที่มิเหตุผลโดยผ่านความคิดเห็นของตัวละคร เธอมองโลกในแง่ดี ทำให้เธอแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง เพื่อนของเธอก็เป็นอย่างที่คุณคิด เพื่อนเป็นคนดีจริง ๆ การใช้สติปัญญาของเธอทำให้เธอไม่ต้องสูญเสียเพื่อนคนนี้

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ มีคุณค่าด้านการสอนคุณธรรมของตัวละครชื่อคำปานแก้ไขปัญหาโดยใช้สติปัญญา หมอคำปานรู้จักนิสัยของพ่อเลี้ยงอย่างดี เมื่อรู้ว่าพ่อเลี้ยงจะฆ่าหมอคำปานในเวลาอีกไม่นาน หมอคำปานจึงบันทึกเสียงของหมอคำปานไว้เป็นหลักฐานเอาผิดพ่อเลี้ยงได้ดังตัวอย่าง

“ถ้าอย่างนั้นพ่อเลี้ยงลองฟังนี้ดูก่อนดีไหมครับ” นานนทีหยิบเครื่องบันทึกเสียงขึ้นมากดปุ่มเล่นเทปซึ่งถูกอัดไว้เมื่อวาน ลิงเพ็งนำไปให้เขาที่กองร้อยก่อนหน้านี้สักพัก เขาถึงได้สั่งให้คน ว.ไปบอกเจ้าพนักงานป่าไม้ให้รีบล่องหน้ามาตรวจสอบ

“เอานี้ กุญแจรถ แกกับไอ้สิงรีบไปชนไม้เถื่อนมาไว้ที่ผาพราย แล้วก็ระวังตัวให้ดี ถึงแม้ไอ้คนนี้จะถูกคนของฉันทิ้งไปเมื่อวันก่อน แต่ก็ไม่ว่ามันจะให้ใครมาตามสะกดรอยแกหรือเปล่า”

เสียงที่ดังออกมาจากเครื่องบันทึกเสียง ยังผลให้พ่อเลี้ยงจอมเบิกตากว้างอย่างตะลึง คำพูดที่ถูกบันทึกเอาไว้ยังมีต่อจากนั้นอีกมากพอสมควรและล้วนแต่เป็นเรื่องที่ถูกคำปานหลอกล่อให้พูดออกมาทั้งสิ้น

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 267)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านการมีสติปัญญาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ตัวละครที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดในการบันทึกเสียงของผู้ทำผิดกฎหมายเพื่อเป็นหลักฐานการกระทำผิดซึ่งพิสูจน์ความจริงได้ การมีสติปัญญาของตัวละครทำให้ตำรวจจับผู้ทำผิดกฎหมายและแก้ไขปัญหาย่างถูกต้องและรวดเร็ว

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* มีคุณค่าด้านสอนคุณธรรมของตัวละครชื่อจิริเมธมีสติปัญญาทำให้รู้จักใช้วิธีสอบถามข้อมูลการทำสบู่ของบ้านเขาจะหมอกจากลุงคนหนึ่ง แต่ลุงไม่ยอมตอบและไม่ยอมร่วมมือกับจิริเมธ ดังตัวอย่าง

“ใช้สิ” คนด้านหลังตอบ พร้อมกับย้อนถามเสียงหัวน “ถามทำไม”

พอเจอน้ำเสียงกระซอกโหยกฮากไม่เต็มใจตอบของลุงแกแล้วชายหนุ่มก็ชักไม่อยากจะถามขึ้นมาเหมือนกัน แต่เพราะมันเป็นหน้าที่ ฉะนั้นเขาจึงต้องข่มอารมณ์เอาไว้ ก่อนจะถามต่อด้วยส้อมเสียงนุ่มนวลเช่นเดิม หวังเพียงแค่ว่าถึงคนตรงหน้าจะไม่อยากให้ความร่วมมือกับเขา แต่ก็ขอย่าให้ทำอะไรซักอันอีกเลยเป็นพอ

(*ไต้ร่มใบภักดี*, 2556 : 210)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านการมีสติปัญญาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครดำรงชีวิตโดยใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาเมื่อเผชิญกับผู้อื่นที่ไม่ยินยอมตอบคำถาม ถึงแม้ว่าเขาจะโกรธและไม่พอใจ แต่เขาพยายามควบคุมอารมณ์ของตัวเอง เพื่อให้ได้ข้อมูล เพื่อสร้างมิตรภาพให้มีความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น สังคมมีความสงบสุขยิ่งขึ้น หากคนในสังคมสามารถใช้สติปัญญาพิจารณาเหตุและผลในการดำเนินชีวิต ชีวิตจะมีความสุข

สรุปได้ว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้สอดแทรกแนวคิดคุณธรรมเรื่องการมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตัวละครช่วยเหลือตัวเองโดยผ่านการกระทำของตัวละครที่ใช้โปรแกรม Find My iPhone ส่งข้อความให้เพื่อนทำให้ช่วยเหลือตัวเองได้ การตัดสินความดีของเพื่อนทำให้มีเพื่อนที่ดี การแก้ไขปัญหาย่างถูกต้องและรวดเร็ว และการรู้จักใช้การบันทึกเสียงเพื่อเอาผิดและการหาข้อมูลที่จะจับผู้ที่ทำผิดกฎหมาย มีมิตรภาพที่ดีต่อผู้อื่นโดยผ่านการกระทำของตัวละครที่ใช้สติปัญญาในการเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งกับผู้อื่น ทำให้สังคมมีความสงบสุขยิ่งขึ้น ดังนั้น นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อจึงมีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณค่าด้านการมีสติปัญญา ทำให้มนุษย์แก้ไขปัญหาย่างถูกต้อง รวดเร็วและทำให้แก้ปัญหาของตัวเองกับสังคม ทำให้มนุษย์สามารถปรับตัวแก้ไขปัญหาได้ดี

4.1.5 การมีน้ำใจ

พฤติกรรมการณ์น้ำใจ เป็นการเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์สินของตนให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน หรือต้องการความช่วยเหลือ การแบ่งปันเป็นคุณธรรมที่ช่วยให้มนุษย์จัดความเห็นแก่ตัวออกจากตนเอง และทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข สาเหตุที่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงยึดถือคุณธรรมด้านการแบ่งปันคือ เพื่อความสมดุลของสังคมและความสุขร่วมของประชาชน แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านการแบ่งปัน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนิที่รัก* มีคุณค่าสอนคุณธรรมผ่านบทบาทของตัวละครชื่อออมสินมีน้ำใจ โดยตัดสินใจขายเสื้อผ้าสวย ๆ เพื่อบริจาคให้คนชรา ทำให้คนชราดีใจมีความสุข ยิ้มแย้มแจ่มใส ความสุขที่แท้จริงของคนชราทำให้ออมสินเกิดสะท้อนใจและซาบซึ้งใจ ดังตัวอย่าง

และแล้วงานครบรอบสิบห้าปีการก่อตั้งบริษัทก็มาถึง หลังทำบุญเลี้ยงพระที่บริษัท พนักงานทั้งหมดเดินทางไปเลี้ยงอาหารที่บ้านพักคนชรา หลังจากนั้นก็นั่งเล่นละครตลกเพื่อสร้างความบันเทิงให้แก่คนชรา ขณะที่อีกกลุ่มที่ไม่ได้ร่วมการแสดงแยกกันไปพูดคุยกับคนชรา

ภาพผู้สูงวัยที่บางคนนั่งซึม บางคนน้ำตาไหล เมื่อมีเด็ก รุนลุกรุนหลานมานั่งพูดคุยและชวนให้ทำกิจกรรม บางคนยิ้มอย่างมีความสุขแบบออกหน้าออกตา ทำให้ออมสินที่เคยลังเลอยู่ห่าง ๆ รู้สึกสะท้อนใจจนต้องถอนหายใจยาว...

(ลูกหนิที่รัก. 2556 : 244)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านการมีน้ำใจตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างตัวละครที่ร่วมมือกันช่วยเหลือจัดกิจกรรมให้คนชรา คนชราจึงรู้สึกอบอุ่น มีอารมณ์ดี จะเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น ทำให้รู้จักความสุขของตัวเองกับความสุขของผู้รับจากพฤติกรรมการณ์น้ำใจ

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* มีคุณค่าด้านสอนคุณธรรมของตัวละครชื่อรวงข้าวตัดสินใจแจกชุดนักเรียนให้กับชาวบ้าน เมื่อรวงข้าวแจ้งข่าวให้ชาวบ้านทราบ ชาวบ้านทุกคนดีใจ ดังตัวอย่าง

ข้อสรุปในวันนั้นถูกนำไปประกาศให้แก่ชาวบ้านบางส่วนที่ยังอยู่กันด้านนอกทราบ ทุกคนก็ปรบมือยินดีกันยกใหญ่ รวงข้าวจึงให้สัญญาว่า หล่อนจะนำชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียนใหม่มาแจกให้เด็ก ๆ ได้ภายในสามวัน

(ในม่านเมฆ. 2556 : 86)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรม ด้านการแบ่งปันผ่านการกระทำของตัวละคร โดยอธิบายประโยชน์จากการแบ่งปันที่แจกชุดนักเรียน ได้รับความยินดีของชาวบ้าน ดังนั้น พฤติกรรมการแบ่งปันจะได้รับการยอมรับจากสังคม ผู้ให้การแบ่งปันเป็นคนที่เห็นอกเห็นใจคนอื่นและช่วยเหลือคนอื่น พฤติกรรมการแบ่งปันเป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่ทำให้สังคมอยู่อย่างสงบสุขและเจริญก้าวหน้ารวมถึงประเทศชาติ

นวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง มีคุณค่าสอนคุณธรรมการมีน้ำใจของตัวละครชื่อสร้อยแสงไข่มุกมีความสุข ได้สอนเป็นครูสอนเปียโนให้คนหูหนวกและหาทุนให้ชมรมคนหูหนวก ดังตัวอย่าง

*สร้อยแสงไข่มุกมีความสุขอย่างมากอยู่แล้ว ที่มีโอกาสได้เป็น
ครูสอนเปียโนให้คนหูหนวก ยิ่งได้มาร่วมเล่นคอนเสิร์ตการกุศล
เพื่อหาทุนให้ชมรมคนหูหนวก ก็เห็นได้ชัดว่าเธอยิ่งกว่ายินดีและ
เต็มใจ*

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 377)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านการมีน้ำใจตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยแสดงให้เห็นความสุขกับความยินดีที่ผู้รู้จักการมีน้ำใจในการหาทุนให้ชมรมคนพิการ ผ่านการกระทำกับความนึกคิดของตัวละคร ซึ่งสามารถช่วยเหลือผู้อื่น มีจิตใจอ่อนโยน และเกิดความภาคภูมิใจที่ได้แบ่งปันให้ผู้อื่นประสบความสำเร็จและมีความสุข

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ มีคุณค่าสอนคุณธรรมของตัวละครชื่อมานแก้วที่ชื่นชมข้าราชการชื่อมานทีที่มีน้ำใจห่วงใยเด็กๆ และยอมเสียสละ ห่วงใยในการช่วยเด็ก ๆ ที่ป่วยเข้าโรงพยาบาลทั้งที่เด็กคนนี้ไม่ใช่ญาติของมานที ดังตัวอย่าง

*วูบหนึ่งหล่อนนึกถึงตอนที่เขาอุ้มเด็กออกมาจากโรงเรียน
วินาทีนั้นหล่อนรู้สึกว่าเขาเท่มาก เสียสละ กล้าหาญ ห่วงใยในทุกข์
สุขของคนอื่นที่ไม่ใช่ญาติ สมแล้วที่เกิดมาเป็นข้าราชการรับใช้
แผ่นดิน*

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 151)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านการมีน้ำใจตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยชี้ให้เห็นคุณค่าของการมีน้ำใจช่วยเหลือและแบ่งปันคนอื่น พฤติกรรมการมีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปันจะได้รับการยอมรับและชื่นชมจากผู้พบเห็นและสังคม จะกระตุ้นให้บุคคลอื่น ๆ มีพฤติกรรมทางบวกที่สังคมต้องการเพิ่มมากขึ้น

นวนิยายเรื่อง ใต้ร่มใบภักดิ์ มีคุณค่าสอนคุณธรรมของตัวละครชื่อจิรเมธมีน้ำใจยอมลงทุนเงินเป็นจำนวนหลายล้านเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ ความซาบซึ้ง และคำขอบคุณอย่างจริงใจของคนรับจิรเมธก็มีความสุข ดังตัวอย่าง

นักธุรกิจหนุ่มเอ๋ย๋ม ๆ รู้แ่ใจว่าสิ่งที่เขาลงทุนไปเป็นจำนวนหลายสิบล้านนั้น ผลประโยชน์ที่จะได้รับกลับมา ต่อให้ทั้งชีวิตนี้ของเขาก็อาจจะยังไม่หมด แต่ถึงอย่างไรเขาก็คิดว่ามันคุ้มค่าอยู่ดี เพราะถ้าไรที่เขาต้องการหาไม่เมื่ดเงินดั่งที่ใครคาดคิดไม่ ทว่า มันคือรอยยิ้ม ความซาบซึ้ง และคำขอบคุณอย่างจริงใจของคนรับ ซึ่งทำให้คนฟังเช่นเขาอิมเอมใจต่างหากเล่า

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 375)

ตัวอย่างกล่าวว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านการมีน้ำใจตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยชี้ให้เห็นตัวละครซึ่งเป็นนักธุรกิจได้ลงทุนโดยมีวัตถุประสงค์คือความสุขมีรอยยิ้ม ฟังพาอาศัยตัวเองจากการช่วยเหลือและเอาใจใส่ดูแลของผู้มีน้ำใจ จะทำให้ผู้ที่มีความพอใจที่ได้ช่วยเหลือแบ่งปันผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกเห็นแก่ตัว

สรุปได้ว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้สอดแทรกแนวคิดเรื่องการมีน้ำใจเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสังคมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตัวละครยินดีแบ่งปันสิ่งของและเวลาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการรู้จักคุณค่าของการมีน้ำใจการแบ่งปันโดยผ่านการกระทำของตัวละครดั่งที่มีการทำกิจกรรมให้กับคนชรา ทำให้คนชรามีความสุข และผ่านพฤติกรรมของตัวละครที่ช่วยเหลือเด็กที่ไม่ใช่ญาติ ทำให้ได้รับความชื่นชมของสังคม การมีน้ำใจของตัวละครที่เป็นผู้ให้แต่จะได้รับความสุขและความพอใจในการช่วยเหลือหาทุนให้คนหูหนวก นักธุรกิจที่มีเงินเป็นจำนวนมากการได้ช่วยเหลือผู้อื่นก็ได้รับรอยยิ้มกับความซาบซึ้งจากผู้รับ เป็นสิ่งตอบแทนที่มีค่ามากมาย นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อจึงมีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมด้านการมีน้ำใจ ทำให้ลดความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ผู้รับได้รับความสุขมีความสุขสมดุล สังคมที่จะเจริญก้าวหน้าอย่างมีความสุขสมดุล

จากวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่านวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร สติปัญญา การมีน้ำใจใน การดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

4.2 คุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิต

นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในความเข้าใจในชีวิตควรมีเหตุผล รู้จักพอเพียง บริโภคในระดับพอเพียง ไม่ฟุ่มเฟือย มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ถึงแม้ว่าชีวิตจะมีอุปสรรคต่าง ๆ หากเราไม่มีแนวคิดดังกล่าว เราจะถูกลอก ดังนั้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเน้นแนวคิดดังกล่าวเพื่อมนุษย์ในความเข้าใจในชีวิต และประสบความสำเร็จ นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จึงมีคุณค่าด้านการให้

แง่คิดในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความพอประมาณในการดำเนินชีวิต การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล การดำเนินชีวิตมีภูมิคุ้มกันที่ดี ดังต่อไปนี้

4.2.1 การดำเนินชีวิตอย่างความพอประมาณ

ความพอประมาณนั้นสามารถแบ่งได้เป็นการละเว้น ความบริสุทธิ์ หรือ พรหมจรรย์ และ ความถ่อมตัว ครอบคลุมไปถึงการกิน ดื่ม ที่อยู่อาศัย และการป้องกันตัวเองมิให้เกิดความหลงตัว แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ จึงมีคุณค่าในการให้แง่คิดในความเข้าใจในชีวิต ด้านความพอประมาณ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* เล่าว่านางเอกอ่านหนังสือชื่อ เส้นโค้งแห่งความสุข ของ พระไพศาล วิสาโล ท่านบอกว่าความสุขที่แท้จริงของมนุษย์คือรู้จักความพอประมาณ ใช้ชีวิตพอเพียง นอกจากนี้แล้ว ทางพุทธศาสนาก็ถือว่า จุดแห่งความสุขสูงสุดอยู่ระหว่างความสะดวกสบายกับความอยู่ดีกินดี คือ รู้จักพอประมาณในการดำรงชีวิต ดังตัวอย่าง

เนื่องจากความสุขจากการบริโภคทรัพย์มีขีดจำกัด มันจึงมีขีดสูงสุดอยู่จุดหนึ่ง ในทางพุทธศาสนาก็ถือว่า จุดแห่งความสุขสูงสุดอยู่ระหว่างความสะดวกสบายกับความอยู่ดีกินดี นั้นหมายความว่า ถ้าเราใช้ทรัพย์เพื่อความสะดวกสบายมากเกินไป ก็จะเริ่มสุขน้อยลง ดังนั้นเราจึงต้องรู้จัก ‘พอดี’ กล่าวคือ เมื่อเสพวัตถุจนได้รับความสะดวกสบายถึงจุดหนึ่งแล้ว ก็ควรหยุดหาหรือหยุดเสพไม่ให้เกินจุดนั้นไป หากเราสามารถหยุดตัดดวง เมื่อถึงจุดนั้นได้ เรียกว่า ‘รู้จักพอดี’ หรือ ‘รู้จักประมาณ’ จุดพอดีนั้นคือจุดที่เรามีความสุขสูงสุด ถ้าเราไม่รู้จักจุดนั้น เมื่อเสพจนเลยจุดนั้นไป ความสุขก็จะลดลงตามลำดับ

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 214)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า ความสุขที่แท้จริงของมนุษย์ขึ้นอยู่กับรู้จักพอประมาณ ความสุขนี้ไม่ได้มุ่งหมายวัตถุมากเกินไป หากสะดวกสบายมากเกินไป ก็จะมีผลกระทบต่อความสุขที่สูงสุดของมนุษย์ เพราะสิ่งที่กังวลจะเพิ่มมากขึ้น ความสุขจะน้อยลง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ จึงมีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตที่รู้จักพอประมาณเป็นคำสอนที่ดีที่สุดในการค้นหาความสุขของมนุษย์ สอนให้มนุษย์ไม่ใช้ชีวิตที่ฟุ่มเฟือย รู้จักประหยัดเป็นสิ่งที่ดีงาม

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครชื่อทิวเมฆรู้จักพอประมาณ ทิวเมฆเป็นนักบินพลหลวง แต่ทิวเมฆเข้าใจความสุขที่แท้จริงของตัวเอง เขาไม่ต้องการจบปริญญาโท แต่เขามีความสุขที่มีนา มีวัวและมีอีแต่นของตัวเอง ดังตัวอย่าง

“ถึงไม่ได้จบปริญญาโท แต่อย่างน้อยตอนนี้ฉันก็มีนา มีไอ้แต่น มีวัวอีกฝูงเป็นของตัวเอง...เฮอะละ มีอะไรเป็นของตัวเองบ้างไหม?” เขามองหล่อนตั้งแต่หัวจดเท้า ด้วยสายตาที่เหมือนกับกำลังปลดเครื่องนุ่งห่มของหล่อนออกทีละชิ้น เพื่อสำรวจดูสิ่งที่อยู่ข้างใน รอยขบขันยิ่งยวดที่ปรากฏในดวงตานั้น ทำให้รวงข้าวร้อนผ่าวไปหมดทั้งตัว

(ในม่านเมฆ. 2556 : 76)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตที่รู้จักความพอประมาณตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าไม่มีการศึกษาที่สูง แต่เขาก็ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขที่ได้เลี้ยงวัวและได้เป็นนักบินผนหลวง เขาพึ่งพาตัวเองและใช้ชีวิตพอประมาณโดยผ่านคำพูดของตัวละคร ทำให้เขาภูมิใจในการดำเนินชีวิตแบบพอประมาณ เพราะบางคนที่จบปริญญาโทอาจจะต้องอาศัยพ่อแม่

นวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครชื่อใกล้รุ่งเข้าใจว่าแม่ผ่อนบ้านคนเดียวด้วยความยากลำบาก เมื่อผ่อนบ้านเสร็จและใกล้รุ่งได้ทำงาน สภาพครอบครัวก็ดีขึ้น แต่ใกล้รุ่งกับน้องชายยังใช้ชีวิตแบบพอประมาณ ดังตัวอย่าง

เมื่อภาระการผ่อนบ้านหลังนี้เสร็จสิ้น สถานะทางการเงินของทางบ้านก็คล่องขึ้น ยิ่งพอตัวหล่อนเองเรียนจบ มืงานทำ ครอบครัวก็ไม่ต้องกระเปียดกระเสียวเหมือนเมื่อก่อนอีกต่อไป ตัวแสงแรกเอง ก็เป็นเด็กดี ไม่ใช่คนใช้เงินสุรุ่ยสุร่าย ว่างเมื่อไร ก็มักไปหางานพิเศษทำ

ทุกวันนี้ฐานะทางบ้านแตกต่างจากเดิมโดยสิ้นเชิง แต่หล่อนก็ไม่เคยลืมช่วงยากลำบากของครอบครัว

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 31)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อมีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตแบบความพอประมาณตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครรู้จักความพอประมาณผ่านการกระทำของตัวละคร เพราะเธอเข้าใจว่าบ้านหลังนี้ได้ผ่อนเสร็จสิ้นผ่านความอดทนและความประหยัดของมารดา ดังนั้น เธอกับน้องชายก็ดำเนินชีวิตแบบพอประมาณและจะจดจำความยากลำบากที่เผชิญมา ความพอประมาณทำให้ครอบครัวมีความสุขความเจริญมากขึ้น

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครชื่ออคินสอนบุตรไม่ให้หวัดของขวัญให้เพื่อน ๆ เพื่อไม่ให้ลูก ๆ ยึดวัตถุนิยมมากเกินไปและสอนลูก ๆ ต้องใช้ของอย่างประหยัดดังตัวอย่าง

“เฮ้ ๆ หนูจันจะได้ปีปีหาคุณปู่แล้ว”

“หนูอินก็จะได้ปีปีหาพินนทด้วย”

พินนทเป็นลูกชายของน่านที่กับมานแก้ว อายุมากกว่าหนูอินกับหนูจันสองปี ทั้งนี้เพราะหลังจากที่อศินกับนับดาวแต่งงานกัน ทั้งสองยังไม่ได้มีลูกด้วยกันเหมือนอย่างอีกคู่

“แต่ห้ามเอาไปโรงเรียนนะ เอาไว้ใช้เวลาอยู่บ้านเท่านั้น”

อศินยื่นข้อเสนออย่างไรเสียเขาก็ไม่ยอมให้ลูก ๆ ทั้งสองกลายเป็นพวกวัตถุนิยมมากจนเกินไป

“โอเคค่ะ หนูจันจะไม่เอาไปโรงเรียนค่ะ”

“แล้วก็จะใช้อย่างทะนุถนอมด้วยค่ะ” หนูน้อยทั้งสองต่างให้

สัญญา

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 290)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตแบบความพอประมาณตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครสอนลูกว่าต้องใช้ชีวิตแบบพอประมาณผ่านบทสนทนาของตัวละคร การใช้ของอย่างประหยัดเป็นพฤติกรรมที่รู้จักประหยัดเงินและรู้จักรักษาสิ่งของ การสอนลูกให้เชื่อฟังพ่อแม่และไม่ยึดวัตถุเกินไป

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครชื่อวิรดา กับบิดาใช้ชีวิตฟุ้งเฟ้อทำให้ครอบครัวเป็นหนี้เพิ่มขึ้น บิดาของวิรดา ยังลงทุนอสังหาริมทรัพย์และขาดทุน วิรดาจึงต้องเอาตัวไปแลกเงินเพื่อใช้ชีวิตอย่างหรรษาต่อไป ดังตัวอย่าง

วิรดา มองบิดาผู้เคยเก่งกาจในเชิงธุรกิจด้วยความเห็นใจ

อารมณ์ฉุนเฉียวก็พลันอ่อนลงทันตา ทำไมเธอจะไม่รู้ล่ะว่า...ฐานะทางบ้านของเธอปัจจุบันมันย่ำแย่แค่ไหน ทั้งเรื่องที่บิดาจ่ายค่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อการเก็งกำไรแต่กลับขาดทุนย่อยยับ เพราะใคร ๆ ต่างพากันรู้แกลว หรือจะเป็นการใช้ชีวิตฟุ้งเฟ้อของครอบครัว จนทำให้หนี้สินยิ่งพอกพูนขึ้น ทุกวันนี้ที่พวกเขาจะพอจะเชิดหน้าอยู่ในแวดวงไฮโซได้ก็ด้วยอาศัยเอาตัวเข้าแลกกับเงินจากบรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่ยอมควักกระเป๋าบำรุงบำเรอเธออย่างไม้อั้น

(ไต้ร่มใบภักดี. 2556 : 235)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตแบบความพอประมาณตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างให้ตัวละครไม่รู้จักดำเนินชีวิตพอประมาณและดำเนินชีวิตแบบฟุ้งเฟ้อจนทำให้ครอบครัวเป็นหนี้ บิดาทำธุรกิจขาดทุน

เธอก็ยังใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือย และหาเงินโดยเอาตัวไปแลกเงิน ดังนั้น การดำเนินชีวิตแบบพอประมาณเป็นการดำเนินชีวิตที่ดีและจะทำให้ครอบครัวไม่เป็นหนี้ ฐานะครอบครัวก็มั่นคง

สรุปได้ว่า ตามแนวคิดเศรษฐกิจแบบพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ สอดแทรกแง่คิดเรื่องความสุขที่สูงสุดของมนุษย์คือ ความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ดังเช่น นักบินมีความสุขนอกจากปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองแล้ว ยังเลี้ยงวัวเอง ครอบครัวใช้เงินผ่อนบ้านเสร็จสิ้นด้วยสมาชิกครอบครัวในเวลาดำเนินชีวิตแบบพอประมาณและรู้จักประหยัด พ่อสอนลูก ๆ ให้รู้จักรักษาสิ่งของและไม่ยี้ตัวตุ้มมากเกินไป ตัวอย่างครอบครัวที่ดำเนินชีวิตที่ฟุ่มเฟือยจนทำให้ครอบครัวเป็นหนี้จำนวนมาก เพราะไม่รู้จักดำเนินชีวิตแบบพอประมาณ ดังนั้นนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตแบบพอประมาณ ทำให้มนุษย์มีชีวิตเจริญก้าวหน้าและมีความสุข

4.2.2 การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล

ความมีเหตุผล หมายถึง การพิจารณาที่จะดำเนินงานใดๆ ด้วยความถี่ถ้วนรอบคอบ ไม่ย่อท้อไร้อคติ คำนึงถึงเหตุและปัจจัยแวดล้อมทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้องดีงาม เกิดประสิทธิผล เกิดประโยชน์และความสุข โดยปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นนั้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จึงมีคุณค่าในการให้แง่คิดในความเข้าใจในชีวิตด้านความมีเหตุผล ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครนายหญิงใช้ความมีเหตุผลในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นางเอกออมสินเข้าโครงการซีเอสอาร์ ออมสินถูกคู่แข่งของบริษัทหลอกหลวง เมื่อนายหญิงรู้เรื่องความจริง นายหญิงจึงบอกจุดมุ่งหมายที่เปิดโครงการซีเอสอาร์และห้ามบอกความจริงให้ออมสินรู้ เพราะตั้งใจจะเปลี่ยนแปลงความคิดของอมสิน ดังตัวอย่าง

“ฉันอยากจะรู้ว่ายายออมมันไม่ซื้อเพราะโปรแกรมนี้ หรือเพราะอยากได้เงินห้าหมื่นของฉันกันแน่ ถ้ามันอยากเปลี่ยนแปลงตัวเองจริง มันจะต้องไม่ซื้อต่อไป แต่ถ้ามันรู้ว่าถึงยังไงก็ต้องเสียเงินให้ฉัน เดี่ยวเที่ยงนี้มันออกไปขอปแน้ เพราะฉะนั้นห้ามบอกมันว่าฉันรู้ความจริงแล้ว”

อิทธิเบิกตากว้าง เขารู้มานานแล้วว่านายหญิงเป็นเจ้าของนายที่เต็มไปด้วยจิตวิทยา แต่ไม่คิดว่าจะเล็ดเ็นขนาดนี้

“ผมกลัวมันจะเครียดจนฆ่าตัวตายไปเสียก่อนนะสิครับ ผมว่ายายออมมันได้เรียนรู้อะไรมากแล้ว หุุดเถอะครับ สงสารมัน”

“อีกนิดเดี๋ยวว่า ทำมาถึงขนาดนี้แล้ว จะปล่อยโคลแม้กซี่ไปได้ยังไงไปได้แล้ว อย่าปล่อยให้ความสงสารทำให้งานเสีย”

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 257-258)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า สาเหตุที่นายหญิงเปิดโครงการนี้คือ ทำให้ผู้เข้าร่วมรู้จักคุณค่าของเงิน ใช้ชีวิตแบบพอเพียงประหยัด พึ่งพาตนเอง จึงมีรางวัลให้ทำหมิ่นบาทซึ่งเป็นกำลังใจให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ สิ่งสำคัญคือทำให้คนที่เคยเป็นคนที่ยึดของไม่รู้หยุด เปลี่ยนแปลงเป็นคนที่รู้จักพอประมาณ มีเหตุผล นายหญิงจึงมีเหตุผลอธิบายความคิดของตัวเอง คำนึงถึงผลดีและผลเสียที่จะบอกความจริงให้ลูกน้องฟัง เพราะจะช่วยลูกน้องอย่างจริงจังและได้ประโยชน์ ดังนั้น ความมีเหตุผลของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงคือ ใช้ความคิดรอบคอบ คำนึงถึงผลดีกับผลเสีย แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อจึงมีคุณค่าด้านให้แง่คิดการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* มีคุณค่าให้แง่คิดผ่านการกระทำของตัวละครได้เขียนจดหมายถึงยายน้อย พอติรวงข้าวได้เห็นจดหมายของนี้ ผู้เขียนบอกว่า เหตุผลที่ท่านให้เบ็ดตกปลาดีกว่าการให้ปลา คือ การตกปลาต้องใช้ความอดทนและประสบการณ์ ดังตัวอย่าง

ช่วงแรกที่ผมมาที่นี่ ผมได้เรียนรู้งานที่พระองค์ท่านทำ ผมยิ่งรู้ว่าท่านมีพระอัจฉริยภาพมากแค่ไหน ทุกสิ่งที่ทรงทำ ล้วนมีแนวคิดอยู่ที่ว่า ไม่มีอะไรดีไปกว่าการที่ทำให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ การช่วยให้คนยืนด้วยขาตัวเอง ก็เหมือนกับการให้เบ็ดตกปลาแก่เขา ไม่ใช่เอาปลาไปให้

การใช้เบ็ดตกปลา อาจต้องใช้ความอดทน ต้องฝึกฝน และตกทุกวันเพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์และรู้ว่าจะตกอย่างไรให้ได้ปลา รู้ว่าตรงไหนมีปลาชุก ตอนไหนปลาจะมากินเหยื่อ ไม่เหมือนเมื่อปลาที่กินได้ทันที แต่เมื่อหมดไปแล้วก็ต้องรอคนเอามาให้ใหม่ เพราะตกเองไม่เป็น

(ในม่านเมฆ. 2556 : 97)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยชี้ให้เห็นให้ว่าการให้เบ็ดตกปลาจะทำให้ชาวประมงรู้จักเลี้ยงตัวเองได้และมีความสามารถในการตกปลา มีอาชีพของตัวเองและพอกินพอใช้ การตกปลาเองยังช่วยฝึกฝนความอดทน ความเพียรของชาวประมง ดังนั้น การให้เบ็ดตกปลาดีกว่าการให้ปลา เป็นเหตุผลต้องการสืบทอดกับชาวไทยทุกคน

นวนิยายเรื่อง *หัวใจใกล้รุ่ง* มีคุณค่าให้แง่คิดผ่านตัวละครชื่อใกล้รุ่ง มีเหตุผลในการดำเนินชีวิต รวงข้าวกล้าเผชิญกับปัญหาหนักหรือเบา เพราะรวงข้าวจำคำสอนของบิดาได้เสมอ และเชื่อว่าชีวิตเป็นความหวัง ดังตัวอย่าง

ไม่ว่าหล่อนจะต้องเผชิญกับปัญหาหนักหรือเบา สุดท้ายก็จะฝ่าฟันผ่านพ้นไปได้ในที่สุด ก็บิดาเคยบอกแล้วว่า เหตุผลที่ตั้งชื่อ

หล่อนว่าใกล้รุ่ง ก็เพราะอยากให้หล่อนเป็นตัวแทนของความสุข
และความหวังของครอบครัวหรืออาจจะของใครหลาย ๆ คนก็ได้

เพราะฉะนั้น ชีวิตนี้จะเศร้าไปใย และการคิดถึงใครสักคน
หรือความทรงจำมากมายในวันวาน ก็อาจเป็นความมดงามอย่าง
หนึ่งในชีวิตก็ได้ ถ้าเราเลือกเก็บสิ่งดี ๆ มาเป็นการสร้างรอยยิ้ม
ความหวัง และกำลังใจให้ตัวเองแทนการจมปลักอยู่กับมัน

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 50)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุดลูกไม้ของพ้อมีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนิน
ชีวิตอย่างมีเหตุผลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครเก็บสิ่งดี ๆ และสิ่งงดงามมาเป็นการ
สร้างกำลังใจและรอยยิ้มให้กับตัวเอง ไม่ว่าจะชีวิตจะเศร้าหรือมีปัญหามากมาย เธอก็จะต่อสู้กับชีวิต
เพราะการต่อสู้กับชีวิตจะทำให้เธอมีความหวังและความสุข

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครชื่อนับดาวคัดค้านชาวบ้านปลูก
ฝิ่น เพราะฝิ่นเป็นยาเสพติดที่ทำลายเยาวชนในประเทศไทย ยังทำลายประเทศชาติด้วย แผ่นดินจะไม่
มีอะไรเหลือให้ลูกหลาน ดังตัวอย่าง

“ทำไม” นับดาวย้อนถามเสียงหัวน “การที่ฉันมานี้ผิด
ตรงไหน หากทุกคนห่วงแต่ความสุขสบายส่วนตัว แผ่นดินของเรา
จะหลงเหลืออะไรไว้ให้ลูกหลาน คุณรู้ไหมว่าการปล่อยให้ชาวเขา
ปลูกฝิ่นมันเป็นปัญหาร้ายแรงขนาดไหน ไอ้ที่ประเทศอื่นเขามองว่า
ประเทศของเราแย่ก็เพราะว่าไอ้ฝิ่นนี้แหละที่ถูกลักลอบส่งออก
ไปนอกประเทศ แปรรูปเป็นยาเสพติดไม่รู้กี่ชนิด แล้วก็ส่งเข้ามา
ทำลายเยาวชนในประเทศของเราเอง ถ้าพวกราชการอย่างคุณว่าง
นัก ก็ช่วยหยุดเอาเวลาไปทำเรื่องไร้สาระแล้วทำอะไรที่เป็น
ประโยชน์ต่อส่วนรวมดีกว่า”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 72)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุดลูกไม้ของพ้อมีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนิน
ชีวิตอย่างมีเหตุผลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครเข้าใจถึงโทษของการปลูกฝิ่น
มากกว่าเกิดผลดี เพราะฝิ่นที่ชาวบ้านปลูกถูกส่งออกไปนอกประเทศ ชาวต่างดาวแปรรูปเป็น
ยาเสพติดส่งเข้าประเทศไทย จนทำลายเยาวชนไทย เธอจึงคัดค้านการปลูกฝิ่นและสั่งสอนข้าราชการ
ที่มีเวลาว่างควรสร้างประโยชน์ให้ประเทศชาติ หากไม่ปลูกฝิ่น ประเทศอื่นไม่มีวัตถุดิบในการทำ
ยาเสพติด เยาวชนไทยจะถูกทำลายน้อยกว่า ประเทศจะเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและมี
ประสิทธิภาพ

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครชื่อจिरเมธได้คำตอบจากการสัมภาษณ์ผู้บริโภคลังจากการใช้สบู่ของหมู่บ้านเขากะหมอก สบู่สมุนไพรของบ้านเขากะหมอกไร้สารพิษและใช้ได้ทุกวัย ดังตัวอย่าง

“เขาก็บอกว่าอาบสะอาดดีกว่าสบู่จากกรุงเทพฯ บางก้อนเสียดอีก ฟองก็เยอะ แถมยังไม่มียอดผื่นขึ้นด้วย คนแถวนี้เลยแห่มาใช้สบู่สมุนไพรของยายแกละ เพราะแกโฆษณาไปทั่วว่าของมันดี”
เด็กหนุ่มอธิบายเสียยาวยืด

‘ไม่เป็นผดผื่นขึ้นหรือ ใช่แล้ว’

จिरเมธสังเกตเห็นจุดแข็งของสินค้าขึ้นมาอย่างหนึ่งแล้ว เพราะอาการคันคะเยอและเกิดตุ่มตามร่างกายนั้น อาจเป็นเพราะแพ้สารเคมีหรือน้ำหอมบางชนิดก็ได้

‘ถ้าเราโฆษณาว่าสบู่สมุนไพรของบ้านเขากะหมอกไร้สารพิษ เด็กใช้ได้ผู้ใหญ่ใช้ได้ ยิ่งใส่ในแพ็คเกจสีส้มสวยงาม แต่ยังคงราคาประหยัดไว้ แล้วคนที่ไหนจะไม่แห่มาซื้อสินค้าของเราบ้างล่ะ’

(*ไต้ร่มใบภักดี*. 2556 : 211-212)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่านวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครได้รับคำตอบว่า อะไรเป็นจุดแข็งกับจุดอ่อนของสบู่สมุนไพรหลังจากสัมภาษณ์ผู้ใช้สบู่ หากไม่สัมภาษณ์ผู้บริโภค ผู้ผลิตมีแต่ผลิตอย่างเดียวแต่ไม่พัฒนาสินค้า ผู้ผลิตจะจำหน่ายสินค้าได้น้อยและเสียพลังงาน ดังนั้น การใช้เหตุผลในการสัมภาษณ์ ทำให้รู้จักพัฒนาสินค้าและสินค้าได้เป็นอย่างดี ชาวบ้านจะมีชีวิตมั่นคง มีรายได้เลี้ยงดูครอบครัว

สรุปได้ว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้สอดแทรกแง่คิดในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังเช่น เรื่องนายหญิงทำโครงการซีเอสอาร์ที่เป็นโปรแกรมหยุดซื้อเสื้อผ้า 1 ปี เพราะเหตุผลคือ ให้ลูกจ้างรู้จักคุณค่าของเงินและดำเนินชีวิตแบบพอประมาณ การให้เบ็ดตกปลาทำให้ชาวประมงรู้จักวิธีการตกปลา การใช้รอยยิ้มต่อสู้กับชีวิตเพราะรู้จักชีวิตที่งดงามเป็นความพยายามกับไม่สิ้นหวัง การคัดค้านชาวบ้านปลูกฝิ่นเพราะฝิ่นเป็นยาเสพติดที่ทำลายเยาวชนในประเทศ การสัมภาษณ์ผู้บริโภคระทำให้รู้จักจุดแข็งกับจุดอ่อนของสินค้าเพื่อพัฒนาสินค้า ดังนั้น นวนิยายชุดมีคุณค่าด้านแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงการให้แง่คิดในการดำเนินอย่างมีเหตุผล เพราะจะทำให้ การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและพัฒนาตัวเองให้ดียิ่งขึ้น

4.2.3 การดำเนินชีวิตมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

การมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เป็นคุณลักษณะที่สามในแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง นอกเหนือจากคุณลักษณะด้านความพอประมาณและด้านความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ของ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เป็นแนวคิดสำคัญในประกอบธุรกิจ นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อจึงมีคุณค่าในการให้แง่คิดในความเข้าใจในชีวิตด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี้ที่รัก* มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครนายหญิงเป็นคนที่ไม่ชอบพนักงานที่ อิจฉากันและทำร้ายกัน จึงห้ามพนักงานมีหนี้สินเด็ดขาด เพราะนายหญิงคิดว่าใช้ชีวิตประหยัดเป็น วิธีที่ดีที่ทำให้ตนเองอยู่รอด ดังที่ทุกวันนี้ นายหญิงประสบความสำเร็จเสมอ สะท้อนให้เห็นว่านายหญิง มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ดังตัวอย่าง

“บางคนบอกว่าดิฉันไม่ใช่เจ้านายในอุดมคติ แต่เป็นเจ้า หมายจอมอุดมคติที่คอยตั้งกฎเกณฑ์หรือสร้างแรงจูงใจให้ลูกน้อง เป็นคนที่ใช้ชีวิตพอเพียงเพื่อจะได้มีเงินเก็บออมจนสามารถพึ่ง ตัวเองได้ในที่สุด บางคนบอกว่านี่เป็นดิฉันบ้างที่ออกกฎหมายห้ามมีหนี้สินที่ จัดการไม่ได้ แต่ดิฉันก็เชื่อมั่นเสมอมาว่านี่เป็นวิธีรอดวิธีเดียวใน สังคมยุคบริโภคนิยมทุกวันนี้ คนเราไม่ควรมีหนี้สินล้นพ้นตัว โดยเฉพาะหนี้สินที่ไม่จำเป็น ความไม่เป็นหนี้เป็นลาภอันประเสริฐ โดยเฉพาะหนี้สินจากการบริโภคของฟุ่มเฟือย เพราะการเป็นหนี้ เป็นจุดเริ่มต้นของการทุจริต”

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 278)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า การเป็นเจ้านายในการบริหารงานต้องเป็นคนที่มิเหตุผล นอกจากมีสติปัญญาแล้ว ต้องมีการภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว มีความรอบคอบในการดำเนินธุรกิจ เข้าใจ ต้นเหตุของการเป็นหนี้เพราะความฟุ่มเฟือย การมีหนี้สินเป็นจุดเริ่มต้นของทุจริต ซึ่งนายหญิงต้องหา วิธีการแก้ไขปัญหาและการเป็นหนี้สิน ดังนั้น ในแง่คิดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านภูมิคุ้มกันที่ดีใน ตัวในการดำเนินชีวิต

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครชื่อรวงข้าวรู้จักปัญหาของบ้านไอดิน คือ แห้งแล้ง หากรวงข้าวช่วยแก้ไขปัญหานี้ ชาวบ้านไม่ต้องไปทำงานที่โรงงานกับกรุงเทพฯ ชาวบ้าน สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ดังตัวอย่าง

หล่อนเข้าใจแล้ว...ที่ ‘พระเอก’ ในจดหมายของหล่อนบอก ว่า พระองค์ท่านไม่ชอบให้ปลา แต่ชอบที่จะให้เบ็ดตกปลา...ท่าน

ทรงคิดค้นเพื่อแก้ปัญหาให้ชาวบ้านทำอาชีพของตนเอง เพื่อเลี้ยงตัวได้

ปัญหาของที่นี่คือภัยแล้ง ถ้าแก้ปัญหาภัยแล้ง ชาวบ้านก็ทำอาชีพได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ โดยไม่ต้องออกจากพื้นที่ไปทำงานโรงงาน ไปหางานทำที่กรุงเทพฯ หรือเอาแต่รอเงินทองซ้ำของบริจาคจากใคร

ใช่แล้ว... ปัญหาภัยแล้งนี้แหละ คือคำตอบ!

ถ้าชาวบ้านเดือดร้อนเรื่องนี้... และพระองค์ท่านทรงเห็นปัญหา ทำไมหล่อนจึงไม่สืบทอดเจตนารมณ์นั้น

(ในม่านเมฆ. 2556 : 137)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จึงมีคุณค่าด้านการให้แง่คิดการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครรู้จักปัญหาแห่งแล้งของหมู่บ้าน มีการสอนวิธีเพิ่มรายได้ดีกว่าการให้เงิน เมื่อชาวบ้านมีความสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ก็ไม่ต้องทำงานที่อื่น บิดามารดาก็จะมีเวลาดูแลเด็ก ๆ และสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดี ไม่ทิ้งให้เป็นภาระของปู่ย่าตายาย ครอบครัวมีความอบอุ่นมากขึ้น ดังนั้น การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวสามารถช่วยเหลือคนอื่นอย่างแท้จริง ทำให้สภาพชีวิตของชาวบ้านก็จะดีขึ้น

นวนิยายเรื่อง หัวใจใกล้รุ่ง มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครชื่อใกล้รุ่ง นอกจากเข้าร่วมประกวดวงดนตรีแจ๊ส ยังสมัครหาทุนไปฝึกอบรมด้านดุริยางคศิลป์ที่ต่างประเทศ ถึงแม้ว่าใกล้รุ่งประกวดวงดนตรีแจ๊ส แต่ใกล้รุ่งได้รับทุนจากกระทรวงวิทยาศาสตร์และการวิจัยออสเตรีย ดังตัวอย่าง

“ผลเป็นยังไงบ้าง” เขาถามขึ้นทันที ขณะอยู่ในรถ

ใกล้รุ่งคลี่ยิ้มสดใส ก่อนตอบ “สงสัยรุ่งคงต้องไปเป็นแม่บ้านให้สักก่อนแล้วแหละ”

“หมายความว่า...”

ใกล้รุ่งพยักหน้า “รุ่งครอบครัว” ตอบพลางถอนหายใจ

...

หลังจากวางสาย ใกล้รุ่งกำมือข้างหนึ่งและดึงเข้าหาตัว ใบหน้าฉายชัดถึงความดีใจสุดขีด “สิ่ง ไม่อยากเชื่อเลย”

“มีอะไรเธอรุ่ง”

“รุ่งได้รับทุนจากกระทรวงวิทยาศาสตร์และการวิจัยออสเตรีย ให้ไปฝึกอบรมด้านดุริยางคศิลป์ที่ University of Music and Performing Arts Vienna ด้วย”

“หา”ใบหน้าคมสันอึ้งตะลึงงัน

“รุ่งไม่ยอมเชื่อจริง ๆ นะ รุ่งลองไปอดิชนทั้งไว้เมื่อเดือน
ก่อน แต่คนขอทุนเยอะมาก ไม่คิดว่าจะได้ อยากจะกรี๊ดดัง ๆ ไป
เลย ลิงดีใจกับรุ่งมัย”

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 :389- 390)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิด การมี
ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครมีการเตรียมเข้าประกวดดนตรี
แจ๊ส ขณะเดียวกัน ยังสมัครขอรับทุนการศึกษาเพื่อไปอบรมที่ต่างประเทศ ดังนั้น เธอเข้าใจว่าหาก
เธอตกอပ်ในวงดนตรีแจ๊ส เธอยังมีโอกาสได้รับทุนการศึกษาจากฝ่ายอื่น สุดท้าย เธอได้รับ
ทุนการศึกษาและได้บรรลุตามใฝ่ฝันของตัวเอง การมีภูมิคุ้มกันที่ดีทำให้เธอได้ประสบความสำเร็จและ
เจริญก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครซื้อค้ำปานกับสิ่งไม่ได้ไปทำ
ลักลอบตัดไม้อีก แต่ทำไร่สตรอว์เบอร์รี่ และยังศึกษาวิธีการทำผลิตภัณฑ์จากสตรอว์เบอร์รี่เพื่อหา
รายได้มาเลี้ยงดูลูกหลาน ดังตัวอย่าง

หลังจากเหตุการณ์เมื่อสิบสี่ปีก่อนผ่านพ้น ค้ำปานและลิ่งก็
กลับมาใช้ชีวิตบั้นปลายอยู่กับครอบครัวในไร่แสงดาวอย่างมี
ความสุข ทั้งสองไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับพวกขบวนการลักลอบตัดไม้อีก
แต่หันมาทำเกษตรที่สูงอย่างถาวร ทั้งยังไปศึกษาวิธีการทำ
ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสตรอว์เบอร์รี่ และเป็นตัวตั้งตัวตีในการขยาย
ขยายกิจการของไร่แสงดาวให้มั่นคงมากขึ้น เพื่อเป็นรากฐานของ
ลูกหลานสืบไป

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 292)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดการมี
ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างให้ตัวละครรู้จักเลิกการลักลอบตัดไม้และ
ตระหนักกว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย การทำสิ่งที่ถูกต้องจะทำให้ครอบครัวและตัวเองมีความสุข เขาจึง
ตั้งใจทำไร่สตรอว์เบอร์รี่ เพื่อให้ลูกหลานสืบทอดกันไป การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวทำให้ประสบ
ความสำเร็จในการทำธุรกิจ ทำให้ธุรกิจครอบครัวเจริญเติบโต

นวนิยายเรื่อง ใต้ร่มใบภักดี มีคุณค่าให้แง่คิดของตัวละครซื้อจิมเมธไม่ซื้อวิลล่าที่ยังสร้างไม่
เสร็จสมบูรณ์และมีราคาแพงด้วย จิมเมธขอให้ทางธนาคารยึดทรัพย์เอาไปประเมินราคาก่อน ก็จะ
ลงทุนซื้อในราคาที่เหมาะสม ดังตัวอย่าง

“ก็คนพวกนั้นอยากมาโก่งราคาฉันก่อนทำไมล่ะ” จิรเมธ
พูดอย่างสะใจ “หน้อย คิดจะขายที่ให้อันเป็นร้อยล้านเลยเว้ย
ขนาดเสาหลักต้นยังสร้างไม่เสร็จเลยแท้ ๆ ใครจะโง่งไปซื้อกันล่ะ ลู่อ
ให้ทางธนาคารมายึดเอาไปก่อนดีกว่า แล้วฉันค่อยซื้อต่อในราคาที
มันสมน้ำสมเนื้อทีหลัง”

(ได้ร่มใบภักดี. 2556 : 341)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดการมี
ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างตัวละครซึ่งเป็นนักธุรกิจสามารถพิจารณา
สิ่งทีอาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เมื่อไปสำรวจความเป็นมาของที่ดินแล้ว เขามีการภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
ทำให้เขาไม่ลงทุนซื้อวิลล่าและไม่ขาดทุนในการทำธุรกิจ

สรุปได้ว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้สอดแทรกแง่คิดตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงผ่าน
เรื่องตัวละครซึ่งเป็นนายหญิงมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวโดยมีข้อระเบียบของบริษัทคือห้ามมีหนี้สินเพื่อ
อบรมให้ลูกจ้างรู้จักความพอประมาณ ทำให้ลูกจ้างดำเนินชีวิตแบบมีกินมีใช้และมีความสุข การมี
ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวที่สะท้อนผ่านเรื่องราวทีเป็นการแก้ไขปัญหาความแห้งแล้ง ทำให้ชาวบ้านสามารถ
ประกอบอาชีพในหมู่บ้านของตัวเองพึ่งพาตัวเองได้ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวของตัวละครเตรียมตัว
ประกวดหรือสมัครทุนการศึกษาเพื่อบรรลุความใฝ่ฝันของตัวเอง ทำให้ประสบความสำเร็จ การมี
ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวช่วยให้ขยายกิจการ ทำให้ลูกหลานได้รับผลประโยชน์ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
ทำให้รู้จักลงทุนธุรกิจ ทำให้ธุรกิจเจริญเติบโต ดังนั้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด
ลูกไม้ของพ่อ จึงมีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตด้วยการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

จากวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนิน
ชีวิตซึ่งรู้จักพอประมาณในการดำเนินชีวิต การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
ผู้อ่านจะได้แง่คิดและนำแง่คิดดังกล่าวไปใช้แก้ไขปัญหาได้อย่างรอบคอบ รวดเร็วและถูกต้อง เป็น
แนวคิดหลักทีผู้อ่านจะได้ยึดถือและได้สืบทอดอย่างดีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

4.3 คุณค่าด้านการให้ข้อคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

ข้อคิด หมายถึง ประเด็นทีเสนอให้คิดและชวนให้คิด ข้อคิดดี ๆ จะทำให้แก้ไขปัญหาและ
พัฒนาสังคม นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้ข้อคิดตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที
เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ดังนี้

4.3.1 แนวการแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ

ปัญหาสิ่งแวดล้อม หมายถึงปัญหาความเสื่อมโทรมในเชิงคุณภาพและปริมาณของสิ่งแวดล้อม
ทั้งทีเป็นสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ กายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีสาเหตุ

ปัญหาที่มาจากการทำงานของมนุษย์ ปัญหาสิ่งแวดล้อมแบ่งเป็น 3 ปัญหาใหญ่ ได้แก่ ปัญหาภัยธรรมชาติ ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติลดลง ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ดังนั้น มนุษย์ต้องการแก้ไข ปัญหาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติอย่างเร่งด่วน นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อมีคุณค่าด้านการให้ข้อคิด ด้านแนวทางแก้ไขสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ลูกหนี่ที่รัก* มีคุณค่าด้านการให้ข้อคิดรักษาธรรมชาติ ดังเช่น สาเหตุที่ออมสินปั่นจักรยานไปทำงานคือลดค่าใช้จ่าย ขณะเดียวกันยังช่วยลดโลกร้อน เมื่อคนรักของอมสินเอาเชือกมาให้ฟรี ก็องภพไม่เห็นด้วยและฉีกเชือกจนละเอียด เพราะก้องภพคิดว่าก้องภพตัวเองเป็นสิ่งที่สำคัญและการช่วยลดโลกร้อนเป็นหน้าที่ของทุกคน ดังตัวอย่าง

“ผมต้องปกป้องคนที่ผมรัก ทำให้เธอยังมีความภาคภูมิใจ
ในศักดิ์ศรีของตัวเอง ผมพยายามสร้างคุณค่าในตัวเองด้วยการ
ปลดหนี้ด้วยตัวเอง และสร้างคุณค่าในสังคมด้วยการปั่นจักรยาน
ลดโลกร้อน” ว่าพลางหยิบเชือกในมือของอมสินมาฉีกจนละเอียด
ยิบแล้วใส่กระเป๋าทางเกงแทนการโปรยลงพื้น เพื่อไม่ให้ขัดแย้งกับ
แนวคิดอนุรักษ์ที่เขาเพิ่งกล่าวออกไป

(ลูกหนี่ที่รัก. 2556 : 170)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า การปั่นจักรยานแทนรถยนต์เพื่อลดค่าใช้จ่ายและลดโลกร้อน การปั่นจักรยานไปทำงานเป็นวิธีที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การปั่นจักรยานไปทำงาน จะไม่ต้องเสียน้ำมัน ค่าจอดรถกับค่าบำรุงรักษารถ เมื่อใช้น้ำมันกับพื้นที่น้อยลง สารพิษก็จะน้อยลง อากาศจะได้ดีขึ้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ดังนั้นนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อมีคุณค่าด้านการให้ข้อคิดตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ไขสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเพื่อพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและป้องกันภัยธรรมชาติต่าง ๆ

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* มีการแก้ไขปัญหาระบบนิเวศวิทยาล้าง ดังเช่น บ้านไอดินมีปัญหาภัยแล้งแห้ง ฝนตกน้อย เกิดผลกระทบด้านขาดแคลนน้ำใช้อุปโภคบริโภค ดังนั้น จึงมีการทำฝนหลวงเพื่อแก้ปัญหาแห้งแล้ง ดังตัวอย่าง

บ่ายวันนั้น ฝนไม่ได้ตกที่บ้านไอดิน...แต่หล่อนได้ยืมจาก
วิทยุชุมชนที่ป่าเป้าเปิดฟัง บอกว่ามีฝนตกหนักเหนือเขื่อนปรานบุรี
หลังจากที่ฝนไม่ตกมาเป็นเวลานานนับเดือน และปริมาณน้ำในเขื่อน
ลดลงอย่างมากจนน่ากลัวจะมีปัญหาสำหรับการใช้อุปโภคบริโภค
ไม่ต้องพูดถึงการทำเกษตรกรรม

และฝนที่ตกเป็นผลจากการทำฝนหลวงในวันแรกนี้ ช่วย
เพิ่มปริมาณน้ำขึ้นมาได้ และภารกิจของคุณ์ฝนหลวงก็จะดำเนิน
ต่อไปเรื่อย ๆ เพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งแก่ประชาชน

(ในม่านเมฆ. 2556 : 130)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้ข้อคิดในการแก้ไข
สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยการทำฝนหลวงในพื้นที่ แห้งแล้งเพื่อ
เพิ่มปริมาณน้ำ บรรเทาภัยแห้งแล้งหรือภัยป่า การทำฝนหลวงมีประโยชน์ต่อเกษตรกรรมและ
เศรษฐกิจของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านมีน้ำใช้อุปโภคบริโภค

นวนิยายเรื่อง ในม่านเมฆ มีการแก้ไขปัญหารธรรมชาติ ดังเช่น การสร้างฝายชะลอน้ำปลูกป่า
ทำตามแนวพระราชดำริ พื้นที่เกือบเป็นทะเลทรายสามารถกลับมาเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ได้ ด้วย
ความร่วมมือและร่วมมือกับชาวบ้าน ดังตัวอย่าง

“แต่สิ่งมหัศจรรย์เกิดขึ้นได้ อย่างที่เคยเกิดขึ้นในหลาย ๆ
แห่งที่ในหลวงของเราเสด็จพระราชดำเนินไปถึง พื้นที่ที่เกือบ
กลายเป็นทะเลทราย ได้กลับมาเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ ด้วยวิธีการที่
พวกเรากำลังทำตามแนวพระราชดำริ อย่างการสร้างฝายชะลอน้ำ
ปลูกป่า สร้างแนวกันไฟ บ้านไอนินจะเป็นอีกพื้นที่หนึ่ง ที่เรา
ร่วมกันพลิกฟื้นผืนป่าให้เขียวขจี และช่วยกันรักษาเอาไว้ไม่ให้ใคร
มาทำลาย ย่อมเป็นสิ่งที่ดีคนตัวเล็ก ๆ อย่างพวกเราจะได้ เพื่อ
ในหลวงของเรา”

(ในม่านเมฆ. 2556 : 288)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า ป่าไม้สามารถปรับอากาศได้และช่วยอนุรักษ์ดินกับน้ำ ยัง
สามารถแก้ไขปัญหาดินแห้งแล้งได้ เมื่อเรารักษาป่าไม้ให้อุดมสมบูรณ์ ทุกอย่างจะดีขึ้นไปเรื่อย ๆ
การรักษาป่าเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่หายาก และป้องกันภัยธรรมชาติอัน
เกิดจากน้ำท่วมและการพังทลายของดิน ตลอดทั้งเพื่อประโยชน์ในการศึกษา การวิจัย และ
นันทนาการของประชาชนเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ผู้เขียนใช้วิธีให้แง่คิดผ่านคำพูดของ
เจ้าอาวาสวัด ทำให้แนวคิดการรักษาป่าไม้ น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อจึงมีคุณค่า
ด้านการให้ข้อคิดในการแก้ไขสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ

นวนิยายเรื่อง แสงดาวกลางใจ มีการอธิบายผลกระทบที่เกิดจากการทำลายป่า ดังเช่น
ตัวละครชื่อนับดาวพูดกับพ่อเลี้ยงว่า การทำลายป่าจนถึงป่าหมด จะทำให้โลกร้อน สัตว์ป่ากับพันธุ์
พืชต่าง ๆ จะหมดและภัยพิบัติจะตามมาด้วย พื้นที่กลายเป็นทะเลทรายได้ ดังตัวอย่าง

“พ่อเลี้ยงทำผิดก็สมควรรับผิด การตัดไม้ทำลายป่ามัน
เลวร้ายมากไม่รู้หรือไง ถ้าหากป่าหมด ภัยพิบัติก็จะตามมา โลกก็
จะร้อน สัตว์ป่าก็จะสูญพันธุ์แล้วอีกหน่อยผืนดินที่อุดมสมบูรณ์ก็จะ
กลายเป็นทะเลทราย ไอ้ที่ฝนฟ้ามันสับสนฤดูกาลอยู่ทุกวันนี้ก็
เพราะพวกตัดไม้ทำลายป่าอย่างพ่อเลี้ยงนี่แหละ พ่อเลี้ยงจะเห็นแก่
ตัวทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นของส่วนรวมไปอีกนานแค่ไหน
พ่อเลี้ยงไม่กลัวเจ้าป่าเจ้าเขาหลงโทษบ้างหรือ”

(แสงดาวกลางใจ. 2556 : 271)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อมีคุณค่าด้านการให้ข้อคิดตามแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ไขสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติโดยสร้างให้ตัวละครอธิบายความสำคัญ
ของป่าไม้และผลเสียเกิดจากการทำลายป่าไม้ผ่านคำพูดของตัวละคร หากไม่มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์
สัตว์กับพันธุ์พืชจะหมด โลกร้อนยิ่งขึ้น ทะเลทรายจะเกิดขึ้นง่ายกว่าเดิม มนุษย์กับธรรมชาติมีความ
ขัดแย้งกัน ทำให้โลกนี้ไม่มีความสมดุล มนุษย์ไม่อาจอยู่รอดจากภัยพิบัติธรรมชาติ ดังนั้น การอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญมาก เป็นสิ่งเล็ก ๆ ที่มนุษย์ทุกคนทำได้

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบกาดี้* มีคุณค่าด้านการให้ข้อคิดการรักษารักษาธรรมชาติ ดังเช่น ผู้ใหญ่ธัมแห่ง
บ้านเขากะหมอกผลิตน้ำมันไบโอดีเซลไว้ใช้ยามที่น้ำมันขาดแคลน การผลิตน้ำมันไบโอดีเซลนอกจาก
ช่วยลดความยากลำบากให้แก่ลูกหลาน ยังช่วยลดมลพิษทางอากาศและลดควันท้าได้ ดังตัวอย่าง

ผู้ใหญ่ธัมแห่งบ้านเขากะหมอกสรรเสริญพระปรีชาชาญของ
พ่อหลวงเป็นยิ่งหนัก พระองค์มีสายพระเนตรอันกว้างไกล ทรง
คาดการณ์ได้อย่างแม่นยำว่าการสร้างพลังงานทดแทนอย่าง
น้ำมันไบโอดีเซลขึ้นมาจะช่วยลดความลำบากให้แก่ลูกหลาน
ของเรา หากพลังงานเชื้อเพลิงที่พวกตนใช้กันอย่างสิ้นเปลืองทุก
วันนี้ร่อยหรอลงไปในภายภาคหน้า และยังถือเป็นการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมไปในตัวด้วย เพราะน้ำมันไบโอดีเซลนั้นสามารถลด
มลพิษทางอากาศที่เป็นผลมาจากการเผาไหม้ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่ง
จะช่วยลดควันท้าได้ถึงร้อยละ 40 เลยทีเดียว

(ไต้ร่มใบกาดี้. 2556 : 8)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้ข้อคิดตามแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ไขสภาพแวดล้อมธรรมชาติ โดยให้ตัวละครใช้ภูมิปัญญาผลิตน้ำมันไบโอดีเซลที่ไร้พิษในการแก้ไขน้ำมันที่อาจจะขาดแคลนผ่านการกระทำของตัวละคร เพราะผู้ใหญ่บ้านรู้ว่า
น้ำมันไบโอดีเซลสามารถช่วยลดมลพิษทางอากาศและช่วยลดควันท้าได้ หากปัญหามลพิษไม่แก้ไข

มนุษย์จะมีโรคต่าง ๆ และป่วยง่าย ภัยพิบัติก็จะตามมาด้วย ดังนั้น การผลิตน้ำมันที่ทดแทนพลังงานธรรมชาติจะมีผลประโยชน์ต่อมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติที่ดีทางหนึ่ง

สรุปได้ว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้สอดแทรกแนวคิดตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเรื่อง การรักษาธรรมชาติด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การปั่นจักรยานเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน การสร้างฝายชะลอน้ำ และปลูกป่าทำให้อากาศชุ่มชื้น การคัดค้านนักลงทุนทำลายป่า เพราะป่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญมาก สำหรับมนุษย์ทุกคน ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ทำให้อากาศดี อากาศจะไม่ร้อนมากเกินไปและไม่หนาวมาก การผลิตน้ำมันไบโอดีเซลทำให้อากาศดีทางอากาศและลดควันทา ดังนั้นผลประโยชน์จากป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ทำให้มนุษย์กับธรรมชาติมีความสมดุลมากขึ้น นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อจึงมีคุณค่าด้านการให้ ข้อคิดตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ไขสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเพื่อผลประโยชน์ของ ส่วนรวม

4.3.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด โดยใช้ให้น้อย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ ยาวนาน และก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม ในสภาพปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น ดังนั้นการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีความหมาย รวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วย แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเน้นความสัมพันธ์ความสมดุล ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จึงมีคุณค่าในการให้ข้อคิดในการแก้ไขปัญหาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง หัวใจไกล่รุ่ง มีการอธิบายประโยชน์ของป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ดังเช่นอากาศที่ดี มาก ไม่หนาวมากและไม่ร้อนมาก เป็นพื้นที่ที่น่าอยู่อาศัย ตัวละครชื่อสิงขรก็ภูมิใจได้เป็นนักบินผู้ดูแล ฝืนป่า ดังตัวอย่าง

“ที่นี่เป็นดินแดนแห่งป่าหนาวและป่าหมอก ฤดูหนาว ก็ เย็นยะเยือกเหมือนในตอนนี้ ฤดูร้อน อุณหภูมิก็ไม่ถึง ๒๕ องศา เซลเซียส ส่วนในช่วงฤดูฝน ฝนจะพราวเหมือนอยู่ในป่าหมอก ความ สมบูรณ์ของฝืนป่าที่นี่ ทำให้มีอากาศเย็นตลอดปี”

ไกล่รุ่งสัมผัสได้ถึงความภาคภูมิใจที่เจอในน้ำเสียงหัวทิ่ม เขาเคยเปรยให้ฟังว่ารักและภูมิใจกับหน้าที่นักบินผู้ดูแลฝืนป่า ต้นไม้ทุกต้นคือมรดกของแผ่นดินที่เขาจะปกป้องดูแลรักษาด้วย ชีวิต และจะปลูกฝังลูกหลานของเขาให้หวงแหนฝืนป่าของแผ่นดิน และหล่อนก็เห็นด้วยอย่างไร้เงื่อนไข ความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้

ที่นี้ดังมเกินกว่าที่หล่อนจะยินยอมให้ใครมาบุกรุกทำลายด้วย
เช่นกัน

(หัวใจใกล้รุ่ง. 2556 : 403)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้ข้อคิดตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ โดยสร้างให้ตัวละครมีหน้าที่ที่น่าภูมิใจและมีคุณค่าผ่านคำพูดกับความคิดเห็นของตัวละคร ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์นอกจากทำให้อากาศสดชื่นแล้ว ยังทำให้มนุษย์มีอารมณ์และจิตใจที่ดีในขณะที่พบเห็นธรรมชาติที่สวยงาม ดังนั้น ทุกคนควรปกป้องดูแลรักษาธรรมชาติอย่างดีและควรปลูกฝังให้ลูกหลานรู้จักความสำคัญและประโยชน์ของป่าไม้

4.4 คุณค่าด้านความรู้

คุณค่าด้านความรู้ หมายถึง มนุษย์ใช้ความรู้ความสามารถเกิดผลประโยชน์ให้ตัวเองกับสังคม ทำให้ตัวเองประสบความสำเร็จ แก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาเศรษฐกิจ นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านความรู้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

4.4.1 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสบู่สมุนไพรกับน้ำมันไบโอดีเซล

นวนิยายเรื่อง *ไต้ร่มใบภักดี* มีคุณค่าด้านความรู้ของตัวละครจิระเมธกับลัลนาใช้ความสามารถในการร่วมมือทำสบู่สมุนไพรและน้ำมันไบโอดีเซลจากต้นปาล์มกับน้ำมันพืช ยังร่วมมือเปิดร้านค้าขายดังตัวอย่าง

“ก็ไบโอดีเซลนะมันไปช่วยหล่อลื่นแทนกำมะถันในน้ำมันดีเซล เลยช่วยลดฝุ่นละอองหรือพวกควันดำได้ เพราะทำให้เครื่องยนต์เผาไหม้สมบูรณ์จนไม่เกิดการอุดตัน”

“แล้วยังมีประโยชน์ด้านอื่นไหม” จิระเมธซักต่อเพราะเริ่มสนใจ

“มีสิ” เธอรีบบอกเสียงหวาน “นายรู้ใหม่นอกจากเราจะผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากต้นปาล์มและน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว ต้นสบู่ดำก็เป็นพืชอีกชนิดที่เราสามารถนำผลของมันมาสกัดเอาไปทำน้ำมันได้เหมือนกัน แถมกลีเซอรินที่แยกตัวออกมาเราก็จะเอาไปทำเป็นสบู่ ส่วนกากที่เหลือก็ยังทำเป็นปุ๋ยได้อีกด้วย”

...

การเปิดร้านวันแรกของ ‘ร้านเขากะหมอก’ ในวันนี้ จึงมีผู้คนเนืองแน่นซึ่งแวะเวียนมาเลือกซื้อชมกันด้วยความสนใจ เกินกว่าเป้าหมายที่พวกเขาตั้งไว้เสียอีก ทุกคนจึงต้องวิ่งวุ่นกันจนเหงื่อ

โซมกาย โดยเฉพาะคนที่เป็นทั้งมันสมองและหัวเรือใหญ่ของบรรดาชาวบ้านอย่างจืดจาง จวบจนพระอาทิตย์ลับขอบฟ้า พวกเขาถึงเพิ่งจะได้เริ่มเก็บร้าน และเดินทางกลับหมู่บ้านไปพักผ่อนด้วยความอ่อนล้า ทว่า ใบหน้าของทุกคนนั้นมันกลับเปี่ยมไปด้วยความสุข มีกำลังใจที่จะสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ต่อไป

(ได้ร่มใบภักดี. 2556 : 165-438)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านความรู้โดยให้ตัวละครมีความรู้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการทำน้ำมันไบโอดีเซลกับสบู่สมุนไพร น้ำมันไบโอดีเซลมีประโยชน์ช่วยลดควันดำกับฝุ่น ต้นปาล์มกับน้ำมันพืช สามารถแปรรูปเป็นน้ำมันไบโอดีเซล สบู่สมุนไพร และปุ๋ยได้ ชาวบ้านเอาผลิตภัณฑ์เหล่านี้ไปจำหน่ายและขายได้เป็นจำนวนมาก ทำให้ชาวบ้านเพิ่มรายได้และมีความสุข ชาวบ้านสามารถพึ่งพาตัวเองได้ ผู้อ่านก็ได้รับความรู้ดังกล่าวอย่างชัดเจน

4.4.2 ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน

นวนิยายเรื่อง ลูกหนี้ที่รัก มีคุณค่าด้านความรู้การทำบัญชีครัวเรือน ดังเช่น ตัวละครชื่อการดี ช่วยหมู่บ้านที่มีหนี้สินจำนวนมาก ต้องแก้ปัญหาด้วยการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และนำผลที่ได้จากการทำบัญชีมาวางแผนการใช้ชีวิตและการใช้จ่ายเงิน ตัวละครชื่อการดีแนะนำให้ตัวละครชื่อออมสิน ควรทำบัญชีรายรับรายจ่าย ดังตัวอย่าง

นางนุชกับการดีผลัดกันเล่าให้ฟังว่า เมื่อก่อนหมู่บ้านนี้ก็เหมือนหมู่บ้านชนบทอื่น ๆ ที่ชาวบ้านมีหนี้สินล้นพ้นตัวจากการทำการเกษตรและการอุปโภคบริโภคที่เกินตัวและไม่รู้ตัว จนเมื่อเธอเริ่มเข้ามาทำวิจัยเรื่องนี้ และร่วมกับชาวบ้านซึ่งมีการดีเป็นหัวหน้าทำบัญชีรายรับรายจ่ายในครัวเรือน แล้วนำผลที่ได้จากบัญชีมาวางแผนการใช้ชีวิต จนตอนนี้คนกว่าครึ่งของหมู่บ้านมีบัญชีครัวเรือนที่สามารถนำมาวางแผนการใช้ชีวิตได้ และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การดียืนยันเป็นมั่นเหมาะว่าสมุดบัญชีรายรับรายจ่ายในครัวเรือนนี้เองที่จะช่วยปลดหนี้ให้เธอได้สำเร็จ และทำให้เธอกลายเป็นคนใหม่

(ลูกหนี้ที่รัก. 2556 : 41-42)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านความรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครได้รับประโยชน์ที่ปลดหนี้ได้สำเร็จจากการทำบัญชีครัวเรือน ยังทำให้ดำเนิน

ชีวิตอย่างมีความสุข รู้จักคุณค่าของเงิน ไม่ดำเนินชีวิตที่ฟุ่มเฟือย รู้จักพอประมาณ ทำให้พัฒนาเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาหนี้สิน มีความหวังและรอยยิ้มในอนาคต ผู้อ่านก็จะได้รับความรู้การทำบัญชีครัวเรือนว่าเป็นแนวทางวางแผนชีวิตและแก้ไขปัญหาหนี้สินได้ดี

4.4.3 ความรู้เกี่ยวกับการทำฝนหลวง

นวนิยายเรื่อง *ในม่านเมฆ* มีคุณค่าด้านความรู้จากการปฏิบัติงานของนักบินฝนหลวงทำฝนหลวงเพื่อแก้ไขปัญหาไฟป่า นักบินใช้เวลาสามวันกว่าจะดับไฟที่รุนแรงได้ในพื้นที่สามตำบลกับหมู่บ้านไอดิน ดังตัวอย่าง

“รายการล่าสุดจากศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวง พบว่าการขึ้นบินทำฝนหลวงในพื้นที่ตลอดสามวัน ได้ผลน่าพอใจ เพราะว่าช่วยลดความรุนแรงของไฟป่าที่ปกคลุมอยู่ในสามตำบล ในวันนี้ฝูงบินฝนหลวงก็ยังคงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องในพื้นที่เป้าหมายคือ ทางตะวันตกของตำบลบ้านไอดิน ซึ่งเป็นพื้นที่เผาไหม้รุนแรงที่สุด”

(ในม่านเมฆ. 2556 : 202)

ตัวอย่างกล่าวอย่างชัดเจนว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านความรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ตัวละครทำฝนหลวงในการตัดไฟไหม้ ฝนหลวงนอกจากช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นในพื้นที่แห้งแล้งแล้ว ยังช่วยแก้ปัญหาไฟไหม้ในป่าที่ดับไฟได้ยากลำบาก ความรู้ด้านการทำฝนหลวงยังทำให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์มากมาย ลดความเสียหายของป่าไม้และป้องกันไฟทำลายป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น นวนิยายจึงให้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาด้วยฝนหลวงอย่างมีคุณค่า

สรุปได้ว่า นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้สอดแทรกแนวคิดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยได้คุณค่าเรื่องการทำน้ำมันไบโอดีเซลลดควันดำกับฝุ่น การจำหน่ายน้ำมันไบโอดีเซลเพิ่มรายได้ให้ชาวบ้าน การทำบัญชีครัวเรือนช่วยปลดหนี้ได้สำเร็จและพึ่งพาตัวเองได้ การทำฝนหลวงในการแก้ไขปัญหาความแห้งแล้งและป้องกันไฟไหม้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จึงมีคุณค่าด้านความรู้ที่ใช้ความรู้นี้มาสร้างผลประโยชน์ให้แก่ตัวเองและสังคม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ และวิเคราะห์คุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านคุณธรรม สภาพแวดล้อมธรรมชาติ และความรู้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จำนวน 5 เรื่อง นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัยโดยการวิเคราะห์ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มี 3 ประการ ได้แก่ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักการด้านสามห่วง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักการด้านสองเงื่อนไข และแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เกี่ยวกับความรักของมนุษย์โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(1) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักการด้านสามห่วงที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ สะท้อนแนวคิดในด้าน 1) ความพอประมาณ ตัวละครในสังคมปัจจุบันระบบทุนนิยมมีทั้งคนจนหรือมหาเศรษฐีดำรงชีวิตที่เน้นพอกินพอใช้ มีเงินเก็บ มีที่อยู่อาศัยที่พอประมาณ บริโภคอยู่ในระดับพอเพียง อาหารการกินที่ไม่ต้องมีราคาแพงแต่เพื่อให้ท้องอิ่มมีความสุข ใช้ยานพาหนะที่ไม่สิ้นเปลืองหรือแสวงหาของใหม่ การแต่งกายไม่หรูหรา ใช้ของที่นำกลับมาใช้ใหม่ รู้จักการใช้จ่ายทำให้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและพึ่งพาตนเองได้ 2) การมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตที่ดี โดยการดำรงชีวิตอย่างมั่นคงและช่วยสังคมให้เข้มแข็งต้องมีความรู้จากประสบการณ์ชีวิต เช่น การทำบัญชีครัวเรือนเพื่อลดรายจ่าย การปั่นจักรยานไปทำงานเพื่อลดโลกร้อน การสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาความแห้งแล้ง การปลูกพืชทดแทนการปลูกฝืนเพื่อมีรายได้ที่มั่นคงและรักษาป่า นอกจากนี้ ความมีเหตุผลของบุคคลที่มีชีวิตที่ดีได้จะต้องมีความรู้และนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน ดังเช่น การแสวงหาข้อมูลผู้บริโภคเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ และตลาดที่จำหน่ายสินค้า 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง เน้นการคำนึงถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ไม่ใช่เงินจากบัตรเครดิต มีความระมัดระวังในการประกอบอาชีพที่มีการเสี่ยง ระมัดระวังการพูดหากไม่มีหลักฐานที่เพียงพอ เรียนวิชาชีพเพื่อใช้

ประโยชน์ในอนาคต เตรียมตัวรับการเปลี่ยนแปลง การปลูกต้นไม้ไว้เพื่อสนองความต้องการในอนาคต รวมทั้งการทำโครงการไปโอติเซลเพื่อใช้แทนน้ำมันที่อาจจะหมดในอนาคต

(2) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักการด้านสองเงื่อนไขที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ในเงื่อนไขแรกคือความรู้ ได้แก่ ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสมาร์ตโฟนมาช่วยทำบัญชีครัวเรือน ปลูกผักบนดาดฟ้า การประกอบอาชีพโดยอาศัยความรอบรู้ ฟื้นฟูป่าไม้ การปลูกเห็ดและสร้างฝายชะลอน้ำ การร่วมมือของชาวบ้านสร้างคันดินกั้นน้ำ ความรู้ด้านดนตรีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ การปฏิบัติงานและบทบาทของนักบิน การทำไปโอติเซลกับการทำสบู่สมุนไพร ความรู้เหล่านี้ต้องปฏิบัติทุกขั้นตอนอย่างระมัดระวัง เงื่อนไขที่สองคือ ความซื่อสัตย์ความเพียรและมีความรับผิดชอบต่อตัวเองและองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มีประโยชน์แก่ตนเอง การทำงานและการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ได้แก่ การใช้สติปัญญาในการใช้จ่ายเงิน การตัดสินใจซื้อของ การสื่อสารความสำคัญของป่าไม้เพื่อป้องกันป่าถูกทำลาย การเลือกชีวิตคู่ครอง การปล่อยวางเลี้ยงลูกให้มีความสุข การควบคุมอารมณ์ของตัวเอง การแบ่งปันความรู้สอนให้ผู้อื่นเรียนรู้ความสุขที่แท้จริงในการดำรงชีวิต การดูแลคนชรา เด็กที่มีปัญหาและนักเรียน การช่วยเหลือผู้ป่วย การแบ่งปันและการเสียสละทำสิ่งที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่น

(3) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับความรักของมนุษย์ ได้แก่ 1) ความรักในครอบครัว คือ ความรักระหว่างพ่อแม่กับลูก การวางแผนให้ลูกเปลี่ยนแปลงตัวเอง คำสอนของพ่อแม่ ความรักระหว่างพี่น้อง ซึ่งพี่น้องช่วยกันการผ่อนบ้านและรับผิดชอบค่าใช้จ่าย บทบาทของพ่อทั้งให้เงินทุน ความคิดเห็น และแรงบันดาลใจกับความรักต่อลูก ความรักระหว่างพนักงานกับเจ้านายที่ช่วยเหลือกัน 2) ความรักระหว่างหนุ่มสาว ได้แก่ ความรักที่ทำให้ผ่านพ้นจากภาระหนี้สิน เป็นกำลังใจในการดำรงชีวิตต่อไป มองเห็นคุณค่าและส่วนที่ดีของคู่รัก ความสัมพันธ์แบบรักอ่อนหวาน ความรักที่เสียสละเพื่อความสุขของอีกฝ่าย เป็นความรักที่นำไปสู่ทางแสงสว่าง โดยมีความอดทนเพื่อให้ความรักแนบแน่นมั่นคง 3) ความรักต่อสังคม ได้แก่ ความรักของชาวบ้านในชุมชนร่วมมือทำกิจกรรมด้วยกัน การรักษาป่า การช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อความสุขของผู้คนทั้งหลายและภูมิใจในอาชีพของตัวเองที่ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

5.1.2 คุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ

คุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อมี 4 ประการ ได้แก่ คุณค่าด้านเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรม คุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตคุณค่าด้านการให้ข้อคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และคุณค่าด้านความรู้ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

(1) นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ 1) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ผ่านการกระทำของนักธุรกิจและข้าราชการที่ทำให้พัฒนาตัวเองกับสังคม ส่วนข้าราชการที่ไม่มีความซื่อสัตย์ถูกดำเนินคดี ลูกจ้างไต่ถามที่ดี

2) ด้านความอดทน สามารถแก้ไขปัญหาได้ ดังเช่น การหารายได้เลี้ยงดูครอบครัวให้มีความสุขและความมั่นคง ทำให้ไม่ท้อแท้ กล้าหาญในการต่อสู้กับชีวิตและการทำงาน 3) ด้านความเพียร แม้เป็นคนหุนหันพลุกพล่านก็สามารถเรียนดนตรีได้สำเร็จ ตำรวจที่ใช้ความเพียรจับผู้ทำผิดกฎหมายได้ ทำให้สังคมสงบสุข 4) ด้านการมีสติปัญญา ตัวละครที่ใช้การบันทึกเสียงทำให้พิสูจน์ความจริงได้และการใช้โปรแกรมเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์แก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว สามารถปรับตัวแก้ไขปัญหาได้ตามสภาพสังคม 5) ด้านการมีน้ำใจ ทำให้รู้จักแบ่งปัน ดังที่ ตัวละครที่ทำกิจกรรมทำให้คนชรามีความสุขช่วยเหลือเด็กที่ไม่ใช่ญาติ ทำให้ได้รับความชื่นชมจากสังคม ทำให้รู้จักว่าการมีน้ำใจการแบ่งปันเป็นสิ่งที่ดีงามและสามารถลดพฤติกรรมเห็นแก่ตัวของมนุษย์ได้

(2) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิต ได้แก่ 1) การดำเนินชีวิตอย่างความพอประมาณ นักบินมีความสุขในการเลี้ยงวัวเอง ครอบครัวอบอุ่นบ้านเสร็จสิ้นเพราะรู้จักประหยัด บิดาสอนลูก ๆ ต้องรู้จักรักษาสีของและไม่ยึดวัตถุมากเกินไป ครอบครัวดำเนินชีวิตที่พุ่มเฟิยจนทำให้ครอบครัวเป็นหนี้ เพราะไม่รู้จักดำเนินชีวิตแบบพอประมาณ ดังนั้น ความพอประมาณ ทำให้มนุษย์เจริญก้าวหน้าอย่างมีความสุข 2) การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล นายจ้างช่วยเหลือลูกจ้างเพื่อปลดหนี้ให้สำเร็จ การให้เบ็ดตกปลาทำให้ชาวประมงรู้จักวิธีการตกปลา การใช้รอยยิ้มต่อสู้กับชีวิตเพราะรู้จักชีวิตที่งดงามเป็นความพยายามกับไม่สิ้นหวัง การคัดค้านชาวบ้านปลูกฝิ่น การพัฒนาสินค้า ทำให้การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและพัฒนาตัวเอง 3) การดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว นายหญิงกำหนดข้อกฎระเบียบเพื่อป้องกันหนี้สินและแก้ไขปัญหาหนี้สิน ทำให้ลูกจ้างดำเนินชีวิตแบบมีกินมีใช้และมีความสุข การแก้ไขปัญหาแห่งแล้งทำให้ชาวบ้านสามารถประกอบอาชีพในหมู่บ้านและเลี้ยงดูพึ่งพาตัวเองได้ การเตรียมตัวเพื่อบรรลุดุจดมการณ์ของตัวเอง ทำให้ประสบความสำเร็จ การขยายกิจการทำให้ลูกหลานได้รับผลประโยชน์การลงทุนธุรกิจที่เหมาะสม ทำให้ธุรกิจเจริญรุ่งเรือง ดังนั้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ เน้นการดำเนินชีวิตแบบพอประมาณและมีเหตุผล

(3) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้ข้อคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม คือ การปั่นจักรยานแก้ปัญหาโลกร้อน การสร้างฝายชะลอน้ำและปลูกป่าทำให้อากาศชุ่มชื้น การคัดค้านนักลงทุนทำลายป่า เพราะป่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญมากสำหรับมนุษย์ทุกคน ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ทำให้อากาศดี การผลิตน้ำมันไบโอดีเซลทำให้ลดมลพิษทางอากาศและลดควันทา ดังนั้นผลประโยชน์จากป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ทำให้มนุษย์กับธรรมชาติมีความสมดุลมากขึ้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ จึงเน้นการหาวิธีแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมและรักษาสภาพแวดล้อม

(4) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านความรู้ ทำให้รู้ว่า สบู่สมุนไพรไร้สารพิษกับน้ำมันไบโอดีเซลนอกจากลดควันดำและยังทำให้ชาวบ้านเพิ่มรายได้ การใช้ความรู้ทำบัญชีครัวเรือนทำให้ปลดหนี้ได้และใช้ชีวิตแบบพอประมาณ การทำฝนหลวงตัดไฟป่า และแก้ไขปัญหาคความแห้งแล้ง

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐาน ได้ดังต่อไปนี้

(1) นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้นำเสนอว่ามนุษย์ที่ปฏิบัติและสืบทอดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสองห่วงสองเงื่อนไขโดยผ่านเรื่องราว การกระทำ ความนึกคิดและบทสนทนาของตัวละคร ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 คือ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ โดยผ่านเรื่องราว การกระทำ ความนึกคิดและบทสนทนาของตัวละคร สะท้อนแนวคิดปรัชญาเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิตของคนไทย และนักเขียนได้นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อตามแนวพระราชดำริที่ประกอบหลักการสามห่วงกับสองเงื่อนไขสามห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัว สองเงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้กับเงื่อนไขคุณธรรม แนวคิดที่สื่อความหมายและจุดประสงค์ให้ประชาชนนำแนวคิดนี้ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อตนเองพอกินพอใช้ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดหลักหรือสะท้อนแก่นเรื่องที่ปรากฏในสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของวรรณา บัวเกิด (2530 : 638) กล่าวว่า แก่นของเรื่อง (Theme) หรือแนวคิดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง ซึ่งผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน แก่นของเรื่องจะต้องเชื่อมโยงเรื่องทั้งหมดเข้าด้วยกัน

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ยังทำให้เข้าใจว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อมนุษย์ มนุษย์จึงได้ยึดถือและปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับแนวคิดของ อัจฉรา โยมสินธุ์ (2549 : 99-100) ได้กล่าวบทบาทและความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่า คนมีปัญญาที่รู้จักพอเพียง จะเริ่มจากการทำความรู้จักตนเอง ประเมินความสามารถและศักยภาพของตนเองอย่างรอบคอบ เพื่อกำหนดเส้นแห่งความพอดีให้แก่ตนเอง และใช้ชีวิตตามมาตรฐานความพอเพียงแห่งตนอย่างไม่ประมาท คนมีปัญญาที่รู้จักพอเพียงจะใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ประมาท รอบคอบ และมีเหตุผล โดยไม่จำเป็นต้องเสียเวลาไปกับการปรุงแต่งแต่มีสติ และเต็มรสที่อนุญาต ความพอเพียงจะทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้ และเอื้อเพื่อความผาสุกไปยั้งผู้อื่น การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากจะสร้างความมั่นคงให้แก่ปัจเจกบุคคลแล้ว ยังสร้างความแข็งแกร่งทางสังคมได้อย่างยั่งยืนด้วย

นอกจากนี้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ได้นำเสนอคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความเพียรและการแบ่งปัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มงาน ประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : 9) ได้กล่าว องค์กรประกอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่า คนทุกระดับและทุกกลุ่มอาชีพสามารถนำหลักแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางซึ่ง ความพอเพียงประกอบด้วยคุณลักษณะและเงื่อนไข ได้แก่ 1) ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว 2) เงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียง การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขคุณธรรมที่เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้รัก สามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ และรู้จักการแบ่งปันให้ผู้อื่น เงื่อนไขหลักวิชาอาศัยความรู้ รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน เงื่อนไขชีวิต ให้ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จงกมลณี เสน่หา (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิถีเศรษฐกิจพอเพียงว่าด้วยชุมชนหมู่บ้านราชธานีโศก ตำบล บุ่งใหม่ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ในการศึกษาวิถีการดำเนินชีวิต สภาพทางวัฒนธรรม คนในชุมชนได้รับการปลูกฝังและขัดเกลา ด้านจริยธรรม คุณธรรมความซื่อสัตย์ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากชุมชนของตนเองเน้นความประหยัดและเป็นเหตุเป็นผลมากที่สุดในการแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ไขปัญหาทั้งอดีตและปัจจุบันต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจกันของคนในชุมชน จึงจะสำเร็จตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

(2) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านเป็นเครื่องมือสอน คุณธรรม คุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิตและคุณค่าด้านการให้ข้อคิดเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อม และคุณค่าด้านความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 คือ แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าในด้านการเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร และมีคุณค่าในด้านการให้ข้อคิดเพื่อรักษา สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและอนุรักษ์วัฒนธรรม การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคม และเศรษฐกิจ ของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพร จารุณี (2541 : 35-44) กล่าวว่า วรรณกรรมมี คุณค่าใน 4 ด้าน ได้แก่ คุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา คุณค่าในด้านการส่งเสริม พัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญา คุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ คุณค่าใน ด้านการส่งเสริมพัฒนาด้านสังคม

หลักการด้านคุณธรรมกับสามห่วงตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีคุณค่าด้านการให้แง่คิดในความเข้าใจชีวิตโดยใช้ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จทั้งชีวิตกับหน้าที่การงาน ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของ อัจฉรา โยมสินธุ์ (2549 : 99-100) ได้กล่าวบทบาทและความสำคัญของแนวคิด

เศรษฐกิจพอเพียงว่า คนมีปัญญาที่รู้จักพอเพียง จะเริ่มจากการทำความรู้จักตนเอง ประเมินความสามารถและศักยภาพของตนเองอย่างรอบคอบ เพื่อกำหนดเส้นแห่งความพอดีให้แก่ตนเอง และใช้ชีวิตตามมาตรฐานความพอเพียงแห่งตนอย่างไม่ประมาท คนมีปัญญาที่รู้จักพอเพียงจะใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ประมาท รอบคอบ และมีเหตุผล โดยไม่จำเป็นต้องเสียเวลาไปกับการปรุงแต่งแต่มีสติ และเต็มรสที่อุดมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นนทจักรีส วงศ์วิชัยวัฒน์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายไทย ซึ่งพบว่า คุณค่าของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายไทยได้ให้คุณค่าต่อผู้อ่าน ทั้งทางจิตใจโดยใช้วรรณคดีและภาพพจน์ในการสื่อความคิด และปัญญา ในด้านความรู้ทั่วไป หรือภูมิปัญญามนุษย์ ความเข้าใจในชีวิต ความรู้ด้านคุณธรรม เศรษฐกิจ ระบบครอบครัว สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ดังนั้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อมีคุณค่าเป็นเครื่องมือสอนคุณธรรมกับให้แนวคิดในการเข้าใจชีวิต

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ เช่น เรื่องสั้น สารคดี เป็นต้น
2. ควรวิเคราะห์คุณค่าของนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ ในด้านอื่น ๆ เช่น การเมือง การปกครอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กลุ่มงานประชาสัมพันธ์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550) **ชีวิตพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- กาญจนา วิชญาปกรณ์. (2537) **หลักเบื้องต้นในการศึกษาเรื่องสั้นและนวนิยาย**. พิษณุโลก : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กาญจนา สืบเจ็ก, จารุพร สวนปลีก, ชญานิษฐ์ คงศรีไพโร, และคณะ. (2546) **วิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมของโชคชัย บัณฑิต**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) พิษณุโลก : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กุลภา สักการ์เวช. (2554) **การวิเคราะห์ตัวละครเด็กในนวนิยายชุด ความสุขของกะทิ ของงามพรรณ เวชชาชีวะ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กุลลาบ มัลลิกะมาส. (2524) **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2550) **มองเรื่องให้เห็นภาพ : ภาพสะท้อนสังคมและโลกทัศน์นักเขียนจากเรื่องสั้นยุควิกฤติเศรษฐกิจ**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- โกวิท พวงงาม. (2536) **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- จงกมลณี เสน่หา. (2551) **วิถีเศรษฐกิจพอเพียงว่าด้วยชุมชนหมู่บ้านราชธานีโอศก ตำบลบุงใหม่ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง) อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จตุพล ยะจอม. (2552) **การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (สาขาการเมืองและการปกครอง) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และมนัส โกมลทา. (2552) **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พ.ศ.2540-2549)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- _____. (2552) **วิเคราะห์นโยบายรัฐในระดับต่าง ๆ รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาสังคมจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พ.ศ. 2540-2549) เล่ม 1**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2551) **“คำปรารภ” ใน คำพ่อสอน ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพระดาบส.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ฉัตรราชศรีแก้วมรกต. (2556) **นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ : ในม่านเมฆ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์คำ จำกัด.
- ชมัยภร แสงกระจ่าง. (2556) **นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ : ใต้ร่มใบภักดี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์คำ จำกัด.
- ญัฐกานต์ น้ำทิพย์. (2554) **การวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดนยา วงศ์ธนะชัย. (2542) **วรรณกรรมปัจจุบัน**. พิษณุโลก : โปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2543) **นวนิยายกับสังคมไทย 2475-2500**. กรุงเทพมหานคร : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2550) **การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : ธารอักษร จำกัด.
- _____. (2545) **เรื่องสั้นและการเขียนเรื่องสั้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ธารอักษร.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2541) **นวนิยายและเรื่องสั้น : การศึกษาเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์**. สงขลา : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ทรงชัย ตียนานนท์. (2542) **การศึกษาทัศนระของเกษตรกรในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง**. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฤทัย ชุมเปีย. (2554) **อนุภาคในตำนานกับการสร้างสรรค์นวนิยายชุด ป่าหิมพานต์ของเกศณีสมปรีดา**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. คณะศิลปศาสตร์ (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นนท์จรัส วงศ์วิชัยวัฒน์. (2553) **การศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายไทย**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาวรรณคดีไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิจิ เอียวศรีวงศ์. (2544) “**มิติทางวัฒนธรรมในยุคเศรษฐกิจพอเพียง : ความหมายและความสำคัญ**” ใน รายงานการสัมมนาเรื่อง **มิติทางวัฒนธรรมในยุคเศรษฐกิจพอเพียง ณ วันที่ 17 ธันวาคม 2542**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2536) **แอลอติวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ม.ล. (2539) **แว่นวรรณกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์
พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ประเวศ วะสี. (2550) **เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม**.
พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน.
- เปลื้อง ณ นคร. (2535) **ศิลปะแห่งการประพันธ์**. กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง.
- พรทิพย์ ศิริชูทรัพย์. (2556) **นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ : หัวใจใกล้รุ่ง**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : พิมพ์คำ จำกัด.
- พรทิวา หอมชู. (2556) **นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ : แสงดาวกลางใจ**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : พิมพ์คำ จำกัด.
- พัชรินทร์ บุรณะกร. (2538) **แนวคิดมนุษยนิยมในวรรณกรรมของพิบูลศักดิ์ ละครพล**. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์. (2541) **วิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองในวรรณกรรมไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.
2475-2519**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิทยา ว่องกุล. (2540) **พลาณภาพแห่งวรรณกรรม**. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า.
- ไพโรจน์ บุญประกอบ. (2539) **การเขียนสร้างสรรค์ : เรื่องสั้น – นวนิยาย**. กรุงเทพมหานคร :
ดอกหญ้า.
- ภัสร์นวลี ศรีสุวรรณ. (2556) **นวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ : ลูกหนี้ที่รัก**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : พิมพ์คำ จำกัด.
- มานิต กิตติงจิต. (2555) **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตแห่งความสมดุล**. กรุงเทพมหานคร :
กิจอักษร.
- ยุพร แสงทักษิณ. (2543) **หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 022 วรรณกรรมปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่
10. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556) **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : นามมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด.
- รื่นฤทัย สัจจพันธ์. (2538) **วรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทยและภาษา
ตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วรรณภา บัวเกิด. (2530) เอกสารการสอนชุด วิชาภาษาไทย 7 หน่วยที่ 11 : แนวการวิจารณ์
นวนิยายและเรื่องสั้น. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันชาติ ชาญวิจิตร. (2554) การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางจริยศาสตร์ในงานวรรณกรรมของ
อัลแบร์ กามูส์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาปรัชญา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิภา เสนานาญ กงกะนันท์. (2540) กำเนิดนวนิยายในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า.
- ศศิพร ปาณิกบุตร. (2544) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของ
เกษตรกรในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2539) หลัคนักเขียน. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ่อน แกรมมี่.
- สมพร จารุณัฐ. (2541) คู่มือการเขียนเรื่องบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543) วรรณกรรมปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์ พรินต์ติ้ง
แมสโปรดักส์.
- สาวิตรี อักษรจรุง. (2527) วัตถุนิยมจากนวนิยายชุดเรบิทของจอห์น อัฟไคต์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(สาขาวิชาภาษาอังกฤษ) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพรรณิ วราทร. (2519) ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทย ตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึง พ.ศ. 2475.
กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- สุภาวดี ยาดี. (2555) วรรณกรรมไทยแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชา
ภาษาไทย) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2549.ก)
เศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิต. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- _____. (2549.ข) ทฤษฎีใหม่ ชีวิตที่พอเพียง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ
เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- _____. (2549.ค) รักษาป่า รักษาชีวิต. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อ
ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2549.ง)
น้ำ คือ ชีวิต. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- _____. (2549.จ) **ฝ่ายชะลอความชุ่มชื้นในรูปแบบต่าง ๆ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- ไสว บุญมา. (2548) **เลียนแบบรุ่ง ลอกแบบล้ม.** กรุงเทพมหานคร : พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- อรสุดา เจริญรัตน์. (2543) **การเกิดขึ้น การดำรงอยู่ และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย.** ปริญญาณีพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาพัฒนศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิชัย พันธุ์เสน และ คณะ. (2549) **สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อัจฉรา โยมสินธุ์. (2549) **อสตางค์ ทุกข์ มรณัง.** กรุงเทพมหานคร : เนชั่นมัลติมีเดีย กรุ๊ป.
- อารยา ผังลักษณ์. (2546) **วิเคราะห์นวนิยายชุด ล่องไพรของน้อย อินทนนท์.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาไทยศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อิงอร สุพันธ์วัฒน์. (2547) **วรรณกรรมวิจารณ์.** กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิรวดี ไตลังคะ. (2546) **ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอกพงศ์ พัฒนากุล. (2555) **การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดมนุษยนิยมในงานวรรณกรรมของมอง-ปอล ชาร์ตร์.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาปรัชญา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Jiang nannan. (2555) **กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายชุด ความสุขของกะทิ โดยงามพรรณ เวชชาชีวะ.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

ข้อมูลออนไลน์

- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557) **ลูกไม้ของพ่อ.** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A5%E0%B8%B9%E0%B8%81%E0%B9%84%E0%B8%A1%E0%B9%89%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%9E%E0%B9%88%E0%B8%AD>. (4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557)

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (21 สิงหาคม พ.ศ. 2557) **เศรษฐกิจพอเพียง**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%9E%E0%B8%AD%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%87>.
(5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557)
- ฟิลิปดา. (29 มีนาคม พ.ศ. 2548) **การเขียนนวนิยายเบื้องต้น**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา :
<http://www.forwriter.com/mysite/forwriter.com/newwriterroom/newwritebasic.htm> (12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557)

ภาคผนวก

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม
 เอกสารรับรอง
 (Certificate of Exemption)
 คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 17 มีนาคม 2558

ชื่อเรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ
 ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ MISS LUOJIAO
 คณะวิชา/หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับประกาศ
 เสนอชิงกิ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.จรีวิวัฒน์ คมพยัคฆ์)
 ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง

วันที่ 17 มีนาคม 2558

เลขที่รับรอง

อ.306/2558

วันที่ให้การรับรอง: 17 มีนาคม 2558

วันหมดอายุใบรับรอง: 16 มีนาคม 2560

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	MISS LUO JIAO (สิรินดา)
วัน เดือน ปีเกิด	28 พฤษภาคม 2533
ที่อยู่ปัจจุบัน	ซอยอ่อนนุช 7/1 ถนนสุขุมวิท 77 แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2552-2556 คณะภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์และเอเชียใต้ มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน ล่าม บริษัท ไชน่า เรลเวย์ คอนสตรัคชั่น (เซาท์อีสท์ เอเชีย) จำกัด กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย